

บทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรค: กรณีศึกษาสาขาพรรค
ประชาธิปัตย์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่าง
พ.ศ. 2550 - 2557

นางสาววนิดา เพชรรางวัลย์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกการเมืองการปกครองท้องถิ่น สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2558

**Local Political Roles of Party Branch: A Case Study of a Party Branch of
Democrat Party within Mueang District, Chiang Mai Province
during 2007 – 2014.**

Miss Wanida Phetrawan

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science in Local Politics and Government
School of Political Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2015

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ บทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรค: กรณีศึกษา
สาขาพรรคประชาธิปัตย์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
ระหว่าง พ.ศ. 2550 - 2557
ชื่อและนามสกุล นางสาววนิดา เพชรราวัลย์
วิชาเอก การเมืองการปกครองท้องถิ่น
สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2558

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล)

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เสนีย์ คำสุข)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวิ สุรฤทธิกุล)

รักษาการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์

ชื่อการศึกษา คั่นคว้ออิสระ บทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรค: กรณีศึกษาสาขาพรรค
ประชาธิปไตย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่าง พ.ศ. 2550 -
2557

ผู้ศึกษา นางสาวนิตา เพชรราวัดย์ **รหัสนักศึกษา** 2568000323 **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล **ปีการศึกษา** 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาบทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรค
ประชาธิปไตยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ (2) ศึกษาปัญหาอุปสรรคในบทบาททางการเมืองใน
ท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปไตยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ (3) เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไข
ปัญหาบทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปไตยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการศึกษาค้นคว้าเอกสาร และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการ
คัดเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ คณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน 8 คน สมาชิกพรรค จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่
สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัด 2 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบ
สัมภาษณ์แบบเจาะจง และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลวิจัยพบว่า (1) สาขาพรรคประชาธิปไตยได้ดำเนินบทบาททางการเมืองในท้องถิ่นที่สำคัญ
หลายบทบาท ได้แก่ บทบาทในการรับและสรรหาบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค บทบาทในการให้ความรู้
ทางการเมืองแก่สมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป บทบาทการรับฟังปัญหาความเดือดร้อนจากสมาชิก
พรรคและประชาชนทั่วไป บทบาทการเป็นตัวเชื่อมระหว่างพรรคกับสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป
บทบาทการเผยแพร่นโยบายและกิจกรรมของพรรค บทบาทการพิจารณาคัดเลือกตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งใน
นามของพรรค บทบาทการช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค (2) ปัญหาอุปสรรคใน
การดำเนินบทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปไตย ได้แก่ 1) ปัญหาทางด้าน
งบประมาณหรือเงินทุนที่ไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมต่างๆ ส่งผลให้เกิดปัญหาต่างๆ เช่น เป็นปัญหา
ความล่าช้าในการแก้ปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชน 2) ขาดความสัมพันธ์ระหว่างพรรค สมาชิก
พรรค และประชาชนทั่วไป เป็นต้น และ นโยบายของพรรคไม่เป็นที่นิยมชมชอบของประชาชนในพื้นที่
(3) ข้อเสนอแนะ คือ 1) คณะกรรมการการเลือกตั้ง และพรรคประชาธิปไตยควรเพิ่มงบประมาณหรือเงิน
สนับสนุนให้กับสาขาพรรคตามความเป็นจริงเพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรม 2) ให้ความรู้กับทางสาขา
และสมาชิกพรรคอย่างต่อเนื่อง 3) ทางสาขาควรพัฒนาความล่าช้าในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน
ปรับนโยบายให้เข้ากับประชาชนในพื้นที่ 4) ให้โอกาสสมาชิกในการถูกคัดเลือกให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง
5) สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพรรค สมาชิกพรรค และประชาชนทั่วไปให้มีความแน่นแฟ้นขึ้น

คำสำคัญ บทบาท สาขาพรรค พรรคประชาธิปไตย จังหวัดเชียงใหม่

Independent Study title: Local Political Roles of Party Branch: A Case Study of a Party Branch of Democrat Party within Mueang District, Chiang Mai Province during 2007 – 2014.

Author: Miss Wanida Phetrawan; **ID:** 2568000323; **Degree:** Master of Political Sciences;

Independent Study advisor: Dr. Pathan Suvanamongkol, Associate Professor;

Academic year: 2015

Abstract

This research was aimed to: (1) comprehend local political roles of a party branch of Democrat Party within Mueang District, Chiang Mai Province; (2) study problems of local political roles of a party branch of Democrat Party within Mueang District, Chiang Mai Province; and (3) draw a suggestion in solving problems of local political roles of a party branch of Democrat Party within Mueang District, Chiang Mai Province.

This research was a qualitative research based upon a literature review. The sample group such as 8 party branch committees, 2 party members, and 2 officers of Provincial Election Commission was selected by a purposive method. The tool used to collect data in this research was a focused interview and the data was analyzed by a descriptive method.

The result of the research found as follows. (1) The party branch of Democrat Party played various local political roles such as recruiting the party members, giving knowledge to party members and ordinary people, hearing problems and troubles of party members and ordinary people, serving as a link between the party and its member and ordinary people, promoting the party's policies and activities, screening candidates on behalf of the party, and helping in a campaign for an election for the party's candidate. (2) The party branch of Democrat Party encountered the problems in carrying out local political roles, which were mostly a budget or insufficient fund for arranging activities. This had consequences like delay in solving problems for people, lack of interrelation between the party, its members and ordinary people and the long-term policy that was unfavorable by local people. (3) In light of the suggestion in local political roles of the party branch of Democrat Party, the Election Commission and the headquarter should increase the budget to the party branch to cover the actual costs of arranging activities, and consistently give knowledge to the party branch and its member while the party branch should develop all and every aspect that causes delay in solving problems to people, adjust policies to meet the local people's need, provide more opportunity to its members to be elected as a candidate, build up the good relationship between the party, its member and ordinary people.

Keywords: Role, Local branch, Democratic Party's, Chiang Mai Province

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เป็นความกรุณาอย่างยิ่งจากระองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล อาจารย์ที่ปรึกษา และรองศาสตราจารย์ ดร.เสนีย์ คำสุข กรรมการสอบ คุณนภารัตน์ กิตติรัตนมงคล คุณอารีรัตน์ อินชื้อด เจ้าหน้าที่เลขานุการกิจบัณฑิตศึกษาสาขาวิชา รัฐศาสตร์ และน้องๆ เพื่อนนักศึกษา ที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ รวมทั้งขอติชม จนทำให้งานวิจัยชิ้นนี้เสร็จสมบูรณ์ลุล่วงไปด้วยดี

งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้เขียนขอขอบคุณงามความดีของงานวิจัยฉบับนี้ ให้กับคณาจารย์ทั้งสองท่านและขอขอบคุณทุกๆ คนที่สนับสนุน และคอยให้กำลังใจและยื่นเคียงข้างผู้วิจัยตลอดมา ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราชที่เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้จนสำเร็จการศึกษา

สุดท้ายขออาราธนาอำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก ได้โปรดประทานพรให้ทุกท่านที่ได้กล่าวถึงและทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวถึงทั้งหมดในที่นี้จงมีแต่ความสุขความเจริญตลอดไป

วนิดา เพชรราวีย์

พฤศจิกายน 2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
กรอบแนวคิดการวิจัย	8
ขอบเขตการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท	11
แนวคิดเกี่ยวกับพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง	15
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง	27
แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์	33
แนวคิดเกี่ยวกับผลประโยชน์	41
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองพุทธศักราช 2550	47
เอกสารข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสาขาพรรคประชาธิปัตย์และสาขาพรรคประชาธิปัตย์ ในเชียงใหม่ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	71
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	76
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	76
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	77
การเก็บรวบรวมข้อมูล	79
การวิเคราะห์ข้อมูล	80

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	82
ตอนที่ 1 บทบาททางการเมืองท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ศึกษากรณี อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่าง พ.ศ. 2550-พ.ศ. 2557	82
ตอนที่ 2 ปัญหาอุปสรรคทางการเมืองท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ ศึกษากรณีอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่าง พ.ศ. 2550-พ.ศ. 2557	89
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการดำเนินบทบาททางการเมืองท้องถิ่นของสาขา พรรคประชาธิปัตย์ศึกษากรณีอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่าง พ.ศ. 2550-พ.ศ. 2557	96
ข้อมูลจากการสังเกตการณ์สำนักงานสาขาพรรคประชาธิปัตย์ในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	103
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	105
สรุปการวิจัย	105
อภิปรายผล	113
ข้อเสนอแนะ	125
บรรณานุกรม	131
ภาคผนวก	137
ก แบบสัมภาษณ์	138
ประวัติผู้ศึกษา	141

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชาธิปัตย์ในจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่ พ.ศ.2500-พ.ศ.2544	3
ตารางที่ 1.2 สาขาพรรคประชาธิปัตย์ในจังหวัดเชียงใหม่ทั้ง 7 สาขาพรรค	4
ตารางที่ 1.3 ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2550	5
ตารางที่ 1.4 ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2554	6
ตารางที่ 1.5 ผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ พ.ศ.2552	7
ตารางที่ 1.6 ผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ พ.ศ.255	7
ตารางที่ 3.1 ผู้มีบทบาทสำคัญในสาขาพรรคประชาธิปัตย์ ได้แก่ คณะกรรมการสาขา พรรคประชาธิปัตย์ จำนวน 8 คน (กลุ่มตัวอย่าง)	76
ตารางที่ 3.2 สมาชิกพรรค เลือกจากสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ที่มีหลักฐานทะเบียนราษฎร	77
ตารางที่ 3.3 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด จำนวน 2 คน (กลุ่มตัวอย่าง) ..	77
ตารางที่ 3.4 ตารางการนัดหมายสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง	79

ญ

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิด 8

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พรรคการเมือง เรียกว่า พรรค คือองค์กรทางการเมืองที่รวมบุคคลที่มีอุดมการณ์เดียวกัน นั่นคือมีแนวความคิดทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ แบบเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน เพื่อส่งบุคคลเข้ารับเลือกตั้ง เพื่อให้ได้เสียงข้างมากในรัฐสภาและจัดตั้งรัฐบาลเข้ามาบริหารประเทศ ตามแนวความคิดหรือนโยบายที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ของกลุ่มลักษณะสำคัญที่สุดที่ทำให้พรรคการเมืองมีลักษณะแตกต่างจากกลุ่มทางการเมืองอื่น ๆ ก็คือ พรรคการเมืองจะต้องมีความปรารถนาหรือต้องการที่จะเป็นรัฐบาล เพื่อจะได้มีโอกาสนำนโยบายของพรรคไปปฏิบัติจริง

พรรคประชาธิปัตย์ (Democrat Party) ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2489 เป็นพรรคการเมืองที่มีอายุยืนยาวที่สุดในประเทศไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้จดทะเบียนตามกฎหมาย และยังคงดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ที่แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองไว้ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2551 มีจำนวนทั้งสิ้น 2,874,860 คน และมีสาขาพรรคประชาธิปัตย์ จำนวน 195 สาขานับแต่วันก่อตั้งพรรคจนถึงปัจจุบันมีหัวหน้าพรรคมาแล้วรวม 7 คน ในจำนวนนี้ได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของไทย 4 คน คือ พันตรีควง อภัยวงศ์ ผู้ก่อตั้งและหัวหน้าพรรคคนแรก ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี 4 สมัย หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี 4 สมัย นายชวน หลีกภัย ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี 2 สมัย นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี 1 สมัย (<http://th.wikipedia.org/wiki>)

สำหรับพรรคประชาธิปัตย์แล้ว การกระจายอำนาจและการดำเนินการทางการเมืองผู้ท้องถิ่นเป็นอุดมการณ์ตั้งแต่เริ่มต้นของการก่อตั้งพรรคตั้งอุดมการณ์ของพรรคการเมืองข้อหนึ่งที่ว่า “พรรคจะกระจายการดำเนินงานในท้องถิ่นให้มากที่สุดเนื่องจากองค์กรทางท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกับท้องถิ่นมากกว่าส่วนกลาง” (สังคีต พิริยะรังสรรค์ และ ผาสุก พงษ์ไพจิตร, 2534: 115)

สาขาพรรคการเมืองเป็นตัวแทนของพรรคการเมืองที่ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอยู่ในที่ต่างๆของประเทศ โดยเฉพาะพื้นที่ที่ห่างไกลจะได้มีความใกล้ชิดกับประชาชน เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นที่สามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองกับพรรคได้มากขึ้น พรรคการเมืองในประเทศฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ เยอรมัน และสหรัฐอเมริกาจะให้สมาชิกในสาขาพรรคเป็นฐานหลักของ

พรรค โดยในสหรัฐอเมริกาคณะกรรมการบริหารพรรคในระดับชาติแทบจะไม่มีบทบาทในการบริหารจัดการพรรค แต่สาขาพรรคกลับมีบทบาทและมีความเข้มแข็งในระดับที่นักวิชาการอเมริกันลงความคิดเห็นว่าประเทศอเมริกาไม่มีพรรคการเมืองระดับชาติ หากมีแต่การเมืองระดับท้องถิ่นล่างสุดและระดับต่างๆเป็นลำดับขั้นขึ้นมา ความเข้มแข็งของพรรคการเมืองจึงเป็นผลมาจากความเข้มแข็งของสาขาพรรค (ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ 2546: 12-13)

ด้วยเหตุนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 รวมทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พุทธศักราช 2550 ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันหลักทางการเมืองสามารถแสดงบทบาทและทำหน้าที่ได้อย่างครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสาขาพรรคการเมืองถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของพรรคการเมืองตามกฎหมายและยังมีความสำคัญต่อพรรคการเมืองในฐานะที่เป็นรากฐานของพรรคการเมือง และเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างสมาชิกกับพรรคการเมือง ตลอดจนเป็นกลไกในการขับเคลื่อนหรือดำเนินกิจการทางการเมืองของพรรคให้แพร่ขยายออกไปยังภูมิภาคต่างๆ อย่างทั่วถึง จึงอาจกล่าวได้ว่าสาขาพรรคการเมืองเป็นปัจจัยที่สำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับพรรคการเมือง และต้องการให้พรรคการเมืองมีเครือข่ายและฐานการสนับสนุนจากประชาชนเพื่อให้พรรคการเมืองมีความเป็นพรรคมหาชน มีสาขาและสมาชิกกระจายอยู่ในภูมิภาคต่างๆ โดยได้บัญญัติไว้ในมาตรา 26 ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ว่าภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองใด พรรคการเมืองนั้นต้องดำเนินการรับสมัครสมาชิกให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าพันคน ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีอยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด

พรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคการเมืองเก่าแก่ที่สุดในประเทศไทย โดยมีอายุยาวนานกว่า 69 ปี และที่ผ่านมาผู้นำของพรรคสามารถก้าวสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีถึง 4 คน บทบาททางการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันได้ทำให้พรรคมีความเข้มแข็งทางการเมืองและมีศักยภาพในการบริหารพรรคมากขึ้น โดยลำดับ ทำให้ในปัจจุบันพรรคประชาธิปัตย์สามารถก้าวสู่ระดับของความเป็นสถาบันทางการเมืองของประเทศไทยได้ในที่สุด พรรคประชาธิปัตย์ได้จัดตั้งผู้สมัครทุกครั้งเมื่อมีการเปิดให้มีการเลือกตั้งโดยส่งทุกภูมิภาครวมทั้งภาคเหนือและในจังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ 1.1 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดเชียงใหม่ของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ตั้งแต่
พ.ศ. 2500-พ.ศ. 2544

ชื่อ-สกุล	พ.ศ.
นายไกรสร ตันติพงศ์	2500
นายบวรศักดิ์ นิมานันท์	2512
นายไกรสร ตันติพงศ์	
นายทองดี อีสราชีวิน (เสียชีวิต)	2518
นายอินทร์สม ไชยชาวงค์ (แทนนายทองดี)	
นายไกรสร ตันติพงศ์	2519
นายอารีย์ วีระพันธ์	
นายส่งสุข ภัคเกษม	
นางผณิตรา ภัคเกษม	
นายไกรสร ตันติพงศ์	2522
นายไกรสร ตันติพงศ์	2526
นายจำรูญ ไชยลังการณ	2529
นายไกรสร ตันติพงศ์	
นายณรงค์ นิยมไทย	2535
นายสุรพงษ์ โตวิจักษณ์ชัยกุล	2539
รศ.ดร.ชรินทร์น พุทธปวน	
นายขยยุทธ สุวภาพ	2544

ที่มา: (<https://th.wikipedia.org/wiki/สืบค้นเมื่อ27พ.ย58>)

จะเห็นได้ว่าตั้งแต่ พ.ศ.2500-พ.ศ.2554 ทางพรรคประชาธิปัตย์ได้ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ และได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้แทนเข้าไปดำรงตำแหน่งในสภามาโดยตลอด

จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจใหญ่สุดในจังหวัดทางภาคเหนือตอนบน ที่ได้รับความสนใจจากนักการเมืองในการเข้ามาช่วงชิงตำแหน่งทางการเมืองในจังหวัดนี้ โดยเฉพาะในเขตอำเภอเมือง จึงทำให้พรรคการเมืองแต่ละพรรคสนใจในการจัดตั้งสาขา

พรรคการเมืองขึ้นเพื่อเป็นฐานเสียงให้กับพรรคตน โดยสาขาพรรคประชาธิปัตย์มีสาขาพรรคมากกว่าสาขาพรรคอื่นๆ กระจายไปตามอำเภอต่างๆ โดยมีทั้งหมดถึง 7 สาขา 1 ใน 7 สาขาพรรคได้แก่ สาขาพรรคในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นฐานเสียงที่สำคัญให้กับพรรค ถือเป็นสาขาพรรคที่เสมือนเป็นจุดศูนย์กลางในการประสานงานกับสาขาพรรคในเขตอื่น เป็นศูนย์กลางในการเชื่อมต่อกับพรรคการเมืองแม่ และเป็นพื้นที่ที่ได้รับความสนใจในบทบาททางการเมืองมากกว่าสาขาอื่นๆ มีการแข่งขันทางการเมืองสูงจะเห็นได้อย่างชัดเจนในช่วงของการเลือกตั้งที่มีการรณรงค์ออกหาเสียงและการให้ข้อมูลความรู้กับประชาชน รวมถึงการที่นักการเมืองได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับชุมชนในเขตอำเภอเมืองซึ่งเป็นอำเภอที่เป็นจุดศูนย์กลางของจังหวัดที่ได้รับความสนใจจากผู้คนรอบด้าน

ตารางที่ 1.2 สาขาพรรคประชาธิปัตย์ในจังหวัดเชียงใหม่ มีสาขาพรรคทั้งหมด 7 สาขาพรรค ได้แก่

สาขาพรรค	ชื่อ- สกุล ประธานสาขา
เชียงใหม่เขต 1 อ.เมือง	นายบวร ศรีเปารยะ
เชียงใหม่เขต 2 อ.สารภี	นายคมกฤษ เลหาสกุลทรัพย์
เชียงใหม่เขต 3 อ.สันกำแพง	นายจิรพัทธ์ ธาตุอินจันทร์
เชียงใหม่เขต 4 อ.พร้าว	จ.อ. สุวินัย วิมุขมนต์
เชียงใหม่เขต 5 อ.แม่ฮอย	นายชิน จิรคุปต์
เชียงใหม่เขต 6 อ.ไชยปราการ	นางโสธยา บุญมหา
เชียงใหม่เขต 7 อ.แม่แตง	นายธณัญกร ยิ่งโยชน์

ที่มา: (www.democrat.or.th/th/ สืบค้นเมื่อ 3 ก.ค.58)

พรรคการเมืองเมื่อมีการจัดตั้งสาขาพรรคแล้ว ไม่ค่อยมีการประสานงานหรือให้ความช่วยเหลือพรรคเท่าที่ควร การจัดตั้งสาขาพรรคแต่ละสาขาไม่มีมาตรฐานในการจัดตั้งที่ชัดเจนแน่นอน เช่น ในเรื่องจำนวนสมาชิก ความพร้อมของสาขาในด้านการเงิน ที่ตั้งสำนักงานสาขา และวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น บางสาขาพรรคจัดตั้งขึ้นด้วยระบบอุปถัมภ์ กำนึงถึงความเป็นญาติพี่น้อง หรือพวกพ้องโดยมิได้พิจารณาคัดเลือกตัวบุคคลที่จะเข้ามาเป็นกรรมการสาขาพรรคว่ามีความรู้ความสามารถและความมุ่งมั่นในการดำเนินกิจการทางการเมืองของสาขาพรรคแต่อย่างใด บางสาขาจัดตั้งขึ้นด้วยข้อเสนอว่าจะให้ผลประโยชน์บางประการแก่กรรมการสาขา การกำหนดที่ตั้งสาขาพรรคส่วนใหญ่มักใช้บ้านของประธานสาขาหรือกรรมการสาขาคนใดคนหนึ่งบางสาขาตั้งอยู่ที่การคมนาคมไม่สะดวก การเดินทางลำบาก กรรมการสาขาส่วนใหญ่ไม่มีเวลาให้การดำเนิน

กิจการของสาขาพรรคได้เต็มที่ และไม่มีเงินเดือนหรือค่าตอบแทนที่เป็นรายได้ประจำ นอกจากนี้พรรคการเมืองส่วนใหญ่มีการจัดตั้งสาขาพรรคให้ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดเพียง 4 สาขาหรือมากกว่านั้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และจำนวนสาขาพรรคการเมืองของแต่ละพรรคก็มิได้มีส่วนสัมพันธ์กับสมาชิกพรรค โดยบางพรรคมีสมาชิกจำนวนน้อย แต่มีสาขามาก ขณะที่บางสาขามีสมาชิกจำนวนมากแต่มีสาขาน้อย และเมื่อการจัดตั้งสาขาแล้ว สาขาพรรคส่วนใหญ่จะมีบทบาททางการเมืองค่อนข้างจำกัดและไม่ต่อเนื่อง และส่วนใหญ่จะมีบทบาทเฉพาะช่วงที่มีการเลือกตั้งเท่านั้น (คู่มือปฏิบัติงานของสาขาพรรคการเมืองสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 2547:45-47) ดังนั้นเมื่อสาขาพรรคเป็นกลไกสำคัญของพรรคการเมืองที่เปรียบเสมือนจุดเชื่อมต่อ ระหว่างสมาชิกพรรคในท้องถิ่นกับพรรคการเมือง และเป็นรากฐานสำคัญให้กับพรรคการเมืองในระดับชาติ ดังนั้นสิ่งที่ผู้วิจัยสนใจคือ บทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีบทบาทในด้านใดบ้าง และประสบปัญหาอุปสรรคในการทำงานหรือไม่อย่างไร และผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องมีข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการกับปัญหา อุปสรรค อย่างไร เพราะตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550-พ.ศ. 2557 ผลการเลือกตั้งเป็นข้อพิสูจน์ว่า บทบาททางการเมืองท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ประสบปัญหาอุปสรรคอะไรจึงไม่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้มี ส.ส ของพรรคเข้าไปดำรงตำแหน่งในสภา

ตารางที่ 1.3 ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2550

เขต	ส.ส	พรรค
1	นายกฤษดาภรณ์ เสียมภักดี นางสาวชินนิชา วงศ์สวัสดิ์ นายสุรพงษ์ ไทวิจักขณ์ชัยกุล	เพื่อไทย
2	นายนพคุณ รัฐผไท นายบุญทรง เจริยาภิรมย์ นายวิทยา ทรงคำ	เพื่อไทย
3	นายไกร ดาบธรรม นายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์ นายประสิทธิ์ วุฒินันชัย	รวมชาติพัฒนา เพื่อไทย เพื่อไทย
4	นายบรรพล ตันติมนตรี นายสุรพล เกียรติไชยากร	เพื่อแผ่นดิน เพื่อไทย

ที่มา: (www.ect.go.th/ สืบค้นเมื่อ27พ.ย58)

ตารางที่ 1.4 ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2554

เขต	ส.ส	พรรค
1	นางสาวทัศนีย์ บุรณุปกรณ์	เพื่อไทย
2	นายกฤษดาภรณ์ เสียมภักดี	เพื่อไทย
3	นางสาวชินนิชา วงศ์สวัสดิ์ (พ้นตำแหน่ง) นายเกษม นิมมรัตน์ (แทน นางสาว ชินนิชา) นางเยาวภา วงศ์สวัสดิ์ (แทนนายเกษม)	เพื่อไทย
4	นายวิฑิตา ทรงคำ	เพื่อไทย
5	นายประสิทธิ์ วุฒินันชัย	เพื่อไทย
6	นายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์	เพื่อไทย
7	นายบุญทรง เจริยาภิรมย์	เพื่อไทย
8	นายนพคุณ รัฐผไท	เพื่อไทย
9	นายสุรพล เกียรติไชยากร	เพื่อไทย
10	นายศรีเรศ โกฏคำลือ	เพื่อไทย

ที่มา: (www.ect.go.th/ สืบค้นเมื่อ 27 พ.ย 58)

แสดงให้เห็นว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2550 และ พ.ศ.2554 พรรคประชาธิปัตย์ไม่ได้รับการคัดเลือกให้มี ส.ส เข้าไปดำรงตำแหน่งในสภา จึงน่าสนใจว่าสาขาพรรคประชาธิปัตย์ได้มีบทบาทอะไรบ้างในช่วงที่ผ่านมา และมีปัญหาอุปสรรคอะไรจึงไม่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนในการลงคะแนนเสียงให้เข้าไปนั่งในสภา

ตารางที่ 1.5 ผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ พ.ศ.2552

ชื่อ-สกุล	คะแนน	พรรค
นายทักษ์ บวรณูปกรณ์	24,384	เพื่อไทย
นางวิภาวัลย์ วรพุดพิงค์	13,197	ผู้สมัครอิสระ
ร.อ.หญิงเดือนเต็มดวง ณ เชียงใหม่	6,958	ประชาธิปัตย์
นายพรชัย จิตรนวเสถียร	5,524	ผู้สมัครอิสระ
นายวัลลภ แซ่เตี่ยว	5,465	ผู้สมัครอิสระ

ที่มา: (<http://www.komchadluek.net/detail/html> สืบค้นเมื่อ27พ.ย58)

ตารางที่ 1.6 ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ พ.ศ.2556

ชื่อ-สกุล	คะแนน	พรรค
นายทักษ์ บวรณูปกรณ์	26,700	เพื่อไทย
นางสาวธิดารัตน์ ศิริวิทยากร	20,873	ประชาธิปัตย์
นายพรชัย จิตรนวเสถียร	7,962	ผู้สมัครอิสระ
นายวัลลภ แซ่เตี่ยว	2,338	ผู้สมัครอิสระ
นายสัมพันธ์ ฉัตรมงคลพันธ์	211	ผู้สมัครอิสระ
นายนนท์ หิรัญเชรณัฐ	158	ผู้สมัครอิสระ
นางแก้วหอมภูแก้ว สวนแก้ว (ถูกตัดสิทธิ์)	-	ผู้สมัครอิสระ

ที่มา: (<http://www.komchadluek.net/detail/html> สืบค้นเมื่อ27พ.ย58)

ในส่วนของการเมืองท้องถิ่น พรรคประชาธิปัตย์ได้ส่งผู้สมัครในระดับของนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่เท่านั้น ซึ่งผลการเลือกตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ.2552และ พ.ศ.2556 การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ พรรคประชาธิปัตย์ไม่ได้รับการถูกคัดเลือกให้เข้าไปดำรงตำแหน่ง จึงน่าสนใจว่าสาขาพรรคประชาธิปัตย์ได้มีบทบาทอะไรบ้างในช่วงเวลาที่ผ่านมา และมีปัญหาอุปสรรคอะไรจึงไม่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนในการลงคะแนนเสียงให้เข้าไปนั่งในสภา

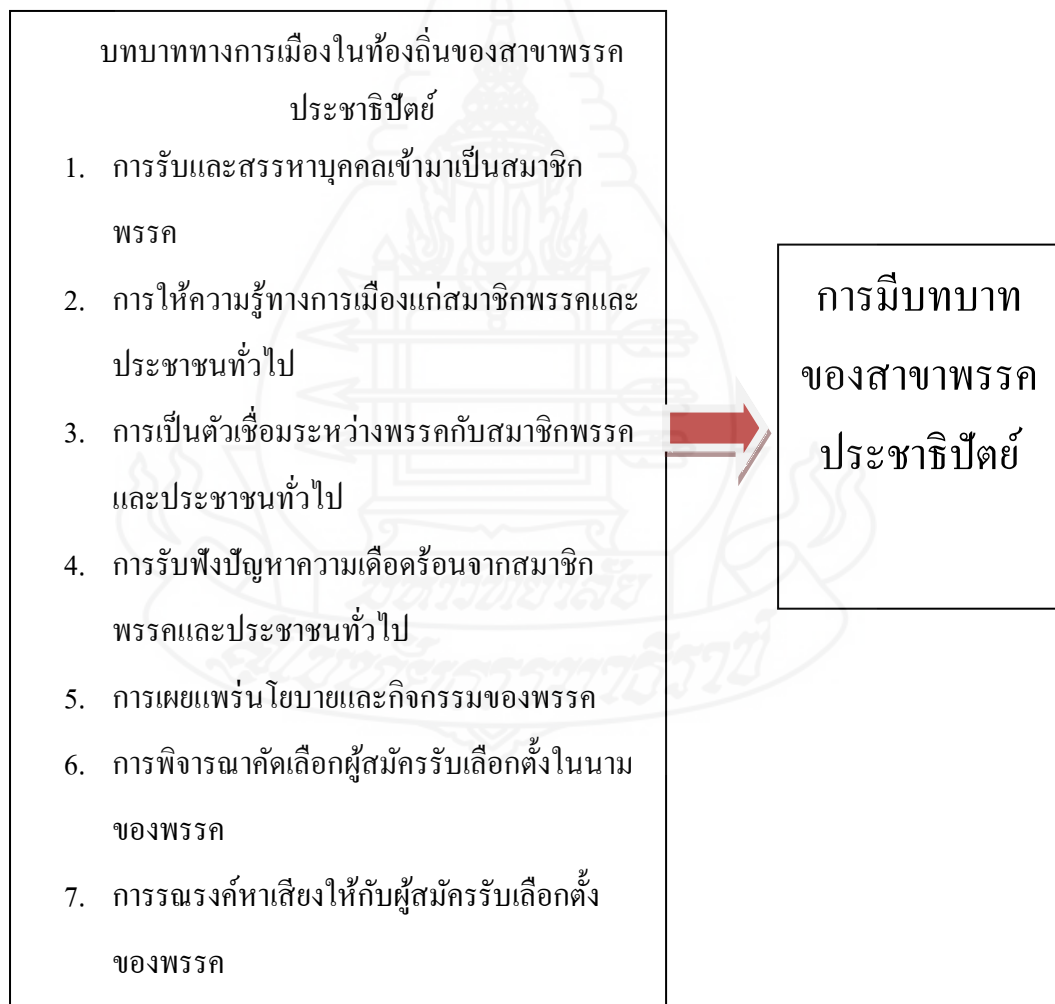
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาบทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

2.2 เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ในการมีบทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไข ปัญหา อุปสรรค ในการมีบทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตการวิจัยและวิธีการเก็บข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เกี่ยวกับบทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรค : ศึกษากรณี สาขาพรรคประชาธิปัตย์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่าง พ.ศ. 2550-พ.ศ.2557

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ การทำงานทางการเมืองท้องถิ่นของสาขาพรรค ประกอบด้วย

- 1) การรับและสรรหาบุคคลเข้ามาเป็นสมาชิกพรรค
- 2) การให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป
- 3) การเป็นตัวเชื่อมระหว่างพรรคกับสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป
- 4) การรับฟังปัญหาความเดือดร้อนจากสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป
- 5) การเผยแพร่นโยบายและกิจกรรมของพรรค
- 6) การพิจารณาคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรค
- 7) การรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค

4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่การศึกษา ใช้พื้นที่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพื้นที่ในการศึกษา

4.3 ขอบเขตด้านประชากรศึกษา ได้แก่ผู้ที่มีบทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรคคือ คณะกรรมการสาขา สมาชิกพรรค และเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัด

4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลาในการทำวิจัย การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลา 6 เดือน คือตั้งแต่ เดือน พฤษภาคมถึง เดือน พฤศจิกายน 2558

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 บทบาท หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกมาตามตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม ที่ตนดำรงอยู่ในขณะนั้น ซึ่งจะต้องขึ้นอยู่กับสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่ง และยังต้องเป็นไปตามความคาดหวัง ของตนเอง และผู้อื่นที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันด้วย

5.2 บทบาททางการเมืองในท้องถิ่น หมายถึง การดำเนินงานของสาขาพรรค ประชาธิปัตย์ในเขตพื้นที่ที่สาขาพรรคตั้งอยู่ ซึ่งได้แก่ บทบาทการรับและสรรหาบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค การให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป การเป็นตัวเชื่อมระหว่างพรรคกับสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป การรับฟังปัญหาความเดือดร้อนจากสมาชิก

พรรคและประชาชนทั่วไป การเผยแพร่นโยบายและกิจกรรมของพรรค การพิจารณาคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรค การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค

5.3 สาขาพรรค หมายถึง สาขาพรรคประชาธิปไตยที่ปฏิบัติหน้าที่ ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

5.4 พรรคประชาธิปไตย หมายถึง กลุ่มบุคคลต่างๆในพรรคประชาธิปไตยที่มีความคิดเห็นทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ไปในทิศทางเดียวกัน

1. สมาชิกพรรค หมายถึง สมาชิกพรรคประชาธิปไตยที่มีภูมิลำเนา อยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

2. รัฐธรรมนูญ หมายถึง กฎหมายสูงสุดของประเทศ ซึ่งกำหนดโครงสร้างรูปแบบ และแนวทางในการปกครองประเทศ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน และสิทธิเสรีภาพของประชาชน

3. กรรมการพรรค หมายถึง คณะกรรมการของพรรคที่รับผิดชอบงานในด้านกิจกรรมทางการเมือง

4. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง หมายถึงสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งด้านกิจกรรมพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติและสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่รับผิดชอบงานด้านพรรคการเมือง

5. เงินทุน หมายถึง เงินตราที่องค์กรพรรคการเมืองจัดหามา เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินกิจการ โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ได้ผลตอบแทนจากการลงทุนอย่างคุ้มค่า

6. การเลือกตั้ง หมายถึง การที่ราษฎรใช้สิทธิของตนเองลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตัวแทน เพื่อทำหน้าที่แทนตน ในการปกครองแต่ละระดับของประเทศ เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด เป็นต้น

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้ทราบถึงบทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปไตย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

6.2 ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค ในการมีบทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปไตย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

6.3 ทำให้ทราบถึงข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข ปัญหา อุปสรรค ในการมีบทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปไตย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาททางการเมืองท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ศึกษากรณีอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ระหว่าง พ.ศ. 2550-พ.ศ. 2557 ผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุนกรอบแนวคิด ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท
2. แนวคิดเกี่ยวกับพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง
3. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง
4. แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์
5. แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์
6. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550
7. เอกสารข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสาขาพรรคประชาธิปัตย์และสาขาพรรคประชาธิปัตย์ในจังหวัดเชียงใหม่ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท

1.1 ความหมายของบทบาท

นักวิชาการให้ความหมายของบทบาทไว้หลายความหมาย ดังนี้

เกรช (Krech) (ถวิล ธาราโกชน์. 2532 : 36 - 39) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทเป็นแบบแผนของความดีงาม เป้าประสงค์ ความเชื่อ ที่ศรัทธา ค่านิยม และการกระทำของสมาชิกที่ชุมชนคาดหวังว่าจะต้องเป็นไปตามคุณลักษณะของตำแหน่งนั้นๆ หรืออาจกล่าวสั้นๆ ว่า บทบาทก็คือสิทธิหน้าที่ในการกระทำของบุคคลหนึ่งที่มีต่อบุคคลอื่นในสังคมตามสถานภาพของตนเอง

ทองคูณ หงส์พันธ์ (2523 : 7) บทบาทหมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่เกี่ยวกับงานโดยตรง และงานพิเศษที่ต้องกระทำ

กัญญา สาทร (2516 : 283) บทบาทหน้าที่ หมายถึง ความมุ่งหวังที่บุคคลอื่นคาดว่าบุคคลตำแหน่งใด ตำแหน่งหนึ่งควรกระทำหรือแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา ในสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง และบทบาทหน้าที่มีอยู่ควบคู่กับตำแหน่งที่บุคคลดำรงอยู่เสมอ

พัทธา สายหู (2516 : 68) อธิบายว่า บทบาทหน้าที่ คือสิ่งที่ทำให้เกิดความเป็นบุคคลและเปรียบได้เสมือน “บท” ของตัวละครที่กำหนดให้ผู้แสดงในละครเรื่องนั้นๆ เป็นอะไร มีบทบาทที่จะต้องแสดงอย่างไร ถ้าแสดงผิดบทหรือไม่สมบทบาทก็อาจถูกเปลี่ยนตัวไม่ให้แสดงไปเลย ในความหมายเช่นนี้ บทบาทก็คือการกระทำต่างๆ ที่ “บท” กำหนดไว้ให้ผู้แสดงต้องทำตามที่ยังอยู่ใน “บท” นั้น

พนม ลีมาอริย์ (2524 : 345) ให้ความหมายบทบาทไว้ว่า หมายถึง การกระทำซึ่งแสดงออกโดยตำแหน่งที่แน่นอนที่บุคคลนั้นเป็นอยู่ เมื่อไรก็ตามที่เขาแสดงปฏิกิริยาตอบสนองตามสิทธิและหน้าที่ในวัฒนธรรมที่เขาอยู่ เรากล่าวได้ว่าเขาแสดงบทบาทซึ่งเขาจำเป็นต้องแสดงซึ่งการแสดงบทบาทตามฐานะของตนนั้น แต่ละคนจะต้องพัฒนาการแสดงบทบาทของตนโดยอาศัยการเรียนรู้ในแต่ละวัฒนธรรมที่ตนอาศัยอยู่

โสภา ชูพิกุลชัย (2522 : 45) อธิบายความหมายของบทบาทว่า เป็นการแสดงออกหรือการกระทำตามหน้าที่ของบุคคล ซึ่งสมาชิกคนอื่นของสังคมมุ่งหวังให้กระทำภายใต้สถานการณ์ทางสังคมอย่างหนึ่ง โดยถือเอาฐานะและหน้าที่ของสังคมของบุคคลนั้นเป็นมูลฐานจากความหมายที่กล่าวมา

ดังนั้น เมื่อสถานะภาพเป็นตัวกำหนดบทบาท สถานะภาพเป็นหัวหน้าพรรคหรือผู้นำ หัวหน้าพรรคก็ต้องทำการบริหารพรรค จะต้องเรียนรู้ว่าสมาชิกกลุ่มที่เขาเป็นผู้นำมีความคาดหวังในบทบาทผู้นำอย่างไร ผนวกกับบทบาทที่แสดงออกมาสอดคล้องกับความคาดหวังของคนส่วนใหญ่ เขาก็จะได้รับความชอบ แต่ถ้าขัดกับความหวังของคนส่วนใหญ่ เขาก็จะไม่ได้รับการสนับสนุนอีก

สาขาพรรคเป็นองค์ประกอบย่อยของพรรคการเมืองที่ทำหน้าที่ในการบริหารสาขาพรรคในท้องถิ่น สถานะบทบาทของสาขาพรรคจะต้องเข้มแข็ง จึงจะส่งผลให้คนส่วนใหญ่สนับสนุน และสนใจในการที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรค ช่วยเหลือและสนับสนุนพรรคทำให้พรรคมีความเข้มแข็ง มีผู้แทนเข้าไปนั่งในสภา

1.2 องค์ประกอบของบทบาท

บทบาทที่บุคคลพึงกระทำนั้นจะต้องมีส่วนประกอบในการพิจารณาบทบาทที่แท้จริง ซึ่งพัชนี วรกวิน (2522 : 36) ได้จำแนกองค์ประกอบของบทบาท ดังนี้

1.2.1 ส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับที่ปรากฏอย่างชัดเจน
ได้แก่ส่วนของบทบาทที่กฎหมายและข้อบังคับกำหนดให้ทำหรือประพฤติ ถ้าบุคคลที่สวมบทบาทตามตำแหน่งไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่ปรากฏอย่างชัดเจน ก็ถือว่าบุคคลนั้นไม่ได้แสดงบทบาทในตำแหน่งนั้นๆ

1.2.2 *ส่วนประกอบที่มีผลสำคัญต่อบทบาทและจะขาดเสียมิได้* ได้แก่ ส่วนของบทบาทที่สำคัญ ถ้าขาดส่วนนี้แล้วจะทำให้บทบาทของตำแหน่งผิดไป

1.2.3 *ส่วนประกอบที่ส่งเสริมบทบาท* ได้แก่ บทบาทที่แม้จะขาดหายไป หรือมิได้แสดงบทบาทนี้ ก็ไม่ทำให้บทบาทที่ต้องการแสดงผิดไป

1.3 แบบของบทบาท

แบบของบทบาท (Type of roles) คืออุทส์และเคิร์าส์ (Deutsch & Krauss) (ถวิล ธาราโกชน์, 2532 : 37 - 39) กล่าวว่า บทบาทจะแบ่งออกเป็น 4 แบบ ได้แก่

1.3.1 *บทบาททางเพศ (Sex roles)* ตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ฟรอยด์ (Freud) กล่าวว่า แรงจูงใจที่ทำให้คนเรากระทำสิ่งต่างๆ นั้นมีสาเหตุสำคัญมาจากความปรารถนาทางเพศ และบทบาทในเพศของมนุษย์เราก็เริ่มมาตั้งแต่วัยทารกหรือเริ่มตั้งแต่ชีวิตก่อตัวในมดลูกแล้วก็จะพัฒนาตามลำดับขั้นจนถึงขั้นที่สมบูรณ์ ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของพ่อแม่หรือผู้ปกครองจะต้องศึกษาและพยายามอบรมสั่งสอนให้ลูกหลานของตนแสดงบทบาทอยู่ในขอบเขตอยู่ในขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของสังคม

1.3.2 *บทบาทความเกี่ยวพันทางเครือญาติ (Kinship roles)* ในสังคมไทยการแสดงบทบาทความเกี่ยวพันทางเครือญาตินี้ว่ามีความสำคัญไม่น้อย เด็กต้องเคารพผู้ใหญ่ เชื่อฟังคำสั่งสอนของญาติพี่น้อง ถ้าเด็กไม่เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ จะถือว่าเป็นคนไม่ดี ทำมาหากินไม่เจริญก้าวหน้า ซึ่งถือเป็นความเชื่อเกี่ยวกับบทบาทความเกี่ยวพันทางเครือญาติของสังคมไทย

1.3.3 *บทบาททางสังคม (Social roles)* เป็นบทบาทหรือหน้าที่ที่สังคมกำหนดขึ้นไว้ให้บุคคลในสถานภาพต่างๆ ได้ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติหรือคาดหวังว่าจะปฏิบัติ โดยมีปทัสถานทางวัฒนธรรมเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ ฉะนั้น เมื่อบุคคลจะมีการเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน ทุกคนจึงควรได้เรียนรู้และปฏิบัติตามปทัสถานทางวัฒนธรรม แต่ถ้ามีใครคนหนึ่งไม่ปฏิบัติตามก็จะต้องมีการบังคับหรือลงโทษ

1.3.4 *บทบาททางอาชีพ (Occupational roles)* เป็นบทบาทหนึ่งที่สถานภาพได้กำหนดให้ ซึ่งเมื่อถึงเวลาหนึ่งทุกคนจะต้องแสดงบทบาทนี้และจะต้องแสดงไปเกือบตลอดช่วงชีวิต การแสดงบทบาททางอาชีพนี้นับได้ว่าเป็นบทบาทที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ ผู้แสดงบทบาทจะต้องคำนึงถึงขอบเขตและหลักการสำคัญของอาชีพนั้นว่า กำหนดให้แสดงบทบาทไว้อย่างไร เช่น อาชีพแพทย์ ก็คือต้องรักษาบุคคลทุกคนที่ป่วยให้หายจากการป่วย โดยคำนึงถึงจรรยาของแพทย์เป็นสำคัญ

1.4 ลักษณะของบทบาท

สงวนศรี วิรัชชัย (2527 : 23 – 24) อธิบายว่า ถ้าจะพิจารณาลักษณะของบทบาทที่ปรากฏอยู่ในสังคมให้ลึกซึ้งแล้วจะพบบทบาทอยู่หลายรูปแบบ คือ

1.4.1 บทบาทตามที่กำหนด หมายถึง บทบาทที่สังคม กลุ่ม หรือองค์กรกำหนดไว้ว่าเป็นรูปแบบของพฤติกรรมประจำตำแหน่งต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคม กลุ่มหรือองค์กรนั้นๆ

1.4.2 บทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง หมายถึง บทบาท หรือรูปแบบของพฤติกรรมที่คนอื่น (ผู้เกี่ยวข้อง) คาดหวังว่าผู้อยู่ในตำแหน่งจะถือปฏิบัติบทบาทที่ผู้รับคาดหวังนี้ มีและสอดคล้องกับบทบาทที่กำหนด แต่ในบางครั้งบทบาทที่ผู้เกี่ยวข้องคาดหวังอาจจะไม่ตรงกับบทบาทที่กำหนดไว้ เพราะบางคนอาจมีการคาดหวังมากหรือน้อยกว่าข้อกำหนดที่ตนได้รับทราบ

1.4.3 บทบาทตามอุดมคติของผู้อยู่ในตำแหน่ง หมายถึง รูปแบบของพฤติกรรมที่บุคคลผู้อยู่ในตำแหน่งคิดและเชื่อว่าเป็นบทบาทของตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่ เช่น ผู้บังคับบัญชาคิดว่าตนมีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา แต่ไม่ต้องใส่ใจกับปัญหาส่วนตัวของผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนั้น บทบาทของผู้อยู่ในตำแหน่งอาจจะสอดคล้อง หรือไม่สอดคล้องกับบทบาทที่กำหนด และก็อาจจะตรงหรือไม่ตรงกับบทบาทที่ผู้รับคาดหวัง

1.4.4 บทบาทที่ปฏิบัติจริง หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้อยู่ในตำแหน่งได้ปฏิบัติหรือแสดงออกให้เห็น ซึ่งมักจะเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบทบาทตามความคิดของเจ้าตัวผู้อยู่ในตำแหน่ง แต่ก็อาจมีกรณีที่บุคคลแสดงพฤติกรรมของตนก็ได้

1.4.5 บทบาทที่ผู้อื่นรับรู้ หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่ผู้อื่นได้ทราบ เกี่ยวกับการปฏิบัติบทบาทของผู้อยู่ในตำแหน่ง ซึ่งโดยธรรมชาติการรับรู้ของคนเราจะมีการเลือกรับรู้ และมีการรับรู้ที่ผิดพลาดไปจากความเป็นจริงได้ด้วยอิทธิพลจากประสบการณ์และสถานการณ์หลายอย่าง ดังนั้น เมื่ออยู่ในตำแหน่งปฏิบัติบทบาทโดยแสดงพฤติกรรมแตกต่างไปจากบทบาทตามความคิดของผู้อยู่ในตำแหน่งด้วย

1.5 การแสดงบทบาท

การแสดงบทบาทของบุคคลขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น วัฒนธรรม ประเพณีความปรารถนาของสังคมที่เกี่ยวข้อง ลักษณะเฉพาะของสังคม บุคลิกภาพและความจำเป็น สงวน สุทธิเลิศอรุณ และฐิติพงษ์ ธรรมานุสรณ์ (2522 : 34 – 35) แบ่งการแสดงบทบาทไว้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1.5.1 บทบาทตามความคาดหวัง เป็นบทบาทที่ต้องแสดงตามความคาดหวังของผู้อื่น

1.5.2 บทบาทตามลักษณะการรับรู้ เป็นบทบาทที่เจ้าของสภาพรับรู้เองว่าตนควรมีบทบาทอย่างไร

1.5.3 บทบาทที่แสดงจริง เป็นบทบาทที่เจ้าของสถานภาพแสดงจริง ซึ่งเป็นบทบาทตามที่คนอื่นและตนเองไม่ได้คาดหวัง

สรุปได้ว่าบทบาทหมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มที่อยู่ในสถานภาพนั้นๆ เมื่อบุคคลดำรงตำแหน่งใด ก็ควรแสดงพฤติกรรมให้ตรงและให้เหมาะสม กับหน้าที่ความรับผิดชอบนั้น หรือหมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกมาตามตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม ที่ตนดำรงอยู่ในขณะนั้น ซึ่งจะต้องขึ้นอยู่กับสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่ง และยังคงเป็นไปตามความคาดหวัง ของตนเอง และผู้อื่นที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันด้วย

2. แนวคิดเกี่ยวกับพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับพรรคการเมือง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (<http://www.ect.go.th/>)

พรรคการเมือง ในความหมายทางวิชาการหมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีอุดมการณ์ทางการเมือง ที่สอดคล้องกันมารวมตัวกัน เพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมือง โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญในการสรรหา และคัดเลือกบุคคลเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจบริหารและอำนาจนิติบัญญัติแต่ถ้ายึดความหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 พรรคการเมืองหมายความว่าคณะบุคคลที่ร่วมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง โดยได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมุ่งที่จะส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และมีการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง

“พรรคการเมือง” คือ กลุ่มคนที่รวมตัวเข้าด้วยกันโดยมีความคิดเหมือนกันมีความประสงค์ที่จะนำความคิดนั้นมากำหนดเป็นนโยบายของรัฐบาลโดยวิถีทางประชาธิปไตย ด้วยการจัดส่งสมาชิกของพรรคลงสมัครรับเลือกตั้ง

2.1.1 ความหมายของพรรคการเมือง

ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ (2524 : 12-13) พรรคการเมือง หมายถึง คณะบุคคลที่รวบรวมกันขึ้นมาเนื่องจากสมาชิกมีความคิดเห็นในแนวทางกว้างๆ ทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่คล้ายคลึงกันและมุ่งที่จะได้เป็นรัฐบาลเพื่อนำนโยบายของพรรคการเมืองไปเป็นนโยบายของรัฐบาล

หยุด แสงอุทัย (2512, 2) พรรคการเมืองหมายถึง บุคคลที่รวมตัวกันขึ้น โดยมีความคิดในทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ในแนวทางกว้างๆตรงกัน และมีอุปสงค์ที่จะดำเนินการในทางการเมืองร่วมกันเพื่ออำนวยความสะดวกตามความคิดเห็นนั้นๆ

จุมพล หนิมพานิช (2545 : 50) พรรคการเมืองเกิดจากกลุ่มหรือคณะบุคคลที่มีความคิดอุดมการณ์คล้ายคลึงกัน มารวมตัวกันจัดตั้งองค์กรของตนขึ้นมาโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะเป็นรัฐบาล ด้วยวิธีการส่งตัวแทนเข้าสมัครรับเลือกตั้งเพื่อดำเนินการปกครองหรือบริหารประเทศ

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2519 : 185) พรรคการเมือง เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความสำคัญในการเป็นตัวแทนผลประโยชน์ คุณแลร์กษาผลประโยชน์ของประชาชน ช่วยสะท้อนความคิดเห็นและมติมหาชนที่เกิดขึ้นในสังคม พรรคการเมืองจึงเป็นกลไกที่สำคัญไม่ว่าประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยหรือระบอบเผด็จการ พรรคการเมืองเป็นกลุ่มบุคคลซึ่งมีความคิดเห็นและผลประโยชน์ทางการเมืองและเศรษฐกิจที่คล้ายคลึงกัน และต้องนำความคิดเห็นทางการเมืองการเศรษฐกิจนั้น ไปเป็นหลักในการบริหารประเทศ ด้วยการส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งโดยมุ่งหวังที่จะเป็นรัฐบาล

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2541 : 43) พรรคการเมืองเป็นกลุ่มบุคคลซึ่งมีความคิดเห็นคล้ายคลึงกันในลัทธิการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งต้องการนำความคิดเห็นเหล่านั้นไปเป็นหลักในการบริหารประเทศ ด้วยการส่งสมาชิกเข้ารับสมัครรับเลือกตั้งโดยมุ่งหวังที่จะได้เป็นรัฐบาล หรือถ้าไม่ได้เป็นรัฐบาลก็เพื่อที่จะได้มีส่วนร่วมในการควบคุมสอดส่องการบริหารงานของรัฐบาลโดยทำหน้าที่เป็นพรรคฝ่ายค้าน

วิสุ ทวี โปธิแทน (2550 : 143) พรรคการเมืองคือกลุ่มของคนที่มีแนวความคิดหรืออุดมการณ์ทางการเมืองอย่างเดียวกัน รวมกันจัดตั้งเป็นสถาบันที่มีการจัดองค์กรที่แน่นอนชัดเจนมีการกำหนดทางเลือกเกี่ยวกับนโยบายที่สำคัญในการปกครองและบริหารประเทศในด้านต่างๆ มีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง พยายามเข้าไปมีส่วนในอำนาจรัฐจนสามารถจัดตั้งหรือร่วมจัดตั้งรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศ

Joseph La Palombara and Myron Weiner (1966; 3) พรรคการเมือง หมายถึง “องค์กรซึ่งทำหน้าที่ในการก่อตั้งมติมหาชน และสื่อสารความต้องการต่างๆของประชาชนไปสู่ศูนย์กลางแห่งอำนาจ และการตัดสินใจของรัฐบาล การดำเนินกิจการในทางการเมืองของพรรคการเมืองที่สำคัญประการหนึ่ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจทางการบริหารจัดการ คือ การจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองเพื่อให้สาขาพรรคการเมืองได้นำแนวนโยบาย ข้อบังคับพรรคการเมือง ไปประชาสัมพันธ์ เผยแพร่เชิญชวนให้ประชาชนที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองในแนวทางเดียวกันได้เข้าร่วมดำเนินกิจการทางการเมืองด้วยกัน ซึ่งเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้การเมืองภาค

ประชาชนเข้มแข็งขึ้นตั้งแต่ระดับรากหญ้า และเสริมสร้างประชาชนในแต่ละชุมชนมีการรวมตัวกัน เพื่อแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับบริบทในแต่ละประชาคม เพื่อกำหนดแนวนโยบายของพรรคการเมือง ซึ่งเป็นสถาบันหลักหรือศูนย์กลางอำนาจทางการเมืองควรขับเคลื่อนนโยบายของพรรคให้ดำเนินกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีสาขาพรรคการเมืองทำหน้าที่เป็นข้อต่อเชื่อมโยงกับพรรคการเมือง พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายกับมวลชนในแต่ละเขตเลือกตั้ง โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของกรรมการบริหารพรรคในส่วนกลางให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับกรรมการสาขาพรรคในการดำเนินกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความเป็นปึกแผ่นมั่นคงและมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกระดับ ทำนองเดียวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อให้สาขาของพรรคการเมืองดำรงอยู่ไม่ย้ายไปสังกัดพรรคอื่นได้ง่ายๆ ภายใต้อิทธิพลของความเข้าใจเจตนาารมณ์ในการดำเนินกิจการพรรคการเมือง

2.1.2 องค์ประกอบของพรรคการเมือง

- 1) คณะบุคคลซึ่งมีความคิดเห็นหรืออุดมการณ์ทางการเมืองที่สอดคล้องกัน มารวมตัวกันเพื่อแสดงเจตนาารมณ์ทางการเมืองร่วมกัน
- 2) มีการจัดตั้งจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองถูกต้องและมีการดำเนินกิจการทางการเมืองเป็นไปตามนโยบายและข้อบังคับของพรรคการเมือง
- 3) มีเป้าหมายที่สำคัญในการสรรหาและคัดเลือกสมาชิกพรรคในการลงสมัครรับเลือกตั้ง เพื่อเข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้แทนของประชาชนในการใช้อำนาจฝ่ายนิติบัญญัติและอำนาจฝ่ายบริหาร

2.1.3 ลักษณะของพรรคการเมือง

โจเซฟและไวเนอร์ (Joseph & Weiner. 1966 : 3) ได้วางหลักเกณฑ์ในการพิจารณาลักษณะของพรรคการเมืองที่แท้จริงไว้ 4 ประการ คือ

- 1) พรรคการเมืองต้องมีความยั่งยืน ซึ่งความยั่งยืนต้องไม่ขึ้นอยู่กับชีวิตหรืออำนาจของผู้นำพรรคการเมือง หมายถึง เป็นพรรคการเมืองที่รวมตัวกันโดยยึดหลักการหรืออุดมการณ์เป็นหลัก ต้องไม่ยึดถือบุคลิกภาพหรืออำนาจของผู้นำเป็นหลักในการรวมตัวกัน เพราะพรรคการเมืองที่ยึดถือบุคคลหรืออำนาจของผู้นำเป็นหลักนั้น ย่อมจะเลิกล้มหรือแตกสลายได้ง่าย
- 2) พรรคการเมืองจะต้องมีองค์การหรือสาขาแพร่กระจายไปในระดับท้องถิ่น และมีเครือข่ายการติดต่อกันระหว่างสำนักงานใหญ่กับสาขาพรรคในท้องถิ่น พรรคการเมืองที่แท้จริงจะต้องมีระบบการติดต่อกับประชาชนอย่างต่อเนื่อง สาขาของพรรคในท้องถิ่นนับเป็นองค์การพื้นฐานสำคัญของพรรคการเมือง เพราะจะทำหน้าที่สื่อสารหรือตัวเชื่อมโยงระหว่างพรรคกับประชาชนและกลุ่มต่างๆ โดยสาขาพรรคจะทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลต่างๆ เช่น ปัญหาและความ

ต้องการของประชาชน นอกจากนี้สาขาพรรคยังทำหน้าที่แสวงหาสมาชิกและสนับสนุนพรรคในการเลือกตั้ง

3) ผู้นำพรรคการเมืองต้องมีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะรวมอำนาจการตัดสินใจของตนแต่เพียงผู้เดียวหรือเข้าร่วมกับพรรคการเมืองอื่น หมายความว่า บรรดาผู้นำพรรคการเมืองจะต้องมีความมุ่งหมายที่จะให้พรรคการเมืองของตนเป็นรัฐบาลเพื่อเข้าควบคุมบุคลากร และนโยบายในการบริหารประเทศในกรณีที่พรรคการเมืองของตนชนะเลือกตั้ง หรือกรณีที่ไม่ได้รับเลือกตั้งเข้ามามีเสียงข้างมากที่จะจัดตั้งรัฐบาลโดยลำพังพรรคเดียวได้

4) พรรคการเมืองต้องพยายามหาคะแนนเสียงเมื่อมีการเลือกตั้ง และหาความสนับสนุนจากมหาชนทั่วไปเมื่อไม่มีการเลือกตั้ง พรรคการเมืองจะต้องมีบทบาทเป็นผู้เร่งเร้าให้ประชาชนเกิดความสำนึกทางการเมืองและเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองให้มากที่สุด การดำเนินบทบาทดังกล่าว นอกจากจะเป็นการให้การศึกษอบรมทางการเมืองแล้ว ยังเป็นการดึงประชาชนเข้ามาสนับสนุนพรรคอีกด้วย

2.1.4 การจัดองค์การของพรรคการเมืองไทย (ข้อมูล/การจัดองค์การของพรรคการเมืองไทย สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน)

ในฐานะที่เป็นองค์กรอย่างหนึ่งในสังคมที่จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ พรรคการเมืองจึงจำเป็นต้องมีกระบวนการในการทำงาน หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือ ต้องมีการจัดองค์การ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ กระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับการจัดองค์การของพรรคการเมืองก็คือ การระดมทรัพยากรทั้งหลาย เช่น ตัวบุคคล วิธีการจัดการ และเงิน มาใช้ในการดำเนินการด้านต่างๆ และประสานงานระหว่างหน่วยงานของพรรค เพื่อให้ประสบความสำเร็จ ในการทำงานทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการรณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้ง การทำงานด้านนิติบัญญัติ การบริหารประเทศในฐานะรัฐบาล หรือการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอื่นๆ ดังนั้น การที่จะบรรลุเป้าหมายในการจัดองค์การดังกล่าวนี้ได้ อย่างน้อยที่สุด พรรคการเมืองจะต้องดำเนินการรับบุคคลกลุ่มต่างๆ เข้ามาเป็นสมาชิก จัดตั้งสาขาพรรค กำหนดแบบแผนในการดำเนินงาน หรือโครงสร้างพรรค และหารายได้จากแหล่งต่างๆ เข้าพรรค มิฉะนั้น พรรคจะไม่มีทั้งคน แบบแผนในการบริหาร และทุนในการทำงานทางการเมือง

การรับสมาชิกของพรรคการเมือง การรับสมาชิกของพรรคการเมืองไทยในปัจจุบัน จะต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กฎหมายพรรคการเมืองฉบับนี้ ได้ระบุคุณสมบัติของผู้ที่จะสมัครเป็นสมาชิก ของพรรคการเมืองไว้ว่า ต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์ และไม่มีลักษณะที่ต้องห้าม มิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้แล้ว กฎหมายดังกล่าว ยังมีข้อบังคับ ให้

พรรคการเมืองต้องดำเนินการ จัดหาสมาชิกจากทุกภาคให้ได้ ไม่ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ คน ภายใน ๑๘๐ วัน นับตั้งแต่จดทะเบียนก่อตั้งพรรคนอกจากคุณสมบัติและจำนวนสมาชิกที่จะต้องเป็นไปตามกฎหมายแล้ว พรรคการเมืองไทยแต่ละพรรคมักวางระเบียบ ในการรับสมาชิก เพิ่มเติมเข้าไปด้วย ดังที่เรามักจะเห็นในระเบียบของพรรคต่างๆ เกี่ยวกับประเภทของสมาชิก คุณสมบัติของผู้สมัคร เป็นสมาชิก วิธีการรับสมาชิก ค่าลงทะเบียนสมาชิก และค่าบำรุงพรรค

ในด้านประเภทของสมาชิกพรรคการเมืองไทย ส่วนใหญ่มักวางระเบียบให้มีสมาชิกมากกว่า ๑ ประเภท กล่าวคือ ทุกพรรคจะรับสมาชิกสามัญจากประชาชนทั่วไปเหมือนกัน แต่จะมีสมาชิกพิเศษเพิ่มเติมเข้ามาอีกอย่างน้อย ๑ ประเภท สมาชิกประเภทนี้ อาจมีชื่อ และคุณสมบัติต่างกันไปตามที่แต่ละพรรคการเมืองกำหนด เช่น สมาชิกกิตติมศักดิ์ สมาชิกสมทบ สมาชิกวิสามัญ และสมาชิกผู้บริหาร ซึ่งสมาชิกสมทบ และสมาชิกวิสามัญ มักจะรับจากผู้ที่ขาดคุณสมบัติบางอย่าง ของสมาชิกสามัญ เช่น อายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ส่วนสมาชิกกิตติมศักดิ์ หรือสมาชิกผู้บริหารเป็นบุคคลที่พรรคจะจง เชิญเข้ามาเป็นสมาชิก ในขณะที่การมีสมาชิกสมทบ หรือสมาชิกวิสามัญ แสดงถึงความพยายามของพรรคการเมืองไทยบางพรรค ที่จะสร้างพรรคของมวลชน การกำหนดให้มีสมาชิกกิตติมศักดิ์ หรือสมาชิกผู้บริหาร ก็สะท้อนถึงแนวคิดแบบพรรคของชนชั้นนำ ที่มีอยู่ในพรรคการเมืองไทย เพราะสมาชิกประเภทนี้ มีสถานภาพบางอย่าง เหนือกว่าสมาชิกสามัญทั่วไป อาทิ เป็นผู้มีการคุณต่อพรรค เป็นผู้ที่กรรมการบริหารพรรคมีมติให้เชิญมาเป็นสมาชิก และเป็นผู้มีคุณสมบัติพิเศษ ที่พรรคเชิญให้เป็นสมาชิก

กรณีของการรับสมาชิกสามัญพรรคการเมืองไทยบางพรรคยังระบุคุณสมบัติของผู้สมัครเพิ่มเติมว่า ต้องมีความเลื่อมใส ในอุดมการณ์ของพรรค บ้างก็วางระเบียบให้ การอนุมัติให้ผู้นั้นเป็นสมาชิกพรรค จะต้องเป็นมติ ของคณะกรรมการบริหารพรรค ขณะที่บางพรรคไม่ได้กำหนดเงื่อนไขพิเศษใดๆ สาขาของพรรคการเมืองด้วยเหตุที่กฎหมายพรรคการเมืองฉบับปัจจุบันมีข้อบังคับให้พรรคการเมืองแต่ละพรรคต้องมีสาขาอย่างน้อยภาคละ ๑ สาขา ภายใน ๑๘๐ วัน นับตั้งแต่จดทะเบียนก่อตั้งพรรค ทุกพรรคการเมืองจึงจำเป็นต้องจัดตั้งสาขาพรรคขึ้นในทุกภูมิภาค อย่างไรก็ตาม การขยายสาขา ของพรรคการเมืองไทยก็ช้าพอๆ กับการเติบโตของสมาชิกพรรค พรรคการเมืองส่วนใหญ่ จึงไม่ค่อยมีสาขาพรรค แม้กระทั่งพรรคการเมืองเก่าแก่ เช่น พรรคประชาธิปัตย์ ก็ยังมีสาขาพรรคไม่มากเท่าที่ควรจะเป็น จนถึง พ.ศ. ๒๕๔๕ พรรคนี้ยังมีสาขาอยู่เพียง ๑๕๔ แห่งทั่วประเทศ แต่ก็นับว่าเป็นพรรคการเมืองที่มีสาขาพรรคมาก ทั้งนี้เพราะ ใน พ.ศ. ๒๕๔๕ พรรคชาติไทยที่เก่าแก่รองลงมา มีสาขาพรรคเพียง ๕ แห่ง เท่านั้น อย่างไรก็ตาม สิ่งที่พรรคการเมืองไทยอ้างว่าเป็นสาขาพรรค มักจะเป็นเพียงศูนย์ในการหาเสียงเลือกตั้ง หรือที่ทำการ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคในเขตเลือกตั้งเท่านั้นศูนย์หรือที่ทำการเหล่านี้ ไม่ได้ทำหน้าที่

ของสาขาพรรค แต่อย่างไรก็ตาม นอกจากรับข้อร้องเรียนของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ และให้ความช่วยเหลือในบางเรื่องแทนนักการเมือง มากกว่าทำหน้าที่ ของสาขาพรรคโดยตรง แท้จริงแล้วสาขาพรรคของพรรคการเมืองมีบทบาทสำคัญในหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บทบาทในด้าน การโฆษณา โฆษณาและกิจกรรมของพรรค การให้การศึกษแก่ประชาชน และรับสมาชิกพรรค ตลอดจน การคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค

สรุป แนวคิดเกี่ยวกับพรรคการเมืองพรรคการเมืองคือกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันขึ้นมา มีความคิดเห็นทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อจัดตั้งองค์การสาขาพรรคการเมืองขึ้นมาเพื่อเป็นรากฐานให้กับพรรคการเมืองส่งเสริมให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็ง โดยมีจุดมุ่งหมายเข้าไปเป็นรัฐบาลและนำนโยบายไปใช้ในการบริหารประเทศเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน โดยส่วนรวม

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับสาขาพรรคการเมือง

2.2.1 ความหมายของสาขาพรรคการเมือง

“สาขา” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ให้ความหมายว่า ส่วนย่อยหรือส่วนสำรอง และคำว่าพรรคการเมืองหมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองอย่างเดียวกันร่วมกันจัดตั้งและจดทะเบียนเป็นพรรคการเมืองตามกฎหมาย

ดังนั้นสาขาพรรคการเมือง จึงหมายถึง ส่วนย่อยของพรรคการเมืองซึ่งประกอบด้วย สมาชิก และกรรมการสาขาพรรคซึ่งได้จัดตั้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองอย่างถูกต้องและมีหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบายข้อบังคับพรรค (คู่มือการปฏิบัติงานของพรรคการเมืองสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 2542-37)

สาขาพรรคการเมืองเหล่านี้จะเป็นรากฐานให้พรรคการเมืองนั้นเข้มแข็ง โดยทำหน้าที่ประสานงานกับศูนย์กลางและสาขาพรรคจะทำให้การทำงานของพรรคการเมืองมีประสิทธิภาพ และประชาชนจะเป็นผู้ได้รับประโยชน์มากขึ้น (ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, 2524:92)

วิทยา นภาศิริกุลกิจ กล่าวถึงสาขาพรรคการเมืองว่า สาขาพรรคการเมืองเป็นองค์กรเบื้องต้นของพรรคการเมืองประเภทหนึ่ง พรรคการเมืองไม่ว่าจะมีโครงสร้างอย่างไรจะขาดองค์ประกอบเบื้องต้นเหล่านี้ไม่ได้ ในส่วนของสาขาพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมืองกระจายอยู่ในท้องถิ่นทั่วไป เช่นตามนครใหญ่ ตามเมือง ตามอำเภอต่างๆ เริ่มแรกเป็นองค์กรพรรคสังคมนิยม ซึ่งมีหน่วยงานหนึ่งในการดำเนินงานทางการเมืองของพรรค หน้าที่หลักได้แก่ สร้างกิจกรรมทางการเมือง การรณรงค์ในการเลือกตั้งหน้าที่ทางการเมืองให้การศึกษแก่ประชาชนทั่วไป

รวมทั้งด้านสังคมสงเคราะห์ การหาสมาชิกเพิ่ม ขยายขอบข่ายงานของพรรคมุ่งรักษาความสัมพันธ์กับมวลชน (วิทยา นภาศิริกุลกิจ, 2533:36)

การดำเนินกิจการในทางการเมืองของพรรคการเมืองที่สำคัญประการหนึ่ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจทางการบริหารจัดการคือ การจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองเพื่อให้สาขาพรรคการเมืองได้นำแนวนโยบาย ข้อบังคับพรรคการเมือง ไปประชาสัมพันธ์ เผยแพร่เชิญชวนให้ประชาชนที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองในแนวทางเดียวกันได้เข้าร่วมดำเนินกิจการทางการเมืองด้วยกัน ซึ่งเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้การเมืองภาคประชาชนเข้มแข็งขึ้น ตั้งแต่ระดับรากหญ้า และเสริมสร้างประชาชนในแต่ละชุมชนมีการรวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับบริบทในแต่ละประชาคม เพื่อกำหนดแนวนโยบายของพรรคการเมือง ซึ่งเป็นสถาบันหลักหรือศูนย์กลางอำนาจทางการเมืองควรขับเคลื่อนนโยบายของพรรคให้ดำเนินกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีสาขาพรรคการเมืองทำหน้าที่เป็นข้อต่อเชื่อมโยงกับพรรคการเมือง พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายกับมวลชนในแต่ละเขตเลือกตั้ง โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของกรรมการบริหารพรรคในส่วนกลางให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับกรรมการสาขาพรรคในการดำเนินกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความเป็นปึกแผ่นมั่นคงและมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกระดับ ทำนองเดียวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อให้สาขาของพรรคการเมืองดำรงอยู่ไม่ย้ายไปสังกัดพรรคอื่นได้ง่ายๆ ภายใต้วความเข้าใจเจตนารมณ์ในการดำเนินกิจการพรรคการเมือง

2.2.2 ความสำคัญของสาขาพรรคการเมือง

สาขาพรรคการเมือง เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของพรรคการเมืองนอกจากตามกฎหมายแล้ว สาขาพรรคการเมืองยังมีความสำคัญต่อพรรคการเมืองในฐานะที่เป็นรากฐานของพรรคการเมืองและเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างสมาชิกกับพรรคการเมือง ตลอดจนเป็นกลไกในการขับเคลื่อนหรือดำเนินกิจการทางการเมืองของพรรคให้มีการแพร่ขยายออกไปยังภูมิภาคต่างๆ อย่างทั่วถึง โดยความสำคัญของสาขาพรรคการเมืองต่อพรรคการเมืองและการเมืองการปกครองในภาพรวม อาจพิจารณาจำแนกได้ในประเด็นต่างๆ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2547: 37 – 38)

1) สาขาพรรคเป็นแหล่งในการให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชนและเป็นกลไกที่สำคัญในการสร้างและส่งเสริมผู้นำทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ทั้งผู้นำแบบทางการและผู้นำทางธรรมชาติ โดยสาขาพรรคจะทำหน้าที่เช่นเดียวกับโรงเรียนทางการเมือง ซึ่งมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้กรรมการสาขา สมาชิก ตลอดจนประชาชนทั่วไปได้เข้ามาศึกษาและร่วมกิจกรรมทางการเมืองในระดับต่างๆ

2) สาขาพรรคเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลข่าวสารและค้นหาปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้พรรคการเมืองนำไปกำหนดเป็นนโยบายและแนวทางการดำเนินงานของพรรค โดยสาขาพรรคซึ่งมีที่ตั้งสำนักงานกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคและท้องที่ต่างๆจะเป็นผู้รวบรวมข้อมูลข่าวสารและปัญหาความต้องการของพื้นที่ เพื่อนำเสนอต่อสำนักงานใหญ่พรรค วิเคราะห์และกำหนดแนวทางแก้ไข โดยอาจกำหนดเป็นนโยบายหรือยุทธศาสตร์ในการพัฒนาของพรรค หรือช่วยในการผลักดันและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งอาจเป็นปัญหาเฉพาะพื้นที่หรือปัญหาในภาพรวมของประเทศก็ได้ เช่น ปัญหาในเรื่องกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน ปัญหาหนี้สินของเกษตรกรรายย่อย ปัญหามลภาวะและแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม ปัญหายาเสพติด

3) สาขาพรรคเป็นกลไกในการสรรหาและคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรค ที่มีคุณภาพ และสนับสนุนส่งเสริมให้การเลือกตั้งในทุกระดับเป็นไปด้วยความสุจริตและเที่ยงธรรม โดยสาขาพรรคจะทำหน้าที่ในการสรรหาบุคคลที่มีความเหมาะสมและมีความพร้อมเพื่อเสนอชื่อเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองนั้นๆ หรือเสนอชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น โดยผู้ได้รับการเสนอชื่ออาจเป็นกรรมการสาขา หรือสมาชิกพรรค และมีหน้าที่ในการสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค ตลอดจนสอดส่องดูแลให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม โดยการตั้งตัวแทนของพรรคไปสังเกตการณ์ประจำหน่วยหรือการนับคะแนน และให้ข้อมูลเบาะแสในกรณีที่มีผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำความผิดกฎหมายเลือกตั้ง

4) สาขาพรรคการเมืองเป็นสื่อประสานระหว่างประชาชนในท้องที่รวมถึงองค์กรภาคเอกชนกับพรรคการเมือง โดยเป็นช่องทางในการแสดงความคิดเห็นหรือแสดงข้อเรียกร้องในกิจการสาธารณะต่างๆ ผ่านไปยังพรรคการเมือง เพื่อผลักดันให้ฝ่ายบริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายและแก้ไขปัญหาต่างๆ

5) สาขาพรรคเป็นกลไกในการนำนโยบายของพรรคการเมืองไปสู่การปฏิบัติในท้องที่ หรือในกรณีที่เป็นการผลักดันนโยบายผ่านกลไกของรัฐ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสาขาพรรคก็จะเป็นกลไกในการประสาน ตรวจสอบและให้คำแนะนำให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาตามนโยบายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตรงเป้าหมายมากที่สุด รวมถึงการประเมินผลเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขต่อไป

6) สาขาพรรคเป็นกลไกหลักในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับพรรคการเมืองและระบบการเมือง โดยการหาสมาชิกและผู้สนับสนุนพรรคการเมือง ตลอดจนส่งเสริมและกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับการรับรู้และมี

ความตื่นตัวทางการเมือง การเข้าร่วมกิจกรรม การสนับสนุนอื่นๆ เช่น การบริจาค การเข้าเป็นสมาชิก การเข้าเป็นกรรมการสาขาหรือกรรมการบริหารพรรค และการเข้ามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาพรรคการเมือง

ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ (2519 : 50 - 60) กล่าวว่า ในระบอบประชาธิปไตยพรรคการเมืองจะต้องมีสาขาพรรคให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ และจะต้องมีสาขาพรรคกระจัดกระจายไปยังทุกท้องถิ่นและทุกกลุ่มผลประโยชน์ หรือมิฉะนั้นก็จะต้องให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ทั้งนี้สาขาพรรคการเมืองมีความสำคัญอย่างน้อย 9 ประการ คือ

1) เป็นการสร้างผู้นำทางการเมืองในระดับท้องถิ่น กล่าวคือ สมาชิกพรรคหรือผู้สนใจในท้องถิ่นสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านทางสาขาพรรค เช่น การมีโอกาสได้เป็นหัวหน้าสาขาพรรค กรรมการกลาง สาขาพรรคระดับภาค จังหวัด อำเภอ ตำบล เลขานุการสาขาพรรค โฆษกสาขาพรรค ฯลฯ และเมื่อมีการประชุมกรรมการกลางของพรรคในระดับชาติ ผู้นำทางการเมืองเหล่านี้ อาจได้รับคัดเลือกตั้งเป็นตัวแทนไปร่วมประชุม หรืออาจได้รับเลือกจากที่ประชุมใหญ่เป็นกรรมการกลางก็ได้ นับว่าเป็นการสร้างผู้นำทางการเมืองในระดับท้องถิ่นอย่างแท้จริงและจะทำให้สถาบันพรรคการเมืองเป็นสถาบันหลักในการฝึกอบรมผู้นำทางการเมืองมาตั้งแต่รากฐานของประเทศอย่างแท้จริง

2) เป็นการสร้างรากฐานให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งและกลายเป็นสถาบันหลักของประเทศชาติอย่างแท้จริง พรรคการเมืองที่ดีจะต้องมีรากฐานที่มั่นคง เพราะจะช่วยให้พรรคการเมืองกลายเป็นสถาบันหลักของชาติ มิใช่เป็นสมาคมที่เกิดขึ้นและอยู่ได้ไม่นาน แม้ว่าบางพรรคการเมืองจะเป็นพรรคที่เก่าแก่ แต่ก็มิได้หมายความว่า จะไม่มีโอกาสล้มเลิกหรือสิ้นสุดไปได้ถ้าหากประชาชนไม่สนับสนุนก็อาจจะสิ้นสุดไปได้เหมือนพรรคเสรีนิยมในอังกฤษซึ่งเคยรุ่งเรืองมาระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 18 เรื่อยมาจนถึง ค.ศ. 1941 พรรคแรงงานก็ได้เข้ามาแทนที่เพราะได้รับคะแนนนิยมจากประชาชน และได้จัดตั้งรัฐบาลเป็นครั้งแรก และพรรคเสรีนิยมก็ได้สิ้นสุดความนิยมจากประชาชนลงตั้งแต่นั้นมา

3) สาขาพรรคจะเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลและข่าวสารต่างๆ ป้อนให้กับพรรค กล่าวคือสาขาพรรคมีความใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นสาขาพรรค จะสามารถหาข้อมูลที่ต้องการหรือใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นมากกว่าแหล่งใดๆ ของพรรค การที่พรรคไม่มีสาขาจะทำให้พรรคได้ข้อมูลที่อาจผิดพลาดหรือไม่ทันสมัยได้ นอกจากนี้ การเสนอป้อนข่าวสารและข้อมูลให้พรรคจะช่วยให้พรรคได้มีโอกาสปรับปรุงนโยบายให้ทันสมัย และอยู่ในความนิยมของประชาชนเสมอ

4) สาขาพรรคจะเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ที่ให้ความสนใจในนโยบายและวิธีดำเนินงานของพรรค ในขณะที่เดียวกันก็สามารถหาทางโฆษณา นโยบายไปยังหมู่ประชาชนให้กว้างขวางได้ ในที่สุดก็จะมีจำนวนสมาชิกพรรคมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ พรรคการเมืองสามารถให้การศึกษอบรมทางการเมืองแก่ประชาชนในท้องถิ่นให้รู้จักหน้าที่ และความรับผิดชอบในระบอบประชาธิปไตยได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การรู้จักพรรคการเมือง และการรู้จักใช้บริการของพรรคการเมืองให้เกิดประโยชน์กับเขา ซึ่งกระทำได้โดยออกไปปลิว พิมพ์หนังสือเล่มเล็กๆ ที่เข้าใจง่าย หรือให้การศึกษอบรม เนื่องในโอกาสงานเทศกาลต่างๆ ซึ่งสาขาพรรคสามารถกระทำได้โดยไม่ยากนัก แต่ถ้าไม่มีสาขาพรรคแล้ว พรรคการเมืองจะกระทำได้ยากมาก เพราะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคจะไม่ค่อยมีเวลาที่จะทำหน้าที่ดังกล่าวได้ ยิ่งกว่านั้น สาขาพรรคการเมืองย่อมทำหน้าที่ให้การศึกษอบรมแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้ดีกว่า เพราะรู้ข้อมูลดีกว่า

5) สาขาพรรคจะทำหน้าที่สนับสนุนการเลือกตั้งของพรรค ไม่ว่าจะเป็น การเลือกตั้งทั่วไป การเลือกตั้งซ่อม หรือการเลือกตั้งสภาท้องถิ่น พรรคการเมืองก็จะกลายเป็น สถาบันทางการเมืองที่สำคัญและจะขาดมิได้สำหรับประชาธิปไตยในประเทศไทย

6) สาขาพรรคมีส่วนช่วยพิจารณาสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการสรรหาจะต้องเริ่มจากสาขาพรรคในท้องถิ่นก่อน จากระดับตำบลก็เสนอมายังสาขา ระดับอำเภอ และเสนอขึ้นมาถึงระดับจังหวัด จากจังหวัดก็เสนอมายังภาค และจากภาคก็เสนอมายัง คณะกรรมการกลาง ซึ่งจะเป็นการช่วยกลั่นกรองการพิจารณาให้ได้คนดีมีฝีมือ และสามารถไปทำชื่อเสียงให้กับพรรคได้ต่อไป

7) สาขาพรรคในท้องถิ่นจะเป็นศูนย์รวมในความคิดเห็นทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ที่เป็นผลประโยชน์โดยตรงและโดยอ้อมของท้องถิ่นถ้าไม่มีสาขาพรรค ประชาชนผู้ให้ความสนใจอาจจะต้องเสนอมายังคณะกรรมการกลางของพรรคหรือกรรมการอื่นๆ ของพรรคที่สำนักงานใหญ่ ทำให้เสียเวลา และบางครั้งพรรคการเมืองอื่นอาจถือโอกาสดึง ประชาชนเหล่านั้นไปเสียก็ได้

8) สาขาพรรคจะทำหน้าที่เป็นสื่อประสานระหว่างพรรคการเมืองกับ สมาชิกพรรคหรือผู้ให้ความสนใจในกิจการของพรรคได้เป็นอย่างดี เพราะถ้าไม่มีสาขาพรรคแล้ว สมาชิกพรรคก็ต้องติดต่อโดยตรงกับศูนย์บัญชาการหรือสำนักงานใหญ่ซึ่งจะเป็นการยากลำบาก และในทำนองเดียวกันสำนักงานใหญ่ของพรรคก็สามารถติดต่อกับสมาชิกพรรคได้โดยผ่านทาง สาขาพรรคในท้องถิ่น

9) สาขาพรรคจะเป็นองค์กรที่สามารถนำเอานโยบายของพรรคไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติเป็นอย่างดี เพราะสาขาพรรคมีความใกล้ชิดกับสมาชิกพรรคซึ่งอยู่กระจัดกระจายในท้องถิ่นนอกจากนี้ สาขาพรรคอาจถือโอกาสแทรกซึมเข้าไปในสื่อมวลชนของท้องถิ่น เช่น การอธิบายปัญหาทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา การแพทย์ ฯลฯ ในทัศนะของพรรคการเมืองด้วยเหตุนี้ ในประเทศอังกฤษ สวิสเซอร์แลนด์ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ฯลฯ ประชาชนจึงไม่กลัวการปฏิวัติหรือรัฐประหาร เพราะสาขาพรรคได้ให้การศึกษาทางการเมืองที่ถูกต้อง จึงเกิดประชาธิปไตยขึ้นอย่างมั่นคงด้วยเหตุนี้พรรคการเมืองไทยจึงควรเปิดและขยายสาขาพรรคออกไปยังส่วนต่างๆ ของประเทศนับตั้งแต่ภาค จังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน รวมทั้งกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ การขยายสาขาพรรคจะช่วยให้พรรคการเมืองไทยได้ทำหน้าที่พรรคการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามที่ได้กล่าวมา และจะสามารถเป็นพรรคการเมืองที่เข้มแข็งต่อไปในอนาคตข้างหน้า

2.2.3 ลักษณะของสาขาพรรค

ลักษณะของสาขาพรรคการเมืองแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) แบ่งตามลักษณะการรวมผลประโยชน์ หมายความว่า ผลประโยชน์ในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การบริหารการศึกษา การอนามัย การอาชีพ ฯลฯ อาจจะมีการรวมกลุ่มทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ กลุ่มที่เป็นทางการ ได้แก่ กลุ่มซึ่งมีกฎหมายรับรอง เช่น บริษัทห้างหุ้นส่วน สหกรณ์ สมาคม สหภาพ สถาบันการศึกษา สถาบันอื่นๆ ฯลฯ กลุ่มที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่ กลุ่มของประชาชนที่รวมตัวกันชั่วคราวซึ่งมีลักษณะไม่ถาวร และไม่มีกฎหมายรับรอง เช่น ชมรม ชุมชน กลุ่ม ฯลฯ การรวมผลประโยชน์นี้อาจเป็นการรวมกลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ กลุ่มผลประโยชน์ทางสังคม หรือกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองก็ได้ บางทีก็มักจะมีลักษณะผสมกันหลายด้าน แต่พรรคการเมืองควรให้ความสนใจในกลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้มาก เพราะกลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจนี้ถ้ามีการรวมตัวกันอย่างแน่นแฟ้น จะสร้างพลังและกลายเป็นกลุ่มอิทธิพล ซึ่งจะสามารถสร้างอิทธิพลเหนือรัฐบาลได้ และกลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมักมีจำนวนสมาชิกเป็นจำนวนมหาศาล เช่น สหภาพแรงงาน สมาคมกรรมกร สมาคมนายจ้าง สมาคมข้าราชการพลเรือน กลุ่มชาวนา กลุ่มเกษตรกร ฯลฯ แต่กลุ่มอื่นๆ ที่สามารถรวมตัวอย่างเหนียวแน่นก็สามารถสร้างอิทธิพลต่อรัฐบาลได้เหมือนกัน เช่น กลุ่มนิสิตนักศึกษา ฯลฯ เป็นต้น ฉะนั้นกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มอิทธิพลที่พรรคการเมืองควรเข้าไปมีอิทธิพล อาจได้แก่ กลุ่มต่างๆ อาทิ สหภาพแรงงาน สหกรณ์ชนิดต่างๆ สมาคมกรรมกร สมาคมชาวนาและเกษตรกร ศูนย์กลางนักเรียน นิสิต และนักศึกษา สมาคมนักธุรกิจ สมาคมข้าราชการ พลเรือน ฯลฯ เป็นต้น

2) แบ่งตามสภาพของท้องถิ่น หมายความว่า สาขาพรรคเกิดขึ้นตามส่วนต่างๆของประเทศ นับตั้งแต่ภาค จังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ซึ่งมีลักษณะเหมือนกับสายการบริหารของระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และจะมีลักษณะเป็นรูปพีรามิด ซึ่งสาขาพรรคการเมืองเหล่านี้จะต้องประสานงานกันเป็นลูกโซ่เสมือนเครื่องนาฬิกา โดยมีสำนักงานใหญ่เป็นศูนย์กลางสำหรับการประสานงาน สำนักงานใหญ่มีหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ การเงิน การแนะนำทั่วไป การปรึกษาหารือ และหน้าที่อื่นๆ ที่จำเป็น ส่วนสาขาพรรคในระดับต่างๆ จะต้องรายงานโดยตรงขึ้นไปจากระดับหมู่บ้าน ไปยังตำบล จากตำบล ไปยังอำเภอ จากอำเภอ ไปยังจังหวัด จากจังหวัด ไปยังภาค และจากภาค ไปยังสำนักงานใหญ่ ส่วนหน้าที่ของแต่ละสาขาพรรคอาจจะทำหน้าที่เฉพาะลงไปก็ได้

ชยอนันต์ สมุทวณิช สรุปประเด็นของการมีสาขาพรรคการเมืองเหล่านี้ไว้ว่า (อ้างใน นรนิตติ เศรษฐบุตร พรรคประชาธิปไตย:ความสำเร็จหรือความล้มเหลว 2530:145-146)

1) ความต้องการในการแผ่ขยายอิทธิพลของพรรคให้กว้างขวางมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการระดมเสียงเมื่อมีการเลือกตั้ง หรือเพื่อระดมสนับสนุนเพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆทางการเมืองเช่น การสนับสนุนนโยบายบางอย่างของรัฐบาล (ในกรณีที่พรรคเป็นรัฐบาล) หรือต่อต้านรัฐบาล (ในกรณีที่พรรคเป็นฝ่ายค้าน) หรือกรณีการเรียกร้องการสนับสนุนทางการเงินในการบำรุงพรรค

2) ความต้องการในการมีขอบข่ายการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้นำพรรคในระดับสูงกับสมาชิกในระดับย่อยทั่วประเทศ

3) เพื่อประโยชน์ในการควบคุมพฤติกรรมของผู้นำและสมาชิกหน่วยย่อย

4) เพื่อให้สมาชิกทั่วประเทศมีความผูกพันรั้งกับพรรคการเมืองนั้นๆ โดยให้ความสัมพันธ์ต่อการมีสาขาพรรค มีตัวแทนในการประชุมใหญ่ประจำปีของพรรค มีตัวแทนในคณะกรรมการระดับสูงหรือคณะกรรมการกลาง ทั้งนี้เพื่อป้องกันการมีอำนาจมากเกินไปของผู้นำในส่วนกลาง อันจะก่อให้เกิดกฎเหล็กแห่งคณาธิปไตย (iron law of oligarchy)

สรุป แนวคิดเกี่ยวกับสาขาพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง เป็นองค์กรตัวแทนของพรรคการเมืองในการดำเนินกิจกรรมต่างๆที่สาขาพรรคตั้งอยู่ โดยมีการจัดรูปแบบองค์กรที่ชัดเจนและเป็นรากฐานสำคัญของพรรคการเมือง โดยให้ความสำคัญกับปริมาณของสมาชิกมากกว่าคุณภาพ เพราะถือว่าสมาชิกมากเท่าใดก็จะสามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับฐานพรรคมากเท่านั้น

3. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทพรรคการเมือง

3.1.1 บทบาทและหน้าที่ที่สำคัญของพรรคการเมืองมีดังนี้

1) พรรคการเมืองมีหน้าที่ให้การศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน

2) พรรคการเมืองมีหน้าที่สรรหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่จะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยพรรคการเมืองจะเป็นผู้กลั่นกรองบุคคลดังกล่าวเพื่อส่งสมัครรับเลือกตั้ง

3) พรรคการเมืองมีหน้าที่ในการประสานประโยชน์ของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ซึ่งจะช่วยลดความตึงเครียดและการเผชิญหน้าทางการเมืองอันอาจนำไปสู่ความรุนแรงได้

4) พรรคการเมืองมีหน้าที่ระดมสรรพกำลังทางการเมืองจากทุกฝ่ายในสังคมตลอดจนรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนกลุ่มต่างๆ เพื่อกำหนดเป็นนโยบายที่สำคัญและนำเสนอเข้าสู่ระบบการเมืองให้บรรลุผลในทางปฏิบัติ

5) พรรคการเมืองมีหน้าที่เป็นฝ่ายค้านในกรณีที่ไม่ได้เป็นฝ่ายรัฐบาล เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบและควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหารในรัฐบาล

6) พรรคการเมืองเป็นกลไกในการสร้างผู้นำทางการเมือง สมบัติ ชำรงชัยวงศ์. (2549 : 430-437) ได้ให้บทบาทและหน้าที่สำคัญของพรรคการเมืองดังนี้

1) การเป็นองค์กรสำคัญในการจัดตั้ง เพื่อการปลุกกระดมทรัพยากรมนุษย์มาสู่การกระทำเพื่อจุดประสงค์ร่วมกัน

2) การเป็นศูนย์รวมของความต้องการของประชาชน พรรคการเมืองคอยเป็นตัวกลางและเชื่อมระหว่างประชาชนและรัฐบาลหรือรัฐสภา

3) ช่วยสร้างความชอบธรรมของการมีอำนาจการปกครอง โดยปรัชญาสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยคือ การยอมรับว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน และผู้ปกครองหรือรัฐบาลมาจากความเห็นชอบของประชาชน ซึ่งแสดงออกโดยการเลือกตั้ง

4) การให้ความรู้ทางการเมืองแก่ผู้บริหารพรรค สมาชิกพรรค และประชาชนตลอดจนพยายามชักจูงให้ประชาชนมีความสนใจทางการเมือง โดยการเสริมสร้างทัศนคติและการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อให้ประชาชนธำรงรักษาแบบแผนวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีตลอดไป

5) หน้าที่ในการระดมสรรพกำลัง พรรคการเมืองจะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางทางการเมือง เพราะเป็นที่รวมของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ และประชาชนที่มีความคิดเห็นทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ในแนวทางกว้างๆ ที่คล้ายคลึงกัน

6) การสร้างและฝึกฝนผู้นำทางการเมือง พรรคการเมืองจะเป็นสถาบันที่สร้างผู้นำทางการเมืองที่ดีเพื่อผลิตออกออกไปเป็นนักการเมืองมืออาชีพที่มีความสามารถและความพร้อมที่จะดำรงตำแหน่งผู้นำทางการเมืองในระดับต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

7) การทำหน้าที่และบทบาทในฐานะองค์กรสาธารณะ พรรคการเมืองทำหน้าที่รวบรวมและทำให้ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาสาธารณะต่างๆ มีน้ำหนักน่ารับฟังมากขึ้น เพราะพรรคการเมืองจะเสนอแนะนโยบายที่ดีที่สุดสำหรับประชาชน

8) การทำหน้าที่ในการคัดสรรบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถ คุณธรรม และจริยธรรม เข้าสู่กระบวนการทางการเมืองเพื่อเป็นตัวแทนของประชาชน ซึ่งคุณสมบัติของผู้ที่เหมาะสมจะเป็นผู้แทนราษฎรมีความสำคัญมากเพราะจะต้องเป็นตัวแทนเพื่อทำหน้าที่รักษาผลประโยชน์ของประชาชน จึงต้องทำการตรวจสอบประวัติและผลงานที่เคยอุทิศตนต่อสังคมส่วนรวมในอดีตของบุคคลนั้นๆ รวมทั้งความรู้ความสามารถ และคุณธรรม

9) ทำหน้าที่เป็นสถาบันที่ประสานประโยชน์ของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ตามหลักการทั่วไปแล้ว กลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์จะมีบทบาทในการสร้างอิทธิพลต่อรัฐบาลในนโยบายสาธารณะ พรรคการเมืองจะทำหน้าที่ประสานผลประโยชน์ให้กับกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ด้วยการเสนอให้มีกฎหมายที่เป็นธรรมกับทั้งสองฝ่าย รวมทั้งกลุ่มผลประโยชน์อื่นๆ

10) ทำหน้าที่เป็นสถาบันที่เตรียมโครงการสำหรับสาธารณชน พรรคการเมืองจะจัดระเบียบแนวคิดต่างๆ ซึ่งมักจะไม่ค่อยชัดเจนและอ้อมค้อมให้กระจ่างและตรงกับการแก้ปัญหา เพื่อให้ผู้ลงคะแนนเสียงสามารถเลือกผู้สมัครและนโยบายได้อย่างมีเหตุผล

11) เป็นตัวเชื่อมระหว่างรัฐบาลกับประชาชนหรือกลุ่มต่างๆ ของสังคม โดยการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้ง ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยพรรคการเมืองตามแนวทางประชาธิปไตย พรรคการเมืองจึงช่วยให้การเลือกผู้แทนที่จะเข้าไปเป็นรัฐบาลมีความถูกต้องตามกฎหมายและเกิดการยอมรับในตัวแทนเหล่านี้โดยไม่มีกรณีโต้แย้ง

12) ทำหน้าที่เป็นรัฐบาลบริหารประเทศ เมื่อสมาชิกของพรรคได้รับการเลือกตั้งฝ่ายเสียงข้างมากในรัฐสภา ย่อมถือได้ว่าประชาชนมีความประสงค์ให้นโยบายของพรรคการเมืองนั้นเป็นนโยบายของรัฐบาล พรรคการเมืองฝ่ายเสียงข้างน้อยจะทำหน้าที่เป็นฝ่ายค้านเพื่อทักท้วงการกระทำที่เห็นว่าไม่เหมาะสมของรัฐบาล

13) หน้าที่ในการสื่อสารทางการเมือง พรรคการเมืองเป็นสถาบันที่มีความสำคัญรองจากสื่อมวลชน ในการทำหน้าที่เชื่อมโยงความต้องการของประชาชนกับผู้มีอำนาจทางการเมือง

14) เป็นฝ่ายค้านในการควบคุมตรวจสอบรัฐบาล เพื่อเป็นการถ่วงดุลอำนาจรัฐบาล คอยท้วงติง คัดค้านหรือยับยั้งไม่ให้รัฐบาลใช้อำนาจเกินขอบเขตหรือกระทำการในสิ่งที่จะเกิดผลร้ายต่อการพัฒนาประเทศ

15) การเป็นตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ พรรคการเมืองต้องรวบรวมความต้องการของประชาชนและเสนอข้อเรียกร้องแทนประชาชนต่อผู้มีอำนาจตัดสินใจทางการเมืองให้มีการตอบสนอง

Gabriel Almond (อ้างจาก ณรงค์ ลิน สวัสดิ์, 2539:297-299) ได้รวบรวมบทบาทของพรรคการเมืองนอกเหนือจากการรวมตัวกันเพื่อคัดเลือกคนเข้าสมัครชิงตำแหน่งทางการเมือง และได้เป็นรัฐบาลว่ามีหน้าที่และบทบาทดังนี้

1) การให้การอบรมกลุ่มกลาทางการเมือง หน้าที่หนึ่งของพรรคการเมืองคือ การให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน เช่น พรรคการเมืองอาจจะเผยแพร่เอกสารหรือจัดการสัมมนาให้ประชาชนเข้าใจถึง กระบวนการทางการเมืองแบบประชาธิปไตย อธิบายให้ประชาชนเข้าใจบทบาทของฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น

2) การชักนำประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น ที่เรามักจะเห็นกันอยู่คือ พรรคการเมืองจะกระตุ้นให้ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งออกไปใช้สิทธิ์ของตนในวันเลือกตั้ง เราจะไม่เห็นพรรคการเมืองที่บอกประชาชนว่าอย่าไปออกเสียงเลือกตั้งหรืออย่าไปสนใจการเมือง

3) การสรรหาคณะเพื่อเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตัวอย่างเช่น เวลาที่มีการเลือกตั้งพรรคการเมืองจะพยายามสรรหาตัวบุคคลให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อส่งเข้าชิงตำแหน่งทางการเมือง เช่น ตำแหน่งผู้แทนราษฎร นายกรัฐมนตรี วุฒิสภา ประธานาธิบดี เป็นต้น

4) การสื่อสารทางการเมือง พรรคการเมืองจะมีหน้าที่นำข่าวสารทางการเมืองสู่ประชาชน การสัมภาษณ์นักการเมือง เป็นวิธีหนึ่งที่นักการเมืองของแต่ละพรรคจะบอกกล่าวให้ประชาชนทราบถึงประเด็นหรือข้อเท็จจริงต่างๆที่เกี่ยวกับส่วนรวมนอกจากให้ข้อเท็จจริงแล้วยังให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ การพบปะกับประชาชนของเจ้าหน้าที่สาขาพรรคการเมืองในท้องถิ่นต่างๆ ก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งในการนำข่าวสารไปถึงประชาชน ความเคลื่อนไหวทางการเมืองอาจเป็นปรากฏการณ์ทางสื่อมวลชน แต่การติดต่อโดยตรงของเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองกับประชาชนอาจมีประเด็นหรือแง่คิดต่างจากรายงานของสื่อมวลชน พรรคการเมืองที่สมาชิกพรรคบางคนถูกกล่าวหาว่าคอร์รัปชันโดยสื่อมวลชน จะหาโอกาสชี้แจงกับประชาชนโดยผ่านสาขาพรรค

5) การเรียกร้องผลประโยชน์แทนประชาชน ในบางครั้งพรรคการเมืองจะ ทำหน้าที่เรียกร้องให้รัฐบาล สถานนิติบัญญัติ หรือข้าราชการริเริ่มกระทำบางอย่างเพื่อผลประโยชน์ ต่อประชาชน เช่น เรียกร้องให้รัฐบาลสร้างมหาวิทยาลัยหรือโรงพยาบาลในท้องถิ่น หรือถ้ารัฐบาล ประกันสินค้าเกษตรต่ำไปก็อาจจะเรียกร้องให้เพิ่มราคาประกันที่เคยกำหนดไว้ การเรียกร้อง ผลประโยชน์แทนประชาชนนั้น พรรคการเมืองอาจกระทำ เพราะประชาชนเรียกร้องหรือพรรค ริเริ่มเองก็ได้

6) การรวบรวมกลั่นกรองผลประโยชน์ของประชาชน เนื่องจากความ ต้องการของประชาชนหลากหลายพรรคการเมืองจะช่วยดูแลว่าประชาชนมีความต้องการให้รัฐบาล ทำอะไรบ้าง เพราะประชาชนไม่มีโอกาสจะร้องทุกข์หรือเสนอความคิดเห็นต่อรัฐบาลได้ทุกคน พรรคการเมืองจะรวบรวมความคิดของประชาชนมาจัดหมวดหมู่ว่าอะไรควรเรียกร้องไปยังรัฐบาล บ้าง และจังหวัดไหนต้องการอะไรหากที่สุด

7) การกำหนดนโยบาย พรรคที่จัดตั้งรัฐบาลหรือร่วมรัฐบาลทำหน้าที่ร่าง นโยบายของรัฐบาล ถึงแม้รัฐบาลจะมีคณะรัฐมนตรี แต่คนชั้นนำของการเมืองที่ไม่ได้ร่วมในคณะ รัฐบาลจะมีส่วนร่วมในการร่างนโยบายของรัฐบาลอย่างมาก เช่น อาจมีการตกลงภายใน คณะกรรมการของพรรคการเมืองผ่านที่จัดตั้งรัฐบาล ส่วนพรรคการเมืองฝ่ายค้านจะมีส่วนร่วมใน การร่างนโยบายทางอ้อม เพราะพรรคฝ่ายค้านจะเป็นผู้แสดงความเห็นออกไป ซึ่งถ้ามีเหตุผลดี รัฐบาลก็ต้องรับฟัง เพราะมิฉะนั้นจะเสียคะแนนนิยมจากประชาชนและนอกจากนั้น โดยทั่วไป ทั้ง พรรคฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้านก็ร่างนโยบายให้ประชาชนเลือกอยู่แล้วในการเลือกตั้งแต่ละสมัย

8) การสอดส่องการนำเอานโยบายไปปฏิบัติ เมื่อรัฐบาลวางนโยบายการบริหารประเทศแล้ว พรรคการเมืองทั้งฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาลก็จะสอดส่องว่ามีการนำนโยบายไป ปฏิบัติจริงหรือไม่ พรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลต้องคอยสอดส่องดูแลเพราะถ้าไม่มีการนำนโยบายไป ปฏิบัติ หรือปฏิบัติไม่มีประสิทธิภาพหรือมีการคอร์รัปชันเกิดขึ้นของรัฐมนตรีหรือข้าราชการแล้ว ประชาชนเสียผลประโยชน์ พรรคการเมืองนั้นก็เสียคะแนนนิยมไป ส่วนพรรคฝ่ายค้านก็จะ สอดส่องดูแลเพื่อหาข้อบกพร่องของรัฐบาล ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและยังเป็นการสร้าง ความนิยมให้แก่พรรคฝ่ายค้านและทำให้พรรคฝ่ายรัฐบาลเสื่อมความนิยมด้วย

9) การวินิจฉัยปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัตินโยบายของรัฐบาล เมื่อรัฐบาลนำ นโยบายไปปฏิบัตินั้นก็อาจเกิดปัญหาตามมา เช่น รัฐบาลต้องตัดถนนประชาชนกลุ่มหนึ่งประท้วง ไม่ให้ทำผ่านที่ของตนซึ่งรัฐบาลก็ต้องดำเนินการไปตามตัวบทกฎหมาย ซึ่งรวมถึงการพึ่งศาล ยุติธรรมตัดสิน แต่ในบางกรณีสภานิติบัญญัติที่ฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาลก็อาจเข้าร่วมแสดงบทบาท ในการวินิจฉัยปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติด้วย ทั้งสองฝ่ายจะคอยหาวิธีหลีกเลี่ยงการเสียความ

นิยมจากประชาชน หรือการดำเนินการบางอย่างเพื่อเพิ่มความนิยมให้กับประชาชน บทบาทหน้าที่เหล่านี้ถือเป็นบทบาทหน้าที่ของพรรคการเมือง ซึ่งจำเป็นต้องปฏิบัติตามและจำเป็นอย่างยิ่งกับพรรคการเมืองในระบอบการปกครองแบบสมัยใหม่ที่นักการเมืองทั้งหลายที่ต้องปรับเปลี่ยนตัวเองตาม เพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะเกี่ยวกับยุทธวิธีในการเพิ่มหรือสนับสนุนจากประชาชนส่วนใหญ่ไว้ ลักษณะดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการขยายบทบาทสู่มวลชน เป็นสิ่งสำคัญสำหรับพรรคการเมืองสมัยใหม่ โดยเฉพาะการความสำคัญกับองค์กรระดับท้องถิ่นของพรรคการเมืองทั้งในเรื่องการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของพรรคการเมืองในระดับชาติของผู้นำและสมาชิกพรรคการเมืองท้องถิ่น รวมไปถึงการจัดตั้งองค์กรในระดับท้องถิ่นให้เป็นองค์กรที่มีความชัดเจนและมีลักษณะเปิดเผย สิ่งเหล่านี้จะมีส่วนช่วยสนับสนุนความนิยมให้กับพรรคการเมืองอย่างมาก

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของสาขาพรรคการเมือง

3.2.1 หน้าที่และบทบาทของสาขาพรรคการเมือง

สาขาพรรคการเมืองถือเป็นส่วนหนึ่งของพรรคการเมือง ซึ่งมีหน้าที่ที่ต้องดำเนินการทั้งหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและหน้าที่ที่ควรปฏิบัติ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. 2547 : 39 - 40)

3.2.2 บทบาทหน้าที่ตามกฎหมาย

- 1) ดำเนินกิจการของสาขาพรรคการเมืองให้เป็นไปตามนโยบายและข้อบังคับพรรคการเมือง
- 2) จัดให้มีการประชุมของสาขาพรรค และเข้าร่วมประชุมใหญ่กับพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรค
- 3) จัดทำบัญชีของสาขาพรรค รับรองความถูกต้อง ตลอดจนจัดส่งบัญชีสาขาพรรคการเมืองเพื่อแสดงรวบรวมไว้ในบัญชีของพรรคการเมือง และปิดบัญชีครั้งแรกภายในวันสิ้นปีปฏิทินเป็นประจำทุกปี
- 4) กรณีการรับบริจาคเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดให้แก่พรรค ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายและประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง
- 5) แจ้งการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดต่างๆ ของสาขาพรรค เช่น การเปลี่ยนแปลงกรรมการสาขา การเปลี่ยนแปลงที่ตั้งสำนักงานสาขาและอื่นๆ ให้พรรคทราบ เพื่อแจ้งการเปลี่ยนแปลงต่อนายทะเบียนภายในกำหนดและเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรค

3.2.3 บทบาทหน้าที่ที่ควรปฏิบัติ

เพื่อให้สอดคล้องกับประเด็นเรื่องความสำคัญของสาขาพรรคการเมืองต่อพรรคการเมืองและระบบการเมืองการปกครอง นอกจากบทบาทหน้าที่ที่สาขาพรรคต้องปฏิบัติ อันได้แก่บทบาทหน้าที่ตามกฎหมายแล้ว สาขาพรรคยังมีหน้าที่ที่ควรปฏิบัติในหลายประเด็น ได้แก่

1) หน้าที่ในการรับและสรรหาบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค โดยสาขาพรรคควรทำหน้าที่ในการระดมและแสวงหาการสนับสนุนจากประชาชนในทุกรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรับบุคคลที่คุณสมบัติครบถ้วนและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายเข้าเป็นสมาชิกพรรค เพื่อขยายฐานการสนับสนุนจากประชาชนของพรรคให้กว้างขวางและทั่วถึงในทุกพื้นที่มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ กับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรคนอกจากต้องเป็นไปโดยสมัครใจแล้ว ยังควรคำนึงถึงความเชื่อมั่นและศรัทธาในอุดมการณ์หรือแนวนโยบายของพรรค

2) หน้าที่ในการให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชนทั่วไป ซึ่งการให้ความรู้ทางการเมืองนี้ ถือเป็นภารกิจหลักประการหนึ่งของสาขาพรรคการเมืองที่ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

3) หน้าที่ในการรับฟังปัญหาความเดือดร้อนและข้อคิดเห็นในนโยบายสาธารณะจากสมาชิกพรรคและประชาชนในพื้นที่ และพิจารณาหาแนวทางแก้ไขในขีดความสามารถที่กระทำได้หรือนำเสนอต่อพรรคการเมือง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดำเนินการ

4) หน้าที่ในการเป็นสื่อกลางระหว่างพรรคการเมืองกับสมาชิกพรรคการเมืองและประชาชนทั่วไป ในการนำนโยบายของพรรคมาสู่การปฏิบัติ รวมถึงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในนโยบายของพรรคให้เป็นที่รู้จักและศรัทธาจากประชาชน

5) หน้าที่ในการช่วยพิจารณาสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรค โดยทำหน้าที่สรรหาและคัดเลือกบุคคลที่มีความเหมาะสมเพื่อเสนอชื่อเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรคและให้การสนับสนุนอย่างแข็งขันต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

6) หน้าที่ในการดำเนินกิจการทางการเมืองตามนโยบายของพรรคหรือตามแผนการดำเนินงานของสาขาพรรค โดยมีการประสานกับพรรคการเมืองอย่างใกล้ชิด และรายงานผลการดำเนินการ ตลอดจนอุปสรรคข้อขัดข้องต่างๆ ให้กับพรรคการเมืองทราบ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขสาขาพรรคการเมืองอาจมีทั้งการจัดแบ่งตามสภาพของท้องถิ่นและลักษณะการรวมผลประโยชน์ต่างๆ และสาขาระดับท้องถิ่นเป็นลูกโซ่ จากสำนักงานใหญ่ไปยังส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ นอกจากนี้ สาขาพรรคการเมืองยังมีหน้าที่เฉพาะเกี่ยวกับการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นต่างๆ ตามที่สาขาพรรคนั้นๆ รับผิดชอบอยู่ เช่น สาขาพรรคระดับจังหวัดมีหน้าที่ในการสรรหาสมาชิกพรรคสมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี สมาชิกสภา

จังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล ฯลฯ สาขาพรรคระดับอำเภอก็มีหน้าที่ช่วยสาขาพรรคระดับจังหวัด สรรหาผู้สมัคร เช่นเดียวกับสาขาพรรคระดับจังหวัด และในทำนองเดียวกันสาขาพรรคระดับตำบล และหมู่บ้านก็ต้องช่วยเหลือสาขาพรรคระดับจังหวัดและระดับอำเภอ อย่างไรก็ตามสาขาพรรคระดับตำบลอาจมีหน้าที่สรรหาสมาชิกพรรคเข้าสมัครแข่งขันเลือกกำนันและผู้ใหญ่บ้านหรือ ตำแหน่งเลือกตั้งอื่นๆ เช่น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการพัฒนาตำบล คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน ฯลฯ โดยมีสาขาพรรคระดับภาคเป็นศูนย์กลางการสาขาใหญ่และมี สำนักงานใหญ่เป็นศูนย์กลางการสาขาพรรคการเมืองทุกระดับจะต้องทำงานประสานกับสาขา พรรคที่เป็นกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ ถึงแม้ว่ากลุ่มผลประโยชน์ส่วนใหญ่จะทำงาน ประสานกับสำนักงานใหญ่ของพรรคก็ตาม แต่กลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ก็มักจะมีสาขาของเขาอยู่ใน ท้องถิ่นต่างๆ ด้วย เช่นสหภาพแรงงาน สมาคม ชาวนา สหกรณ์ มหาวิทยาลัย วิทยาลัย ฯลฯ ฉะนั้น สาขาพรรคการเมืองจึงต้องมีหน้าที่ประสานงานกับกลุ่มผลประโยชน์ที่มีอยู่ในท้องถิ่น และสาขา พรรคระดับสูงขึ้นไปจนถึงสำนักงานใหญ่

สรุป แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทสาขาพรรคการเมือง จะเห็นได้ว่าสาขาพรรค การเมืองเป็นรากฐานสำคัญของพรรคการเมือง และมีความสำคัญอย่างมากกับพรรคการเมือง การ ปฏิบัติหน้าที่ของสาขาใดที่สามารถสร้างความนิยมให้ประชาชนได้ โอกาสที่จะได้รับการสนับสนุน พรรคให้เข้มแข็งมีโอกาสเข้าไปบริหารประเทศมีมากเท่านั้น

4. แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์

4.1 ความหมายของระบบอุปถัมภ์

การอุปถัมภ์ ในความหมายโดยทั่วไป คือ การค้ำจุน การค้ำชู การสนับสนุน การ เลี้ยงดูในทางการเมืองซึ่งใช้คำว่า ระบบอุปถัมภ์ หมายถึง การได้รับสิทธิพิเศษจากผู้ใหญ่หรือญาติ มิตรของตน เป็นระบบที่ตรงกันข้ามกับระบบความชอบธรรมซึ่งนิยมใช้เป็นหลักในปัจจุบันระบบ อุปถัมภ์ (Patronage System) เป็นรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมในยุโรปช่วงศตวรรษที่ 5 – 16 และในสังคมไทยจะมีรูปแบบคล้ายคลึงกันในสมัยพระบรมไตรโลกนาถ จนถึงรัชกาลที่ 5 แห่ง รัตนโกสินทร์คำว่า “ผู้อุปถัมภ์” (patron) เป็นคำที่มาจากภาษาละตินคือ pratronus หมายถึง บุคคลผู้ มีอำนาจให้ความยินยอมหรือรับรอง (sanction) โดยคนเหล่านี้ต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับผู้ที่มิ อำนาจด้อยกว่าหรือ เป็น “ผู้รับอุปถัมภ์” (client) ที่ต้องการความช่วยเหลือหรือป้องกัน โดยผู้ อุปถัมภ์จะให้ประโยชน์กับผู้รับอุปถัมภ์โดยหวังจะได้ประโยชน์ตอบแทน กลับมาในรูปแบบของ ดินค้า ความจงรักภักดี การสนับสนุนทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ ความสัมพันธ์ในเชิงตอบแทน

ซึ่งกันและกัน (reciprocal relationships) โดยทั่วไปความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองฝ่ายนี้ ฝ่ายผู้รับอุปถัมภ์มักจะเป็นผู้เสียเปรียบเพราะ โดยคำจำกัดความว่าเป็นผู้ที่ อ่อนแอกว่าทั้งในด้านเศรษฐกิจและการเมือง (Kurian, 2011: 1199-1200)

(<http://amphuntha.blogspot.com/ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย>) ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย ความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ การยอมรับความแตกต่างในเรื่องฐานะของบุคคล การเน้นการพึ่งผู้อื่นและการยึดมั่นตัวบุคคล ยังคงมีอิทธิพลต่อการปกครองเรื่อยมา ดังจะเห็นได้ว่าลักษณะเจ้าขุนมูลนายยังคงอยู่ในระบบราชการไทยค่อนข้าง มาก ข้าราชการจำนวนไม่น้อยมีความรู้สึกว่าคุณคนเป็นนายของประชาชน เหมือนดังเช่น มูลนายเป็นนายของพวกไพร่ต่างๆ ที่ตามแนวความคิดของระบบบริหารราชการสมัยใหม่ ข้าราชการไม่ได้เป็นนายของประชาชนหากแต่เป็นผู้ให้บริการต่างๆ ของรัฐ ไปสู่ประชาชนภายใต้ขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐ โดยข้าราชการจะได้รับเงินเดือนเป็นผลตอบแทนในการปฏิบัติงาน เงินเดือนเหล่านี้ก็ได้จากภาษีอากรของประชาชน ข้าราชการจึงมีฐานะเป็นผู้รับใช้ประชาชน แต่สิ่งที่เกิดขึ้น ในสังคมไทยกลับกลายเป็นว่า ข้าราชการรู้สึกว่าคุณคนเป็นนายของประชาชน และทางฝ่ายประชาชนเองก็ยอมรับว่า มีความรู้สึกต่อข้าราชการเหมือนดังเป็นมูลนายของตน มีความกลัวเกรง นอบน้อม และเคารพเชื่อฟังระบบราชการ ข้าราชการจึงมีอิทธิพลในการควบคุมความคิดและพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน เหมือนระบบไพร่เคยควบคุมชีวิตและความคิดอ่านของพวกไพร่ในสังคมสมัยเก่า

ส่วนในด้านความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการผู้ใหญ่กับข้าราชการผู้น้อยภายในระบบ ราชการก็ได้รับอิทธิพลลักษณะความสัมพันธ์ของระบบไพร่อยู่ไม่น้อย ระบบราชการไทยยังยึดมั่นในความผูกพันกันเป็นเชิงส่วนตัวตามลักษณะความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ มากกว่าจะมีความสัมพันธ์กันเป็นทางการตามกฎระเบียบที่ได้วางไว้ และมีแนวโน้มว่าจะปฏิบัติราชการตามคำสั่งของหัวหน้าโดยไม่มีการโต้แย้ง และไม่มีความคิดริเริ่มใดๆ เหมือนเช่นมูลนายระดับล่างปฏิบัติต่อมูลนายระดับสูงในสังคมสมัยเก่า (สุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล, 2538: 105)

นอกจากลักษณะเจ้าขุนมูลนายที่ปรากฏอยู่ในระบบราชการแล้ว การอุปถัมภ์ค้ำชู การเน้นการพึ่งผู้อื่น การยึดมั่นในตัวบุคคล ยังคงมีอิทธิพลอยู่มากในสังคมไทย ดังจะเห็นได้ว่าพรรคการเมืองจะเลื่อมหรือจะเจริญรุ่งเรืองก็ขึ้นอยู่กับหัวหน้าพรรคเป็นสำคัญ บุคคลใดแม้ว่าจะมีความสามารถมากเพียงใด หากไม่ได้รับการอุปถัมภ์ค้ำชูจากผู้ใหญ่ที่มีอำนาจแล้วก็มีโอกาสน้อยมากที่จะเจริญก้าวหน้าใน ตำแหน่งหน้าที่การงานอย่างเต็มที่ ความสามารถในการฝากเนื้อฝากตัวกับผู้ที่มีอำนาจจึงเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการ หนึ่ง นอกเหนือจากปัจจัยเรื่องการศึกษาต่อการเลื่อนตำแหน่งงานและการเลื่อนฐานะ ในสังคม นอกจากนั้น ชนชั้นนำทางการเมืองและชนชั้นนำทางเศรษฐกิจ ก็มีความสัมพันธ์กันในรูปของการแลกเปลี่ยนประสานผลประโยชน์ ซึ่งกันและกัน

อย่างใกล้ชิด กล่าวคือ ชนชั้นนำทางการเมืองจะให้ความคุ้มครองช่วยเหลือแก่กิจการทางด้านธุรกิจของชนชั้นนำทางเศรษฐกิจ ในขณะที่เดียวกันชนชั้นนำทางเศรษฐกิจก็จะให้ผลตอบแทนแก่ชนชั้นนำทางการเมืองในรูปของเงินตรา ความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์จึงยังคงมีอยู่ท่ามกลางความเจริญก้าวหน้าของสังคม สมัยใหม่ เพียงแต่รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้อยู่ใต้อุปถัมภ์ที่มีอยู่เหมือนว่าจะเน้นค่านิยมในเรื่องของ “การให้” เพื่อ “แลกเปลี่ยน” เป็นหลัก ส่วนค่านิยมเรื่อง “กตัญญูทดเวทิตี” นั้นดูเหมือนว่าจะลดน้อยลงไปกว่าในสังคมสมัยเก่ามาก (ศุภรัตน์ เลิศพานิชย์กุล, 2538: 108)

ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทยแบ่งได้เป็น 4 รูปแบบ คือ

4.1.1 ระบบอุปถัมภ์ในหมู่ญาติ นับว่าเป็นระบบที่เก่าแก่มากระบบหนึ่งในสังคมไทยตาม วัฒนธรรมความสัมพันธ์ระหว่างญาติอาวโส (พี่ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย) กับญาติผู้น้อง (น้อง ลูก หลาน เหลน) เป็นความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์อย่างชัดเจน และน่าจะเป็นระบบที่คงทนถาวรที่สุดด้วย

4.1.2 ระบบอุปถัมภ์ในหมู่มิตรสหาย ความเป็นเพื่อนในสังคมไทยปรากฏออกมาได้หลายรูปแบบ เช่น เพื่อนเล่น เพื่อนร่วมรุ่น เพื่อนร่วมชั้น เพื่อนสถานศึกษา และเพื่อนตาย เป็นต้น ความคาดหวังระหว่างเพื่อนมีความลึกซึ้งและมากกว่าบางสังคม เพื่อนในสังคมไทยคาดหวังต่อกันและกันมากกว่า ความเป็นเพื่อนแท้จึงมักจะวัดกันได้ด้วยพฤติกรรมการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน หรือการที่เพื่อนซึ่งมีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจสูงกว่าให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อนผู้ด้อยฐานะอย่างสม่ำเสมอ ความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อนก็จะแน่นแฟ้นยิ่งขึ้นจนถึงขั้นกลายเป็นญาติสนิทกัน ก็ได้ เพื่อนผู้ที่มีความอุปถัมภ์ทางด้านวัตถุก็จะตอบแทนด้วยความจงรัก รักดี การรู้จักบุญคุณ คอยป้องกันเพื่อนผู้ให้ความอุปถัมภ์ด้วยวิธีการต่างๆ ตามสติปัญญา และความสามารถที่ตนมีอยู่ การตอบแทนบุญคุณบางครั้งก็แสดงออกด้วยการนำสิ่งเล็กๆ น้อยๆ มาให้ในโอกาสอันควร

4.1.3 ระบบอุปถัมภ์ในองค์กรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นของรัฐหรือของเอกชนก็ตาม มักจะถูก มองในแง่ลบอยู่ตลอดเวลาว่า ระบบอุปถัมภ์ทำให้ระบบบริหารขาดประสิทธิภาพ ซึ่งก็มีส่วนจริงอยู่บ้าง การใช้ระบบอุปถัมภ์มากเกินไปก็อาจจะทำให้เกิดความระส่ำระสาย เกิดการเสียขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอยู่นอกวงอุปถัมภ์ได้ เช่นกัน

4.1.4 ระบบอุปถัมภ์ระหว่างอาชีพ เป็นระบบอุปถัมภ์ที่น่าจะมีลักษณะคงทนน้อยกว่าแบบอื่นๆ ที่กล่าวมาแล้ว แต่ลักษณะอื่นๆ ของระบบอุปถัมภ์ก็ยังมีครบ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการปฏิบัติต่างตอบแทน ความสูงศักดิ์ของผู้อุปถัมภ์และความจงรักภักดีของผู้รับอุปถัมภ์ สำหรับสังคมไทย ระบบอุปถัมภ์ระหว่างอาชีพหรือข้ามอาชีพนี้ อาจจำแนกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ กลุ่ม

ข้าราชการ พ่อค้า กับกลุ่มนักการเมือง ชาวไร่ ชาวนา การอุปถัมภ์ระหว่างข้าราชการและพ่อค้า เป็นไปในรูปของการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ทางด้านวัตถุประสงค์ระหว่างกันมากกว่า คือว่าฝ่ายราชการ จะอำนวยความสะดวกประโยชน์ให้แก่พ่อค้า นักธุรกิจ ซึ่งจะเป็นฝ่ายทดแทนบุญคุณหรือตอบแทนด้วยการให้เงินทองหรือทรัพย์สินมีค่า อย่างอื่น

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2536: 94) เสนอแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงระบบอุปถัมภ์ในสังคม ไทยให้ผู้ที่มีหน้าที่บริหารประเทศตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงของระบบโลกที่จะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมไทย โดยให้การคาดการณ์หรือแนวโน้มในอนาคตไว้ ดังนี้

1) การผลิตในภาคเกษตรกรรมจะเป็นการผลิตที่ใช้ทุนเข้มข้นยิ่งขึ้น และการปรับตัวเข้าสู่ระบบใหม่นี้ พวกที่มีทุนเดิมจะปรับตัวได้ง่ายกว่าชาวนารายเล็ก ซึ่งประสบปัญหา มากกว่าคนที่ปรับตัวไม่สำเร็จ จะต้องกลายเป็นแรงงานรับจ้างในภาคเกษตร หรือออกจากภาคเกษตรไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมต่อไป

2) การอพยพเข้าสู่เมืองจะมีมากขึ้น โดยลำดับ เนื่องจากความล่มสลายของเกษตรประเพณี ปัญหาคือ เมืองจะสามารถดูดซับผู้อพยพใหม่อย่างมีคุณภาพดีเพียงใด

3) ผลในทางการเมือง คือ ระบบการเมืองจะใช้ระบบพรรคการเมือง มีสมาชิกพรรค การเมืองเป็นตัวแทน และมีลักษณะของระบบอุปถัมภ์มากขึ้น การเมืองในลักษณะเช่นนี้จะไม่มีพลังเพียงพอที่จะก่อให้เกิดการปฏิรูปของระบบ ได้ความ ผันแปรของระบบอุปถัมภ์เนื่องมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจให้เป็นแบบสมัยใหม่ ทำให้ชาวบ้านชนบทต้องพึ่งพาผู้คนต่างๆ หลากหลายมากขึ้น ดังนั้นในชนบทจึงมีการอุปถัมภ์ใหม่ๆ เกิดขึ้นมากมาย ผลจากการเปลี่ยนแปลง ทำให้กลุ่มอุปถัมภ์ผันแปรไป คือ การที่จะต้องพึ่งพาผู้อุปถัมภ์หลายๆ คน และความสัมพันธ์ทั้งสองฝ่ายจะไม่ลึกซึ้งถาวรเหมือนสมัยก่อน เพราะความสัมพันธ์ที่ผูกพันด้วยวัตถุประสงค์ อำนาจ หรืออิทธิพลมากกว่าจิตใจ (ธีรยุทธ บุญมี, 2536: 184-185)

จาก การศึกษาระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย แนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างของระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทยสามารถสรุป ได้ดังนี้

1) ความสัมพันธ์ตามระบบอุปถัมภ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่ถูกคุกคามอย่างรุนแรงจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจากกระบวนการพัฒนา

2) การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีลักษณะหลายด้าน (More Differentiation) การ เกิดทรัพยากรใหม่ๆ ทำให้ผู้นำท้องถิ่นสร้างระบบอุปถัมภ์ของตนขึ้นมา ความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์สมัยใหม่จะมีลักษณะเฉพาะด้านมากขึ้น เช่น ผู้อุปถัมภ์แต่ละคนจะมีอิทธิพลเฉพาะด้าน ซึ่งอาจมีอิทธิพลทางด้านการเมือง หรือการฝากเข้าทำงาน อิทธิพลในระบบราชการ ฯลฯ

3) ระบบอุปถัมภ์ใหม่ๆ ไม่ค่อยจะมีลักษณะถาวร มีลักษณะการตัดวงจรใช้ผลประโยชน์จากความสัมพันธ์ในช่วงสั้นๆ มากขึ้น มีความสัมพันธ์ทางจิตใจน้อยลง

4) ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์แบบใหม่มีลักษณะเชิงเฉพาะด้าน มักจะมาจากภายนอกชุมชน ทำให้ไม่เกิดความผูกพันทางจิตใจ หรืออารมณ์ความรู้สึกมากนัก การแลกเปลี่ยนเชิงวัตถุหรือการใช้สอย (Instrumental Exchange) เป็นหลัก

5) การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้น ทำให้มีการขยายตัวของเมือง และของประชาชน บุคคลสามารถประกอบอาชีพได้โดยอิสระ หรือไม่ก็ผูกพันกับระบบอุปถัมภ์มากขึ้น การมีอยู่ของระบบอุปถัมภ์ในสังคมใหม่ที่พยายามพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยจะเป็นการซ้ำซ้อนของสองค่านิยมซึ่งมีลักษณะที่ขัดแย้งกัน ดังนั้นหากสังคมมีการพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริงมากขึ้น ระบบอุปถัมภ์ที่มีก็ย่อมจะลดลงไปด้วย

เจมส์ ซี สกอตต์ (James C. Scott, 2539: 47-53 “การเมืองในระบบผู้อุปถัมภ์กับผู้รับอุปถัมภ์ และการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” อ้างใน ปรีชา คูวินทร์พันธุ์ (ผู้แปล). ระบบอุปถัมภ์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.) ได้นิยามความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ไว้ว่า เป็นกรณีของความสัมพันธ์คู่ ที่เป็นกลไกของความสัมพันธ์ (instrumental relationship) ในลักษณะที่บุคคลหนึ่งจะมีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ในระดับสูงจะเป็นผู้อุปถัมภ์ ที่จะใช้อิทธิพลและทรัพยากร ของตนในการช่วยปกป้องคุ้มครองหรือให้ผลประโยชน์หรือทั้งสองอย่างแก่บุคคลที่มี สถานภาพต่ำกว่าคือผู้รับอุปถัมภ์ ผู้ซึ่งจะต้องตอบแทนโดยการให้การสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนให้บริการแก่ผู้อุปถัมภ์ ผู้อุปถัมภ์อาจจะสามารถใช้อำนาจในทางเห็นชอบ (sanction) หรือการใช้อำนาจบังคับอย่างแท้จริง (pure coercive) ก็ได้การใช้คำว่าระบบอุปถัมภ์ในระดับสากลจะกล่าวถึงความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ (patron-client relationship) ซึ่งมีความเป็นมาจากระบบฟิวดัล (feudal) ที่เกิดขึ้นในช่วงปลายสมัยโรมัน ความไร้เสถียรภาพทางสังคมก่อให้เกิดความสัมพันธ์ส่วนบุคคลระหว่างผู้ที่มีฐานะทางสังคมแตกต่างกัน ความเดือนร้อน สถานการณ์ที่ระบบเครือญาติขาดทรัพยากร ที่ จะให้ความช่วยเหลือแก่ปัจเจกบุคคล และในขณะเดียวกันอำนาจกลางก็อยู่ไกลเกินไปหรืออ่อนแอเกินกว่าที่จะคุ้มครอง ผู้ที่อ่อนแอได้ ปัจเจกบุคคลที่อ่อนแอจึงต้องหากลไกทางสังคม ที่ จะช่วยป้องกันให้เขาพ้นจากภัยต่างๆ จึงจำเป็นต้องมาฝากตัวกับผู้มีอำนาจ ทำให้เกิดความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ของบุคคลที่มีฐานะต่างกัน แต่จากความสัมพันธ์นี้ต่างฝ่ายต่างได้รับประโยชน์ตอบแทนซึ่งกันและกัน ในปลายสมัยโรมัน เจ้าของที่ดินขนาดเล็กหรือชาวนาเข้าไปขอความช่วยเหลือจากเจ้าของที่ดินขนาดใหญ่ และตอบแทนการคุ้มครองดังกล่าวด้วยการช่วยเหลือเพาะปลูก หรือเอาที่ดินของตนยกให้

เจ้าของที่ดินขนาดใหญ่ แล้วทำกินบนที่ดินเดิมของตนต่อไปในฐานะผู้เช่า ระบบความสัมพันธ์
เช่นนี้จึงเรียกว่าระบบอุปถัมภ์ (กุลลดา, 2552: 5-6)

นอกจากนี้ ในบริบทปัจจุบัน คำว่าระบบอุปถัมภ์ มักใช้ในสังคมประเทศ
โลกที่สามหรือประเทศที่กำลังพัฒนา ความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์สามารถ
เชื่อมโยงบุคคลที่มี สถานภาพต่ำไปจนถึงบุคคลระดับชาติโดยไม่จำเป็นต้องผูกติดกับระบบราชการ
ที่เข้มงวด ในทางการเมืองการปกครอง ผู้อุปถัมภ์อาจจะสามารถช่วยเหลือผู้รับอุปถัมภ์ของตนใน
การติดต่อกับระบบราชการ เช่น การช่วยประกันตัว การช่วยฝากลูกเข้าโรงเรียนของรัฐ เป็นต้น อีกทั้ง
ทั้ง เครือข่ายของระบบอุปถัมภ์ได้กลายมาเป็นวิธีการที่พรรคการเมือง ใช้ในการหาคะแนนเสียงใน
ชนบท เช่น การซื้อเสียง การสัญญาว่าจะให้ เป็นต้น หากมองโดยปราศจากอคติ สังคมอุปถัมภ์เป็น
สังคมที่มีต้นทุนทางสังคมโดยรวมสูง การใช้ระบบอุปถัมภ์อาจเป็นภาพสะท้อนของการสร้าง
เครือข่ายทางสังคมเพื่อลด ความเสี่ยงในการดำรงชีวิตในสังคมที่มีความเหลื่อมล้ำสูง ในสังคมไทย
มัก มองว่าระบบอุปถัมภ์เป็นวิถีของคนในชนบท และเป็นที่มาของการซื้อเสียง แต่แท้จริงแล้ว
สังคมเมือง และสังคมคนกรุงเทพฯก็ตั้งอยู่บนพื้นฐานของระบบอุปถัมภ์ไม่น้อยไปกว่าสังคม
ต่างจังหวัด

สรุป “ระบบอุปถัมภ์” “ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์” นั้นเป็นความสัมพันธ์ระ
หว่างคนสองคนที่มีใช้ญาติ และมีฐานะไม่เท่าเทียมกัน มีความผูกพันกันเป็นส่วนตัว และมีการ
แสวงหาแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ระบบอุปถัมภ์เป็นระบบหนึ่งที่มีความเป็นมาและ
พัฒนาการมาอย่างยาวนานร่วมกับสังคมไทยมาตั้งแต่เริ่มแรก โดยเป็นระบบความสัมพันธ์ของคน
2 ฝ่าย ซึ่งมีความไม่เท่าเทียมกัน ฝ่ายที่อยู่เหนือกว่า คือ มีทรัพยากรมากกว่า หรือสูงศักดิ์ มีอำนาจ
มากกว่า จะอยู่ในฐานะอุปถัมภ์ ฝ่ายที่อยู่ต่ำกว่าคือ ผู้ที่มีทรัพยากรน้อยกว่า หรือมีอำนาจน้อยกว่า
จะ เป็นผู้ใ้ดอุปถัมภ์ ต่างฝ่ายต่างมีการแสวงหาแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กันในลักษณะต่างตอบแทน
ซึ่งขึ้นอยู่กับความสมัครใจของคนทั้ง 2 ความสัมพันธ์ลักษณะนี้ดำรงอยู่ได้ไม่ใช่เพียงเพราะต่าง
ฝ่ายต่างได้ประโยชน์ เท่านั้น แต่ต้องมีอุดมการณ์ที่ช่วยบรรเทาความสัมพันธ์อย่างนี้เอาไว้ ระบบ
อุปถัมภ์ในสังคมไทยเริ่มมีขึ้นในระบบสังคม และแพร่กระจายไปสู่ระบบการเมือง ผ่านทางชนชั้น
นำทางการเมืองและชนชั้นนำทางเศรษฐกิจ โดยเป็นการอุปถัมภ์ระหว่างชนชั้นนำทางการเมือง
ด้วยกัน หรือระหว่างชนชั้นนำทางเศรษฐกิจด้วยกัน แต่ใน ระยะเวลาหลังนี้จะเห็นได้ว่า มีการพัฒนา
ของระบบอุปถัมภ์ โดยเป็นการอุปถัมภ์ระหว่างกลุ่มชนชั้นนำทางการเมืองกับชนชั้นนำทาง
เศรษฐกิจ ด้วย

4.2 ระบบอุปถัมภ์กับการนำไปใช้ในประเทศไทย

อย่างไรก็ดี คำว่าระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทยมีความแตกต่างกับความหมายในยุโรป อย่างมาก เพราะจะถูกใช้แทนการเรียกระบบการปกครองแบบ “ศักดินา” ซึ่งในภาษาอังกฤษจะเรียกว่า “ฟีวตัล” (feudal) โดยระบบศักดินา ของไทยเริ่มในสมัยพระบรมไตรโลกนาถ ที่กำหนดลำดับชั้นทางสังคม ผ่านการจัดแบ่งว่าศักด์์ใดมีสิทธิ ในการถือครองที่นาเท่าใด การแบ่งลักษณะนี้ไม่ได้ยึดติดว่าจะต้องถือครองที่นาตามตัวเลขจริงๆ การบอกจำนวนไร่นาเป็นเพียงการจัดลำดับเชิงปริมาณเท่านั้น แต่นัยสำคัญอยู่ที่จำนวน “ไพร่” หรือ “ผู้รับอุปถัมภ์” ที่เข้ามาฝากตัว ผู้อุปถัมภ์คนใดมีไพร่จำนวนมากก็จะแสดงถึงอำนาจที่มากกว่า แตกต่างจากผู้อุปถัมภ์ในยุโรปที่ยึดครองที่นาจริงๆ ในการเป็นปัจจัยการผลิตทางสังคม แต่ไม่ได้ให้ความสนใจกับผู้รับอุปถัมภ์มากนัก สำหรับการ ใช้คำว่าระบบอุปถัมภ์ในโครงสร้างสังคมไทย อคิน รพีพัฒน์ ได้กล่าวไว้ว่าเมื่อมีการพัฒนาเศรษฐกิจในหมู่บ้านเป็นสาเหตุของการเลื่อนลอย ของระบบอุปถัมภ์ ชาวนาบทได้เปลี่ยนแปลงการเพาะปลูกเพื่อการดำรงชีพมาเป็น การเพาะปลูกเพื่อการ ค้า มีถนนเข้าสู่หมู่บ้านทำให้การคมนาคม สะดวกขึ้น นอกจากพ่อค้าซึ่งมีอิทธิพลมีอำนาจทางการเมือง เข้า มาถึงหมู่บ้านแล้วข้าราชการจากหลายหน่วยงานเข้ามาในท้องที่ ทำให้ชาวบ้านรู้สึกถึงอำนาจรัฐเข้ามากระทบโดยตรง กำนันผู้ใหญ่บ้านกลายเป็นผู้แทนของรัฐ แทนที่จะเป็นผู้แทนของชาวบ้าน ชาวบ้านจากที่เคยพึ่งพากำนันผู้ใหญ่บ้าน เมื่อเห็นว่าพึ่งพิงกับผู้แทนรัฐไม่ได้ ก็ต้องหันไปพึ่งพิงพ่อค้าหรือผู้ที่ร่ำรวย ความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ระหว่างผู้ใหญ่บ้านกับลูกบ้านจึงค่อยๆ เลื่อนลอยไปในที่สุด ทำให้กลุ่มพ่อค้าเข้ามาแทนในระบบอุปถัมภ์ ซึ่งสุดท้ายจะกลายเป็นความสัมพันธ์อุปถัมภ์ระหว่างชาวบ้านกับนักธุรกิจท้องถิ่นที่เข้ามาเล่นการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นด้วย (สมหญิง, 2532: 21)

การใช้คำว่าระบบอุปถัมภ์จึงต้องพึงระวังว่าบริบทของการใช้คำที่แตกต่างกัน ระหว่าง “อุปถัมภ์แบบยุโรป” กับ “อุปถัมภ์แบบไทย” แม้โดยทั่วไปแล้วคำว่า อุปถัมภ์ จะหมายถึงการที่คนคนหนึ่งที่มีอำนาจและทรัพยากร น้อยกว่าจะต้องหันไปพึ่งพาผู้ที่มีอำนาจ และทรัพยากร ที่มากกว่าเพื่อการได้มาซึ่งผลประโยชน์ต่างตอบแทนซึ่งกันและกันก็ตาม แต่ตามบริบทของแต่ละสังคมที่แตกต่างกันออกไปก็อาจทำให้มีอาจกล่าวได้ว่า การนิยามแบบใดผิดหรือถูก เพราะบริบทในสังคมเศรษฐกิจ และการเมือง ที่แตกต่างกันทำให้รายละเอียดในการแปลความหมายของคำแตกต่างกัน ไปด้วย แต่ใจความหลักของคำว่าระบบอุปถัมภ์ยังคงมีจุดร่วมกันอยู่ คือประชาชนที่มีฐานะด้อยกว่าทางสังคม จะ กลายเป็นผู้รับอุปถัมภ์เมื่อได้เข้าไปฝากตัวกับผู้อุปถัมภ์ที่มีฐานะดีกว่า และความสัมพันธ์นี้ต่างได้ผลประโยชน์ทั้งคู่ เพราะผู้อุปถัมภ์จะดูแลด้านชีวิตความเป็นอยู่และเชื่อมต่ออำนาจในการเข้าถึงภาครัฐ ให้กับผู้รับอุปถัมภ์ ในขณะที่ผู้รับอุปถัมภ์จะต้องตอบแทนบางประการ เช่น การใช้แรงงานให้ หรือ การมอบสิทธิ บางประการให้ เป็นต้น (การอุปถัมภ์-วิกิพีเดีย) สืบค้นเมื่อ 24 มิย58 <https://th.wikipedia.org>

4.3 ลักษณะพิเศษของระบบอุปถัมภ์ได้แก่

4.3.1 **เป็นการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินร่วมกันแต่ละฝ่าย** คือ ฝ่ายผู้อุปถัมภ์และผู้ถูกอุปถัมภ์ต่างช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สำหรับทรัพย์สินที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันนั้นเป็นของผู้ถูกอุปถัมภ์แต่เพียงผู้เดียว

4.3.2 **ลักษณะความสัมพันธ์ที่แต่ละฝ่ายให้แก่กันนั้นจะแตกต่างกัน** เช่น ผู้อุปถัมภ์คนหนึ่งให้ประโยชน์แก่ผู้อุปถัมภ์แต่ละคนไม่เท่ากัน แต่ก็ยังให้ประโยชน์มากกว่าคนที่ไม่ใช่ผู้ถูกอุปถัมภ์

4.3.3 **เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์กับผู้ถูกอุปถัมภ์มีลักษณะเปราะบางเพราะขึ้นอยู่กับตัวบุคคลมากกว่าหลักการ** ดังนั้น การที่จะรักษาเสถียรภาพของความสัมพันธ์ไว้ได้จะต้องมีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ต่อกันอย่างต่อเนื่อง โดยบุคคลแต่ละฝ่ายต่างมีสิ่งที่มีอีกฝ่ายหนึ่งไม่มี และสิ่งที่ฝ่ายหนึ่งมีนั้นอีกฝ่ายหนึ่งต้องการจะได้

4.3.4 **เนื่องจากความสัมพันธ์แบบนี้ประกอบด้วยบุคคลเพียงสองคนหรือสองฝ่าย** ดังนั้นผลประโยชน์ที่แลกเปลี่ยนกันจึงเป็นผลประโยชน์ที่เฉพาะเจาะจงเป็นการส่วนตัว เช่น การเอื้อผลประโยชน์ต่อกันระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจให้สิทธิหรือผลประโยชน์บางอย่างนั้น

กล่าวได้ว่า ลักษณะสำคัญของระบบอุปถัมภ์ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในสังคมนั้นเกิดจากความแตกต่างกันและความไม่เท่าเทียมกันในด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ของบุคคลในสังคมหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเกิดขึ้นจากระบบชนชั้นที่มีอยู่ในสังคมนั้นเอง

สำหรับผลดีของระบบอุปถัมภ์ก็คือ ระบบอุปถัมภ์มีส่วนสำคัญมีส่วนทำให้เกิดความไว้นื้อเข้าใจกันเป็นการส่วนตัว ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีมากขึ้นความเป็นกันเองมากขึ้น ทำให้ความสัมพันธ์ของผู้คนเป็นไปอย่างเอื้ออาทร มีความสนิทแนบแน่นได้ดีกว่าความสัมพันธ์ที่อาศัยกฎเกณฑ์ รวดเร็วต่อการแก้ปัญหาบางโอกาส บางที่ตกลงกันด้วยปากเปล่าก็ยุติปัญหาได้ ระบบอุปถัมภ์อาจสืบทอดความสัมพันธ์ได้ด้วยระบบจากพ่อแม่สู่ลูก จากพี่สู่น้อง

แต่ขณะเดียวกัน ระบบอุปถัมภ์ก็ส่งเสริมให้เกิดการทุจริตหรือใช้อำนาจหน้าที่ในทางมิชอบ เพื่อพวกพ้องได้ง่ายเช่นกัน ส่วนนี้นับได้ว่าเป็นผลเสียต่อการบริหารจัดการทั้งภาครัฐและเอกชน ดังนั้นระบบอุปถัมภ์ในทำนองหลังนี้จึงเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ นอกจากนี้หากองค์กรหรือหน่วยงานนำระบบอุปถัมภ์มาใช้ อาจไม่ได้บุคคลผู้มีความรู้ความสามารถหรืออาจจะทำให้ระบบบริหารองค์กรต่างๆ สัมหลวได้ ที่น่าเป็นห่วงที่สุดก็คือ ระบบอุปถัมภ์อาจทำลายหลักนิติรัฐ (Legal state) หรือรัฐที่อาศัยกฎหมายเป็นหลักในการปกครองประเทศเนื่องจากระบบอุปถัมภ์แม้บางทีอาจจะอ้างอิงโดยหลักคุณธรรมแต่ก็มีใช้อย่างกระเบียบหรือกฎหมาย หากผู้คนยึดถือแต่ระบบอุปถัมภ์ เล่นพรรคเล่นพวกหรือเอาประโยชน์เพื่อพวกพ้องของตนแต่ฝ่ายเดียวโดย

ไม่สนใจด้วยทฤษฎีหมายแล้วอาจทำให้กฎหมายขาดความศักดิ์สิทธิ์จนเกิดความวุ่นวายในสังคมและส่งผลให้เกิดปัญหาอื่นๆมากมาย

5. แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์

กลุ่มผลประโยชน์ (Interest Group) (http://www.baanjomut.com/library_4/politics/08_10.html)

5.1 แนวคิดทั่วไปของกลุ่มผลประโยชน์

ลักษณะโครงสร้างของกลุ่มผลประโยชน์ดั้งเดิม นอกจากจะเป็นกลุ่มอาชีพเก่าแก่ของมนุษย์ เช่น แพทย์ นักกฎหมายแล้ว โครงสร้างเกี่ยวกับจำนวนและผู้นำก็มีลักษณะสอดคล้องกันกับพรรคการเมืองดั้งเดิม กล่าวคือจำนวนสมาชิกของกลุ่มมีจำนวนไม่มาก เนื่องจากผู้ประกอบอาชีพแพทย์ หรือนักกฎหมายนั้นมีไม่มาก จึงเป็นกลุ่มของชนชั้นหนึ่งของสังคม ที่มีบทบาทและความสำคัญ สำหรับผู้นำของกลุ่มนั้นเป็นผู้มีบารมีอาวุโสสูง ลักษณะก็เช่นเดียวกันกับพรรคการเมืองแบบคอร์รัปชัน หรือคณะกรรมการในพรรคการเมือง และนอกจากนี้ยังมีผลต่อกลุ่มผลประโยชน์ในทางการเมือง ที่รวมกันโดยเหตุผลทางการเมือง คือมีผลประโยชน์ร่วมกันในทางอุดมการณ์ทางการเมืองกลุ่มผลประโยชน์สมัยใหม่ เมื่อพิจารณาโครงสร้างของกลุ่มในเรื่องผู้นำกลุ่ม และสมาชิกของกลุ่มแล้ว จะเห็นว่ามิมีสมาชิกเข้าร่วมเป็นจำนวนมาก กลุ่มผลประโยชน์แบบดั้งเดิม เป็นลักษณะที่เป็นมวลชนคล้ายกันกับพรรคการเมืองมวลชน ส่วนผู้นำของกลุ่มผลประโยชน์นี้จะได้ตำแหน่งโดยการต่อสู้ทางการเมือง

การรวมกลุ่มของมนุษย์เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ เพราะไม่มีมนุษย์คนไหนที่จะอยู่อย่างโดดเดี่ยวได้ ฉะนั้นมนุษย์ที่มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม แนวความคิด ความรู้และอาชีพที่คล้ายคลึงกันจะรวมกลุ่มกันขึ้น เพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนและผลประโยชน์ของกลุ่มตลอดถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติบ้านเมือง แต่พื้นฐานที่เป็นปัจจัยทำให้เกิดการรวมกลุ่มนั้นมีความแตกต่างกันไปหลายลักษณะจึงทำให้เกิดกลุ่มต่างๆ ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ต่างกัน โดยนัยแห่งทัศนะนี้จะเห็นว่าในสังคมหรือในรัฐหนึ่งๆ จะมีกลุ่มผลประโยชน์จำนวนมากมาย กลุ่มเหล่านี้จะมีชื่อต่างๆ กันไปและในที่สุดก็จะกลายเป็นกลุ่มพลังทางการเมือง

5.2 การเปลี่ยนแปลงจากกลุ่มผลประโยชน์ไปสู่พรรคการเมือง

กรณีในประเทศไทยการเปลี่ยนแปลงสภาพของกลุ่มผลประโยชน์ไปสู่การเป็นพรรคการเมืองเด่นชัดขึ้นในระยะหลังการเปลี่ยนแปลง เดือนตุลาคม 2516 โดยการเปลี่ยนแปลงจากกลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจไปสู่การเป็นพรรคการเมืองเช่น จากกลุ่มชาติไทยไปเป็นพรรคชาติไทย กลุ่มศึกษาธุรกิจ-บุญชู เป็นพรรคกิจสังคม หรือการเปลี่ยนจากกลุ่มอุดมการณ์ทาง

การเมืองไปสู่พรรคการเมือง เช่น กลุ่มนวพล กลายเป็นพรรคประชาธิปไตย กลุ่มต่อต้านคอมมิวนิสต์ของ กอ.รมน. เป็นพรรคปวงชนชาวไทย กลุ่มผลประโยชน์เป็นกลุ่มของผู้ที่มีอาชีพเดียวกัน มีอุดมการณ์อันเดียวกัน มีจุดหมายเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มแต่เมื่อใดที่กลุ่มไปมีบทบาทเกี่ยวข้องกับ การเปลี่ยนแปลงนโยบายสาธารณะ (Public Policy) ของรัฐบาล กลุ่มนั้นจะเริ่มมีลักษณะของการมีอิทธิพล และมักจะเรียกว่า กลุ่มอิทธิพล หรือกลุ่มผลักดัน (Pressure groups) ซึ่งกลุ่มผลประโยชน์นั้นถือว่ามีความจำเป็นต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตยเป็น อย่างยิ่ง ดังตัวอย่างในประเทศสหรัฐอเมริกา และอีกหลายๆ ประเทศในยุโรป ในบางประเทศในช่วงที่ไม่มีพรรคการเมือง เช่น กรณีเกิดวิกฤตการณ์ต่างๆ กลุ่มผลประโยชน์ก็ทำหน้าที่แทนพรรคการเมืองในการรักษาผลประโยชน์และเป็นปาก เสียงแทนประชาชนพลเมืองในแต่ละกลุ่ม

5.3 รัฐในฐานะกลุ่มผลประโยชน์ (โดย ชัยอนันต์ สมุทวณิช 19 มิถุนายน 2554 09: 17 น. รัฐในฐานะกลุ่มผลประโยชน์)

เมื่อเรานำระบอบประชาธิปไตยมาใช้ในบ้านเรา สังคมไทยยังเป็นสังคมเกษตรกรรม ลักษณะสำคัญของระบอบประชาธิปไตย คือ การมีการรวมกลุ่มโดยมีกลุ่มที่หลากหลายเรียกว่า กลุ่มอิทธิพล และกลุ่มผลประโยชน์สังคมไทยในอดีตกาลไม่มีกลุ่ม มีแต่มูลนายและไพร่อันเป็นรากฐานสำคัญของการมีระบบอุปถัมภ์ การเคลื่อนไหวที่ทำเป็นกลุ่มในอดีต นอกจากกฎที่นานๆ จะเกิดขึ้นครั้งหนึ่งแล้ว ก็มีการลุกฮือของพวกอั้งยี่ รัฐไทยไม่นิยมให้มีการรวมกลุ่ม แม้จะยอมให้มีการจัดตั้งสมาคมได้ แต่ก็มีข้อห้ามไม่ให้สมาคมเกี่ยวข้องกับการเมือง ดังนั้นความสัมพันธ์ทางสังคมแบบทางขวางที่เป็นปัจจัยสำคัญของการรวมกลุ่มจึง ไม่มี มีแต่ความสัมพันธ์แบบผู้อุปถัมภ์ และลูกน้อง ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ทางตั้ง และมีลักษณะเฉพาะเจาะจง ผู้อุปถัมภ์อาจมีลูกน้องจำนวนมาก แต่ลูกน้องเหล่านั้นก็ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน พวกเขาอาศัยใบบุญของเจ้านาย เป็นความสัมพันธ์เฉพาะตัว ตรงกันข้ามกับสังคมตะวันตก ซึ่งมีกลุ่มมากมายหลากหลาย พวกช่างเหล็ก ช่างไม้ก็รวมตัวกันเป็นกลุ่มอาชีพ ต่อมาเมื่อมีการปฏิวัติอุตสาหกรรม พวกผู้ใช้แรงงานก็เป็นกลุ่มที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน กลุ่มนายทุน และพวกพ่อค้าก็มีการรวมกลุ่ม กลุ่มเหล่านี้เป็นรากฐานสำคัญของระบอบประชาธิปไตย ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนในสังคมตะวันตกเป็นไปในลักษณะที่รัฐมี บทบาทเป็นกลไกการเมืองที่กำหนดกฎกติกาต่างๆ ในรูปของกฎระเบียบ และกติกาให้กลุ่มต่างๆ ปฏิบัติ การแข่งขันทางเศรษฐกิจในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรี มีรัฐทำหน้าที่เป็นกรรมการคอยควบคุมดูแลให้เกิดการแข่งขันที่เสรีและเป็นธรรม รัฐจึงมีความเป็นกลาง หรือสังคมก็มีความคาดหวังและข้อเรียกร้องที่ให้รัฐมีความเป็นกลาง ยุติธรรม และมีการเปิดช่องทางให้ทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงอำนาจรัฐได้อย่างเท่าเทียมกันทฤษฎีประชาธิปไตยแบบพหุนิยมมีสมมติฐานเช่นนี้ การจรรโลงระบอบประชาธิปไตยหมายถึง การรักษาความเป็นกลางของ

รัฐไว้ ไม่ปล่อยให้ให้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเข้ายึดกุมอำนาจ และใช้อำนาจนั้นเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง แต่รัฐไทยกลับเป็นกลุ่มผลประโยชน์เสียเอง ที่คอยควบคุมกีดกันไม่ให้กลุ่มอื่นๆ นอกบรรพราชการเติบโต เนื่องจากพลังทางเศรษฐกิจเป็นพลังของชนเชื้อสายจีน รัฐจึงไม่ต้องการให้เข้ามายุ่งเกี่ยวกับการเมือง ดังนั้นความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่มีการรวมกลุ่มของพ่อค้าจึงเกิดขึ้นยาก และความสัมพันธ์แบบผู้อุปถัมภ์ และลูกน้องก็ขยายวงไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการกับพ่อค้าด้วยรัฐในฐานะกลุ่มผลประโยชน์ได้จัดตั้งรัฐวิสาหกิจขึ้นมาดำเนินการทางธุรกิจ หลายอย่าง กิจการที่เอกชนน่าจะทำได้ รัฐก็เป็นผู้จัดทำเสียเอง

เนื่องจากสังคมไทยขาดพื้นฐานทางกลุ่มแบบตะวันตก พรรคการเมืองแบบพรรคมวลชนจึงไม่เกิดขึ้น มีแต่พรรคที่มีผู้นำเป็นใหญ่ และเป็นพรรคที่เน้นการเลือกตั้งเป็นสำคัญ และเนื่องจากรัฐเป็นศูนย์รวมของผลประโยชน์มหาศาล ทั้งสัมปทาน ใบอนุญาต กิจการต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงบประมาณ นักการเมือง และพรรคการเมืองจึงช่วงชิงที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อควบคุมและเข้าถึงผลประโยชน์เหล่านี้

พรรคการเมืองไทย จึงไม่มีกลุ่มอิทธิพล หรือกลุ่มผลประโยชน์เป็นฐาน เพราะกลุ่มผลประโยชน์ที่ใหญ่โตที่สุดคือรัฐ เมื่อนักการเมืองมีอำนาจ พวกเขาจึงเข้าไปแบ่งผลประโยชน์กับกลุ่มข้าราชการในการแต่งตั้งกรรมการรัฐวิสาหกิจ และเข้าไปก้าวก่ายกับการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ รูปธรรมของการช่วงชิงประโยชน์จากรัฐที่เห็นได้ชัดที่สุดก็คือ การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ เปลี่ยนแปลงการเป็นเจ้าของหุ้นจากรัฐมาสู่มีเอกชน โดยอาศัยตลาดหุ้นเป็นกลไกสำคัญ พัฒนาการทางเศรษฐกิจสังคมเช่นนี้ จึงต่างไปจากตะวันตก ตรงที่รัฐไม่ได้เป็นกลาง และเข้าไปมีบทบาทในการจัดการผลประโยชน์เสียเอง แทนที่จะเป็นผู้ออกกติกาแต่เพียงอย่างเดียว

ถ้าเช่นนั้น รัฐมีผลประโยชน์อะไรที่ต้องรักษา คำตอบก็คือ อำนาจ ผลประโยชน์ของรัฐคืออำนาจ ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะให้รัฐกระจายอำนาจ ข้อเสนอของคณะกรรมการปฏิรูปในเรื่องการกระจายอำนาจได้รับการต่อต้านมากที่สุดจากข้าราชการกระทรวงมหาดไทย อย่างดีรัฐก็แบ่งอำนาจไปให้ท้องถิ่นต่างๆ แต่จะไม่โอนถ่ายอำนาจลงไปยังเต็มที่ในฐานะที่รัฐเป็นกลุ่มผลประโยชน์ เจ้าหน้าที่ของรัฐจึงเป็นกลุ่มคนที่ได้รับประโยชน์โดยตรง ในสมัยหนึ่งทหารอากาศเป็นผู้ควบคุมบริษัทการบินไทย ทหารเรือดูแลการทำเรือฯ และทหารบกเข้าไปดูแลการขนส่งทางบก นอกจากนั้นกองทัพยังมีผลประโยชน์ร่วมอย่างมหาศาลในการจัดซื้ออาวุธอีกด้วยเมื่อการเมืองไทยขาดปัจจัยด้านกลุ่มผลประโยชน์ภายนอก รัฐ การวิเคราะห์การเมืองไทย จึงต่างไปจากการวิเคราะห์การเมืองตะวันตก ที่มีกลุ่มหลากหลายแข่งขัน และถ่วงดุลกันเอง การเมืองไทยเป็นการเข้าช่วงชิงอำนาจรัฐ และอาศัยอำนาจรัฐเข้าถึงผลประโยชน์ต่างๆ อำนาจทางการเมืองจึงเป็นอำนาจที่เข้าไปทำให้ผลประโยชน์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เคยได้รับกลายเป็นผลประโยชน์ของกลุ่มทุนทาง

การเมือง ดังเช่นการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ เป็นต้น กรณีรัฐบาลทักษิณที่ใช้อำนาจรัฐออกรัฐในฐานะ กลุ่มผลประโยชน์ กฎหมาย และแก้สัญญาคมนาคม ตลอดจนอาศัยการให้เงินกู้แก่ประเทศเพื่อนบ้านในทางที่เอื้อประโยชน์ต่อ บริษัทของตน ก็เป็นตัวอย่างอันดี และการรัฐประหารของคณะทหาร ก็ไม่ใช่อะไรอื่น นอกจากการแย่งชิงอำนาจที่ดูแลผลประโยชน์นั้น กลับคืนมานั่นเองในที่สุดแล้ว การเมืองก็คือการแย่งชิงอำนาจรัฐระหว่างกลไกอำนาจรัฐกับกลุ่มทุนที่จัดตั้ง เป็นพรรคการเมือง โดยอาศัยระบอบประชาธิปไตยนั่นเอง ประชาธิปไตยจึงไม่ใช่เป้าหมาย หากเป็นเพียงเครื่องมือในการแย่งชิงอำนาจรัฐเท่านั้น (ชัยอนันต์ สมุทวณิช รัฐ ในฐานะกลุ่มผลประโยชน์ <http://www.manager.co.th/Daily>)

5.4 ความหมายของกลุ่มผลประโยชน์ (Interest Groups)

ความหมายของกลุ่มผลประโยชน์นี้ได้มีนักปราชญ์หลายท่านได้ให้ความหมายไว้หลายทัศนะ เช่น

5.4.1 กลุ่มผลประโยชน์ หมายถึง กลุ่มใดๆ ที่ต้องการประโยชน์ของตน หรือต้องการที่จะขยายผลประโยชน์ที่มีอยู่แล้วให้กว้างขวางออกไป หรือปรารถนาที่จะหาหลักประกันให้กับผลประโยชน์ของตน หรือประสงค์จะให้มีการสนับสนุนเพิ่มพูนประโยชน์ของตนให้มากยิ่งขึ้น

5.4.2 กลุ่มผลประโยชน์ คือ กลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันโดยสมัครใจ เพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะทำให้นโยบายสาธารณะหรือการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าของสังคม เป็นไปในทิศทางที่ตนต้องการ ตามความหมายนี้กลุ่มผลประโยชน์อาจมีชื่อต่างๆ กันได้ เช่น กลุ่มอิทธิพล (Pressure Groups) กลุ่มพลังการเมืองหรือกลุ่มพลัง เป็นต้น

5.4.3 กลุ่มผลประโยชน์ คือ กลุ่มที่มีความคิดเห็นในนโยบายพื้นฐานชีวิตฐานะในสังคมเชื้อชาติ ฯลฯ ที่เหมือนกัน หรือคล้ายกันมารวมกัน เพื่อจุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งในทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม

เจ. ริชาร์ด และ จี. โทมัส (J.Rirchardson และ G.Thomas 1993 อ้างใน จุมพล หนิมวานิช 2552:51) กล่าวว่า “กลุ่มผลประโยชน์” มีความหมายหรือหมายถึงอะไร ในความหมายอย่างกว้าง “กลุ่มผลประโยชน์” (Interest Groups) หมายถึงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันเพื่อแสวงหาหรือมีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ

เจฟฟรีย์ เอ็ม. เบอร์รี่ (Jeffrey M. Berry 1959) อ้างใน จุมพล หนิมวานิช 2552:53) ให้ความหมายว่า “กลุ่มผลประโยชน์” หมายถึง กลุ่มที่มีเป้าหมายทางการเมืองรวมกันและพยายามมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะ

เดวิด ทรูแมน (David Truman 1951 อ้างใน จุมพล หนีมนวิช 2552:49-50) ได้อธิบายลักษณะที่แตกต่างระหว่าง “กลุ่มทั่วไป” (Groups) กับ “กลุ่มผลประโยชน์” (Interest Groups) ว่า “กลุ่ม” โดยทั่วไปเป็นการรวมตัวกันของมนุษย์ผู้มีจุดมุ่งหมายและผลประโยชน์เหมือนกันเข้ามาทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งจุดมุ่งหมายและผลประโยชน์เหล่านั้น แต่ “กลุ่มผลประโยชน์” จะมีลักษณะแตกต่างไปจากกลุ่มทั่วไปตรงที่ว่าการเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิกในกลุ่มไม่ได้เพียงเพื่อผลประโยชน์และจุดมุ่งหมายร่วมกันเท่านั้นแต่ยังมีทัศนคติร่วมกันอีกด้วย

ออรัน อาร์. ยง (Oran R. Yong 1968 อ้างใน จุมพล หนีมนวิช 2552:52) ให้ความหมายว่า “กลุ่มผลประโยชน์” หมายถึง กลุ่มคนที่มีผลประโยชน์ทางการเมืองคล้ายคลึงกันมารวมตัวกัน การรวมตัวกันดังกล่าวมีการจัดระเบียบโครงสร้างอย่างดี เพื่อให้การเรียกร้องได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้เพื่อให้ เป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้บรรลุซึ่งผลประโยชน์ทางการเมือง (Political Interest) ที่กล่าวข้างต้นหมายถึง จุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายที่กลุ่มเชื่อว่าพวกเขาควรจะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาล กลุ่มบุคคลที่มีความเชื่อดังกล่าวจะพยายามเคลื่อนไหวเพื่อให้จุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายบรรลุ

5.5 วัตถุประสงค์ของกลุ่มผลประโยชน์

กลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ที่ก่อตั้งกันขึ้นมาย่อมมีวัตถุประสงค์หลายอย่างแตกต่างกันออกไป เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาจึงพอสรุปโดยย่อดังนี้

- 5.5.1 เพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนและของกลุ่ม
- 5.5.2 เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ของกลุ่ม
- 5.5.3 เพื่อช่วยเหลือสมาชิกของกลุ่ม
- 5.5.4 เพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของชาติ
- 5.5.5 เพื่อสนับสนุนช่วยเหลือคนภาคเดียวกัน
- 5.5.6 เพื่อแสวงหาอำนาจทางการเมือง

5.6 พฤติกรรมของกลุ่มผลประโยชน์

กลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ เพื่อจะดำเนินงานของกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม กลุ่มมักจะใช้วิธีการหรือพฤติกรรมดังนี้

5.6.1 ดำเนินการบีบบังคับผู้มีอำนาจทางการเมือง ซึ่งอาจจะเป็นนักการเมืองหรือรัฐบาล แต่ส่วนมากมักจะเป็นรัฐบาล เพื่อให้รัฐบาลหันมาสนใจแก้ปัญหาความเดือดร้อนของกลุ่มตน เช่น ผู้เลี้ยงกุ้งกุลาดำประสบปัญหาขาดทุนในปี 2532 ขอให้รัฐบาลหาทางช่วยเหลือและสหภาพแรงงานเรียกร้องให้รัฐบาลปรับราคาค่าแรงขั้นต่ำใหม่ เป็นต้น

5.6.2 ดำเนินการบีบบังคับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ที่สามารถบันดาลผลประโยชน์ให้กลุ่มตน เช่น กลุ่มชาวจังหวัดขอนแก่นเรียกร้องให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแก้ปัญหาในเรื่องราคาอ้อยตกต่ำ เป็นต้น

5.6.3 ชุมนุมประท้วงเรียกร้องขับไล่ผู้มีอำนาจทางการเมือง เช่น การประชุมเดินขบวนขับไล่รัฐบาลถนอม ประภาส เมื่อ 14 ตุลาคม 2516

5.6.4 ทำหนังสือเรียกร้องหรือประท้วงเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติ เช่น องค์การนิสิตนักศึกษาทำหนังสือถึงรัฐบาลเพื่อให้รัฐบาลดำเนินการปิดป่า เมื่อเห็นภัยจากน้ำท่วมภาคใต้เมื่อ 2531

5.6.5 ทำการโฆษณาเผยแพร่ กิจกรรมของกลุ่มหรือสมาคม เพื่อให้ประชาชนเข้าใจและให้ความร่วมมือ เช่น พุทธสมาคมพยายามโฆษณาเผยแพร่คุณธรรมจริยธรรมเพื่อให้ประชาชนได้ศึกษาทำความเข้าใจและเรียนรู้ เพื่อจะได้หันมายึดมั่นเอาพระพุทธ พระธรรมและพระสงฆ์เป็นที่พึ่ง เป็นต้น

5.7 ประเภทของกลุ่มผลประโยชน์

อัลมอลด์ และ เพาเวลล์ (Almond and Powell อ้างในจุมพล หนีมวนิช 2552:96-97) ได้แบ่งกลุ่มผลประโยชน์ออกเป็น 4 ประเภทได้แก่

5.7.1 กลุ่มผลประโยชน์ที่รวมตัวกันชั่วคราว (Anomic interest group) กลุ่มผลประโยชน์ประเภทนี้เป็นกลุ่มที่รวมตัวกันเพราะมีสถานการณ์ผลักดันหรือกดดันให้เกิดอารมณ์ร่วมกัน มีการสะสมความคับข้องใจ โดยไม่มีรูปแบบการรวมตัวที่แน่นอน มีอารมณ์รุนแรง กล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นการรวมกลุ่มที่มีลักษณะชั่วคราวแล้วก็สลายตัวไปไม่มีระเบียบแบบแผนชอบใช้วิธีการที่รุนแรงในการเรียกร้องผลประโยชน์ ตัวอย่างของกลุ่มประเภทนี้ได้แก่ กลุ่มฝูงชน (Growth) ที่มารวมตัวกันหลังจากจลาจลเพื่อความรุนแรงซึ่งอาจเป็นฝูงชนธรรมดา หรือฝูงชนวุ่นวาย (Mob) การจลาจล

5.7.2 กลุ่มผลประโยชน์ที่ไม่ได้อยู่ในรูปสมาคม (Non-associational interest group) กลุ่มผลประโยชน์ประเภทนี้เกิดขึ้นเพราะมีปัญหาาร่วมกัน ไม่ได้มีการจัดตั้งอย่างเป็นทางการ เป็นกลุ่มที่แสดงออกซึ่งผลประโยชน์หรือความต้องการเป็นครั้งคราว โดยการใช้วิธีการเรียกร้องผลประโยชน์แบบไม่เป็นทางการ ซึ่งสามารถพบกลุ่มผลประโยชน์ประเภทนี้ที่บางครั้งเรียกกลุ่มผลประโยชน์ดั้งเดิมได้ในสังคมกำลังพัฒนา ตัวอย่างกลุ่มประเภทที่สองได้แก่ กลุ่มเครือญาติ กลุ่มเชื้อชาติ กลุ่มศาสนา เป็นต้น

5.7.3 กลุ่มผลประโยชน์ที่มีการรวมตัวกันในรูปของสถาบัน (Institutional interest group) ตัวอย่างกลุ่มผลประโยชน์ที่สำคัญ ได้แก่ พรรคการเมือง กองทัพ และข้าราชการ เป็นต้น

กลุ่มผลประโยชน์เหล่านี้เป็นกลุ่มข้าราชการหรือพนักงานอื่นๆมักมีบทบาทเป็นตัวแทนผลประโยชน์ของกลุ่มและของกลุ่มอื่นๆในสังคม ในประเทศที่มีระบอบการเมืองที่ก้าวหน้าและพัฒนาแล้วกลุ่มประเภทนี้จะมีการแข่งขันกับกลุ่มอื่นๆ สำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา เช่น ประเทศในเอเชีย ละตินอเมริกา กลุ่มผลประโยชน์ประเภทนี้ เช่น กลุ่มข้าราชการ กองทัพ จะมีอิทธิพลและบทบาททางการเมืองมากเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มผลประโยชน์อื่นๆ

5.7.4 กลุ่มผลประโยชน์ที่รวมตัวกันในรูปของสมาคม (Associational interest group) ตัวอย่างของกลุ่มผลประโยชน์นี้ได้แก่ องค์กรทางศาสนา องค์กรเอกชน สหภาพแรงงาน สมาคมพ่อค้านักธุรกิจ ลักษณะที่เห็นได้ชัดของกลุ่มประเภทนี้คือ สามารถทำตนเป็นตัวแทนของผู้ที่มารวมตัวเป็นกลุ่ม มีการจัดระเบียบองค์กรอย่างดี มีบทบาทในการเรียกร้องซึ่งผลประโยชน์ให้กับกลุ่มของตน โดยเฉพาะ เช่น กลุ่มสหภาพแรงงานจะมีบทบาทเหล่านี้ในการเรียกร้องผลประโยชน์ให้กับกลุ่มของตน เช่นเดียวกับกลุ่มธุรกิจในกรณีของสังคมหรือประเทศพัฒนาแล้ว บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ประเภทนี้โดยทั่วไปได้รับการยอมรับเป็นอย่างสูง

สรุป กลุ่มผลประโยชน์ หมายถึง การรวมตัวกันของบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ทัศนคติ และผลประโยชน์ร่วมกันเพื่อมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ หรือไม่ต้องการเข้าไปมีอำนาจตัดสินใจนโยบายโดยตรง กลุ่มผลประโยชน์จึงมักเรียกร้องผ่านหน่วยงานหรือสถาบันต่างๆ รวมทั้งพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง

6. รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติให้บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจกรรมในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จากบทบัญญัติดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เริ่มตั้งแต่การแสดงความคิดเห็นติดตามข่าวสารการเมืองการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การรวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมือง การเข้าร่วมประชุมและร่วมแสดงความคิดเห็น และการณรงค์ทางการเมือง เพื่อเป็นการปลุกฝังให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจ เกิดความศรัทธาเชื่อมั่นในระบอบการเมือง นำไปสู่การพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในที่สุด

6.1 ความหมายของรัฐธรรมนูญ

นักวิชาการทั้งด้านรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ได้พยายามให้ความหมายไว้หลายลักษณะดังต่อไปนี้

แรนนี่ (Ranney, 1962 : 77) อธิบายว่ารัฐธรรมนูญ ได้แก่ กฎข้อบังคับขั้นมูลฐาน ทั้งที่เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งที่เป็นกฎหมายหรือมิใช่กฎหมาย ซึ่งใช้ในการบริหารประเทศ

ประดิษฐ์มนูญธรรม, หลวง (2513 : 4) อธิบายว่า รัฐธรรมนูญ คือ กฎหมายรัฐธรรมนูญการปกครองแผ่นดิน เป็นกฎหมายที่บัญญัติถึงระเบียบแห่งอำนาจสูงสุดในแผ่นดินทั้งหลาย และวิธีดำเนินการทั่วไปแห่งอำนาจเหล่านี้ หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า กฎหมายรัฐธรรมนูญการปกครองวางหลักทั่วไปแห่งอำนาจสูงสุดในประเทศ

หยุด แสงอุทัย (2538 : 39) ให้ความหมายว่า รัฐธรรมนูญ หมายถึงกฎหมายที่กำหนดระเบียบแห่งอำนาจสูงสุดในรัฐและความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจเหล่านี้ต่อกันและกัน

สรุปได้ว่า ในสถานการณ์ปกติ รัฐธรรมนูญ คือ กฎหมายหลักหรือกฎหมายสูงสุดของประเทศ ซึ่งกำหนดโครงสร้าง รูปแบบและแนวทางในการปกครองประเทศ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน อีกทั้งสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของประชาชน

6.1.1 ปรัชญาและหลักการเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ ปรัชญาและหลักการของรัฐธรรมนูญโดยทั่วไปมีลักษณะดังนี้ (เชวานะ ไตรมาส, 2545 :5 - 7)

6.1.2 ความเป็นกฎหมายสูงสุด รัฐธรรมนูญได้รับการยกย่องให้มีความเป็นกฎหมายสูงสุดโดยมีประเด็นการพิจารณา 4 ประการ คือ

- 1) ในแง่เนื้อหาสาระ หากว่ามีกฎหมายอื่นที่มีบทบัญญัติขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญก็จะถือว่ากฎหมายนั้นไม่มีคุณค่าทางกฎหมาย
- 2) ในแง่การจัดทำ ถือว่ารัฐธรรมนูญจัดทำด้วยกรรมวิธีที่ยุ่งยากซับซ้อน เกี่ยวข้องกับหลายฝ่าย
- 3) ในแง่การแก้ไข กรรมวิธีในการแก้ไขรัฐธรรมนูญถือว่ามีความยุ่งยากซับซ้อนเช่นเดียวกับการจัดทำ
- 4) ในแง่ของการตีความ การตีความรัฐธรรมนูญจะต้องกระทำโดยองค์กรพิเศษที่มีอำนาจเฉพาะในการตีความรัฐธรรมนูญ เช่น คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

6.1.3 หลักรัฐธรรมนูญนิยม ถือว่ารัฐธรรมนูญเป็นเครื่องมือในการปกครองสำหรับใช้เป็นกรอบกำหนดในการออกแบบการปกครอง กำกับพฤติกรรมทางการเมือง การประกันและส่งเสริมสิทธิของบุคคลและควบคุมเหนือวรั้งการใช้อำนาจของผู้ปกครอง โดยที่รัฐธรรมนูญเป็นปัจจัยรากฐานของระบบการปกครอง

6.1.4 หลักรัฐบาลโดยรัฐธรรมนูญ ถือว่าอำนาจทั้งปวงของรัฐบาลย่อมได้มาจากรัฐธรรมนูญและการใช้อำนาจนั้นก็ย่อมต้องใช้ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ขณะเดียวกันการรักษาสิทธิและเสรีภาพและการเปลี่ยนแปลงอำนาจก็ย่อมจะต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญด้วยเช่นกัน

6.1.5 หลักการจำแนกลักษณะของรัฐธรรมนูญ ถือว่าประเภทของรัฐธรรมนูญสัมพันธ์กับรูปแบบของระบอบการปกครองซึ่งประเภทของรัฐธรรมนูญสัมพันธ์กับรูปแบบของระบอบการปกครองมีความหลากหลายในการจำแนกประเภทอาศัยเกณฑ์พื้นฐาน 3 ประการ คือ

- 1) เกณฑ์กำหนดการใช้อำนาจการปกครองว่าเป็นของใคร บุคคลใด กลุ่มส่วนใหญ่หรือทั้งหมด
- 2) เกณฑ์กำหนดเงื่อนไขความชอบธรรมของอำนาจว่าอิงอยู่กับอะไร เช่น ชาติกำเนิด ชนชั้น กฎหมาย ทรัพย์สิน คุณธรรม
- 3) เกณฑ์กำหนดเป้าหมาย หรือผลพวงของการใช้อำนาจการปกครองว่าจะตกแก่ใคร เช่น ผู้ปกครอง กลุ่มบุคคลส่วนใหญ่ หรือแก่ส่วนรวม

6.1.6 หลักสิทธิมนุษยชน ถือว่ารัฐธรรมนูญจะต้องกำหนดจุดเน้นของบทบัญญัติให้มีการรับรองสิทธิของประชาชนให้มากที่สุด และมีแนวโน้มเป็นเสรีนิยม ไม่ใช่บัญญัติไว้แต่อำนาจของฝ่ายปกครองด้านเดียว เพราะการบัญญัติดังกล่าวจะเป็นรัฐธรรมนูญที่มีแนวโน้มอำนาจนิยมที่ขัดต่อหลักการประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชน

6.1.7 หลักความเป็นไปได้ ถือว่ารัฐธรรมนูญควรจะต้องมีเสถียรภาพหรือได้รับความคุ้มครองป้องกันจากรัฐและประชาชนให้มีความยั่งยืนโดยไม่ถูกทำลาย

6.1.8 หลักความสมบูรณ์แบบ ถือว่ารัฐและรัฐบาลจะบรรลุถึงขั้นดีสมบูรณ์แบบไม่ได้ถ้ารัฐธรรมนูญไม่ดีสมบูรณ์แบบ และรัฐธรรมนูญที่ดีสมบูรณ์แบบต้องเป็นรัฐธรรมนูญที่มีการแบ่งสรรสิทธิและอำนาจในสังคมอย่างยุติธรรม และกำหนดให้ผู้ปกครองทำการปกครองเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเท่านั้น

6.2 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง มีดังนี้

มาตรา 65 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจกรรมในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้น ตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้การจัดองค์กรภายใน การดำเนินกิจการ และข้อบังคับของพรรคการเมือง ต้องสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง กรรมการบริหารของพรรคการเมือง หรือสมาชิกพรรคการเมืองตามจำนวนที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองซึ่งเห็นวามดีหรือข้อบังคับในเรื่องใดของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกอยู่นั้นจะขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีสิทธิร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

มาตรา 95 การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้น โดยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกพรรคการเมืองที่จัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นได้หนึ่งเสียง พรรคการเมืองหนึ่งจะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วนทุกเขตเลือกตั้ง หรือจะส่งเพียงบางเขตเลือกตั้งก็ได้

มาตรา 101 บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (3) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในกรณีที่มีการเลือกตั้งทั่วไปเพราะเหตุยุบสภา ต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าสามสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง

มาตรา 103 พรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกเข้าเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด ต้องส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งให้ครบจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้งนั้น และจะส่งเกินจำนวนดังกล่าวมิได้

วรรคสาม เมื่อพรรคการเมืองได้ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งแล้ว พรรคการเมืองนั้นหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองนั้นจะถอนการสมัครรับเลือกตั้งหรือเปลี่ยนแปลงผู้สมัครรับเลือกตั้งมิได้

มาตรา 106 สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงเมื่อ (7) ลาออกจากพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก หรือพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น ให้พ้นจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพตั้งแต่วันที่ลาออกหรือพรรคการเมืองมีมติ เว้นแต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นได้อุทธรณ์ต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติคัดค้านวามติดังกล่าวมีลักษณะตามมาตรา 65 วรรคสาม ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า

มติดังกล่าวมิได้มีลักษณะตามมาตรา 65 วรรคสาม ให้ถือว่าสมาชิกภาพสิ้นสุดลงนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย แต่ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติดังกล่าวมีลักษณะตามมาตรา 65 วรรคสาม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นอาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย (8) ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นเป็นสมาชิก และไม่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนดหกสิบวันนั้น

มาตรา 110 ภายหลังจากที่คณะรัฐมนตรีเข้าบริหารราชการแผ่นดินแล้ว พระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่สมาชิกที่สมาชิกในสังกัดของตนมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีและมีจำนวนมากที่สุดในบรรดาพรรคการเมืองที่สมาชิกในสังกัดมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี แต่ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ในขณะที่แต่งตั้ง เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรในกรณีที่ไม่มีพรรคการเมืองใดในสภาผู้แทนราษฎรมีลักษณะที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่งให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองซึ่งได้รับเสียงสนับสนุนข้างมากจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพรรคการเมืองที่สมาชิกในสังกัดของพรรคนั้นมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีเป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ในกรณีที่มีเสียงสนับสนุนเท่ากันให้ใช้วิธีจับสลาก

มาตรา 235 วรรคสอง ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติและกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และเป็นนายทะเบียนพรรคการเมือง

มาตรา 236 ออกประกาศหรือวางระเบียบกำหนดการทั้งหลายอันจำเป็นแก่การปฏิบัติตามกฎหมายตามมาตรา 235 วรรคสอง รวมทั้งวางระเบียบเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้ง และการดำเนินการใดๆ ของพรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการของรัฐในการสนับสนุนให้การเลือกตั้งมีความเสมอภาคและมีโอกาสทัดเทียมกันในการเลือกตั้ง (3) กำหนดมาตรการและควบคุมการบริจาคเงินให้แก่พรรคการเมือง การสนับสนุนทางการเงินโดยรัฐ การใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง รวมทั้งการตรวจสอบบัญชีทางการเงินของพรรคการเมืองโดยเปิดเผย และควบคุมการจ่ายเงินหรือรับเงินเพื่อประโยชน์ในการลงคะแนนเลือกตั้ง

มาตรา 237 ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดกระทำการ ก่อหรือสนับสนุนให้ผู้อื่นกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา หรือระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งมีผลทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลดังกล่าวตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ถ้าการกระทำของบุคคลตามวรรคหนึ่ง ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารของพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ตามมาตรา 68 และในกรณีศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง

6.3 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

6.3.1 ความหมายของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หมายถึง กฎหมายที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์การปกครองประเทศซึ่งแยกออกมาบัญญัติรายละเอียดต่างหากออกไปจากรัฐธรรมนูญเพื่อช่วยขยายบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะถ้าเขียนรัฐธรรมนูญให้ดีนั้นควรระบุดังหลักการใหญ่ๆ อันเป็นแม่บทของการปกครองประเทศเท่านั้น เพื่อให้รัฐธรรมนูญมีความกะทัดรัด รัดกุม สั้น และเข้าใจง่าย ส่วนรายละเอียดในทางปฏิบัติหรือวิธีการดำเนินการปลีกย่อยลงไปนั้นก็ไปออกเป็นกฎหมายอีกทีในกฎหมายฉบับอื่น เช่น เรื่องการดำเนินงานของพรรคการเมืองจะต้องดำเนินการอย่างไร ก็ตราออกเป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (สยาม คำปรีดา. 2547 : 115 – 116)

6.3.2 ข้อดีของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

การที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้กฎหมายบางเรื่องที่เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญตราในรูปแบบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นมีผลดีหลายๆ ด้าน ด้วยเหตุผลดังนี้ (มานิตย์ จุมปา. 2546 : 48 - 49)

1) ประหยัดเวลาในการร่างรัฐธรรมนูญ เพราะรัฐธรรมนูญนั้นจะบัญญัติไว้เฉพาะหลักการสำคัญๆ เกี่ยวกับโครงสร้างและความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรต่างๆ ของรัฐ ส่วนรายละเอียดในเรื่องอื่นๆ ก็ไปกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

2) ทำให้รัฐธรรมนูญสั้นและเข้าใจง่าย การที่มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญกำหนดรายละเอียดในเรื่องต่างๆ ทำให้เนื้อหาของรัฐธรรมนูญสั้นลง จึงทำให้เกิดความสะดวกแก่ประชาชนทั่วไปที่จะจดจำได้ง่าย

3) ขจัดปัญหาในการที่จะต้องแก้รัฐธรรมนูญบ่อยๆ โดยหลักการแล้วรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ ไม่สมควรที่จะมีการแก้ไขบ่อยๆ ซึ่งจะทำให้รัฐธรรมนูญขาดความศักดิ์สิทธิ์และทำให้คนเกิดความสับสนเสื่อมศรัทธาต่อรัฐธรรมนูญ ซึ่งเปลี่ยนไปเปลี่ยนมาอยู่เสมอ ดังนั้น โดยทั่วไปการแก้ไขรัฐธรรมนูญจะกระทำได้ยาก แต่เมื่อมีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หากมีความจำเป็นจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงก็กระทำได้ง่ายโดยการแก้ไขเฉพาะในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแต่ละเรื่องไป ซึ่งจะทำให้ได้ง่ายกว่าการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

4) สามารถออกกฎหมายเพิ่มเติมได้สะดวก สภาพการณ์ของบ้านเมืองย่อมเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การมีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทำให้สามารถวางระเบียบกฎหมายรายละเอียดในการปกครองได้เหมาะสมกับสภาพการณ์

5) เกิดความสะดวกในการนำไปใช้ เพราะพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นได้แยกกฎหมายออกเป็นแต่ละเรื่องสามารถนำไปใช้ศึกษาค้นคว้าได้สะดวก

6.3.3 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.2550 (<http://law.longdo.com/law/380/พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองพ.ศ. 2550>)

มาตรา 2 [1] พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิก

1) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2541
2) ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ 15 เรื่อง ห้ามพรรคการเมืองประชุมหรือดำเนินกิจการอื่นใดในทางการเมือง ลงวันที่ 21 กันยายน พุทธศักราช 2549

3) ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ 27 เรื่อง การแก้ไขประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ 15 ลงวันที่ 21 กันยายน พุทธศักราช 2549 ลงวันที่ 30 กันยายน พุทธศักราช 2549

4) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ 15 เรื่อง ห้ามพรรคการเมืองประชุมหรือดำเนินกิจการอื่นใดในทางการเมือง ลงวันที่ 21 กันยายน พุทธศักราช 2549 พ.ศ. 2550

5) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2541 พ.ศ. 2550

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“พรรคการเมือง” หมายความว่า คณะบุคคลที่รวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง โดยได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมุ่งที่จะส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และมีการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกพรรคการเมือง

“ที่อยู่” หมายความว่า ที่อยู่ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

“การบริจาค” หมายความว่า การให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่พรรคการเมือง เพื่อการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง หรือเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมือง หรือของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนอกเหนือจากค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคการเมือง

“ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้” หมายความว่ารวมถึง

- 1) การปลดหนี้ หรือการลดหนี้ให้เปล่า
- 2) การให้ยืมโดยไม่คิดดอกเบี้ย
- 3) การเข้าค้ำประกันโดยไม่คิดค่าธรรมเนียม
- 4) การให้ใช้สถานที่ ยานพาหนะ หรือทรัพย์สิน โดยไม่คิดค่าเช่าหรือค่าบริการหรือคิดค่าเช่าหรือค่าบริการน้อยกว่าที่คิดกับบุคคลอื่น โดยปกติทางการค้า
- 5) การให้ใช้บุคลากรซึ่งมิได้เป็นลูกจ้างหรือผู้รับจ้างของพรรคการเมือง โดยพรรคการเมือง หรือสมาชิกไม่ต้องชำระค่าจ้างหรือสินจ้าง หรือต้องชำระค่าจ้างหรือสินจ้างเพียงบางส่วน เว้นแต่การเป็นอาสาสมัครนอกเวลาการทำงานโดยปกติของผู้นั้น
- 6) การให้ใช้บริการ โดยไม่คิดค่าใช้บริการ หรือคิดค่าใช้บริการน้อยกว่าที่คิดกับบุคคลอื่น โดยปกติทางการค้า
- 7) การให้ส่วนลดในสินค้าหรือทรัพย์สินที่จำหน่าย โดยให้ส่วนลดมากกว่าที่ให้กับบุคคลอื่น โดยปกติทางการค้า
- 8) การให้เดินทางหรือให้ขนส่งบุคคลหรือสิ่งของโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หรือคิดค่าใช้จ่ายน้อยกว่าที่คิดกับบุคคลอื่น โดยปกติทางการค้า

9) การจัดเลี้ยง การจัดมหรสพ หรือการบันเทิงอื่นให้โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หรือคิดค่าใช้จ่ายน้อยกว่าที่คิดกับบุคคลอื่น โดยปกติทางการค้า

10) การให้บริการวิชาชีพอิสระ เช่น แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล สถาปนิก วิศวกร กฎหมาย หรือบัญชี โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หรือคิดค่าใช้จ่ายน้อยกว่าที่คิดกับบุคคลอื่น โดยปกติทางการค้า

11) การอื่นซึ่งเป็นการกระทำที่ทำให้พรรคการเมืองหรือสมาชิกได้ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ หรือไม่ต้องออกค่าใช้จ่ายซึ่งโดยปกติต้องจ่าย

การดำเนินการตาม (5) (6) (7) (8) (9) หรือ (10) ซึ่งพรรคการเมืองจัดให้แก่สมาชิกและมีได้เป็นไปเพื่อการหาเสียงเลือกตั้งให้แก่สมาชิก มิให้ถือว่าเป็นการให้ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง

6.3.4 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ใน

ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองและสาขาพรรค มีดังนี้

มาตรา 8 ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดหรือผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติซึ่งได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์และไม่มีลักษณะที่ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญมีจำนวนตั้งแต่สิบห้าคน ขึ้นไปอาจรวมกันดำเนินการจัดตั้งพรรคการเมืองได้ในการจัดตั้งพรรคการเมือง ให้ผู้จัดตั้งพรรคการเมืองจัดให้มีการประชุมเพื่อกำหนดนโยบายพรรคการเมือง กำหนดข้อบังคับพรรคการเมือง และเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองการประชุมตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา 9 พรรคการเมืองต้องมีชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมาย นโยบาย และข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งมีลักษณะที่ไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกในเรื่องเชื้อชาติหรือศาสนา ระหว่างชนในชาติ ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร และไม่ขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่ซ้ำหรือพ้อง หรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของผู้จัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองอื่น หรือของพรรคการเมืองที่ได้จัดแจ้งไว้ก่อนตามมาตรา 12 หรือของพรรคการเมืองที่ถูกยุบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 10 ข้อบังคับพรกการเมืองต้องสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

- 1) ชื่อและชื่อย่อของพรกการเมือง
- 2) ภาพเครื่องหมายพรกการเมือง
- 3) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรกการเมืองซึ่งต้องตั้งอยู่ในราชอาณาจักร
- 4) การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการบริหารพรกการเมืองและกรรมการบริหารพรกการเมือง และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรกการเมืองและกรรมการบริหารพรกการเมือง
- 5) แผนและกำหนดเวลาในการจัดตั้งสาขาพรกการเมือง อำนาจหน้าที่ของสาขาพรกการเมือง การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการสาขาพรกการเมือง และอำนาจหน้าที่ของกรรมการสาขาพรกการเมือง
- 6) การประชุมใหญ่ของพรกการเมืองและการประชุมใหญ่ของสาขาพรกการเมือง
- 7) การรับเข้าเป็นสมาชิกและการให้ออกจากการเป็นสมาชิก
- 8) สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก
- 9) ความรับผิดชอบของพรกการเมืองต่อสมาชิก
- 10) วินัยและจรรยาบรรณของสมาชิก กรรมการบริหารพรกการเมือง และกรรมการสาขาพรกการเมือง
- 11) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกสมาชิกเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบสัดส่วน
- 12) การบริหารการเงิน ทรัพย์สิน และการจัดทำบัญชีของพรกการเมืองและสาขาพรกการเมือง
- 13) รายได้ของพรกการเมือง การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรกการเมืองและการบริจาคแก่พรกการเมือง
- 14) การให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชนทั่วไป
- 15) การเลิกพรกการเมืองและสาขาพรกการเมือง

6.3.5 ข้อบังคับพรกการเมืองต้องไม่มีลักษณะหรือความมุ่งหมายดังต่อไปนี้

- 1) ขัดหรือแย้งต่อหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2) ขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ

3) มีข้อกำหนดให้ดำเนินการทางวินัยหรือจรรยาบรรณ โดยมีได้เปิดโอกาสให้ผู้ถูกดำเนินการทางวินัยหรือจรรยาบรรณ มีโอกาสสู้ข้อกล่าวหาและแก้ข้อกล่าวหาได้ตามสมควร

4) มีข้อกำหนดให้มีการดำเนินการเพื่อให้สมาชิกที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพ้นจากสมาชิกภาพของพรรคการเมือง เพราะเหตุที่สมาชิกผู้นั้นลงมติหรือไม่ลงมติในสภาผู้แทนราษฎรหรือในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา

5) การอื่นตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ซึ่งต้องเป็นไปตามหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

การจัดให้มีการประชุมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินการทางการเมือง หรือการลงมติในสภาผู้แทนราษฎรมิให้ถือว่าเป็นการต้องห้ามตามวรรคสอง

มาตรา 11 คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองประกอบด้วย หัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง เจริญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมืองและกรรมการบริหารอื่น ซึ่งเลือกตั้งจากสมาชิกผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปี บริบูรณ์ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 102 (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (13) และ (14) ของรัฐธรรมนูญกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีวาระการดำรงตำแหน่งตามข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งต้องไม่เกินคราวละสี่ปี และอาจได้รับเลือกตั้งให้ดำรง

มาตรา 12 ให้ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคการเมือง ยื่นจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียน โดยต้องยื่นพร้อมกันนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง บัญชีแสดงสินทรัพย์และหนี้สินของพรรคการเมือง หนังสือยินยอมให้ใช้สถานที่เป็นการพรรคการเมืองซึ่งต้องอยู่ในราช อาณาจักร และสำเนารายงานการประชุมตั้งพรรคการเมือง

การยื่นจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งต้องเป็นไปตามแบบที่นายทะเบียนกำหนดซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- 1) ชื่อและชื่อย่อของพรรคการเมือง
- 2) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง
- 3) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมือง
- 4) ชื่อ อาชีพ ที่อยู่ และลายมือชื่อของผู้จดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง
- 5) ชื่อ อาชีพ ที่อยู่ และลายมือชื่อของกรรมการบริหารพรรคการเมือง

มาตรา 16 ให้นายทะเบียนจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองในทะเบียนพรรคการเมืองและให้ประกาศการจัดตั้งพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษา โดยระบุชื่อ ชื่อย่อ ภาพและเครื่องหมายพรรคการเมือง นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง ชื่อหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง เภรัณยูกรพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง ให้พรรคการเมืองที่นายทะเบียนรับจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วเป็นนิติ

มาตรา 17 ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังและซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน และต้องส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง

มาตรา 19 ผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกต้องเป็นบุคคลธรรมดาผู้มีสัญชาติไทย มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง โดยยื่นใบสมัครด้วยตนเองพร้อมเอกสารประกอบตามที่นายทะเบียนกำหนดต่อพรรคการเมืองที่ผู้นั้นประสงค์จะสมัครเข้าเป็นสมาชิก และให้คำรับรองว่าตนมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นอยู่ในขณะเดียวกัน ตามสถานที่ที่พรรคการเมืองกำหนดและให้พรรคการเมืองส่งสำเนาใบสมัครและเอกสารประกอบดังกล่าวให้นายทะเบียนในกรณีที่พรรคการเมืองใดแอบอ้างว่าผู้ใดสมัครเป็นสมาชิกโดยผู้นั้นไม่รู้เห็นหรือไม่สมัครใจ ผู้ที่ถูกแอบอ้างหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ถูกแอบอ้าง อาจแจ้งต่อนายทะเบียนเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงและพิจารณาลบชื่อของผู้นั้นออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้น โดยให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองดังกล่าวมาตั้งแต่ต้นหัวหน้าพรรคการเมืองต้องจัดทำทะเบียนสมาชิกให้ตรงตามความเป็นจริงเก็บรักษาไว้ ณ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมือง และพร้อมที่จะให้นายทะเบียนหรือผู้ซึ่งนายทะเบียนมอบหมายตรวจสอบได้

มาตรา 26 ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองนั้นต้องดำเนินการรับสมัครสมาชิกให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าพันคน ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา

มาตรา 34 ในกรณีที่พรรคการเมืองใดจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง ให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองนั้นหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองให้เป็นไปตามแบบที่

นายทะเบียนกำหนดและอย่างน้อยจะต้องมีรายการแสดงที่ตั้งสาขาพรรคการเมือง รายชื่อ อาชีพ และที่อยู่ของกรรมการสาขาพรรคการเมืองนั้น เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองแล้ว ให้ออกหนังสือรับรองการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับแจ้ง

มาตรา 35 คณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองประกอบด้วยประธานสาขาพรรคการเมือง รองประธานสาขาพรรคการเมือง เลขานุการสาขาพรรคการเมือง รองเลขานุการสาขาพรรคการเมือง เภรัญญิกสาขาพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกสาขาพรรคการเมือง โฆษกสาขาพรรคการเมือง และกรรมการอื่นของสาขาพรรคการเมือง ซึ่งเลือกตั้งโดยที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมืองจากสมาชิกผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 102 (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (13) และ (14) ของรัฐธรรมนูญ กรรมการสาขาพรรคการเมืองมีวาระการดำรงตำแหน่งตามข้อบังคับพรรคการเมืองซึ่งต้องไม่เกินคราวละสี่ปี และอาจได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งอีกได้

มาตรา 36 ให้คณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองมีหน้าที่ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายและข้อบังคับพรรคการเมือง

มาตรา 37 คณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งก่อนการประชุมใหญ่ประจำปีของพรรคการเมืองและในกรณีที่จะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งทั่วไปหรือเป็นการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง คณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อให้ความเห็นชอบในการเสนอชื่อบุคคลผู้สมควรได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองทั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบสัดส่วนในกลุ่มจังหวัดที่อยู่ในความรับผิดชอบของสาขาพรรคการเมืองนั้น องค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมืองต้องประกอบด้วยกรรมการสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยกึ่งหนึ่ง และสมาชิกสาขาพรรคการเมืองซึ่งต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าสิบคนการลงมติให้ความเห็นชอบในการเสนอชื่อบุคคลตามวรรคหนึ่ง และการลงมติเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง ให้ลงคะแนนลับ ส่วนการลงมติในเรื่องอื่นให้เป็นไปโดยเปิดเผย เว้นแต่คณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองหรือสมาชิกสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าห้าสิบคนร้องขอให้ลงคะแนนลับ ก็ให้ลงคะแนนลับ

มาตรา 42 ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทินเมื่อครบระยะเวลา

การรายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว หากพรรคการเมืองใดยังไม่ได้รายงานให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วยังมิได้รายงาน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคการเมืองนั้น

มาตรา 44 ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารการเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง ตลอดจนจัดให้มีการทำบัญชีตามมาตรา 45 ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงในกรณีที่มีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง ให้ประธานสาขาพรรคการเมืองจัดให้มีการทำบัญชีของสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา 45 และรับรองความถูกต้อง ตลอดจนจัดส่งบัญชีของสาขาพรรคการเมืองเพื่อแสดงรวมไว้ในบัญชีของพรรคการเมือง

มาตรา 45 บัญชีของพรรคการเมืองและบัญชีของสาขาพรรคการเมืองประกอบด้วย

- 1) บัญชีรายวันแสดงรายได้หรือรายรับ และแสดงค่าใช้จ่ายหรือรายจ่าย
- 2) บัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคตามมาตรา 62
- 3) บัญชีแยกประเภท
- 4) บัญชีแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน

การลงรายการบัญชีต้องมีเอกสารประกอบการลงบัญชีที่ถูกต้องสมบูรณ์ โดยครบถ้วนบัญชีตาม (1) และ (2) ต้องลงรายการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่รายการนั้นเกิดขึ้นบัญชีตาม (3) และ (4) ต้องลงรายการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันสิ้นเดือนของเดือนที่รายการนั้นเกิดขึ้น

มาตรา 53 พรรคการเมืองอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

1) เงินค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

2) เงินที่ได้จากการจำหน่ายสินค้าหรือบริการของพรรคการเมือง

3) เงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ ที่ได้จากการจัดกิจกรรมหาทุนของพรรคการเมือง

4) เงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ ที่ได้จากการบริจาคแก่พรรคการเมือง

5) เงินอุดหนุนจากกองทุน

6) ดอกผลของเงินและรายได้จากทรัพย์สินของพรรคการเมือง

7) รายได้อื่น

การหารายได้ตาม (2) และ (7) ให้เป็นไปตามที่นายทะเบียน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

มาตรา 54 การหารายได้จากการจัดกิจกรรมหาทุนของพรรคการเมืองต้องกระทำโดยเปิดเผยและแสดงวัตถุประสงค์ว่าเป็นการหาทุนของพรรคการเมืองอย่างชัดเจน และเงินทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ ที่ได้จากการจัดกิจกรรมดังกล่าวจากผู้สนับสนุนรายใดที่มีจำนวนตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไป ให้ถือเป็นรายได้จากการบริจาค เมื่อพรรคการเมืองได้ดำเนินกิจกรรมหาทุนในแต่ละครั้งเสร็จเรียบร้อยแล้วให้รายงานรายได้ที่ทำได้และกิจการที่จัดขึ้นต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่จัดกิจกรรมดังกล่าว การรายงานตามวรรคสองให้ระบุชื่อบุคคลผู้สนับสนุนทางการเงินเป็นจำนวนตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไป แก่กิจกรรมหาทุนนั้นด้วย

มาตรา 56 ภายใต้งบบังคับมาตรา 54 วรรคสาม การบริจาคแก่พรรคการเมืองตั้งแต่หนึ่งพันบาทขึ้นไป ให้กระทำโดยเปิดเผยชื่อผู้บริจาคและสามารถตรวจสอบได้ ห้ามมิให้หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมืองหรือสมาชิกผู้ใด รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่เป็นการบริจาคโดยไม่ปรากฏชื่อ ผู้บริจาคตามวรรคหนึ่ง หรือที่บริจาคให้ตนเป็นส่วนตัว

มาตรา 59 ห้ามมิให้บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลบริจาคให้แก่พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งเกินกว่าสิบล้านบาทต่อปีในกรณีที่นิติบุคคลใดบริจาคให้แก่พรรคการเมืองตั้งแต่ห้าล้านบาทขึ้นไป จะต้องได้รับอนุมัติหรือสัตยาบัน โดยมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นของนิติบุคคลนั้นหรือสมาชิกของนิติบุคคลนั้นห้ามมิให้หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการสาขาพรรคการเมืองผู้ใด รับบริจาคจากบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง

มาตรา 74 ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมือง ควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินทุนหมุนเวียน และพัฒนาพรรคการเมืองในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองและควบคุมดูแลกองทุนให้คณะ กรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่แทน โดยคณะกรรมการดังกล่าวให้ประกอบด้วยนายทะเบียนเป็นประธานกรรมการ กรรมการการเลือกตั้งซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายหนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงการคลังหนึ่งคน ผู้แทนสำนักงานประมาณหนึ่งคน ผู้แทนของพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่สมาชิกในสังกัดของพรรคคนดำรง ตำแหน่งรัฐมนตรี ซึ่งเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน ผู้แทนพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่สมาชิกใน

สังกัดของพรรคคนมิได้ดำรง ตำแหน่งรัฐมนตรีซึ่งเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน ผู้แทนพรรคการเมือง ที่มีได้มีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่ง เลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน และ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคน เป็นกรรมการ และให้เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็น กรรมการและเลขานุการ ผู้แทนของพรรคการเมืองตามวรรคสอง จะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มิได้ วาระการดำรงตำแหน่ง เบียดประชุม การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนของพรรค การเมือง และผู้ทรงคุณวุฒิ และการประชุมของคณะกรรมการตามวรรคสองให้เป็นไปตามที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ในกรณีที่ไม่มีการครบองค์ประกอบคณะกรรมการตาม วรรคสองให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่

มาตรา 81 คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดให้พรรคการเมืองได้รับ การสนับสนุนในเรื่องต่อไปนี้

- 1) ค่าไปรษณียากร
- 2) ค่าโทรศัพท์ หรือค่าโทรคมนาคมอื่น
- 3) การจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ของพรรคการเมือง
- 4) ค่าเช่าสำนักงานพรรคการเมือง หรือสาขาพรรคการเมือง
- 5) ค่าสาธารณูปโภค
- 6) ค่าเช่าสถานที่จัดประชุมใหญ่พรรคการเมือง หรือจัดประชุมใหญ่สาขา พรรคการเมืองหรือเพื่อการหาเสียงเลือกตั้ง
- 7) การอื่นเพื่อให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่าง เท่าเทียมกันตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควรการสนับสนุนตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และจำนวนค่าใช้จ่ายที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด โดย ให้คำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่เป็นจริงของพรรคการเมืองและสาขาของพรรคการเมือง ประกอบด้วย

มาตรา 88 ห้ามมิให้พรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองใช้ จ่ายเงิน หรือจำหน่ายทรัพย์สินของพรรคการเมือง ซึ่งมีได้เป็นไปตามมาตรา 87

มาตรา 89 ห้ามมิให้พรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง และ สมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้เงิน ทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ แก่บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคล เว้นแต่เป็นการให้ ตามปกติประเพณี ทั้งนี้ ตามจำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ผู้ ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง และสมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง ผู้ใด ฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่ง โดยการบริจาคหรือให้การสนับสนุนทางการเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ แก่บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคลใน

เขตเลือกตั้ง หรือกลุ่มจังหวัด ที่ผู้บริจาคหรือให้การสนับสนุนนั้นเป็นผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ถือว่าการบริจาคหรือการให้การสนับสนุนดังกล่าวเป็นการใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้นั้น และให้นำไปรวมคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้นั้นในการสมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งต่อไป พรรคการเมืองใดฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นการใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามมาตรา 52 โดยให้นำไปรวมคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองนั้นในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งต่อไป

มาตรา 91 พรรคการเมืองย่อมสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- 1) ไม่สามารถดำเนินการตามมาตรา 26 ได้ ภายในเวลาที่กำหนด
- 2) ไม่ส่งผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปสองครั้งติดต่อกัน หรือเป็นเวลาแปดปีติดต่อกัน สุดแต่ระยะเวลาใดจะยาวกว่ากัน
- 3) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงห้าพันคน เป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี
- 4) ไม่มีการเรียกประชุมใหญ่พรรคการเมือง หรือไม่มีการดำเนินกิจกรรมใดทางการเมืองเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี โดยมีได้มีเหตุอันสมควรอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนหรือเมื่อมีผู้ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนว่า มีเหตุตามมาตรานี้ให้นายทะเบียนดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริง ถ้าเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองใดจริงให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่าพรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองที่ถูกประกาศว่าสิ้นสภาพตามวรรคสอง เห็นว่าการประกาศของนายทะเบียนไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ นี้ หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น อาจยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งเลิกการประกาศได้ตามหลักเกณฑ์และ วิธีการที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ มิให้นำความในมาตรานี้มาใช้บังคับกับกรณีที่พรรคการเมืองมีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา 96 ในกรณีที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพ เลิก หรือยุบ ตามบทบัญญัติในหมวดนี้ เว้นแต่กรณีตามมาตรา 92 (2) ให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งบัญชีและงบดุลรวมทั้งเอกสารเกี่ยวกับการเงินของ พรรคการเมืองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพ เลิก หรือยุบ และให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินชำระบัญชีให้เสร็จสิ้นภายในหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียน ถ้าสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินชำระบัญชีไม่เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ขอขยายเวลาได้อีกไม่เกินหกเดือน ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและ

กรรมการบริหารพรรคการเมืองตามพรรคหนึ่งยังคงต้องปฏิบัติหน้าที่อยู่นกว่าการชำระบัญชีจะแล้วเสร็จ แต่จะดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในนามพรรคการเมืองที่สิ้นสภาพ เลิก หรือยุบ มิได้ ในการชำระบัญชี เมื่อได้หักหนี้สินและค่าใช้จ่ายแล้ว ยังมีทรัพย์สินเหลืออยู่เท่าใดให้โอนให้แก่องค์การสาธารณกุศลตามที่ระบุไว้ในข้อบังคับพรรคการเมือง ถ้าในข้อบังคับพรรคการเมืองไม่ได้ระบุไว้ให้ทรัพย์สินที่เหลือนั้นตกเป็นของกองทุนให้นำทบมูลนิธิแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 22 หมวด 5 ว่าด้วยการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัดมาใช้บังคับกับการชำระบัญชีของพรรคการเมืองโดยอนุโลม

มาตรา 107 กรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือกรรมการสาขาพรรคการเมืองผู้ใดรู้อยู่แล้วแต่จัดให้พรรคการเมืองกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๒๑ พรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

6.3.6 นโยบายพรรค (ที่มา <http://politicalbase.in.th/index.php>)

พรรคมุ่งพัฒนาคน ดูแลตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยการเรียนฟรี รักษาฟรี อย่างมีคุณภาพ มีงานทำมีรายได้ ผู้สูงอายุ มีเบี้ยยังชีพ พื้นฟูเศรษฐกิจชนบท แก้ปัญหาที่ทำกิน ขยายพื้นที่ชลประทานเท่าตัว ตั้งกองทุนเศรษฐกิจพอเพียงให้หมู่บ้าน ลดค่าครองชีพ ลดค่าใช้จ่ายที่จำเป็นของครัวเรือน กระตุ้นเศรษฐกิจให้เติบโตลงทุนสร้างรถไฟรางคู่ ระบบขนส่งมวลชน สร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยการออกกฎหมายพิเศษเพื่อเอกภาพ การแก้ปัญหาฟื้นฟูประชาธิปไตยด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน การตรวจสอบและถ่วงดุลตามหลักนิติธรรม

6.3.7 อุดมการณ์ของพรรคประชาธิปัตย์

พรรคประชาธิปัตย์ ได้กำหนดอุดมการณ์ของพรรคไว้ตั้งแต่วันแรกที่ก่อตั้งพรรค ทั้งหมด 10 ข้อคือ

- 1) พรรคจะดำเนินการเมืองโดยวิถีอันบริสุทธิ์
- 2) พรรคจะดำเนินการเมืองด้วยความซื่อสัตย์สุจริตต่อประชาชน
- 3) พรรคจะดำเนินการเมืองโดยอาศัยหลัก กฎหมาย และเหตุผลเพื่อความศักดิ์สิทธิ์แห่งรัฐธรรมนูญ และเพื่อเป็นเยี่ยงอย่างแก่อนุชนรุ่นหลังให้มีความนับถือ และนิยมในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- 4) พรรคจะไม่สนับสนุนระบบและวิธีแห่งเผด็จการ ไม่ว่าจะเป็ระบบและวิธีการของรัฐบาลใดๆ
- 5) พรรคจะกระจายอำนาจการดำเนินการในท้องถิ่นให้มากที่สุด เท่าที่จะทำได้เนื่องจากความใกล้ชิด ขององค์กรในท้องถิ่นมีมากกว่าส่วนกลาง

6) พรรคมีจุดประสงค์ที่จะให้คนไทยมีที่ทำกิน-ที่อยู่และอาชีพ และจะเคารพกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนบุคคล แต่มิได้ละเลยที่จะคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม

7) พรรคเชื่อว่า การแทรกแซงของรัฐเป็นสิ่งที่จำเป็น ในกิจการที่เห็นว่าการแทรกแซงจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม เช่น กิจการสาธารณูปโภค

8) พรรคจะส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่ง การศึกษา, ศาสนา, สาธารณสุขและสาธารณูปการ, ศิลปะ, วรรณกรรม, จารีต ประเพณี, ธรรมเนียมอันดีของชาติ และความปลอดภัยของประชาชน

9) พรรคเชื่อว่า การป้องกันประเทศนั้น ต้องอาศัยการก่อให้เกิดความร่วมมือพร้อมเพรียงของประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศ และจะต้องให้มีการบำรุงกำลังหลัก คือ กองทัพให้ทันสมัยทั้งคุณภาพ และปริมาณเท่าที่จะเหมาะสมแก่แผนการทางยุทธศาสตร์ และนโยบายทางการเมือง

10) พรรคจะส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างประเทศ

6.3.8 หลักเกณฑ์การจัดตั้งพรรคการเมือง

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีบทบาทที่สำคัญในการรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ควบคุม ตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมืองในฐานะเป็นนายทะเบียนพรรคการเมือง ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.2550 กำหนดให้การขอจัดตั้งพรรคการเมืองนั้น ผู้ที่จะร่วมกันจัดตั้งพรรคต้องมีจำนวน ตั้งแต่ 15 คนขึ้นไปและต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- 1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด หรือได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี
- 2) อายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์
- 3) ไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ

เมื่อขอจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วต้องมีการประชุมพรรคเพื่อกำหนดนโยบายและข้อบังคับพรรค รวมทั้งต้องเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารและหัวหน้าพรรค จากนั้นหัวหน้าพรรคต้องยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง (ประธานคณะกรรมการการเลือกตั้ง) พร้อมเอกสารประกอบด้วย

- 1) นโยบายและข้อบังคับของพรรค
- 2) รายงานการประชุมการจัดตั้งพรรคการเมือง
- 3) บัญชีลงลายมือชื่อของผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งพรรค
- 4) บันทึกประวัติของผู้จัดตั้งพรรคการเมือง
- 5) บัญชีรายชื่อและประวัติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง

- 6) บัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของพรรคการเมือง
- 7) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง
- 8) แผนที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรค

หลังจากที่นายทะเบียนรับเรื่องแล้วจะต้องพิจารณาตรวจสอบเอกสารและคุณสมบัติทั้งหมดว่าขัดต่อกฎหมายหรือไม่ อีกทั้งชื่อและภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองจะต้องไม่ซ้ำหรือพ้องหรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับพรรคการเมืองอื่นที่ได้จดทะเบียนไปแล้วเมื่อนายทะเบียนตรวจสอบเอกสารเรียบร้อยแล้วว่าไม่มีการแก้ไขให้ประกาศการจัดตั้งพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษา พรรคการเมืองสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้ และหลังจากนั้นภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง ให้พรรคการเมืองนั้นต้องดำเนินการรับสมัครสมาชิกไม่น้อยกว่า 5,000 คน และจัดตั้งสาขาพรรคให้ได้อย่างน้อย 4 ภาคๆ ละ 1 สาขา

6.3.9 ข้อบังคับพรรค หมวด 5 สาขาพรรคการเมือง

ข้อ 42 พรรคจัดตั้งสาขาพรรคตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนด โดยสมาชิกของพรรคตั้งแต่สองร้อยคนขึ้นไป มีหนังสือถึงเลขาธิการพรรค เพื่อขออนุมัติจัดประชุมใหญ่ เพื่อดำเนินการเลือกตั้งกรรมการสาขาพรรคผู้เริ่มจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคน แต่ไม่เกินสิบเอ็ดคน ทั้งนี้ จะจัดตั้งสาขาพรรคมากกว่าหนึ่งสาขาในเขตเลือกตั้งสมาชิกพรรคสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งมิได้ ให้เลขาธิการพรรคมอบหมายให้กรรมการบริหารพรรค หรือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคน หนึ่ง หรือ หลายคนก็ได้ เพื่อไปดำเนินการประชุมสมาชิกตามพรรคหนึ่ง ซึ่งการประชุมจะต้องมีสมาชิกไม่น้อยกว่าสองร้อยคนมาร่วมประชุม ภายหลังการประชุม เพื่อเลือกตั้งกรรมการสาขาพรรคผู้เริ่มแล้ว ให้ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็น ประธานกรรมการสาขาพรรคส่งรายงานแสดงที่ตั้งสาขาพรรค รายชื่อ อาชีพ ที่อยู่ ลายมือชื่อของกรรมการสาขาพรรคผู้เริ่มไปยังเลขาธิการพรรค เพื่อขออนุมัติคณะกรรมการบริหารพรรคและเมื่อได้รับอนุมัติแล้ว ให้หัวหน้าพรรคมีหนังสือ แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามแบบที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนดภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่คณะกรรมการบริหารพรรคอนุมัติ เมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองได้แจ้งการรับรองให้จัดตั้งสาขาพรรคการเมือง แล้วให้กรรมการสาขาพรรคผู้เริ่มเป็นกรรมการสาขาพรรคนับแต่วันที่พรรคได้รับแจ้งการรับรองจากนายทะเบียนพรรคการเมือง

ข้อ 43 ในเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง หนึ่งๆ ให้มีสาขาพรรคได้หนึ่งสาขาพรรค แต่ในกรณีที่มีการแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ ทำให้มีสาขาพรรคมากกว่าหนึ่งสาขา คณะกรรมการบริหารพรรค อาจมีมติให้ยุบสาขาพรรคหนึ่งใดสาขาพรรคหนึ่ง เพื่อให้ในเขตเลือกตั้งนั้นมีสาขาพรรคเดียวก็ได้

ข้อ 44 จังหวัดใดมีสาขาพรรคตั้งแต่สองสาขาขึ้นไป จะตั้งคณะกรรมการพรรคประจำจังหวัดตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนดก็ได้

ข้อ 45 ให้มีคณะกรรมการสาขาพรรคคณะหนึ่งซึ่งที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคเลือกตั้งจาก สมาชิกของพรรค ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดและมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 102 (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (13) และ (14) ของรัฐธรรมนูญจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคน แต่ไม่เกินสิบเอ็ดคน ซึ่งประกอบด้วย

- 1) ประธานสาขาพรรค
- 2) รองประธานสาขาพรรคหนึ่งคน
- 3) เลขานุการสาขาพรรค
- 4) รองเลขานุการสาขาพรรคหนึ่งคน
- 5) เภรัณูญิกสาขาพรรค
- 6) นายทะเบียนสมาชิกสาขาพรรค
- 7) โฆษกสาขาพรรค
- 8) กรรมการอื่นๆ อีกไม่เกินสี่คน

คณะกรรมการสาขาพรรคตามวรรคหนึ่ง ต้องมีสตรีไม่น้อยกว่าสองคน เว้นแต่สาขาพรรคใดเลือกตั้งกรรมการสาขาพรรคที่เป็นสตรีไม่ได้ หรือ ได้ไม่ครบสองคนก็ให้บันทึกข้อเท็จจริงไว้ในรายงานการประชุมใหญ่ และส่ง ให้คณะกรรมการบริหารพรรคพิจารณาว่าจะงดเว้นการใช้ข้อบังคับพรรคข้อนี้ใน ประเด็นนี้หรือไม่ หลักเกณฑ์ และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกตามข้อนี้ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด กรรมการสาขาพรรคจะต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งนั้น วาระของกรรมการสาขาพรรคมีกำหนดคราวละสองปีนับแต่วันเลือกตั้ง แต่เมื่อพ้นจากตำแหน่ง ตามวาระแล้ว อาจได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรคอีกก็ได้ ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการสาขาพรรคว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใด และยังมีได้มีการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการสาขาพรรคประกอบด้วยกรรมการสาขาพรรคเท่าที่มีอยู่ แต่ทั้งนี้จะต้องมีไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด

ข้อ 46 องค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคประกอบด้วย

- 1) กรรมการสาขาพรรคอย่างน้อยกึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด
- 2) สมาชิกสาขาพรรคจำนวนไม่น้อยกว่าห้าสิบคน

ข้อ 47 การเลือกตั้งกรรมการสาขาพรรค ให้เลือกประธานสาขาพรรคเป็นลำดับแรก แล้วเลือกรองประธานสาขาพรรคหนึ่งคน เลขานุการสาขาพรรคหนึ่งคน รองเลขานุการสาขาพรรคหนึ่งคน เภรัณูญิกสาขาพรรคหนึ่งคน นายทะเบียนสมาชิกสาขาพรรคหนึ่งคน โฆษก

สาขาพรรคหนึ่งคน และกรรมการอื่นๆ อีกไม่เกินสี่คน การเสนอชื่อสมาชิก ที่จะได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรคจะต้องมีผู้รับรองอย่างน้อย ห้าคน ผู้รับรองและผู้ใช้สิทธิ์เลือกตั้งต้องอยู่ในที่ประชุมใหญ่สาขาพรรค และสมาชิกคนหนึ่งมีสิทธิ์ เสนอชื่อสมาชิกเป็นกรรมการสาขาพรรคได้ไม่เกินหนึ่งคน ให้สมาชิกที่ได้คะแนน ถัดจากผู้ได้รับ เลือกตั้งเป็นกรรมการอื่นตามพรรคหนึ่งตามลำดับ เป็นกรรมการสำรองสี่คน

ข้อ 48 ประธานกรรมการสาขาพรรค โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสาขาพรรค มีอำนาจแต่งตั้งกรรมการตามข้อบังคับพรรค ข้อ 45 (8) ให้ดำรงตำแหน่งอื่นได้ถ้าตำแหน่งประธานสาขาพรรคว่างลง ให้ที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคเลือกตั้งใหม่ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่ง ว่างในระหว่างที่ไม่มีประธานสาขาพรรคให้รองประธานสาขาพรรคทำหน้าที่แทน ในกรณีที่รองประธานสาขาพรรคไม่มี หรือมีแต่ไม่อาจทำหน้าที่ได้ ให้คณะกรรมการสาขาพรรคเลือกกรรมการ ผู้ใดผู้หนึ่งทำหน้าที่แทนในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการสาขาพรรคตามข้อบังคับพรรค ข้อ 45 (2) (3) (4) (5) และ (6) ว่างลงให้ประธานสาขาพรรค โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสาขาพรรคแต่งตั้ง กรรมการสาขาพรรคคนใดคนหนึ่งทำหน้าที่แทนเป็นการชั่วคราวแล้วให้ที่ประชุม ใหญ่สาขาพรรคเลือกตั้งใหม่ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่าง แต่ถ้าตำแหน่งตาม ข้อบังคับพรรค ข้อ 45 (8) ว่างลงให้ประธานสาขาพรรคโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสาขาพรรคแต่งตั้งสมาชิก ที่ที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคเลือกสำรองไว้ตามลำดับคะแนนให้ดำรงตำแหน่งแทนจนครบ วาระของผู้ที่พ้นจากตำแหน่งในกรณีที่ไม่มีกรรมการเหลืออยู่ หรือมีแต่ไม่ยินยอม ดำเนินการเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคใหม่ คณะกรรมการบริหารพรรคอาจจะดำเนินการเอง หรือมอบหมายให้สมาชิกสาขาพรรคจำนวนหนึ่งดำเนินการก็ได้ ให้คณะกรรมการสาขาพรรค รักษาการในตำแหน่งจนกว่าจะมีการเลือกตั้งคณะกรรมการ สาขาพรรคใหม่ ซึ่งจะต้องจัดให้มีขึ้น ภายในหกสิบวัน นับแต่วันครบวาระหรือภายในหกสิบวันนับแต่วันที่กรรมการสาขาพรรคทั้งคณะ พ้น จากตำแหน่งโดยเหตุอื่น

ข้อ 49 กรรมการสาขาพรรคพ้นจากตำแหน่ง ทั้งคณะเมื่อ

- 1) อยู่ในตำแหน่งครบวาระสองปี
- 2) ตำแหน่งกรรมการสาขาพรรคว่างลงเกินกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการ

ทั้งหมด

- 3) คณะกรรมการบริหารพรรคสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง เพราะไม่ปฏิบัติตาม

ข้อบังคับพรรคจนเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อพรรค

ข้อ 50 กรรมการสาขาพรรคพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- 1) กรรมการสาขาพรรคพ้นจากตำแหน่งตามข้อ 49

2) ลาออก

3) คณะกรรมการบริหารพรรค สั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

ข้อ 51 การดำเนินการประชุม องค์กรประชุม การลงคะแนนเสียงในที่ประชุม คณะกรรมการสาขาพรรคให้นำข้อบังคับข้อ 28 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 52 คณะกรรมการสาขาพรรคมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย อุดมการณ์ นโยบาย และข้อบังคับพรรค

2) เผยแพร่นโยบาย และ กิจกรรมของพรรค

3) การให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิก และบุคคลทั่วไป

4) รณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในเขตพื้นที่ของสาขาพรรค หรือในเขตเลือกตั้งที่ เลขานุการพรรคมอบหมาย

5) รับเรื่องราวร้องทุกข์ของราษฎร และหาทางช่วยเหลือให้ถึงที่สุด

6) คัดเลือกบุคคลที่เหมาะสม ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามกฎหมาย ข้อบังคับพรรคหรือระเบียบของพรรค

7) คัดเลือกบุคคลลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการบริหารพรรคมอบหมาย

8) เสนอแนะและให้ข้อคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ต่อคณะกรรมการบริหารพรรค

9) จัดหาสมาชิกเพิ่มเติม

10) จัดกิจกรรมของสาขาพรรคตามที่เห็นสมควร

11) จัดหารายได้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารสาขาพรรค

12) ดำเนินการด้านประชาสัมพันธ์ และการสร้างเครือข่ายประชาชนในเขตพื้นที่ของสาขาพรรครวมทั้งเชื่อมโยงกับองค์กรเครือข่ายอื่นๆ ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนด

13) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการบริหารพรรคมอบหมาย

ข้อ 53 ประธานสาขาพรรคด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการสาขาพรรค อาจแต่งตั้งสมาชิกวุฒิประชาธิปไตย สมาชิกกลุ่มพิเศษหรือบุคคลภายนอกเป็นที่ปรึกษา หรืออาจแต่งตั้งคณะกรรมการ หรือบุคคลเพื่อดำเนินการกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ ทั้งนี้ ให้นำข้อบังคับพรรค ข้อ 40 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 54 เลขานุการสาขาพรรคเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารงานของสาขาพรรค การจัดประชุมใหญ่ และการจัดประชุมคณะกรรมการสาขาพรรค

ข้อ 55 การแบ่งหน่วยงานบริหารสาขาพรรคให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนด

ข้อ 56 การปฏิบัติการเกี่ยวกับการรับ-จ่าย การคลัง การทรัพย์สินตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองของสาขาพรรค ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนด

ข้อ 57 ให้จัดการประชุมใหญ่สามัญสาขาพรรคภายในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ ของทุกปีเว้นแต่เลขาธิการพรรคจะมีคำสั่งให้ประชุมใหญ่สามัญสาขา พรรคในวันใดวันหนึ่งตามที่เห็นสมควร แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นสุดปีงบประมาณของพรรค การประชุมใหญ่วิสามัญสาขาพรรคอาจกระทำได้ โดยมติของคณะกรรมการสาขาพรรค หรือสมาชิกของสาขานั้น จำนวนไม่น้อยกว่าห้าสิบคนลงชื่อร้องขอและ ในกรณีที่จะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งทั่วไปหรือเป็นการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง คณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อความ เห็นชอบในการเสนอชื่อบุคคลผู้สมควร ได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้สมัครรับเลือก ตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคทั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบสัดส่วน ในกลุ่มจังหวัดที่อยู่ในความรับผิดชอบของสาขาพรรคนั้น ตามวันที่ คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนด กรณีที่สมาชิกร้องขอ คณะกรรมการสาขาพรรคจะต้องจัด ประชุมภายในสี่สิบห้าวัน นับแต่วันที่ร้องขอในการจัดประชุมใหญ่สาขาพรรคแต่ละครั้ง ให้ คณะกรรมการสาขาพรรค หรือผู้กระทำการแทนแจ้งกำหนดวัน เวลาและสถานที่ประชุม ให้ คณะกรรมการบริหารพรรคทราบก่อนล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ให้คณะกรรมการบริหารพรรค มอบหมายให้กรรมการบริหารพรรค หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคคนใดคนหนึ่งเป็น ผู้แทนไปควบคุมดูแลการ ประชุมใหญ่สาขาพรรคให้เป็นไปตามข้อบังคับ และระเบียบของพรรค หากการประชุมใหญ่สาขาพรรคมิได้เป็นไปตามข้อบังคับ และ ระเบียบของพรรค กรรมการบริหาร พรรค หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ที่ได้รับมอบหมายตามวรรคห้าอาจสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือ เลื่อนการประชุมใหญ่สาขาพรรคออกไปก่อน เพื่อให้มีการปฏิบัติที่ถูกต้องเสียก่อนก็ได้ การ ลงมติให้ความเห็นชอบในการเสนอชื่อบุคคลตามวรรคสอง และการลงมติเลือกตั้งคณะกรรมการ สาขาพรรค ให้ลงคะแนนลับ ส่วนการลงมติในเรื่องอื่นให้เป็นไปโดยเปิดเผย เว้นแต่คณะกรรมการ สาขาพรรคหรือสมาชิกสาขาพรรคไม่น้อยกว่าห้าสิบคนร้องขอให้ ลงคะแนนลับ ก็ให้ลงคะแนนลับ

ข้อ 58 ให้จัดระเบียบวาระการประชุมใหญ่สามัญสาขาพรรคดังต่อไปนี้

- 1) เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ
- 2) รับรองรายงานการประชุมใหญ่ครั้งที่แล้ว (ถ้ามี)
- 3) รายงานผลการดำเนินงานของสาขาพรรค

4) รับรองรายงานงบการเงิน

5) เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

ข้อ 59 การประชุมใหญ่สาขาพรรค จะต้องประกอบด้วยกรรมการสาขาพรรคอย่างน้อยกึ่งหนึ่งและสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าสิบคน โดยต้องมีตัวแทนสมาชิกจากทุกๆ อำเภอ ในเขตพื้นที่ของสาขานั้นๆ จึงจะเป็นองค์ประชุมใหญ่ของสาขาพรรคได้ ในกรณีที่คณะกรรมการสาขาพรรคเรียกประชุมใหญ่วิสามัญ ถ้ามีสมาชิกมาประชุมไม่ครบองค์ประชุมตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการสาขาพรรคจะเรียกประชุมใหม่หรือไม่ก็ได้ ตามที่คณะกรรมการสาขาพรรคจะเห็นสมควร แต่ถ้าเป็นการประชุมใหญ่วิสามัญที่สมาชิกร้องขอให้เรียกประชุมตามข้อ 57 วรรคสอง ไม่ต้องเรียกประชุม

ข้อ 60 ถ้าไม่มีข้อบังคับพรรคกำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารงานของสาขาพรรคไว้ เป็นการเฉพาะ ให้นำข้อบังคับพรรคในข้อที่ใกล้เคียงกันมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 61 สาขาพรรคย่อมเลิกด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1) มีสมาชิกในสาขาพรรคนั้น ไม่ครบสองร้อยคน

2) คณะกรรมการบริหารพรรคมีมติให้เลิกโดยสาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง

สรุป คณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินกิจการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบาย และข้อบังคับพรรคการเมือง เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในทางกฎหมาย และการบริหารงานของสาขาพรรค

7. เอกสารข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสาขาพรรคประชาธิปไตยและสาขาพรรคประชาธิปไตย ในเชียงใหม่ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 วรรณกรรมทางด้านวิทยานิพนธ์

กมลทิพย์ วรรณวงศ์ (2542) บทบาทนอกการเลือกตั้งของสาขาพรรคประชาธิปไตยในจังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า

1) บทบาทและกิจกรรมนอกการเลือกตั้งของสาขาพรรคประชาธิปไตยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทด้วยกัน

2) บทบาทการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของท้องถิ่น เช่น เข้าร่วมในงานพิธีกรรมต่างๆ ของท้องถิ่น เช่น งานบวช งานศพ งานทอดผ้าป่า จัดกิจกรรมการเล่นกีฬา การส่งเสริมกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด

3) บทบาทด้านการเมือง เช่น การเผยแพร่อุดมการณ์และนโยบายของพรรค การให้บริการข่าวสารทางการเมือง การสร้างความเข้าใจในบทบาทการทำงานของพรรค การจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ

4) บทบาทและกิจกรรมของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ ทำให้ประชาชนในจังหวัดสงขลา มีทัศนคติที่ดีต่อพรรคประชาธิปัตย์ โดยปัจจัยที่ทำให้ประชาชนมีทัศนคติที่แตกต่างกันคือ เพศ รายได้ ศาสนา สถานภาพ การเป็นสมาชิก และภูมิลำเนา

ชายชาญ ชนะ โโรค (2547) ศึกษาบทบาทสาขาพรรคการเมืองไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2540 พบว่า สาขาพรรคการเมืองมีบทบาทหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดหลายประการ อาทิ เช่น การหาสมาชิก การให้ความรู้ทางการเมือง ฯลฯ แต่ในทางปฏิบัติ พรรคการเมืองส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับสาขาพรรคการเมืองเท่าที่ควร

วารินทร์ เล็กใหญ่ (2553) การพัฒนาบทบาทสาขาพรรคการเมืองตามความคาดหวังของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองไทรโยค จังหวัดพระนครศรีอยุธยา . พบว่า

1) ประชาชนเขตเทศบาลเมืองไทรโยค จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความคาดหวังต่อบทบาทของสาขาพรรคการเมือง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างผู้นำและอุดมการณ์ทางการเมือง ด้านการเผยแพร่ความรู้และส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการสนับสนุนการเลือกตั้งด้านการรวบรวมข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ และด้านการเป็นศูนย์กลางของการประสานผลประโยชน์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2) แนวทางการพัฒนาบทบาทสาขาพรรคการเมือง ได้เสนอแผนยุทธศาสตร์ครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน จำนวน 5 ยุทธศาสตร์ 19 โครงการ ดังนี้

(1) ยุทธศาสตร์เสริมสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง 3 โครงการ

(2) ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการสร้างผู้นำและอุดมการณ์ทางการเมือง 3 โครงการ

(3) ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชน 3 โครงการ

(4) ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้ง 4 โครงการ

และ

(5) ยุทธศาสตร์การส่งเสริมให้พรรคการเมืองเป็นพรรคการเมืองของประชาชน 6 โครงการ

อเนก สุขดี (2555) การก่อตั้งและบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคการเมืองไทยภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พุทธศักราช 2550 พบว่า

- 1) สาขาพรรคการเมืองส่วนใหญ่ตั้งขึ้นให้ครบตามเกณฑ์เงื่อนไขของกฎหมาย
- 2) สาขาพรรคการเมืองส่วนใหญ่ได้ดำเนินบทบาททางการเมืองที่สำคัญหลายบทบาท เช่น การรับและการสรรหาบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค การให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน ฯลฯ
- 3) ปัญหาอุปสรรคการก่อตั้งสาขาพรรคการเมืองคือ สาขาพรรคการเมืองส่วนใหญ่ประสบปัญหาความไม่พร้อมด้านเงินทุนและสมาชิกพรรค ขาดการสนับสนุนจากสำนักงานใหญ่
- 4) ข้อเสนอแนะคือ สำนักงานใหญ่ควรให้การสนับสนุนแก่สาขาที่ตั้งขึ้น ให้มีความพร้อมทั้งเงินทุนและบุคลากรขยายฐานสาขาพรรค และเปิดโอกาสให้สมาชิกพรรคและประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง

7.2 วรรณกรรมทางด้านเอกสารวิชาการ

ชูวงศ์ ฉายาบุตร (2535) เสนอแนวคิดในการพัฒนาพรรคการเมืองไทยให้เข้มแข็ง โดยให้ความสำคัญกับการขยายองค์กรพรรคการเมืองว่า

- 1) พรรคการเมืองต้องขยายไปสู่ปวงชน และพยายามดึงปวงชนเข้ามาสนับสนุนพรรค เพื่อให้พรรคการเมืองขยายสู่ตำบล หมู่บ้าน โดยจัดให้มีการขยายสาขาพรรคให้มากที่สุด
- 2) ส่งเสริมและรณรงค์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยเป็นสมาชิกพรรคการเมืองให้มากที่สุด
- 3) พรรคการเมืองควรมีคณะกรรมการพรรคในจังหวัดก่อน จึงดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคซึ่งเป็นการกระจายอำนาจของพรรคการเมืองแต่ละพรรคไปสู่ท้องถิ่น
- 4) พรรคการเมืองต้องหาวิธีสร้างความผูกพันกับประชาชนในระยะยาว ต้องทำให้ประชาชนผูกพันกับพรรคการเมืองมากกว่าตัวผู้สมัคร

ทั้งนี้เพราะพรรคการเมืองเป็นองค์กรทางที่ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการเป็นสมาชิกพรรค เป็นผู้สนับสนุนพรรค หรือเป็นพนักงานให้กับพรรคในการเผยแพร่อุดมการณ์และให้พรรคการเมืองเรียกร้องสะท้อนความต้องการของตนเองได้ ซึ่งช่วยส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2539) เชื่อว่าการลบล้างอ่อนพรรคการเมืองไทยก็คือการทำให้พรรคการเมืองกลายเป็นพรรคมหาชน เพราะจุดอ่อนของพรรคการเมืองไทยอยู่ที่ลักษณะของพรรคการเมืองเป็นพรรคการเมืองเฉพาะกิจ เพราะกฎหมายพรรคการเมืองไทยที่ใช้อยู่เปิดโอกาสให้พรรคการเมืองก่อตั้งขึ้นได้ง่าย และเปิดโอกาสให้ผู้มีเงินมีอิทธิพลเข้าไปใช้อำนาจในพรรคการเมืองพรรคขาดอิสระ เมื่อเป็นรัฐบาลก็ขาดเสถียรภาพ การลบล้างอ่อนเหล่านี้ก็โดยการสร้างพรรค

การเมืองให้เป็นพรรคมหาชน โดยการผลักดันให้พรรคขยายฐานสมาชิกให้กว้างพอ ให้พรรคเข้มแข็งด้านปริมาณ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง พรรคมหาชนจะเป็นผู้มีส่วนสร้างพรรคการเมืองให้เข้มแข็ง มีอุดมการณ์ไม่คลุมเครือ ด้วยการเป็นเจ้าของพรรคการเมืองร่วมกัน และที่สำคัญพรรคการเมืองจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองที่เกิดขึ้นจากรากฐานแห่งความสำนึกในฐานะตัวแทนประชาชน และช่วยแก้ปัญหาผูกขาดในพรรคการเมืองตลอดจนความขัดแย้งและแก้ปัญหารากฐานทางการเมืองในระยะยาว

จากการศึกษาพบว่าพรรคประชาธิปไตยเป็นลักษณะที่เป็นลักษณะเปิดที่สุด เป็นพรรคที่พยายามขยายฐานเสียงของตัวเองด้วยการขยายองค์กรในรูปของสาขาพรรค แม้จะไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ให้โอกาสแก่ผู้แทนสาขาพรรคมีสิทธิ์เข้าประชุมในการประชุมครั้งสำคัญของพรรคและยังมีอำนาจในการช่วยคณะกรรมการการอำนวยความสะดวกและคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมเข้าสมัครเป็นผู้แทนราษฎร ตลอดจนการเลือกตั้งหัวหน้าพรรค ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นรนิติ เศรษฐบุตรบุตร 2530:155 (พรรคประชาธิปไตย : ความสำเร็จหรือความล้มเหลว / นรนิติ เศรษฐบุตร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530) ซึ่งพบว่าบทบาทสาขาพรรคประชาธิปไตยที่เห็นได้ชัดเมื่อมีการเลือกตั้งหัวหน้าพรรค เมื่อวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2530 โดยผู้หาเสียงต้องการเป็นหัวหน้าพรรค จำเป็นต้องออกเดินทางไปต่างจังหวัดกับประธานสาขาพรรคหลายต่อหลายแห่ง และมีการประชุมพบปะตัดหน้าระหว่าง นายพิชัย รัตตกุล และฝ่าย นายเฉลิมชัย ศรีวิกรม์ ในกรณีของสาขาพรรคในภาคเหนือ นอกจากนี้ยังมีการจัดประชุมเตรียมการก่อนการเลือกตั้งอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อณรงค์หาความสนับสนุนจำสาขาพรรค

ชัยวัฒน์ วีรานันท์ (2535) ศึกษาบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคการเมืองกรณีศึกษาพรรคประชาธิปไตย พบว่าแท้จริง บทบาทสาขาพรรคประชาธิปไตยมีส่วนเสริมสร้างฐานอำนาจทางการเมืองให้กับพรรคประชาธิปไตย แต่การดำเนินงานของสาขาพรรคมุ่งเน้นการแสดงบทบาทในการณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครของพรรคและกิจกรรมของสาขาพรรคยังไม่กระจายมาสู่สาขาพรรคแต่อย่างใด เพราะปัญหาด้านการเงิน ปัญหาด้านบุคลากร การขาดสำนักงานสาขาพรรค และให้ความสำคัญกับบทบาทสาขาพรรคค่อนข้างน้อยกว่าที่ควรจะเป็น

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2524) ได้ศึกษาการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองไทยเกี่ยวกับสาขาพรรคการเมืองกรณีประชาธิปไตยพบว่า ลักษณะการบริหารพรรคการเมืองไทยมักเป็นลักษณะของการรวมศูนย์อยู่ที่กรุงเทพฯ การหาเสียงในต่างจังหวัดมักแบ่งความรับผิดชอบให้นักการเมืองอาวุโสเป็นผู้คัดเลือกผู้สมัครและควบคุมการหาเสียง การจัดองค์กรในลักษณะพรรคการเมืองไม่ได้อยู่ในรูปของสาขาพรรคแบบองค์กร แต่เป็นลักษณะสายใยของความสัมพันธ์ที่ดึงเป็นทอดๆ ระหว่างผู้นำในเมืองหลวงกับผู้นำในระดับท้องถิ่นและหัวคะแนนของผู้นำในระดับ

ท้องถิ่นอีกทอดหนึ่งมีพื้นฐานที่สัมพันธ์ส่วนบุคคลทางสังคมไทยยังสอดคล้องกับสภาพการเมืองไทย ซึ่งไม่เปิดโอกาสให้องค์กรสาขาพรรคพัฒนาไปได้ เนื่องจากข้อจำกัดทางทรัพยากร คำนิยมทางสังคมที่เน้นความเป็นผู้นำ ลูกน้อง โดยการยึดตัวบุคคลมากกว่าอุดมการณ์ นโยบายหรือผลประโยชน์ร่วมของกลุ่มและความไม่ต่อเนื่องขาดตอนของการเลือกตั้ง ดังนั้นระบบห้วคะแนนจึงเป็นลักษณะเป็นสาขาพรรคแบบชั่วคราวที่มีการระดมคนและมีการจัดตั้งเฉพาะในการเลือกตั้งเท่านั้น

สรุป ก็คือ สาขาพรรคประชาธิปไตย เป็นเพียงรูปแบบที่พยายามสร้างฐานมวลชนให้สนับสนุนพรรคเท่านั้น ไม่ใช่การนำไปสู่การสร้างพรรคแห่งมวลชนที่เป็นตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง พรรคให้ความสนใจสาขาน้อย และมีทุนในการดำเนินการจำกัด เน้นในเรื่องของปริมาณมากกว่าคุณภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะกล่าวถึงประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ คณะกรรมการสาขาพรรคจำนวน 8 คน สมาชิกพรรคจำนวน 2 คน คณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดจำนวน 2 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง

ตารางที่ 3.1 ผู้มีบทบาทสำคัญในสาขาพรรคประชาธิปัตย์ ได้แก่ คณะกรรมการสาขาพรรคประชาธิปัตย์ จำนวน 8 คน (กลุ่มตัวอย่าง)

ลำดับที่	ชื่อ -สกุล	ตำแหน่ง	อาชีพ
1	นายบวร ศรีเปารยะ	ประธานสาขา	ค้าขาย
2	นายสมศักดิ์ สุนทรพิพิธ	รองประธานสาขา	รับจ้าง
3	น.ส. หทัยรัตน์ อัมประยูร	เลขานุการ	รับจ้าง
4	นายณัฐพล ชัยรักษ์	รองเลขานุการ	รับจ้าง
5	นางวิมลลักษณ์ บลูม บุญ พิเศษ	เหรียญก	รับจ้าง
6	นายธณพงษ์ สิทธิวงศ์	นายทะเบียนสมาชิกสาขา	รับจ้าง
7	นางอำนวยการ สรรพดา	โฆษกสาขาพรรค	รับจ้าง
	นนท์		
8	น.ส. รวงทิพย์ เจริญพันธ์	กรรมการ	รับจ้าง

ที่มา: www.democrat.or.th/th/ สืบค้นเมื่อ 3 ก.ค 58

ตารางที่ 3.2 สมาชิกพรรค เลือกจากสมาชิกพรรคประชาธิปไตยที่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของสาขาพรรค ได้ร่วมดำเนินกิจกรรมกับสาขาพรรคอย่างต่อเนื่อง จำนวน 2 คนได้แก่ (กลุ่มตัวอย่าง)

ลำดับที่	ชื่อ -สกุล	ตำแหน่ง	อาชีพ
1	นายกฤติภาค บุญแก้ววุฒิ	สมาชิกพรรค	รับจ้าง
2	นายฉวีล โปธิประสิทธิ์	สมาชิกพรรค	รับจ้าง

ที่มา: www.democrat.or.th/th/สืบค้นเมื่อ 3 ก.ค 58

ตารางที่ 3.3 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด จำนวน 2 คน (กลุ่มตัวอย่าง) โดย เลือกแบบเจาะจงจากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับพรรคและสาขาพรรคการเมือง ในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่รับผิดชอบงาน พรรคและสาขาพรรคการเมือง ผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำจังหวัดและหัวหน้างานพรรคการเมือง

ลำดับที่	ชื่อ -สกุล	ตำแหน่ง	ที่อยู่
1	นายประวิทย์ เพชรมี	กรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดเชียงใหม่	ศูนย์ราชการ จังหวัด เชียงใหม่
2	ดร.สุชาติ ใจภักดี	ผู้อำนวยการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดเชียงใหม่	ศูนย์ราชการ จังหวัด เชียงใหม่

ที่มา: www.democrat.or.th/th/สืบค้นเมื่อ 3 ก.ค 58

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยนำแนวคิดเกี่ยวกับสาขาพรรคการเมืองมาพิจารณา โดยใช้แหล่งข้อมูลจาก 2 แหล่งคือ ข้อมูลจากเอกสาร (ทุติยภูมิ) และข้อมูลภาคสนามจากการสังเกตการณ์ และการสัมภาษณ์แบบเจาะจง (ปฐมภูมิ)

2.1 การวิจัยเอกสาร

2.1.1 เอกสารทางวิชาการ เช่น บทความ หนังสือวิชาการงานวิจัยต่างๆ และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง เอกสารจากพรรคประชาธิปัตย์ เช่น รายชื่อคณะกรรมการ รายชื่อของคณะกรรมการสาขาพรรคประชาธิปัตย์ ในจังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งประวัติความเป็นมา และข้อบังคับของสาขาพรรคประชาธิปัตย์

2.2 การสัมภาษณ์

2.2.1 ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ โดยแนวทางการสัมภาษณ์ทั้งหมดจะเป็นคำถามปลายเปิด (open question) ที่มีความยืดหยุ่นและไม่มีการชี้นำคำตอบเพื่อนำไปสัมภาษณ์ ชักถามสนทนาสองต่อสองระหว่างผู้วิจัยกับผู้ถูกสัมภาษณ์ให้ครบตามประเด็นที่กำหนดไว้สำหรับคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์มีขั้นตอนดังนี้

- 1) ศึกษาข้อมูลเอกสาร วรรณกรรม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และทำการสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
- 2) สร้างคำถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 3) นำแบบสอบถามนำเสนอ รองศาสตราจารย์.ดร.ปธาน สุวรรณมงคล อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ให้ข้อเสนอแนะก่อนที่นักศึกษาจะนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ต่อไป
- 4) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

2.3 แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์มีทั้งหมด 2 ส่วน ดังนี้

- 2.3.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สัมภาษณ์
- 2.3.2 ส่วนที่ 2 คำถามประเด็นหลักเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ศึกษากรณี อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่าง พ.ศ. 2550-พ.ศ. 2557 ดังนี้
 1. คำถามสำหรับผู้มีบทบาทสำคัญในสาขาพรรค
 2. คำถามสำหรับเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัด
 3. คำถามสำหรับสมาชิกพรรค
 4. คำถามสำหรับอดีตรองกรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์

ตารางที่ 3.4 ตารางการนัดหมายสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

วัน/เดือน/ปี	กลุ่มตัวอย่าง	ประเด็น
27-31 ส.ค.58	ผู้มีบทบาทสำคัญในสาขาพรรค	บทบาททางการเมือง ปัญหา อุปสรรค และ ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข
27-28 ส.ค.58	สมาชิกพรรค	บทบาททางการเมือง ปัญหา อุปสรรค และ ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข
2-3 ก.ย.58	เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการ เลือกตั้งประจำจังหวัด	บทบาททางการเมือง ปัญหา อุปสรรค และ ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข

2.4 แบบเก็บข้อมูลจากการสังเกตการณ์

ผู้วิจัยใช้แบบสังเกตการณ์แบบมีโครงสร้าง มีการเตรียมการสังเกตการณ์คือ มีการกำหนดประเด็น หัวข้อ และเค้าโครงของการสังเกตการณ์เอาไว้ล่วงหน้าดังนี้

แบบสังเกตการณ์

สังเกตการณ์เกี่ยวกับ.....
วัน/เดือน/ปี
สถานที่.....
ข้อมูลที่เก็บได้.....
.....
.....
.....
.....

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้อาศัยข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ดังนี้

3.1 การศึกษาจากเอกสารต่างๆ อันประกอบไปด้วยหนังสือทางวิชาการ บทความ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย ตลอดจนข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับความอนุเคราะห์จากสาขาพรรค และสำนักงานใหญ่พรรคประชาธิปัตย์

3.2 การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์แบบเจาะจง จากประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล หลังจากที่ได้จัดทำแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์แล้ว เพื่อใช้ในการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้มีหนังสืออนุเคราะห์ไปยังกลุ่มเป้าหมายเพื่อทำการนัดหมาย วันเวลาในการสัมภาษณ์
2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนามในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยการสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์ดังนี้
3. การสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์ที่เตรียมไว้ ไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเป้าหมายโดยมีการบันทึกเสียงประกอบเพื่อความถูกต้องของข้อมูล
4. การสังเกตการณ์ ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตการณ์สำนักงานสาขาพรรคของกลุ่มตัวอย่างตามประเด็นหัวข้อ และเค้าโครงที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งเมื่อได้พบหรือได้ผลจากการสังเกตการณ์ก็จะจดบันทึกลงในแบบสังเกตการณ์ที่เตรียมไว้และถ่ายรูปประกอบ
5. ในส่วนที่เป็นข้อมูลทุติยภูมิหรือเอกสาร ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากคู่มือปฏิบัติงานของพรรคการเมือง คู่มือปฏิบัติงานของสาขาพรรคการเมือง รายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมของพรรคการเมืองประจำปี และของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
6. ข้อมูลที่ปรากฏในรูปสิ่งพิมพ์ประเภทต่างๆ ได้แก่ วารสารพรรคการเมือง สัมพันธ์ วารสารการเลือกตั้งของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง บทความ หนังสือ ตำรา รายงานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ดังนี้

4.1 การจัดทำข้อมูล จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ในรูปของการบันทึก การสังเกต คำสัมภาษณ์ และเอกสาร นำมาจัดเตรียมข้อมูลให้เป็นระเบียบก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์การวิจัย

4.2 การตรวจสอบข้อมูล ในขั้นตอนนี้ การนำข้อมูลที่ได้อาจจากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาตรวจสอบว่า ข้อมูลที่ได้มาและมีอยู่นั้นมีความถูกต้องครบถ้วนหรือเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ และสามารถที่จะตอบปัญหาของการวิจัยหรือไม่ ถ้าหากตรวจสอบแล้วพบว่าข้อมูลที่ได้มา

ไม่เพียงพอหรือไม่ถูกต้องครบถ้วน ก็ต้องตรวจสอบข้อมูลที่แท้จริงว่าเป็นอย่างไร ซึ่งอาจต้องการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่ยังมีข้อบกพร่องของข้อมูล เพื่อจะได้นำไปสู่ความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลต่อไป

4.3 การจัดเตรียมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ เมื่อได้มีการตรวจสอบข้อมูลเสร็จแล้วก็จะมาจัดเตรียมข้อมูลเพื่อสามารถนำไปวิเคราะห์ได้ง่ายขึ้น

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิจัย 2 ระยะ คือ การวิเคราะห์ระหว่างการเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์หลังการเก็บข้อมูล

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 12 คน เพื่อต้องการที่จะทราบถึงบทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรค : ศึกษากรณีสาขาพรรคประชาธิปัตย์ในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่าง พ.ศ. 2550- พ.ศ.2557 เพื่อจะนำข้อมูลที่ได้อมาวิเคราะห์ และให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาสาขาพรรคประชาธิปัตย์ต่อไป ในส่วนของบทนี้ผู้วิจัยได้ลำดับวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 บทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 2 ปัญหา อุปสรรค ของบทบาทการทำงานทางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขบทบาทการทำงานทางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 1 บทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

1.1 บทบาทการรับและสรรหาคณะกรรมาชิกพรรค

จากการสัมภาษณ์ คณะกรรมการสาขาพรรคประชาธิปัตย์ สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์และคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับบทบาทการรับและสรรหาคณะกรรมาชิกพรรค พบว่า

1.1.1 การหาสมาชิกของสาขาพรรคประชาธิปัตย์นั้นเริ่มแรกจากการชักชวนญาติพี่น้องเพื่อนฝูงที่อยู่ใกล้ตัวให้เข้ามาเป็นสมาชิกก่อน

1.1.2 สมาชิกที่สาขาพรรคประชาธิปัตย์ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ กับชาวบ้าน ไม่ว่าจะเป็นงานบวช งานศพ งานแต่งงาน งานประเพณีต่างๆ ฯลฯ โดยการนำอุดมการณ์นโยบายต่างๆ ของพรรค ประวัติพรรคมาอธิบายให้ชาวบ้านได้เข้าใจ

1.1.3 สาขาพรรคประชาธิปไตยได้ประชาสัมพันธ์ทางวิทยุบ้างเป็นบางครั้ง

1.1.4 สาขาพรรคประชาธิปไตยได้ประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย

1.1.5 สาขาพรรคประชาธิปไตยได้ขอเข้าประชุมประจำเดือนตามหมู่บ้านเพื่อถือโอกาสในการประชาสัมพันธ์

1.1.6 สาขาพรรคประชาธิปไตยออกพบปะประชาชนทุกที่ทุกเวลาที่มีโอกาสเพื่อเชิญชวนให้เข้ามาเป็นสมาชิกพรรค

1.1.7 สาขาพรรคประชาธิปไตยไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรในการสรรหาสมาชิกพรรค ดังคำสัมภาษณ์ที่จะยกมาเสนอต่อไปนี้

“... การหาบุคคลเข้าเป็นสมาชิกนั้น ทางสาขาได้เข้าร่วมทำกิจกรรมกับชุมชน ในงานประเพณีต่างๆ เช่น งานศพ งานขึ้นบ้านใหม่ ก็ได้พูดคุย ชักชวน แนะนำ ให้ประชาชนเข้าร่วมเป็นสมาชิก ก็มีบ้างนะ แต่ได้ไม่มาก...” (สัมภาษณ์ ถวิล โพธิ์ประสิทธิ์ 27 ส.ค. 58)

“... สมาชิกที่เราหามาได้ันั้นอันดับแรกที่พวกเรามองหา ก็คือคนรอบตัวเรานี้แหละ เอาไว้ก่อน พี่น้อง ญาติมิตร เพื่อนสนิท หาเข้ามาเป็นสมาชิกไว้ก่อน และก็ให้คนเหล่านี้ช่วยแนะนำต่อไป...” (สัมภาษณ์ บวร ศรีเปารยะ 27ส.ค 58)

“... พวกเราออกไปประชาสัมพันธ์ตามหมู่บ้าน โดยการจัดกิจกรรมนิทรรศการ แล้วก็มีการแนะนำเชิญชวนชาวบ้านให้เข้าร่วมเป็นสมาชิก โดยมีนักการเมืองท้องถิ่นเข้าร่วมในการให้ความรู้ข้อมูลเกี่ยวกับพรรค...” (สัมภาษณ์ ทัยรัตน์ อัมประยูร 29 ส.ค 58)

“...คือเราออกไปประชาสัมพันธ์ตามหมู่บ้านนั้น เราก็ได้ให้ความรู้ในเรื่องของประชาธิปไตย การเลือกตั้ง บทบาทของ สส. วิธีการร้องทุกข์ โดยการเน้นพูดแบบสนุกสนานไม่เป็นวิชาการจนเกินไป เกรงชาวบ้านจะเบื่อไม่สนใจหรือเข้าใจยาก...” (สัมภาษณ์ วิมลลักษณ์ บลุ่ม บุญวิเศษ 31ส.ค58)

“... ทาง กกต. จังหวัดได้มีการแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมของพรรคให้ถูกต้องตามตัวบทกฎหมาย เพื่อการปฏิบัติการจะได้ไม่ติดขัดทำให้เกิดปัญหาได้ภายหลัง...” (สัมภาษณ์ ประวิทย์ เพชรมี 2ก.58)

“...ในการสรรหาบุคคลเข้ามาเป็นสมาชิกนั้น เราทำในทุกที่ทุกเวลาที่มีโอกาสได้พบปะประชาชน เราก็จะคุยและเชิญชวนเข้ามาเป็นสมาชิกอยู่เสมอ หากถามว่าการหาสมาชิกของเราประสบผลสำเร็จไหม ตอบได้เลยนะว่าไม่ค่อยประสบผลสำเร็จ ด้วยความขึ้นชอบพรรคการเมืองคู่แข่งมากกว่าพรรคเรา ยากมาก...” (สัมภาษณ์ กฤติภาค บุญแก้ววุฒิ 28 ส.ค. 2558)

1.2 บทบาทการให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสาขาพรรคประชาธิปัตย์ สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์และคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับบทบาทการให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไปพบว่า

1.2.1 สาขาพรรคประชาธิปัตย์เน้นการประชุมสัมมนาสัญจรตามพื้นที่ต่างๆ

1.2.2 สาขาพรรคประชาธิปัตย์ประชุมประจำเดือนโดยเชิญสมาชิกพรรคและประชาชนเข้าร่วมประชุมสัมมนาในแต่ละครั้ง

1.2.3 สาขาพรรคประชาธิปัตย์ได้เชิญ กกต.ส.ส. ผู้มีความรู้ทางการเมือง มาบรรยายให้ความรู้แก่สมาชิกพรรคและประชาชน

1.2.4 สาขาพรรคประชาธิปัตย์มีงบประมาณน้อย ทำให้ความถี่ในการพบปะกับประชาชนในการประชุมสัญจรนอกพื้นที่ได้ไม่บ่อยเท่าที่ควร ดังคำสัมภาษณ์ที่จะยกมาเสนอดังต่อไปนี้

“...ทางสาขาได้จัดกิจกรรมในช่วงวันเทศกาล เช่น วันปีใหม่เมืองหรือวันสงกรานต์ วันปีใหม่สากล เราก็ได้เชิญวิทยากรด้านการเมืองมาให้ความรู้ โดยเราจะเชิญทั้งประชาชนที่สนใจและสมาชิกพรรคเข้าร่วมงาน โดยในงานเราจัดสลับความบันเทิงและวิชาการ เพราะเราคิดว่าแบบนี้ประชาชนจะรู้สึกเบื่อ ไม่วิชาการจนเกินไป...” (สัมภาษณ์ ธนพงษ์ สิทธิวงศ์ 29 ส.ค 58)

“...คณะกรรมการและอดีต สส. ในพื้นที่ได้ไปบรรยายในสถานที่ต่างๆ เช่นวัด ในวันสำคัญทางศาสนา ประสานกับผู้ใหญ่บ้านขอเข้าร่วมประชุมกับหมู่บ้านต่างๆ ในวันประชุมประจำเดือนของแต่ละหมู่บ้าน โดยให้ประชาชนที่ข้องใจซักถามและเสนอข้อคิดเห็นต่างๆ...” (สัมภาษณ์ สมศักดิ์ สุนทรพิพิธ 30 ส.ค 58)

“... ทางคณะกรรมการสาขาได้เชิญชวนสมาชิกพรรคและประชาชนให้เข้ามารับฟังคำบรรยายจาก กกต.จังหวัดและเชิญชวนประชาชนให้ถามตอบได้ตามอัธยาศัย หากประชาชนมีข้อเสนอแนะอะไรทางสาขาก็ยินดีรับฟัง...” (สัมภาษณ์ ณัฐพล ชัยรักษ์ 31 ส.ค 58)

“... ทาง กกต. ได้ไปให้ความรู้กับประชาชนและสมาชิกพรรคร่วมกับสาขาพรรคในเรื่องของประชาธิปไตย การเมือง และการเป็นพลเมือง ในการประชุมสัมมนาสัญจรนอกพื้นที่...” (สัมภาษณ์ ประวิทย์ เพชรมี 2 ก.ย 58)

“...สาขาพรรคออกประชุมสัญจรนอกพื้นที่ เดือนละครั้งหรือสองเดือนครั้งหรือมากกว่านั้น ไม่นั่นเอง เนื่องจากงบประมาณเรามีค่อนข้างจำกัด หากเราออกถี่มากต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่มอีกเยอะ ...” (สัมภาษณ์ กฤติภาค บุญแก้ววุฒิ 28 ส.ค. 58)

1.3 บทบาทการรับฟังปัญหา ความเดือดร้อนจากสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสาขาพรรคประชาธิปัตย์ สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์และคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับบทบาทการรับฟังปัญหา ความเดือดร้อนจากสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไปพบว่า

1.3.1 สาขาพรรคประชาธิปัตย์รับฟังทุกปัญหาที่ประชาชนแจ้งเข้ามารวมทั้งเรื่องส่วนตัว ปัญหาความเดือดร้อนในพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นถนนหนทาง ทางระบายน้ำ กลิ่นน้ำเน่า น้ำท่วมขัง ไฟฟ้าเข้าไม่ถึง ฯลฯ ทางสาขาได้รับเรื่องร้องทุกข์จากประชาชนไว้ และได้ดำเนินการช่วยเหลือ

1.3.2 สาขาพรรคประชาธิปัตย์ประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้หน่วยงานนั้นๆรับดำเนินการแก้ไข

1.3.3 สาขาพรรคประชาธิปัตย์ได้ออกเยี่ยมประชาชนเพื่อถามสารทุกข์สุกดิบกับชาวบ้าน ดังคำสัมภาษณ์ที่จะยกมาเสนอดังต่อไปนี้

“... ทางประชาชนแจ้งความเดือดร้อนต่างๆ เรามา เราก้ประสานไปยังหน่วยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเข้ามาดูแล ซึ่งบางครั้งบางปัญหาลำบากไม่ทันใจประชาชน ก็โดนประชาชนต่อว่ามาอีกทางสาขาก็ลำบากใจนะ เพราะเราต้องทำไปตามขั้นตอน แต่ประชาชนไม่เข้าใจ...” (สัมภาษณ์ บวร เปารยะ 27 ส.ค 58)

“... พวกเรากระจายกันออกไปตามแต่ละหมู่บ้านเพื่อสอบถามสารทุกข์สุกดิบกับชาวบ้าน ว่าเดือดร้อนหรือมีปัญหาอะไรบ้างที่ต้องการความช่วยเหลือ ต้องการให้เราช่วยเหลืออะไร ซึ่งแต่ละหมู่บ้านปัญหาไม่เยอะ เช่นน้ำท่วมขัง ท่อระบายน้ำอุดตัน ปัญหาทะเลาะกับเพื่อนบ้าน ไม่มีน้ำเข้านา น้ำไม่ไหล ไฟดับ โย้ย จิปาถะ เราก็รับเรื่องไว้แต่ก็บอกเขาจะว่าบางเรื่องก็ขอใช้เวลาสักนิด เพราะไม่สามารถแก้ไขให้เร่งด่วนได้เพราะจะต้องประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อน...” (สัมภาษณ์ รวงทิพย์ เจริญพันธ์ 28 ส.ค 58)

“... ทางสาขาพรรคเรารับฟังปัญหาจากประชาชนและสมาชิกพรรคทุกเรื่องทุกปัญหาที่เขามาร้องทุกข์ แม้แต่เรื่องส่วนตัว และเราก็จะบอกกับประชาชนและสมาชิกพรรคว่าปัญหาทุกปัญหาเราจะพยายามแก้ไขให้เร็วที่สุด แต่บางปัญหาอาจต้องใช้เวลาเพราะต้องประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือสำนักงานใหญ่ก่อน...” (สัมภาษณ์ อำนวยพร สรรพตานนท์ 30 ส.ค 58)

“... เราเคยพูดกับชาวบ้านนะว่าสาขาพรรคเรางบประมาณมีน้อย ดังนั้นการแก้ไขปัญหาจึงค่อยเป็นค่อยไป บางเรื่องเราต้องนำไปปรึกษาทางสำนักงานใหญ่ดูก่อนว่าพอมีงบประมาณจากส่วนกลางพอที่จะช่วยเหลือประชาชนได้ไหม...” (สัมภาษณ์ สมศักดิ์ สุทรพิพิธ 30 ส.ค 58)

“...กต. ได้รับเรื่องร้องทุกข์จากชาวบ้านนะ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเรื่องพืชผลทางการเกษตร เรื่องของปากท้อง ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการพรรค การขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชน ทาง กต. รับเรื่องแล้วก็ส่งต่อไปยังสาขาได้พิจารณา...” (สัมภาษณ์ สุชาติ ใจภักดี 3ก.ย58)

1.4 บทบาทการเป็นตัวเชื่อมระหว่างพรรคกับสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสาขาพรรคประชาธิปัตย์ สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์และคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับบทบาทการเป็นตัวเชื่อมระหว่างพรรคกับสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไปพบว่า

1.4.1 สาขาพรรคประชาธิปัตย์ได้มีการประสานงานกับสาขาพรรคในจังหวัดและสำนักงานใหญ่ตลอดเวลาเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ในพื้นที่

1.4.2 สาขาพรรคประชาธิปัตย์ได้รายงานความคืบหน้าการทำงานของสาขาพรรคและรายงานความเคลื่อนไหวของพรรคการเมืองคู่แข่งแก่พรรคการเมืองแม่ตลอดเวลา

1.4.3 สาขาพรรคประชาธิปัตย์ได้เชิญ ส.ส และผู้มีความรู้มาพบปะประชาชนและสมาชิกพรรค

1.4.4 สาขาพรรคประชาธิปัตย์มีการประชุมภาคสาขาอย่างสม่ำเสมอ ดังคำสัมภาษณ์ที่จะยกมาเสนอต่อไปนี้

“... เราประสานงานกันทั้ง7สาขาในจังหวัดหากประชาชนมีปัญหาหรือร้องทุกข์ เพื่อหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน แล้วเราก็จะนำปัญหาหรือทุกข์ต่างๆส่งไปยังสำนักงานใหญ่ ให้ทางสำนักงานใหญ่ได้พิจารณา...” (สัมภาษณ์ รวงทิพย์ เจริญพันธ์ 28 ส.ค 58)

“...หากมีการประชุมเราก็จะเชิญ สส. หรือผู้ที่มีความรู้เรื่องการเมืองมาเป็นที่ปรึกษา แล้ว สส. ก็จะเป็นผู้รวบรวมปัญหาต่างๆส่งไปยังสำนักงานใหญ่ เพื่อให้สำนักงานใหญ่ได้พิจารณา...” (สัมภาษณ์ สมศักดิ์ สุนทรพิพิธ 30 ส.ค 58)

“... สาขาพรรคเราได้ติดต่อประสานงานกับสำนักงานใหญ่เสมอ เมื่อประชาชนร้องทุกข์มา เราพยายามติดต่อให้เร็วที่สุดเพื่อแก้ไขปัญหาที่เร่งด่วน บางครั้งก็ไม่ทันใจประชาชน ถ้าเข้าไปหน่อยประชาชนก็ไม่พอใจ...” (สัมภาษณ์ ฉัฐพล ชัยรัช 31 ส.ค 58)

“...การประชุมประจำเดือนของสาขาเรา เราก็ได้เชิญ ส.ส และผู้มีความรู้ทางการเมือง มาให้ความรู้กับสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป เพื่อที่ใครมีปัญหาข้องใจ ไม่เข้าใจสงสัยในเรื่องใด ก็สามารถถามได้...” (สัมภาษณ์ ถวิล โพธิประสิทธิ์ 27ส.ค 58)

“...กต. ได้ให้เงินสนับสนุนสาขาพรรคในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เงินที่ทาง กต. ให้ก็ให้ตามโควตาที่ทางสำนักงานใหญ่จัดมาให้ ส่วนการร้องขอเพิ่มจากสาขานั้น ทาง กต. จังหวัดเชียงใหม่ก็ได้นำเรื่องการร้องขอนั้นส่งต่อยังสำนักงานใหญ่ กต. ได้พิจารณา...” (สัมภาษณ์ สุชาติ ใจภักดี 3 ก.ย 58)

1.5 บทบาทการเผยแพร่นโยบายและกิจกรรมของพรรค

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสาขาพรรคประชาธิปัตย์ สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์และคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับบทบาทการเผยแพร่ นโยบายและกิจกรรมของพรรค พบว่า

1.5.1 สาขาพรรคประชาธิปัตย์มีการดำเนินการเผยแพร่นโยบายอย่างแพร่หลาย เช่น การแจกแผ่นพับ ใบปลิว สติกเกอร์ติดรถ ในสถานที่สำคัญต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นตลาด ชุมชน โรงเรียน ห้างสรรพสินค้า ฯลฯ

1.5.2 สาขาพรรคประชาธิปัตย์ได้ทำการออกเสียงตามสาย การออกบูท คิดป้าย โปสเตอร์ ออกวิทยุ เกี่ยวกับนโยบายพรรคและกิจกรรม

1.5.3 สาขาพรรคประชาธิปัตย์ได้นัดพูดคุยกันเกี่ยวกับนโยบายพรรคและกิจกรรมในสภาภาพ

1.5.4 สาขาพรรคประชาธิปัตย์ออกเผยแพร่ นโยบายและกิจกรรมของพรรคกับประชาชนในการประชุมสัญจรนอกพื้นที่ ดังคำสัมภาษณ์ที่จะยกมาเสนอต่อไปนี้

“... ทางสาขาเราได้ดำเนินการเผยแพร่ นโยบายและกิจกรรมของพรรค ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเรานัดพูดคุยกันตามสภาภาพ หรือประสานผู้ใหญ่บ้านขอเข้าร่วมประชุมกับหมู่บ้านมากกว่าเพราะงบประมาณเรามีน้อย...” (สัมภาษณ์ บวร ศรีเปารยะ 27 ส.ค 58)

“... การเผยแพร่ นโยบายและกิจกรรมส่วนใหญ่เรานั้น ในช่วงของการเลือกตั้ง เพราะงบประมาณเรามีน้อย การจัดทำสติกเกอร์ แผ่นพับ ใบปลิว นั้นเราต้องใช้ทุน บางครั้งก็ขอใช้เสียงตามสายตามหมู่บ้านเพื่อเผยแพร่ เราก็พยายามทุกวิถีทางเพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ นโยบายของพรรค...” (สัมภาษณ์ รวงทิพย์ เจริญพันธ์ 28 ส.ค 58)

“... การออกบูท ออกรายการวิทยุ ต้องใช้ทุนในการจัด ดังนั้นเรานั้นจัดช่วงก่อนการเลือกตั้งเท่านั้น หากไม่ใช่ช่วงแห่งการเลือกตั้งเราจะเข้าไปตามหมู่บ้านต่างๆขอเผยแพร่ นโยบายตามเสียงตามสาย หรือไม่ก็ขอเข้าร่วมประชุมกับหมู่บ้านเพื่อถือโอกาสเผยแพร่...” (สัมภาษณ์ ฌรัฐพล ชัยรักษ์ 31 ส.ค 58)

“... บางทีเราก็เดินไปตามตลาดไปพูดคุยกับชาวบ้านในเรื่องนโยบายพรรค อธิบายให้เขาได้เข้าใจ ชาวบ้านบางคนก็ถามเรานะไม่มีของมาแจกหรือ เสื้อแจ็กเก็ตมีไหม เราก็หัวเราะเราบอกพรรคเรางบประมาณมีน้อย ชาวบ้านบอก โอ๊ย มันจะสู้คู่แข่งได้ยังไง...” (สัมภาษณ์ วิมลลักษณ์ บลุ่ม บุญวิเศษ 31 ส.ค 58)

“...เรถือโอกาสในการประชุมสัญจรนอกพื้นที่ในการนำเอา นโยบายและ กิจกรรมของพรรคไปให้ประชาชนได้รับทราบ ทั้งในที่ประชุม และนอกสถานที่ประชุม ตามบ้าน

ตามไร่นา ซึ่งเป็นการถือโอกาสในการเยี่ยมชมประชาชนอย่างใกล้ชิด...” (สัมภาษณ์กฤติภาค บุญแก้ววุฒิ 28 ส.ค 58)

1.6 บทบาทการพิจารณาคัดเลือกตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรค

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสาขาพรรคประชาธิปัตย์ สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์และคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับบทบาทการพิจารณาคัดเลือกตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรคพบว่า

1.6.1 สาขาพรรคประชาธิปัตย์มีการประชุมสมาชิกกันก่อนเพื่อตกลงคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาภายหลัง

1.6.2 สาขาพรรคประชาธิปัตย์เสนอชื่อเข้าไปยังพรรค เพื่อให้คณะกรรมการบริหารพรรคได้พิจารณา ดังคำสัมภาษณ์ที่จะยกมาเสนอต่อไปนี้

“... สาขาเรามีการประชุมสมาชิกกันก่อนเพื่อตกลงกัน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาภายหลัง แล้วจึงเสนอชื่อเข้าไปยังพรรค...” (สัมภาษณ์ บวร ศรีเปารยะ 27 ส.ค 58)

“... สมาชิกส่วนใหญ่จะเห็นพ้องต้องกันนะในการคัดเลือก เพราะผู้ที่ถูกคัดเลือกส่วนใหญ่ก็เป็น สส. เก่า หรือหากเป็นคนใหม่ก็มีฐานะทางด้านเศรษฐกิจดี มีความรู้ความสามารถและเหมาะสมที่จะเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง...” (สัมภาษณ์ ถวิล โทธิประสิทธิ์ 27 ส.ค 58)

“... เราเป็นสมาชิกพรรค เขาก็เชิญเราเข้าร่วมประชุมก็ปรึกษาหารือกันว่าคนนั้นเป็นไง คนนี้เป็นไง ใครมีอะไรคัดค้านหรือเสนอแนะ ส่วนใหญ่ก็จะเห็นพ้องต้องกันนะ...” (สัมภาษณ์ กฤติภาค บุญแก้ววุฒิ 28 ส.ค 58)

“... ในที่ประชุมได้เสนอชื่อและให้สมาชิกหยั่งเสียงกันดู ส่วนใหญ่จะเห็นพ้องต้องกัน เพราะผู้ถูกเสนอเป็น สส. เก่าเกือบทั้งสิ้น...” (สัมภาษณ์ อำนวยพร สรรพदानนท์ 30 ส.ค 58)

1.7 บทบาทการช่วยณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสาขาพรรคประชาธิปัตย์ สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์และคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับบทบาทการช่วยณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคพบว่า

1.7.1 สาขาพรรคประชาธิปัตย์ได้ดำเนินการรณรงค์หาเสียงหาเสียงช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การแจกแผ่นพับ ใบปลิว ดิฉันป้าย แจกสติ๊กเกอร์ติดรถปราศรัยหาเสียง เดินขบวนหาเสียง เดินตามบ้าน เคาะประตูบ้าน รถกระจายเสียง เสียงตามสาย วิทยุชุมชน แจกบัตรแนะนำตัว

1.7.2 สาขาพรรคประชาธิปัตย์ได้เข้าแนะนำตัวในที่ประชุมประจำเดือนของแต่ละหมู่บ้านเพื่อเป็นการช่วยเหลือเสียงให้กับผู้สมัครพรรค ดังคำสัมภาษณ์ที่จะยกมาเสนอต่อไปนี้

“... วิทยุเราก็ลงสปอร์ตโฆษณาแต่ไม่ถี่มากเพราะค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง เราจะเน้นเดินขบวนไปตามชุมชนต่างๆ เคาะประตู แจกนามบัตร สติกเกอร์ ใบปลิว แผ่นพับ มากกว่า...” (สัมภาษณ์ รวงทิพย์ เจริญพันธ์ 28 ส.ค 58)

“...เราจะเดินหาเสียงโดยการเคาะประตูบ้านเพื่อเข้าถึงประชาชนอย่างแท้จริง แล้วเราก็เห็นสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนด้วย พร้อมทั้งถามสารทุกข์สุกดิบ พร้อมแจกจ่ายสติกเกอร์ โปสเตอร์ไว้ติดตามบ้าน...” (สัมภาษณ์ ธนพงษ์ ลิทธิวงศ์ 29 ส.ค 58)

“... เราจะทำทุกวิถีทางไม่ว่าจะเป็นการเดินขบวนหาเสียง เคาะประตูบ้าน แจกนามบัตร ใบปลิว แผ่นพับ ไร่รถแห่กระจายเสียง ปราศรัยตามที่ต่างๆ เสียงตามสาย แต่ในบางครั้งการหาเสียงก็เกิดปัญหากับคู่แข่ง เช่น การติดป้ายทับป้ายคู่แข่ง หรือคู่แข่งมาทับของเราย่างที่ปราศรัย ซึ่งปัญหานี้จะเห็นอยู่บ่อยๆ...” (สัมภาษณ์ หทัยรัตน์ อัมประยูร 29 ส.ค 58)

“... เราจะเน้นหาเสียงในช่วงเลือกตั้ง เรามีการเดินขบวนหาเสียง จัดทำป้ายผ้า โปสเตอร์ ติดตามสถานที่สำคัญต่างๆ ที่คิดว่าเด่นและสามารถมองเห็นชัดเจน แจกแผ่นพับ ใบปลิวตามชุมชนตลาด ห้างสรรพสินค้า ที่ชุมชนใหญ่ๆ...” (สัมภาษณ์ สมศักดิ์ สุนทรพิพิธ 30 ส.ค 58)

“...ในการหาเสียงป้ายผ้า โปสเตอร์ที่เรานำไปติดตามที่ต่างๆ เรามักจะเจอป้ายคู่แข่งปิดทับเสมอ บางที่เราขอไปติดตามบ้าน เขาก็ให้ติดนะแต่อยากได้ป้ายผ้าไว้บังแดด ไปอีกที่ป้ายคู่แข่งปิดทับแล้ว (หัวเราะ)...” (สัมภาษณ์กฤติภาค บุญแก้ววุฒิ 28 ส.ค 58)

ตอนที่ 2 ปัญหา อุปสรรค ในบทบาทการทำงานท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

2.1 ปัญหาอุปสรรคในการรับและสรรหาบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสาขาพรรคประชาธิปัตย์ สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์และคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการรับและสรรหาบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรคพบว่า

2.1.1 พรรคประชาธิปัตย์นโยบายไม่เป็นที่นิยมชมชอบของประชาชน

2.1.2 การขาดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของประชาชนจึงก่อการการเป็นสมาชิกซ้ำซ้อนกับพรรคการเมืองอื่น

2.1.3 จังหวัดเชียงใหม่ได้ชื่อว่าเป็นพื้นที่ของคู่แข่งที่สำคัญจึงเป็นการยากแก่การหาสมาชิกเข้าพรรค

2.1.4 ขาดช่องทางที่ทันสมัยในการสรรหาบุคคลเข้ามาเป็นสมาชิกพรรค ดังคำสัมภาษณ์ที่จะยกมาเสนอต่อไปนี้

“... ที่สำคัญนโยบายพรรคไม่ได้เป็นที่นิยมสำหรับคนในพื้นที่ จึงยากแก่การหาบุคคลเข้ามาเป็นสมาชิกพรรค...” (สัมภาษณ์ บวร ศรีเปารยะ 27 ส.ค 58)

“... ประชาชนส่วนใหญ่ยังคิดว่าพรรคเราไม่มีนโยบายเพื่อคนยากจน ดังนั้นการพูดแต่ละครั้งประชาชนไม่สนใจ ไม่อยากฟัง คือฟังผ่านๆ ยังไงก็ไม่เข้ามาเป็นสมาชิกพรรค (หัวเราะ)...” (สัมภาษณ์ รวงทิพย์ เจริญพันธ์ 28 ส.ค 58)

“... โ้อัยการหาสมาชิกในพื้นที่นี้ยากมาก ก็รู้รู้ว่าจะคนในพื้นที่นี้เขานิยมชมชอบพรรคไหน แต่เราก็พยายามทุกวิถีทางในการหา...” (สัมภาษณ์ หทัยรัตน์ อัมประยูร 29 ส.ค 58)

“...ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในทางการเมือง ดังนั้นการเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคบางครั้งก็ซ้ำซ้อนกับพรรคอื่น คือเป็นสมาชิกพรรคอื่นอยู่แล้วแต่ก็เข้ามาเป็นสมาชิกพรรคเราอีก...” (สัมภาษณ์ สมศักดิ์ สุทรพิพิธ 30 ส.ค 58)

“... ก็รู้ๆ กันอยู่ละว่าเชียงใหม่เป็นพื้นที่ของพรรคใดครอบครอง มันยากต่อการหาสมาชิกเข้าพรรคเรา เพราะประชาชนนิยมชมชอบพรรคคู่แข่งมากกว่า...” (สัมภาษณ์ วิมลลักษณ์ บลุ่ม บุญวิเศษ 31 ส.ค 58)

“...การสรรหาสมาชิกรุ่น ประชาธิปัตย์ค่อนข้างยากนะ ประชาชนในพื้นที่ไม่นิยม ทั้งนโยบาย อุดมการณ์ ถูกปฏิเสธจากประชาชนโดยส่วนใหญ่เสมอ...” (สัมภาษณ์ ประวิทย์ เพชรมี 2 ก.ย 58)

“...เรายังขาดช่องทางในการสื่อสารที่ทันสมัย หากเราเปิดรับสมาชิกทางอินเทอร์เน็ต เราก็จะได้ข้อมูลเพิ่มอีกมากมาย เช่น รู้จำนวนคนที่เข้าชม รู้ถึงการแสดงความคิดเห็นของประชาชน การวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งตรงนี้เราสามารถได้ข้อมูลมาปรับหาทางแก้ไขได้...” (สัมภาษณ์ กฤติภาค บุญแก้ววุฒิ 28 ส.ค 58)

2.2 ปัญหาอุปสรรคในการให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสาขาพรรคประชาธิปัตย์ สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์และคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไปพบว่า

2.2.1 สาขาพรรคประชาธิปัตย์ สมาชิกพรรคไม่ค่อยมีเวลาเข้าประชุม อบรม เนื่องจากติดภาระหน้าที่การทำงานที่ทำประจำ

2.2.2 สาขาพรรคประชาธิปไตยไม่ได้รับความสนใจจากประชาชนโดยประชาชนให้ความสนใจพรรคการเมืองคู่แข่งมากกว่า

2.2.3 สาขาพรรคชาติเทคโนโลยีที่น่าสมัยในการให้ความรู้กับสมาชิกและประชาชนทั่วไป

2.2.4 สาขาพรรคขาดการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป ดังคำสัมภาษณ์ที่จะยกมาเสนอดังต่อไปนี้

“... ผมเป็นสมาชิกพรรคนะ แต่บางครั้งก็ไม่สามารถเข้ามาประชุมร่วมได้ ผมมีอาชีพประจำของผม การขาดเวลาสายจึงเป็นการยาก ดังนั้นการที่ผมจะเข้าร่วมประชุมหรือทำกิจกรรมกับพรรคจึงไม่ค่อยนัก ผมว่าน่าจะมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้บ้างนะ เพื่อความสะดวกสบาย ทันเหตุการณ์ ไม่ต้องเข้ามานั่งในห้องประชุมก็สามารถรับรู้เรื่องราวได้...” (สัมภาษณ์ ถวิล โภธิประสิทธิ์ 27 ส.ค 58)

“... ผมเป็นสมาชิกคนหนึ่งที่ขาดการประชุมแต่ก็ไม่บ่อยมากนัก เพราะผมมีงานประจำทำของผม ต้องอาศัยถามสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมว่าเขาพูดเรื่องอะไร จริงแล้วการนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้มันคงจะดีกว่านี้ การประชุมผ่านทางคอมพิวเตอร์ซึ่งสมาชิกที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมก็จะสามารถรับรู้การประชุมได้...” (สัมภาษณ์ กฤติภาค บุญแก้ววุฒิ 28 ส.ค 58)

“... อันดับแรกเลยนะประชาชนไม่ให้ความสนใจกับพรรคเรา แต่ให้ความสนใจพรรคคู่แข่งมากกว่า ดังนั้นการที่เราไปพูดในสถานที่ต่างๆ จึงไม่ได้รับความสนใจจากประชาชนเท่าไร คือฟังผ่านๆ นะ (หัวเราะ)...” (สัมภาษณ์ ธนพงษ์ สิทธิวงศ์ 29 ส.ค 58)

“... การประชุมแต่ละครั้งสมาชิกพรรคก็มาแบบขาดๆ หายๆ เพราะแต่ละคนก็มีหน้าที่การงานเป็นของตนเองที่ต้องรับผิดชอบ จึงทำให้การจกสรรเวลามาประชมนั้นค่อนข้างยาก เราก็ประชุมกันเท่าที่มี...” (สัมภาษณ์ สมศักดิ์ สุนทรพิพิธ 30 ก.ย 58)

“... เราไปเชิญให้ประชาชนให้เข้าร่วมประชุมจะถูกปฏิเสธตลอด แต่เราก็มีวิธีนะคือมีของที่ระลึกแจก เช่น สมุด ปากกา (หัวเราะ) ก็มีเข้ามาบ้างนะแต่ไม่มากดังที่เราหวัง...” (สัมภาษณ์ ฉัฐพล ชัยรักษ์ 31 ส.ค 58)

“...สาขาเรายังขาดการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสาขา สมาชิกพรรคและประชาชน ยังห่างๆกันอยู่ เป็นไปได้อยากให้มีการสังสรรค์ หรือจัดกิจกรรมทางกีฬา เพื่อเกิดการพบปะกันทั้งสามฝ่าย น่าจะดีนะ จะได้อยู่จกกันมากขึ้น ได้พูดคุยกัน ความสัมพันธ์น่าจะแน่นแฟ้นมากกว่านี้นะ...” (สัมภาษณ์กฤติภาค บุญแก้ววุฒิ 28 ส.ค 58)

2.3 ปัญหาอุปสรรคในการรับฟังปัญหา ความเดือดร้อนจากสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสาขาพรรคประชาธิปัตย์ สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์และคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการรับฟังปัญหา ความเดือดร้อนจากสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไปพบว่า

2.3.1 สาขาพรรคประชาธิปัตย์ มีความล่าช้าในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เพราะปัญหาที่มีมากต้องแก้ไขไปที่ละปัญหา แต่ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากปัญหานั้นต้องการให้แก้ไขอย่างเร่งด่วน ซึ่งบางปัญหาไม่สามารถแก้ไขให้ทัน จึงไม่เป็นที่พึงพอใจของประชาชน

2.3.2 สาขาพรรคประชาธิปัตย์ขาดความสัมพันธ์กับหน่วยงานในพื้นที่ ดังคำสัมภาษณ์ที่จะยกมาเสนอต่อไปนี้

“... ประชาชนมักจะตำหนิสาขาเราเสมอว่า สาขาเราทำงานล่าช้าไม่ทันใจ ผู้พรรคคู่แข่งไม่ได้ อันนี้เราก็ต้องยอมรับจริงๆว่าเราล่าช้าในบางเรื่องบางตอน เราไม่สามารถตัดสินใจเองได้ เราต้องส่งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือสำนักงานใหญ่จึงต้องใช้เวลาทำให้ไม่ทันใจประชาชน...” (สัมภาษณ์ บวร ศรีเปารยะ 27 ส.ค 58)

“... ประชาชนบางคนก็โวยวายนะ ช้าแบบนี้ไม่ทันการณ์ ร้องทุกข์อะไรไปก็ช้าทุกเรื่อง จริงๆแล้วเขาไม่รู้หรือกว่าเราได้ดำเนินการให้แล้ว แต่มันต้องเป็นไปตามขั้นตอน ซึ่งพวกเขาไม่ยอมเข้าใจทั้งที่พยายามอธิบายแล้วนะ...” (สัมภาษณ์ หทัยรัตน์ อัมประยูร 29 ส.ค 58)

“...ทุกปัญหาที่เราได้รับเรื่องมาเราได้ดำเนินการให้ทุกปัญหานครีบ แต่อาจช้าไปนิดเพราะเราต้องทำไปตามขั้นตอนนะครีบ ประชาชนก็โวยวายมาว่า โอ้ย กว่าจะได้แต่ละขั้นตอนน้ำท่วมมิดหลังคาฉันทันแล้ว คือเขามาร้องทุกข์เรื่องทางระบายน้ำอุดตัน ทำให้น้ำระบายไม่ทันล้นและไหลท่วมตามถนนและบ้าน ซึ่งอันนี้เราต้องแจ้งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาจัดการ...” (สัมภาษณ์ ธนพงษ์ สิทธิวงค์ 29 ส.ค 58)

“... ประชาชนร้องทุกข์ปัญหาความเดือดร้อนมา สาขาที่รับฟังทุกเรื่องและพยายามอธิบายว่าบางเรื่องบางเหตุการณ์อาจต้องใช้เวลาสักนิดเพราะเราต้องทำตามขั้นตอนประชาชนไม่ค่อยพอใจนะคือร้องทุกข์วันนี้พรุ่งนี้ต้องมาจัดการ อะไรประมาณนั้น...” (สัมภาษณ์ อำนวยพร สรรพदानนท์ 29 ส.ค 58)

“... สาขาต้องพัฒนาความล่าช้าในการในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนแก้ไขได้เร่งด่วนเท่าไรยิ่งดี ได้ใจประชาชน...” (สัมภาษณ์ สุชาติ ใจภักดี 3 ก.ย 58)

“...ผมว่าสาขาพรรคเรายังขาดความสัมพันธ์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ทำให้การติดต่อประสานงานในการจัดการแก้ไขปัญหาเป็นไปได้อย่างล่าช้า บางหน่วยงานใน

พื้นที่ที่มีคนของพรรคคู่แข่งอยู่มาก ต้องเข้าใจนะว่าถ้าสองพรรคเข้าไปประสานงานพร้อมกัน คิดว่าเขาจะจัดการให้พรรคไหนก่อน...” (หัวเราะ) (สัมภาษณ์ฉวี วิฑริประสิทธิ์ 27 ส.ค. 58)

2.4 ปัญหาอุปสรรคในการเป็นตัวเชื่อมระหว่างพรรคกับสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสาขาพรรคประชาธิปัตย์ สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์และคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการเป็นตัวเชื่อมระหว่างพรรคกับสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไปพบว่า

2.4.1 สาขาพรรคประชาธิปัตย์ สาขาพรรคไม่มีงบประมาณในการดำเนินงานที่เพียงพอ เพราะเงินงบประมาณที่ได้จากสำนักงานใหญ่จำนวนไม่เพียงพอต่อการซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการสื่อสาร เช่น แผ่นพับ ใบปลิว หรือแม้แต่สัมมนาสัญจรกับชุมชนเองยังทำได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควร

2.4.2 สาขาพรรคประชาธิปัตย์ขาดความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น ระหว่างพรรคสมาชิกพรรค และประชาชนทั่วไป ดังคำสัมภาษณ์ที่จะยกมาเสนอต่อไปนี้

“... การจัดทำแผ่นพับ ใบปลิว โปสเตอร์ สติกเกอร์ การประชุมสัญจรในต่างพื้นที่ ล้วนแล้วแต่ต้องการใช้ทุนในการผลิต ดังนั้นเมื่องบประมาณมีไม่เพียงพอ เราจึงดำเนินการไปได้ไม่ต่อเนื่อง อย่างแผ่นพับใบปลิวเราจะเน้นๆแจกช่วงของการเลือกตั้ง ส่วนการประชุมสัญจรเราก็ทำได้ไม่เต็มที่เพราะเราขาดงบประมาณในการจัดทำ...” (สัมภาษณ์ รวงทิพย์ เจริญพันธ์ 28 ส.ค. 58)

“... ผมก็ไม่รู้จะพูดยังไงสาขาพรรคเรางบประมาณมีน้อย งบประมาณที่ได้จากสำนักงานใหญ่ก็ไม่เพียงพอในการทำกิจกรรม ก็เลยทำให้การทำงานมันซัดๆ อยู่...” (สัมภาษณ์สมศักดิ์ สุนทรพิพิธ 30 ส.ค. 58)

“... หากเรามีงบประมาณมากกว่านี้เราก็จะสามารถจัดทำกิจกรรมในพื้นที่ต่างๆ ได้อย่างทั่วถึง...” (สัมภาษณ์ ฉวี วิฑริประสิทธิ์ 31 ส.ค. 58)

“... ผมว่าพรรคเราความสัมพันธ์ทั้งพรรค สาขาพรรค สมาชิกพรรค และประชาชนทั่วไปยังไม่แน่นแฟ้นพอ สาขาควรจะจัดงานสังสรรค์ หรืออะไรก็ได้ เพื่อให้เห็นเหล่านี้นี้ได้มาพบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน มันน่าจะดีนะถ้าสาขาจะทำ...” (สัมภาษณ์ กฤติภาคนุญแก้ววุฒิ 28 ส.ค. 58)

2.5 ปัญหาอุปสรรคในการเผยแพร่นโยบายและกิจกรรมของพรรค

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสาขาพรรคประชาธิปัตย์ สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์และคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการเผยแพร่นโยบายและกิจกรรมของพรรคพบว่า

2.5.1 พรรคประชาธิปัตย์ นโยบายพรรคเป็นนโยบายระยะยาวเห็นผลช้าไม่ทันใจประชาชน

2.5.2 นโยบายพรรคที่ออกมาไม่โดนใจประชาชน

2.5.3 สร้างนโยบายให้เป็นที่ชื่นชอบกับประชาชนในพื้นที่

2.5.4 สร้างความสัมพันธ์กับประชาชนและเข้าถึงประชาชนอย่างแท้จริง ดังคำสัมภาษณ์ที่จะยกมาเสนอดังต่อไปนี้

“... นโยบายพรรคเรามันไม่ถูกใจประชาชน เพราะมันเป็นนโยบายระยะยาว กว่าที่จะเห็นผลต้องใช้เวลา...” (สัมภาษณ์ บวร ศรีเปารยะ 27 ส.ค 58)

“...อย่างว่าละนะประชาชนส่วนใหญ่เขาก็พูดกันว่านโยบายเราไม่ใช้นโยบายของประชาชนคนยากจน และกว่าที่จะเห็นผลต้องใช้เวลา เขาบอกรอไม่ได้ต้องอยู่ต้องกิน...” (สัมภาษณ์ สมศักดิ์ สุนทรพิพิธ 30 ส.ค 58)

“...คุณลองดูนโยบายคู่แข่งของเขาจริงๆทั้งนั้นละก็ได้ผลจริงตามนโยบายนั้นด้วย โดยใช้ระยะเวลาไม่นาน ไอ้ที่นานๆรอไม่ได้ ผมเข้าไปเยี่ยมแม่ค้าที่ตลาดชานรินทร์เขาพูดกันอย่างนั้น...” (สัมภาษณ์ ฉัฐพล ชัยรัถย์ 31 ส.ค 58)

“...พรรคประชาธิปัตย์ควรจะสร้างนโยบายให้เป็นที่ชื่นชอบกับประชาชนนะ คือต้องลงพื้นที่ เข้าหาประชาชน ถึงแม้ประชาชนจะปฏิเสธก็ต้องเข้าหา จะได้ว่าเขาชอบหรือไม่ชอบอะไร เขาต้องการหรือไม่ต้องการอะไร ถ้าเราเข้าหาประชาชนจริงๆ จะได้ข้อมูลมากจากประชาชนมาก สามารถนำมาปรับใช้กับนโยบายของพรรคได้...” (สัมภาษณ์ ประวิทย์ เพชรมี 2 ก.ย 58)

“...สาขาพรรคควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน ต้องคิดหาวิธีว่าจะสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนได้อย่างไร ทั้งๆที่ประชาชนโดยส่วนใหญ่ปฏิเสธ ถ้าสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนได้ ประชาชนชื่นชอบ โอกาสทุกอย่างก็จะเข้ามาสาขาพรรคแบบง่ายตาย...” (สัมภาษณ์ สุชาติ ใจภักดิ์ 3 ก.ย 58)

2.6 ปัญหาอุปสรรคในการพิจารณาคัดเลือกตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรค

จากการสัมภาษณ์ คณะกรรมการสาขาพรรคประชาธิปัตย์ สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์และคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการพิจารณาคัดเลือกตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรคพบว่า

2.6.1 สาขาพรรคประชาธิปัตย์ไม่ค่อยมีปัญหาในเรื่องการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง

2.6.2 ผู้สมัครส่วนใหญ่เป็น ส.ส.เก่า ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม

2.6.3 ผู้สมัครหน้าใหม่ก็มีความรู้ความสามารถทางการเมือง และมีพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจดี

2.6.4 ให้โอกาสผู้สมัครหน้าใหม่เพื่อเป็นตัวเลือกให้กับประชาชนที่มีความชื่นชอบในตัวผู้สมัครมากกว่าชื่นชอบพรรค ดังคำสัมภาษณ์ที่จะยกมาเสนอต่อไปนี้

“...ถ้าเป็นผู้สมัครหน้าใหม่ก็จะไม่มีปัญหาอะไร เพราะเป็นคนมีความรู้ความสามารถ การศึกษาดีมีฐานะทางเศรษฐกิจดี และเป็นตระกูลที่มีชื่อเสียงในสังคม...” (สัมภาษณ์ หทัยรัตน์ อัมประยูร 29 ส.ค 58)

“... ผู้สมัครส่วนใหญ่ก็เป็นผู้สมัครหน้าเก่าซึ่งก็เป็นที่รู้จักของประชาชน จึงไม่มีปัญหาอะไรในการเสนอเข้าไปเป็นผู้สมัคร...” (สัมภาษณ์ อำนวยพร สรรพदानนท์ 30 ส.ค 58)

“... ก็มีอยู่บ้างนะที่มีการเสนอว่าลองคนนั้นใหม่ คนนี้ใหม่ เพื่อจะดีขึ้น ก็มีการเสนอกันขึ้นมา แต่ท้ายสุดก็ตกลงกันได้ไม่มีปัญหา...” (สัมภาษณ์ สมศักดิ์ สุนทรพิพิธ 30 ส.ค 58)

“... ในการคัดเลือกไม่มีปัญหาอะไรตกลงกันได้ ราบรื่นเห็นพ้องต้องกันว่าสมควร...” (สัมภาษณ์วิมลลักษณ์ บลุ่ม บุญวิเศษ)

“... ผมว่าการเปิดโอกาสให้กับผู้สมัครหน้าใหม่บ้างก็ดีนะ เพราะการเลือกตั้งแต่ละครั้งประชาชนบางคนชื่นชอบในตัวผู้สมัครมากกว่าชื่นชอบในตัวพรรค ผมว่าน่าจะเป็นทางเลือกใหม่ที่เราจะได้รับคะแนนเสียงจากประชาชนก็ได้นะ...” (สัมภาษณ์ถวิล โทธิประสิทธิ์ 27 ส.ค 58)

2.7 ปัญหาอุปสรรคในการช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสาขาพรรคประชาธิปัตย์ สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์และคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคพบว่า

2.7.1 สาขาพรรคประชาธิปัตย์ ถูกปฏิเสธจากประชาชนโดยส่วนใหญ่

2.7.2 ประชาชนในพื้นที่นิยมชมชอบพรรคการเมืองคู่แข่งมากกว่า

2.7.3 อุดมการณ์และนโยบายพรรคไม่ได้รับความสนใจจากประชาชน

2.7.4 ขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ดังคำสัมภาษณ์ที่จะยกมาเสนอต่อไปนี้

“... ู๊ๆ นะว่าพื้นที่แถวนี้พรรคใดครอบครอง การออกไปรณรงค์หาเสียงทุกครั้งจึงไม่ได้รับความสนใจจากประชาชนเท่าที่ควร คือฟังๆ ให้ผ่านๆ ไปแค่นั้น...” (สัมภาษณ์ บวร ศรีเปารยะ 27 ส.ค 58)

“...ประชาชนส่วนใหญ่ชอบพรรคการเมืองคู่แข่งมากกว่า การออกแถลงการณ์หาเสียงจึงไม่ได้รับความสนใจจากประชาชน...” (สัมภาษณ์ ทักษิณ อัมประยูร 29 ส.ค 58)

“... เราไปแจกนามบัตรพร้อมนโยบายพรรคนะเขาก็รับแล้วมอหน้า เราก็บอกฝากเบอร์นี้ด้วยนะครับ เขาก็แถมมอหน้าไม่สนใจแล้วก็เดินเข้าไปเอานามบัตรวางที่โต๊ะแล้วก็นั่งมอเราโดยไม่พูดอะไร เขาก็เลยยื่นทำตาปริบๆ (หัวเราะ)...” (สัมภาษณ์ สมศักดิ์ สุนทรพิพิธ 30 ส.ค 58)

“... ชาวบ้านบางคนก็อ่านหนังสือไม่ออกเราเอาแผ่นพับนโยบายอุดมการณ์พรรคไปแจกเราต้องอธิบายให้ฟังว่าเป็นแบบนี้แบบนี้ เขาก็บอกเขาไม่สนใจพรรคนี้ เขาสนใจพรรคคู่แข่งมากกว่า (หัวเราะ)...” (สัมภาษณ์ วิมลลักษณ์ บลูม บุญวิเศษ 31 ส.ค 58)

“...สาขาพรรคเรายังขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการสื่อสาร ถ้าเราแถลงการณ์หาเสียงทางอินเทอร์เน็ตบ้าง ลงหลายๆเว็บไซต์ เราจะได้ข้อมูลมากมายเลยนะจากประชาชนที่แสดงความคิดเห็นมา และเราก็จะรู้ด้วยนะว่า วันนี้ประชาชนเข้ามาดูกี่คน แสดงความคิดเห็นอย่างไรบ้าง เราสามารถนำส่วนนี้ไปปรับปรุงแก้ไขในครั้งต่อไปได้...” (สัมภาษณ์กฤติภาค บุญแก้ววุฒิ 28 ส.ค 58)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขบทบาททางการเมืองท้องถิ่นของสาขาพรรค ประชาธิปไตยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

3.1 ข้อเสนอแนะในการรับและสรรหาบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสาขาพรรคประชาธิปไตย สมาชิกพรรคประชาธิปไตยและคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขบทบาททางการเมืองท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปไตยในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า

3.1.1 สาขาพรรคประชาธิปไตยต้องการให้ทางพรรคสำนักงานใหญ่สร้างนโยบายให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนอย่างแท้จริง นโยบายต้องเข้าถึงประชาชนอย่างแท้จริง หากนโยบายโดนใจประชาชน และสามารถทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากนโยบายนั้นได้การหาสมาชิกพรรคคงไม่ใช่เรื่องยาก

3.1.2 สาขาพรรคต้องการเงินสนับสนุนจาก สำนักงานใหญ่ที่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมต่าง เพื่อเป็นโอกาสในการเชิญชวนให้ประชาชนเข้าเป็นสมาชิกพรรค

3.1.3 สาขาพรรคได้มีการนำเรื่องที่ประชาชนไม่นิยมนโยบายพรรคไปยังพรรคการเมืองแม่ เพื่อให้พรรคการเมืองแม่ได้รับทราบและพิจารณาหาทางแก้ไข

3.1.4 สาขาพรรคควรเพิ่มช่องทางในการสรรหาบุคคลเข้ามาเป็นสมาชิก ดังคำสัมภาษณ์ที่จะยกมาเสนอต่อไปนี้

“... ควรสร้างนโยบายให้เป็นที่นิยมแก่คนในพื้นที่ เราควรรู้ว่าคนในพื้นที่ต้องการอะไร หากนโยบายโดนใจการหาสมาชิกก็ไม่ยาก...” (สัมภาษณ์ บวร ศรีเปารยะ 27 ส.ค 58)

“... นโยบายต้องเข้าถึงประชาชนคนยากจนอย่างแท้จริง และต้องทำได้จริง ทำให้เห็น อย่าพูดเพียงเพื่อให้เขาเลือก ต้องทำให้ได้...” (สัมภาษณ์ หทัยรัตน์ อ้นประยูร 29 ส.ค 58)

“...เราต้องการงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอนะ ดังนั้นเราจึงเข้าไม่ถึงประชาชน การจะให้ความรู้ทางการเมืองกับประชาชน การที่จะดึงเขาเข้ามาเป็นสมาชิกจึงยาก...” (สัมภาษณ์ สมศักดิ์ สุทรพิพิธ)

“...สาขาต้องชวนนโยบายให้เป็นที่นิยมของพื้นที่ เปรียบเทียบพรรคฝั่งตรงข้ามทำไมเขาจึงได้รับความนิยมนิยมชอบจากประชาชน...” (สัมภาษณ์ สุชาติ ใจภักดี 3 ก.ย 58)

“...สาขาพรรคได้มีการนำเรื่องที่ประชาชนไม่นิยมนโยบายพรรคไปยังพรรคการเมืองแม่ เพื่อให้พรรคการเมืองแม่ได้รับทราบและพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหา...” (สัมภาษณ์ ถวิล โพธิ์ประสิทธิ์ 27 ส.ค 58)

“...สาขาพรรคควรเพิ่มช่องทางในการสรรหาสมาชิกเข้าพรรค อาจจะเป็นการส่งจดหมายเชิญชวนให้ประชาชนสมัครเข้ามาเป็นสมาชิกพรรค ถึงผลตอบรับออกมาไม่ดีเท่าที่ควรก็ต้องทำ มันเป็นทางเลือกหนึ่งที่น่าสนใจ...” (สัมภาษณ์กฤติภาค บุญแก้ววุฒิ 28 ส.ค 58)

“...สาขาพรรคควรที่จะเพิ่มช่องทางในการสรรหาสมาชิกเข้าพรรคทางอินเทอร์เน็ต สมัครทางอินเทอร์เน็ต หลายๆเว็บไซต์ ประชาชนที่ไม่สามารถเดินทางมาสมัครด้วยตนเองกับทางสาขาก็สามารถสมัครทางอินเทอร์เน็ตได้ เป็นทางเลือกที่นำเทคโนโลยีมาใช้ เราต้องทันประชาชน เพราะเป็นการอำนวยความสะดวกสบายให้กับประชาชน น่าจะเป็นทางเลือกที่ดีนะ...” (สัมภาษณ์ ประวิทย์ เพชรมี 2 ก.ย 58)

3.2 ข้อเสนอแนะในการให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสาขาพรรคประชาธิปัตย์ สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์และคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขบทบาททางการเมืองท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า

3.2.1 สมาชิกพรรคบางคนที่มีขาดการประชุม ต้องการให้ทางสาขาทำเอกสารการประชุมแจก

3.2.2 สมาชิกต้องการเพิ่มช่องทางในการสื่อสาร โดยให้นำเทคโนโลยีมาใช้

3.2.3 สาขาต้องการงบประมาณเพิ่มเพื่อคิดหาวิธีในการดึงประชาชนเข้าร่วมกับสมาชิก เพราะสมาชิกทุกคนจะมีงานทำเป็นของตนเองเพื่อเลี้ยงชีพ การเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคเข้ามาด้วยจิตอาสาไม่มีค่าจ้างตอบแทน ดังนั้นการขาด ลา มาสาย ของงานประจำจึงเป็นเรื่องยาก สมาชิกจึงอยากให้สาขาทำเอกสารแจกมากกว่าที่สมาชิกจะต้องไปถามสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมว่า สาขาประชุมเรื่องอะไร

3.2.4 ทางสาขาพรรคต้องการงบประมาณสนับสนุนเพิ่มจาก กกด. และสำนักงานใหญ่ เพื่อดำเนินกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่องไม่ติดขัดด้วยวิธีการที่หลากหลาย

3.2.5 สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสาขาพรรค สมาชิกพรรค และประชาชนทั่วไป ดังคำสัมภาษณ์ที่จะยกมาเสนอดังต่อไปนี้

“... สมาชิกอย่างผมบางครั้งก็ต้องขาดการประชุมร่วมกับสาขา ทางสาขาควรทำเป็นชีสเกี่ยวกับเนื้อหาสาระแจกแก่สมาชิก เพื่อสมาชิกที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมจะได้รับรู้ข่าวสารนั้นๆ ว่าประชุมเรื่องอะไรกันบ้าง...” (สัมภาษณ์ ถวิล โทธิประสิทธิ์ 27 ส.ค 58)

“...ทางสาขาควรเพิ่มช่องทางในการสื่อสาร โดยให้นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่อความรวดเร็ว สะดวก ไม่เสียเวลาในการสื่อสาร...” (สัมภาษณ์กฤติภาค บุญแก้ววุฒิ 28 ส.ค 58)

“... ทางสาขาเราคิดหาวิธีการที่จะดึงพวกเขาเข้ามารับฟังเราให้ความรู้ ด้วยวิธีที่เราคิดมันอาจต้องใช้งบประมาณมากในการจัด จึงทำให้เราไม่สามารถทำได้...” (สัมภาษณ์ ธนพงษ์ สิทธิวงศ์ 29 ส.ค 58)

“... เราคงงบประมาณในการทำกิจกรรมนะ มันเลยทำให้เราได้สมาชิกได้ไม่ตรงตามที่เราคาดหวัง...” (สัมภาษณ์ ญัฐพงษ์ ชัยรักษ์ 31 ส.ค 58)

“...สาขาพรรคควรสร้างควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสาขาพรรค สมาชิกพรรค และประชาชน อาจเป็นงานสังสรรค์ หรือกิจกรรมทางด้านกีฬา เพื่อโคพบปะ พุคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน...” (สัมภาษณ์ประวิทย์ เพชรมี 2 ก.ย 58)

3.3 ข้อเสนอแนะในการรับฟังปัญหา ความเดือดร้อนจากสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสาขาพรรคประชาธิปัตย์ สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์และคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนว

ทางแก้ไขบทบาททางการเมืองท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ในเขตอำเภอเมืองจังหวัด เชียงใหม่ พบว่า

3.3.1 สาขาพรรคประชาธิปัตย์ควรพัฒนาความล่าช้าในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้แก่สมาชิกพรรคและประชาชน การแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนที่เข้ามาร้องทุกข์ ช้าไปบ้างแต่อย่าซ้ำจนประชาชนรับไม่ได้

3.3.2 ควรทำความเข้าใจกับประชาชนถึงวิธีการขั้นตอนในการแก้ไขปัญหา

3.3.3 เพิ่มอำนาจและงบประมาณให้แก่สาขา ปัญหาบางอย่างสาขาไม่สามารถตัดสินใจเองได้ต้องประสานไปยังสำนักงานใหญ่ให้ทางสำนักงานใหญ่พิจารณาก่อน ดังนั้นจึงเกิดความล่าช้า

3.3.4 ควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุนสาขาเพื่อที่จะได้มีงบประมาณในการแก้ไขปัญหาที่เร่งด่วนได้โดยไม่ต้องรอกทางสำนักงานใหญ่

3.3.5 สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังคำสัมภาษณ์ที่จะยกมา เสนอต่อไปนี้

“... เราต้องพัฒนาความล่าช้าในการทำงานของพวกเรา แต่ก็อย่างว่าละนะ เราต้องทำตามขบวนการขั้นตอน เราตัดสินใจเองไม่ได้ แต่พวกเรา ก็พยายามที่สุดแล้ว...” (สัมภาษณ์ บวร ศรีเปารยะ 27 ส.ค 58)

“... พวกเราอยากมีอำนาจในการตัดสินใจมากกว่านี้ พวกเราจะได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้อย่างเร่งด่วนทันเหตุการณ์...” (สัมภาษณ์ ธนพงษ์ สิทธิวงศ์ 29 ส.ค 58)

“... ถ้างบประมาณเราเพียงพอบางเรื่องเราสามารถจัดการให้ประชาชนได้ก่อนนะ แต่เราต้องรอ (หัวเราะ)...” (สัมภาษณ์ อำนวยพร สรรพदानนท์ 29 ส.ค 58)

“...สาขาพรรคควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อการประสานงานในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนจะได้เป็นไปอย่างรวดเร็ว...” (สัมภาษณ์ถวิล โทธิประสิทธิ์ 27 ก.ย 58)

3.4 ข้อเสนอแนะในการเป็นตัวเชื่อมระหว่างพรรคกับสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสาขาพรรคประชาธิปัตย์ สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์และคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขบทบาททางการเมืองท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ในเขตอำเภอเมืองจังหวัด เชียงใหม่ พบว่า

3.4.1 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และพรรคสำนักงานใหญ่ควรเพิ่มงบประมาณให้สาขาในการทำกิจกรรม เพื่อเป็นการเชื่อมต่อระหว่างพรรค สมาชิกพรรค และประชาชน ได้มีความใกล้ชิด และสามารถรับฟังข้อเสนอแนะต่างๆซึ่งกันและกันได้

3.4.2 สาขาพรรคเป็นตัวเชื่อมในการทำกิจกรรมให้ทั้งสามฝ่ายได้มาพบปะพูดคุย ทำให้เกิดความสนิทสนมกันทั้งสามฝ่าย ส่งผลให้การดำเนินการต่างๆคล่องไม่ติดขัด

3.4.3 สาขาพรรคควรสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพรรค สมาชิกพรรค และประชาชนทั่วไป ดังคำสัมภาษณ์ที่จะยกมาเสนอดังต่อไปนี้

“...งบประมาณเป็นสิ่งสำคัญในการจัดทำกิจกรรมต่างๆ ขาดงบประมาณการดำเนินการก็จะเป็นไปอย่างช้าๆ...” (สัมภาษณ์ บวร ศรีเปารยะ 27 ส.ค 58)

“...เราก็อยากได้งบประมาณเพิ่มนะ จะได้ดำเนินกิจกรรมไปได้อย่างรวดเร็ว ไม่ติดขัด...” (สัมภาษณ์ สมศักดิ์ สุนทรพิพิธ 30 ส.ค 58)

“...ผมว่าสาขาควรสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพรรค สมาชิกพรรค และประชาชนให้แน่น แฝงก่อนนะ งานสังสรรค์ กิจกรรมอะไรก็ได้ที่จะสามารถทำให้พวกเขาได้มาเจอกัน ผมว่ามันดี มันช่วยให้เกิดความรัก ความศรัทธาพรรคได้...” (สัมภาษณ์กฤติภาค บุญแก้ววุฒิ 28 ส.ค 58)

“...ผมว่าสร้างความสัมพันธ์ทางกีฬาก็ดีนะจัดมาพรรค สาขาพรรค สมาชิกพรรค ประชาชน มาเตะบอลกัน สนุกสนาน สร้างความรักความสามัคคีได้ดีไม่น้อย(หัวเราะ)...” (สัมภาษณ์ถวิล โพธิประสิทธิ์ 27 ส.ค 58)

3.5 ข้อเสนอแนะในการเผยแพร่นโยบายและกิจกรรมของพรรค

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสาขาพรรคประชาธิปัตย์ สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์และคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขบทบาททางการเมืองท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า

3.5.1 สาขาพรรคประชาธิปัตย์ควรปรับนโยบายให้เข้าถึงประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

3.5.2 นโยบายสาขาพรรคประชาธิปัตย์ส่วนใหญ่เป็นนโยบายระยะยาวเห็นผลช้า ดังนั้นจึงไม่โดนใจประชาชน

3.5.3 สาขาพรรคประชาธิปัตย์ควรรู้และเข้าใจประชาชนว่าจริงๆแล้วประชาชนในพื้นที่ต้องการอะไร

3.5.4 เปรียบเทียบนโยบายของกลุ่มแข่งทำไมนโยบายของพรรคเพื่อไทยจึงครองใจประชาชน ทำให้ประชาชนนิยมทะคะแนนให้อย่างล้นหลาม เป็นสิ่งที่พรรคประชาธิปัตย์ควรนำไปคิดและหาแนวทางแก้ไข

3.5.5 สร้างความสัมพันธ์กับประชาชนและเข้าถึงประชาชนอย่างแท้จริง ดังคำสัมภาษณ์ที่จะยกมาเสนอต่อไปนี้

“... ต้องปรับนโยบายให้เข้าถึงประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง ต้องรู้ว่าเขาต้องการอะไร เขาเดือดร้อนอะไร...” (สัมภาษณ์ บวร ศรีเปารยะ 27 ส.ค 58)

“... ควรเปรียบเทียบนโยบายคู่แข่งว่าทำไมเขาได้รับความนิยม ทำไมนโยบายเราถึงไม่ได้รับความนิยม เราต้องเข้าถึงพวกเขาจริงๆ แต่อย่างว่าพวกเรางบน้อย การทำอะไรมันก็ลำบาก...” (สัมภาษณ์ ญัฐพล ชัยรักษ์ 31 ส.ค 58)

“... สาขาต้องมีวิธีการขั้นตอนที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมและการเผยแพร่ นโยบาย ต้องคิดว่าทำอย่างไรนโยบายเราจะได้รับความเห็นชอบจากประชาชน ประชาชนชอบแบบไหน ถ้ามามีข้อมูลนำมาปรับแก้ได้...” (สัมภาษณ์ ประวิทย์ เพชรมี 2 ก.ย 58)

“... สาขาพรรคควรสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประชาชน ต้องเข้าหาประชาชน ถ้าสามารถสร้างความสัมพันธ์ได้นะ ทุกอย่างตามมา อย่างแรกก็มีสมาชิกพรรคเพิ่มละวามั้ย...” (สัมภาษณ์ สุชาติ ใจภักดี 3 ก.ย 58)

3.6 ข้อเสนอแนะในการพิจารณาคัดเลือกตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรค

จากการสัมภาษณ์ คณะกรรมการสาขาพรรคประชาธิปัตย์ สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์และคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขบทบาททางการเมืองท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า

3.6.1 สาขาพรรคประชาธิปัตย์ควรคัดเลือกผู้สมัครหน้าใหม่แทนผู้สมัครหน้าเก่าบ้าง เพื่อเป็นทางเลือกที่ดีให้กับพรรค

3.6.2 แนวคิดแนวปฏิบัติของผู้สมัครหน้าใหม่อาจโดนใจประชาชนมากกว่าผู้สมัครหน้าเก่าก็ได้

3.6.3 ให้โอกาสสมาชิกพรรคที่มีความรู้ความสามารถและมีคุณสมบัติเพียงพอถูกคัดเลือกบ้างอาจเป็นทางเลือกที่ดีของพรรคก็ได้ ดังคำสัมภาษณ์ที่จะยกมาเสนอต่อไปนี้

“... การคัดเลือกผู้สมัครหน้าใหม่บ้างก็ดีนะ เพื่อเป็นทางเลือกใหม่ให้กับพรรค...” (สัมภาษณ์ อำนวยพร สรรพตานนท์ 30 ส.ค 58)

“...ให้สมาชิกพรรคที่มีความรู้ความสามารถบ้างก็คือนะ เพราะสมาชิกพรรค
อาจรู้และเข้าใจประชาชนได้ดีกว่าผู้สมัครที่ถูกคัดเลือกและไม่ใช้คนในพื้นที่...” (สัมภาษณ์ วิมลลักษณ์
บลูม บุญวิเศษ 31 ส.ค 58)

“...ควรคัดเลือกผู้สมัครหน้าใหม่แทนผู้สมัครหน้าเก่าบ้าง เพื่อเป็นทางเลือก
ที่ดีให้กับพรรค บางครั้งแนวคิดแนวปฏิบัติของผู้สมัครหน้าใหม่อาจโดนใจประชาชนมากกว่า
ผู้สมัครหน้าเก่าก็ได้ และให้โอกาสสมาชิกพรรคที่มีความรู้ความสามารถและมีคุณสมบัติเพียงพอ
ถูกคัดเลือกบ้างอาจเป็นทางออกที่ดีของพรรคก็ได้...” (สัมภาษณ์กฤติภาค บุญแก้ววุฒิ 28 ส.ค 58)

“...ประชาชนบางคนเขาก็เลือกตัวบุคคลมากกว่าเลือกพรรคนะ ควรเปิด
โอกาสให้คนใหม่ เพื่อคนใหม่จะเป็นที่ชื่นชอบของประชาชนมากกว่าก็ได้ การเลือกตั้ง
นายกเทศมนตรีครั้งที่ผ่านมามี คะแนนห่างกันไม่เท่าไรเองนะ...” (สัมภาษณ์ สุชาติ ใจภักดี 3 ก.ย
58)

3.7 ข้อเสนอแนะในการช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค

จากการสัมภาษณ์ คณะกรรมการสาขาพรรคประชาธิปัตย์ สมาชิกพรรค
ประชาธิปัตย์และคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนว
ทางแก้ไขบทบาททางการเมืองท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ในเขตอำเภอเมืองจังหวัด
เชียงใหม่ พบว่า

3.7.1 ทาง กกด. และพรรคสำนักงานใหญ่ควรให้การสนับสนุนงบประมาณ
มากกว่านี้ เพราะงบประมาณเป็นสิ่งสำคัญในการรณรงค์หาเสียง หากงบประมาณเพียงพอวิธีการหา
เสียงที่หลากหลาย สามารถดึงความสนใจจากประชาชนได้ อย่างเช่น การหาเสียงโดยการลงสปอร์ต
โฆษณาทางวิทยุ โทรทัศน์ จะทำได้เฉพาะช่วงของการเลือกตั้งเท่านั้นและทำได้ไม่ถี่เท่าที่ควร ด้วย
ราคาที่ค่อนข้างแพง และงบประมาณที่ไม่เพียงพอต่อการจัดทำ

3.7.2 ทางสาขาควรเพิ่มช่องทางในอินเทอร์เน็ตในการรณรงค์หาเสียง ดังคำ
สัมภาษณ์ที่จะยกมาเสนอต่อไปนี้

“...ทุกคนต้องพูดเสียงเดียวกันว่ามีงบประมาณเพียงพอการรณรงค์หาเสียง
ของพรรคเราต้องทำได้ดีและได้ผลมากกว่านี้...” (สัมภาษณ์ วิมลลักษณ์ บลูม บุญวิเศษ 31 ส.ค 58)

“... ทางคู่แข่งเราลงสปอร์ตโฆษณาหาเสียงตามวิทยุชุมชนคลื่นที่ประชาชน
ชื่นชอบ แต่ของเราเองนั้นก็ทำแต่ทำได้ไม่เท่าเขา เพราะค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงเราจึงเน้นเดินขบวน
เกาะประตูบ้าน แจกนามบัตร ติดป้าย รหาเสียง ปราศรัยตามชุมชนต่างๆ แค่นี้ก็บานแล้ว...”
(สัมภาษณ์ ณัฐพงษ์ ชัยรักษ์ 31 ส.ค 58)

“...ผมว่าอินเทอร์เน็ตเป็นทางเลือกในการสื่อสารนะ เคียวนี่ใครๆ ทำอะไรก็ผ่านทางอินเทอร์เน็ตกันทั้งนั้น ธรรมรงค์หลายๆ เว็บไซค์ ประชาชนเปิดไปทางไหนก็เจอ ดูซ้ำๆ เคียวก็เกิดการซึมซับ ผมว่ามันเป็นช่องทางที่ทันสมัย...” (สัมภาษณ์ถวิล โพธิ์ประสิทธิ์ 27 ส.ค 58)

“...ผมว่าอินเทอร์เน็ตสำคัญนะ ถ้าธรรมรงค์ผ่านทางอินเทอร์เน็ตนะ มีโทรศัพท์ก็สามารถดูได้ คือมันติดตัวผู้คนไปทุกที่ ลงในเว็บไซค์ที่ฮิตๆ กันหน่อย ผมว่ามีผลนะกับการที่ประชาชนได้ยินบ่อยๆ แล้วจะเกิดความสนใจ...” (สัมภาษณ์กฤติภาค บุญแก้ววุฒิ 28 ส.ค 58)

4. ข้อมูลจากการสังเกตการณ์สำนักงานสาขาพรรคประชาธิปัตย์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

จากการสังเกตการณ์ที่ทำการสาขาพรรคประชาธิปัตย์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีประเด็นสำคัญคือ ที่ทำการสาขาพรรคประชาธิปัตย์ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่เลขที่ 162 ม.2 ต. ช้างเผือก อ. เมือง จ. เชียงใหม่ ติดถนนชูปเปอร์ไฮเวย์ เชียงใหม่-ลำปางใกล้กับวัดเจ็ดยอดตรงกันข้ามกับ โรงแรมแกรนด์วิว เป็นตึกแถวเช่า ทำงานร่วมกับ ส.ส.ในพื้นที่และ ส.ส. ทั้งภาคเหนือตอนบนและภาคเหนือตอนล่างหากมีการประชุมสามัญประจำปี มีป้ายบอกที่ทำการสาขาพรรค มีธงพรรคและธงชาติติดอยู่หน้าตึก

ภายในสำนักงานมีวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์สำนักงาน ในการทำงานครบครัน อาทิ เช่น โต๊ะทำงาน โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ โดยมีโต๊ะขนาดใหญ่และเก้าอี้อยู่ตรงกลางสำนักงาน มีโทรทัศน์ มีโต๊ะรับแขก มีเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน 1 คน คณะกรรมการ 8 คน มีรูปพระแม่ธรณีติดอยู่หลายจุด ข้างผนังมีรูปถ่ายของคณะกรรมการสาขา รูปถ่ายอดีต ส.ส. มีบอร์ดรายชื่อคณะกรรมการ และ ส.ส. นโยบายพรรค อุดมการณ์พรรคติดอยู่ ภายในสำนักงานสาขาพรรคยังมีข้อมูลอีกมากมาย อาทิ เช่น เอกสาร หนังสือ วารสารพรรคประชาธิปัตย์วางอยู่หลายเล่ม อาทิเช่น คำบรรยายหน้าปกของเนื้อหาในวารสารมีอยู่ว่า “ผู้แทนประเทศไทย พรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคเดียวที่มีการปฏิรูป 7 ด้าน เลขานุการพรรค จูดี ไกรฤกษ์ ความเคลื่อนไหวต่างๆ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร” “7ทศวรรษ ประชาธิปัตย์ 68 ปี ประชาธิปัตย์ มาร์คชูแก้ววิฤทธิ ชวนปลุกร่วมขจัดระบอบทักษิณ โกงทั้งโคตร” เป็นต้น และยังมีแฟ้มเอกสารต่างๆ แผ่นพับที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับนโยบายพรรคและอุดมการณ์ของพรรค แผ่นพับเกี่ยวกับกองทุน กอช. (กองทุนเงินออมแห่งชาติ) วางอยู่หน้าเคาน์เตอร์ ภาพถ่ายอดีตนายกรัฐมนตรีของพรรคประชาธิปัตย์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีผู้เหล็กเก็บเอกสารหลายตู้ และด้านข้างฝาผนังยังมีคำขวัญ “ใจซื่อ มือสะอาด” ติดอยู่ด้วย อาจเป็นเพราะพรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคการเมืองที่ยึดมั่น ในอุดมการณ์มากกว่าผลประโยชน์ จึงพยายามสร้าง

ภาพลักษณ์ความเป็นพรรคที่ยึดมั่นในอุดมการณ์ เป็นพรรคการเมืองที่ซื่อสัตย์ สุจริต โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเข้าไปบริหารประเทศ โดยการนำเอาอุดมการณ์ทางการเมืองพรรคมาดำเนินกิจกรรมทางการเมืองให้เป็นไปตามอุดมคติ ที่ยึดแนวทางอันบริสุทธิ์ ซื่อสัตย์ สุจริต เป็นสำคัญ โดยที่ทำการสาขาเปิดบริการทุกวันตั้งแต่เวลา 09.00น-16.30 น.

ช่วงแห่งการรัฐประหาร คสช. ไม่มีเจ้าหน้าที่ กรรมการสาขา สมาชิกพรรครวมทั้ง สส. ในอดีต และอดีต สส. ในปัจจุบันเข้ามาทำงานในสำนักงาน สำนักงานปิดเงียบ ปิดโทรศัพท์ โทรสารทุกอย่าง คงต้องรอการสิ้นสุดการรัฐประหารจึงจะมีการเปิดสำนักงานสาขาพรรค เพื่อให้ทุกคนเข้าทำงานปกติ เพื่อรอการเลือกตั้งที่จะเกิดขึ้น

จากการสัมภาษณ์ประธานกรรมการสาขาพรรคถึงที่มาของค่าใช้จ่ายพบว่า สาขาพรรค ประชาธิปัตย์มีประเด็นสำคัญคือ ส่วนใหญ่มาจากพรรคสำนักงานใหญ่ ซึ่งได้รับการจัดสรรจากกองทุนเพื่อพัฒนาการเมือง ซึ่งเงินที่ได้รับไม่เพียงพอ ทำให้ประธานสาขาหรือกรรมการสาขาต้องออกค่าใช้จ่ายเอง และสาขาพรรคยังได้จัดกิจกรรมเองเพื่อหารายได้เข้าสาขา

จากการสัมภาษณ์เจ้าพนักงานถึงอัตราค่าจ้าง เจ้าพนักงานได้เล่าให้ฟังว่าการเข้ามาทำงานกับสาขานี้มาด้วยจิตอาสา มาด้วยความชอบ มาด้วยความรักในพรรคนี้ ส่วนค่าตอบแทนที่ได้รับ ได้รับเดือนละ 4,000 บาทต่อเดือน โดยได้รับเงินสนับสนุนจาก กกต. (กองทุนพัฒนาการเมือง) ซึ่งน้อยมาก แต่ทุกคนก็มีงานทำประจำเป็นของตนเองอยู่แล้ว

จากการสังเกตการณ์ จะเห็นได้ว่าในทุกปีในช่วงของฤดูหนาว สาขาพรรคการเมือง คู่แข่งจะมีการนำผ้าห่ม เสื้อกันหนาวมาแจกยังชุมชนต่างๆ ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่เป็นประจำ ทุกๆปี มีการแจกแว่นสายตาให้ผู้ที่อายุ50ปีขึ้นไปในทุกปี ให้ทางร้านแว่นตามาตรวจวัดสายตาในชุมชนต่างๆ การแจกเสื้อแจ็กเก็ต ผ้ากันเปื้อนซึ่งถ้าเดินตามตลาดจะเห็นแม่ค้าส่วนใหญ่ใช้กัน การนำบุคลากรทางการแพทย์มาตรวจสุขภาพให้กับประชาชนในชุมชนต่างๆ อาทิ การวัดความดัน เบาหวาน เจาะเลือด ฯลฯ หรือการนำนักศึกษาสถาบันอาชีวมาให้บริการตัดผมฟรี การสอนทำงานฝีมือต่างๆเย็บปัก ถักร้อย ทำอาหารเป็นต้น ซึ่งพรรคประชาธิปัตย์ไม่ได้ทำในจุดนี้ นี่คงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ทำให้ประชาชนหันไปสนใจพรรคการเมืองคู่แข่งมากกว่า จนทำให้ประชาชนทะเลาะแค้นเสียให้กับพรรคการเมืองคู่แข่งอย่างล้นหลาม

การรัฐประหารของคณะ คสช. ทำให้ที่ทำการของพรรคประชาธิปัตย์ปิดไปชั่วคราว คูเสียบเหงา เจ้าหน้าที่ที่ไม่มาทำงานหยุดการเคลื่อนไหวทางการเมือง ทำให้การติดต่อสื่อสารกันยากมากต่างคนต่างกระจัดกระจายไปทำงานประจำของตน บางคนถือโอกาสไปเที่ยวต่างประเทศ บางคนเปลี่ยนที่อยู่ บางคนเปลี่ยนเบอร์โทรศัพท์ ทำให้การเข้าไปหาข้อมูลของนักศึกษาค่อนข้างลำบากมากพอสมควร

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “บทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรค: ศึกษากรณีสาขาพรรค ประชาธิปัตย์ ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ระหว่าง พ.ศ. 2550-พ.ศ.2557” ผู้วิจัยได้นำเสนอ ข้อสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาบทบาททางการเมืองในเมืองท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ใน เขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ระหว่าง พ.ศ. 2550-พ.ศ.2557

1.1.2 เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคทางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรค ประชาธิปัตย์ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ระหว่าง พ.ศ. 2550-พ.ศ.2557

1.1.3 เพื่อให้ข้อเสนอแนะในบทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรค ประชาธิปัตย์ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ระหว่าง พ.ศ. 2550-พ.ศ.2557

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 การเก็บข้อมูลทุติยภูมิที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่างๆ อาทิ เช่น เอกสารทางวิชาการ เอกสารงานวิจัย บทความ ข้อบังคับ ข้อกฎหมาย วิทยานิพนธ์ เป็นต้น

ส่วนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสังเกตการณ์และการ สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีอยู่ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้มีบทบาท สำคัญในสาขาพรรคประชาธิปัตย์จำนวน 8 คน สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์จำนวน 2 คน และ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน

1.2.2 เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างประกอบไปด้วยคำถามที่กำหนดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้แก่ คำถามเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรค คำถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคของบทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรค คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปไตยในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ระหว่าง พ.ศ.2550-พ.ศ.2557

2) แบบสังเกตการณ์แบบมีโครงสร้างใช้สำหรับจัดบันทึกข้อมูลจากการสังเกตตามประเด็นที่กำหนดไว้

1.3 ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาบทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรค : ศึกษากรณีสาขาพรรคประชาธิปไตย ในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ระหว่าง พ.ศ. 2550-พ.ศ. 2557 ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยแบ่งลำดับการนำเสนอออกเป็น 3 ตอนใหญ่ได้แก่

ตอนที่ 1 บทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปไตยศึกษากรณีอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ระหว่าง พ.ศ. 2550-พ.ศ. 2557

ตอนที่ 2 ปัญหาอุปสรรคทางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปไตยศึกษากรณีอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ระหว่าง พ.ศ. 2550-พ.ศ. 2557

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะทางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปไตยศึกษากรณีอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ระหว่าง พ.ศ. 2550-พ.ศ. 2557

ตอนที่ 1 บทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรคศึกษากรณีสาขาพรรค

ประชาธิปไตยในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ระหว่าง พ.ศ. 2550-พ.ศ. 2557

1.1 บทบาทการรับและสรรหาบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค

ผลการวิจัยพบว่า การหาสมาชิกนั้นเริ่มแรกจากการชักชวนญาติพี่น้องเพื่อนฝูงที่อยู่ใกล้ตัวให้เข้ามาเป็นสมาชิกก่อน จากนั้นก็ได้สมาชิกจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ กับชาวบ้าน ไม่ว่าจะเป็นงานบวช งานศพ งานแต่งงาน งานประเพณีต่างๆ ฯลฯ โดยการนำอุดมการณ์ นโยบายต่างๆ ของพรรค ประวัติพรรคมาอธิบายให้ชาวบ้านได้เข้าใจ และมีการประชาสัมพันธ์ทางวิทยุบ้าง เป็นบางครั้ง ประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย และการขอเข้าประชุมประจำเดือนตามหมู่บ้านเพื่อถือโอกาสในการประชาสัมพันธ์

1.2 บทบาทการให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่า สาขาพรรคประชาธิปัตย์เน้นการประชุมสัมมนาตามพื้นที่ต่างๆ มีการประชุมประจำเดือน โดยเชิญสมาชิกพรรคและประชาชนเข้าร่วมประชุมสัมมนาในแต่ละครั้ง โดยการเชิญ กต. ศ.ส. ผู้มีความรู้ทางการเมือง มาบรรยายให้ความรู้แก่สมาชิกพรรคและประชาชน

1.3 บทบาทการรับฟังปัญหา ความเดือดร้อนจากสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่า สาขาพรรคประชาธิปัตย์รับฟังทุกปัญหาที่ประชาชนแจ้งเข้ามา รวมทั้งเรื่องส่วนตัว ปัญหาความเดือดร้อนในพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นถนนหนทาง ทางระบายน้ำ กลิ่นน้ำเน่า น้ำท่วมขัง ไฟฟ้าเข้าไม่ถึง ฯลฯ ทางสาขาเองได้รับเรื่องร้องทุกข์จากประชาชนไว้ และได้ดำเนินการช่วยเหลือโดยประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้หน่วยงานนั้นๆ รับผิดชอบการแก้ไข อีกทั้งยังได้ออกเยี่ยมประชาชนเพื่อถามสารทุกข์สุกดิบกับชาวบ้านอีกด้วย

1.4 บทบาทการเป็นตัวเชื่อมระหว่างพรรคกับสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่า สาขาพรรคประชาธิปัตย์ได้มีการประสานงานกับสาขาพรรคในจังหวัดและสำนักงานใหญ่ตลอดเวลาเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ในพื้นที่ รายงานความคืบหน้าการทำงาน of สาขาพรรคและรายงานความเคลื่อนไหวของพรรคการเมืองคู่แข่งตลอดเวลา มีการประชุมภาคสาขาอย่างสม่ำเสมอ

1.5 บทบาทการเผยแพร่นโยบายและกิจกรรมของพรรค

ผลการวิจัยพบว่า สาขาพรรคประชาธิปัตย์มีการดำเนินการอย่างแพร่หลาย เช่น การแจกแผ่นพับ ใบปลิว สติกเกอร์ติดรถ ในสถานที่สำคัญต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นตลาด ชุมชน โรงงาน ห้างสรรพสินค้า ฯลฯ การออกเสียงตามสาย การออกบูท ติดป้าย โปสเตอร์ ออกวิทยุ หรือการนัดพูดคุยกันในสภาภาพ

1.6 บทบาทการพิจารณาคัดเลือกตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรค

ผลการวิจัยพบว่า สาขาพรรคประชาธิปัตย์มีการประชุมสมาชิกกันก่อนตกลงกันก่อนเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาภายหลัง แล้วจึงเสนอชื่อเข้าไปยังพรรค เพื่อให้คณะกรรมการบริหารพรรคได้พิจารณา

1.7 บทบาทการช่วยบรรเทาความเสี่ยงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค

ผลการวิจัยพบว่า สาขาพรรคประชาธิปัตย์ ได้ดำเนินการบรรเทาความเสี่ยงหาเสียง ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การแจกแผ่นพับ ใบปลิว ติดป้าย แจกสติกเกอร์ ติดรถ ปราศรัยหาเสียง เดินขบวนหาเสียง เดินตามบ้าน เคาะประตูบ้าน รถกระจายเสียง เสียงตามสาย วิทยุชุมชน แจกบัตรแนะนำตัว แนะนำตัวในที่ประชุมประจำเดือนของแต่ละหมู่บ้าน

ตอนที่ 2 ปัญหาอุปสรรคทางการเมืองท้องถิ่นของสาขาพรรค: ศึกษากรณีสาขาพรรค ประชาธิปไตย ในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ระหว่าง พ.ศ. 2550-พ.ศ. 2557

2.1 ปัญหาอุปสรรคในการรับและสรรหาคณะกรรมาธิการพรรค

ผลการวิจัยพบว่า สาขาพรรคประชาธิปไตยนโยบายไม่เป็นที่นิยมชมชอบของประชาชน การขาดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของประชาชนจึงก่อการการเป็นสมาชิกซ้ำซ้อนกับพรรคการเมืองอื่น และที่สำคัญจังหวัดเชียงใหม่ได้ชื่อว่าเป็นพื้นที่ของคู่แข่งที่สำคัญจึงเป็นการยากแก่การหาสมาชิกเข้าพรรค สาขาพรรคขาดช่องทางในการสรรหาคณะกรรมาธิการเข้ามาเป็นสมาชิก เช่น การส่งจดหมายเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามาเป็นสมาชิกพรรค เป็นต้น

2.2 ปัญหาอุปสรรคในการให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่า สาขาพรรคประชาธิปไตย สมาชิกพรรคขาดการเข้าประชุม อบรม บ้างเนื่องจากติดภาระหน้าที่การทำงานที่ทำประจำ ขาดแรงจูงใจ ไม่ได้ได้รับความสนใจจากประชาชน โดยประชาชนให้ความสนใจพรรคการเมืองคู่แข่งมากกว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสาขาพรรคและประชาชนยังมีน้อย จึงถูกปฏิเสธจากประชาชนในการที่จะรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของพรรค ขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการสื่อสารเพื่อดึงดูดความสนใจจากประชาชน

2.3 ปัญหาอุปสรรคในการรับฟังปัญหา ความเดือดร้อนจากสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่า สาขาพรรคประชาธิปไตย มีความล่าช้าในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เพราะปัญหามีมากต้องแก้ไขไปทีละปัญหา แต่ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากปัญหานั้นต้องการให้แก้ไขอย่างเร่งด่วน ซึ่งบางปัญหาไม่สามารถแก้ไขให้ทัน จึงไม่เป็นที่พึงพอใจของประชาชน แต่ทางสาขาก็ได้ประสานงานไปทางสำนักงานใหญ่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เข้ามาดำเนินการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนอย่างเร่งด่วน

2.4 ปัญหาอุปสรรคในการเป็นตัวเชื่อมระหว่างพรรคกับสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่า สาขาพรรคประชาธิปไตย สาขาพรรคไม่มีงบประมาณในการดำเนินงานที่เพียงพอ เพราะเงินงบประมาณที่ได้จากสำนักงานใหญ่ได้น้อยมาก จึงไม่เพียงพอต่อการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการสื่อสาร เช่น แผ่นพับ โบปปลิว หรือแม้แต่การสัมมนาสัญจรกับชุมชนเองยังทำได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควร ความสัมพันธ์ ระหว่างพรรค สมาชิกพรรค และประชาชนทั่วไปยังไม่แน่นแฟ้น ทำให้บทบาทในการเป็นตัวเชื่อมไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

2.5 ปัญหาอุปสรรคในการเผยแพร่นโยบายและกิจกรรมของพรรค

ผลการวิจัยพบว่า สาขาพรรคประชาธิปัตย์ นโยบายพรรคเป็นนโยบายระยะยาว เห็นผลช้าไม่ทันใจประชาชน นโยบายที่ออกมาจึงไม่โดนใจประชาชน เมื่อทางสาขาทราบว่า นโยบายสาขาไม่โดนใจ หรือเป็นที่นิยมของประชาชน สาขาพรรคจึงได้นำเรื่องเสนอต่อพรรค เพื่อให้พรรคได้ดำเนินการแก้ไขหรือสร้างนโยบายให้เป็นที่โดนใจของประชาชนต่อไป

2.6 ปัญหาอุปสรรคในการพิจารณาคัดเลือกตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรค

ผลการวิจัยพบว่า สาขาพรรคประชาธิปัตย์ ไม่ค่อยมีปัญหาในการคัดเลือกผู้สมัคร เพราะส่วนใหญ่ผู้สมัครเป็น ส.ส.เก่า ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ส่วนผู้สมัครใหม่ก็มีความรู้ความสามารถด้านการเมือง และมีพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจดี ทางสาขาก็พยายามที่จะเปิดโอกาสให้แก่สมาชิกหน้าใหม่ แต่ด้วยคุณสมบัติหลายประการที่สมาชิกหน้าใหม่ยังมีไม่มากพอเท่า คุณสมบัติของผู้สมัครหน้าเก่า และที่สำคัญสมาชิกหน้าเก่าเป็นที่รู้จักและมีความสัมพันธ์กับประชาชนพอสมควร

2.7 ปัญหาอุปสรรคในการช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค

ผลการวิจัยพบว่า สาขาพรรคประชาธิปัตย์ ถูกปฏิเสธจากประชาชนโดยส่วนใหญ่ คนในพื้นที่นิยมชมชอบพรรคการเมืองคู่แข่งมากกว่า อุดมการณ์และนโยบายพรรคจึงไม่ได้รับความสนใจจากประชาชน แต่สาขาพรรคก็มีความพยายามทุกวิถีทางที่จะให้ประชาชนนั้นได้รับทราบถึง นโยบาย อุดมการณ์ และเจตนารมณ์ ในการรณรงค์หาเสียงช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค เช่น การเดินเคาะประตูบ้านทุกบ้าน ถึงแม้จะได้รับการปฏิเสธจากประชาชนแต่สาขาพรรคก็ได้ดำเนินการรณรงค์จนถึงวันเลือกตั้ง ขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการรณรงค์ เช่น รณรงค์ผ่านทางโซเชียลมีเดีย เป็นต้น

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะบทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรค: ศึกษากรณีสาขาพรรคประชาธิปัตย์ ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ระหว่าง พ.ศ. 2550-พ.ศ. 2557

3.1 ข้อเสนอแนะในการรับและสรรหาบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค

ผลการวิจัยพบว่าสาขาพรรคประชาธิปัตย์นั้นต้องการให้ทางพรรคสำนักงานใหญ่ สร้างนโยบายให้เป็นที่นิยมของประชาชนที่แท้จริง นโยบายต้องเข้าถึงประชาชนอย่างแท้จริง เพิ่มช่องทางในการสรรหาบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค เช่น การส่งจดหมายเชิญชวนประชาชนให้เข้ามาเป็นสมาชิกพรรค การสมัครเป็นสมาชิกพรรคทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกบางคนที่ขาดการประชุม ต้องการให้ทางสาขาทำเอกสารการประชุมแจก สาขาต้องการงบประมาณเพิ่มเพื่อคิดหาวิธีในการดึงประชาชนเข้าร่วมสมาชิก สร้างแรงจูงใจให้กับสมาชิกพรรค เช่น ใครสามารถแสดงผลงานให้กับสาขา เช่น การหาสมาชิกเพิ่มให้กับพรรคได้ก็จะได้รับรางวัลตอบแทน เป็นต้น สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสาขาพรรค สมาชิกพรรค และประชาชนทั่วไป โดยการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ เช่น การจัดการแข่งขัน กีฬาภายในสาขาพรรค โดยการเชิญชวนสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไปเข้าร่วมด้วย

3.3 ข้อเสนอแนะในการรับฟังปัญหา ความเดือดร้อนจากสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาความล่าช้าในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้แก่สมาชิกพรรคและประชาชน เพิ่มอำนาจและงบประมาณให้แก่สาขา สาขาพรรคควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของต่างๆ เช่น เชิญเจ้าหน้าที่ทางเทศบาลเข้าร่วมประชุมกับสาขาพรรค เพื่อที่ทางสาขาจะได้ชี้แจงในปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น และร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหา

3.4 ข้อเสนอแนะในการเป็นตัวเชื่อมระหว่างพรรคกับสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง และพรรคสำนักงานใหญ่ควรเพิ่มงบประมาณให้สาขาในการทำกิจกรรม ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง สมาชิกพรรค และประชาชนทั่วไปยังไม่แน่นแฟ้น สาขาควรจัดกิจกรรมสังสรรค์ขึ้นภายในสาขา โดยการเชิญ ส.ส สมาชิกพรรค และประชาชนทั่วไปเข้าร่วมกิจกรรม หรือจัดกิจกรรมทางด้านกีฬา เช่น การแข่งขันฟุตบอล เพื่อให้เกิดการพบปะระหว่างพรรคการเมือง สมาชิกพรรค และประชาชนทั่วไป เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและแน่นแฟ้นกับทุกฝ่าย

3.5 ข้อเสนอแนะในการเผยแพร่นโยบายและกิจกรรมของพรรค

ผลการวิจัยพบว่า ควรปรับนโยบายให้เข้าถึงประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง เปรียบเทียบนโยบายของกลุ่ม สาขาพรรคควรเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ตามถึงความต้องการของประชาชนว่าต้องการอะไร อยากให้นโยบายออกมาแบบไหน ทำอย่างไรจึงจะโดนใจประชาชน สาขาต้องเข้าไปใกล้ชิด สร้างความสัมพันธ์กับประชาชนในพื้นที่ให้มาก เพื่อรับรู้ความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

3.6 ข้อเสนอแนะในการพิจารณาคัดเลือกตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรค

ผลการวิจัยพบว่า คัดเลือกผู้สมัครหน้าใหม่ และให้โอกาสสมาชิกพรรคในการถูกคัดเลือกเข้าไปเป็นตัวแทน การเปิดโอกาสให้สมาชิกหน้าใหม่เข้าไปเป็นผู้สมัคร เป็นทางเลือกที่เปิด

โอกาสให้ประชาชนที่ชื่นชอบในตัวบุคคลมากกว่าชื่นชอบพรรค ลงคะแนนเสียงให้เข้าไปดำรงตำแหน่งในสภาก็อาจเป็นไปได้

3.7 ข้อเสนอแนะในการช่วยบรรเทาความเสี่ยงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค

ผลการวิจัยพบว่า งบประมาณเป็นสิ่งสำคัญในการบรรเทาความเสี่ยง หากงบประมาณเพียงพอวิธีการหาเสียงก็หลากหลาย สามารถดึงความสนใจจากประชาชนได้ สาขาควรเพิ่มช่องทางในการหาเสียงโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการสื่อสาร เช่น การรณรงค์ทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งในทางอินเทอร์เน็ตนั้น จะสามารถให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นได้ และทราบจำนวนผู้เข้าชมในแต่ละวัน ซึ่งจะเพิ่มช่องทางในการได้มาซึ่งข้อมูล และทางสาขาสามารถนำข้อมูลนั้นมาปรับแก้ไขปัญหาได้

สรุป คณะกรรมการสาขาพรรคประชาธิปัตย์มีบทบาททางการเมืองท้องถิ่นคือ สาขาได้เสนอให้พรรคพิจารณาส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ และผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และได้ออกพื้นที่พบปะเชิญชวนประชาชนให้เข้ามาเป็นสมาชิกพรรค โดยจัดให้มีการเสริมสร้างความรู้ทางการเมืองให้แก่สมาชิกพรรคเป็นประจำ เช่น การประชุมประจำเดือน การประชุมใหญ่สามัญ สร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของพรรคในการทำหน้าที่แต่ละบทบาท เช่น ฝ่ายค้าน ฝ่ายรัฐบาล และลงพื้นที่เพื่อรับฟังปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน รับเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ เช่น ปัญหาที่ทำกิน ที่อยู่อาศัย โครงสร้างพื้นฐาน ราคาเกษตรตกต่ำ น้ำท่วม ท่ออุดตัน เป็นต้น ในที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคยังได้พิจารณาเสนอรายชื่อผู้ที่มีความเหมาะสมเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรค ให้พรรคได้พิจารณา ทั้งกรรมการและสมาชิกพรรคได้เข้าร่วมบรรเทาความเสี่ยง

ในการดำเนินบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคประชาธิปัตย์มักประสบปัญหาการเป็นสมาชิกซ้ำซ้อน งบประมาณในการดำเนินการไม่เพียงพอ ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนเนื่องจากปัญหาทางการเมืองแบบแบ่งขั้วแบ่งสี การแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนไม่ได้รับการตอบสนองจากหน่วยงานที่รับผิดชอบเท่าที่ควร ทำให้การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนล่าช้า นโยบายพรรคไม่เป็นที่สนใจของประชาชน ผู้สมัครที่สาขาเสนอต่อพรรคอาจไม่ได้รับการพิจารณาจากพรรค การรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครมักถูกปฏิเสธจากประชาชน

ในการดำเนินบทบาททางการเมืองนั้นทางคณะกรรมการสาขามีข้อเสนอแนะว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบควรดำเนินการแก้ไขปัญหาประชาชนเป็นสมาชิกพรรคการเมืองซ้ำซ้อนกับการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอื่น เพิ่มงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินการ เพิ่มช่องทางในการรับเรื่องร้องทุกข์ เช่น ทางโซเชียลมีเดีย นโยบายของพรรคควรเป็นนโยบายที่อธิบายให้เข้าใจง่าย

การพิจารณาคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งควรพิจารณาจากผู้ที่สาขาพรรคเสนอเท่านั้น ผู้ร่วมพรรค
หาเสียงควรเข้าใจนโยบายพรรคสามารถอธิบายให้กับผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งได้

สรุป สมาชิกพรรคเสนอให้พรรคส่งผู้สมัครในระดับท้องถิ่น ทางสาขาพรรคได้
เปิดรับสมาชิกไม่จำกัดช่วงเวลา สาขาพรรคได้จัดอบรมสัมมนา การประชุมใหญ่สามัญประจำปี
และการประชุมใหญ่วิสามัญ โดยเชิญให้สมาชิกพรรคเข้าร่วมประชุมด้วย สาขาเป็นตัวแทนของ
สมาชิกพรรค นำเสนอความคิดเห็นของสมาชิกพรรคต่อพรรค ทางสาขามีคณะทำงานรับเรื่องร้อง
ทุกข์ของสาขาพรรค การเผยแพร่ นโยบายและกิจกรรมควรใช้ทาง โซเชียลมีเดียบ้าง การประชุมทาง
อินเทอร์เน็ต สมาชิกมีสิทธิ์เสนอรายชื่อผู้มีความเหมาะสมเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคในที่
ประชุมใหญ่ของสาขาพรรค สมาชิกพรรคสามารถเข้าร่วมพรรคหาเสียงให้ผู้สมัครของพรรคได้
ทางสมาชิกพรรคได้เชิญชวนให้บุคคลทั่วไปเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรค และเข้าร่วมรับฟังการให้
ความรู้ทางการเมืองเป็นประจำ สร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสาขาพรรค รับฟังปัญหาของ
ประชาชนในชุมชน และนำปัญหาเสนอต่อสาขาพรรค มีการแสดงความคิดเห็นต่อนโยบายพรรค
เข้าประชุมใหญ่เพื่อเสนอรายชื่อและพิจารณารายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค เข้าร่วมกิจกรรม
พรรคหาเสียงกับสาขาพรรค

สาขาพรรคประสบปัญหาอุปสรรคในเรื่องของผู้สนใจเข้าเป็นสมาชิกพรรคน้อย
เนื่องจากการเมืองแบ่งขั้ว ประชาชนทั่วไปไม่เข้าร่วมกิจกรรมในการให้ความรู้ทางการเมือง และ
บรรยากาศทางการเมืองไม่เอื้ออำนวย ประชาชนเมื่อหน้าการเมืองขาดการมีส่วนร่วมกับสาขา
พรรคการเมือง ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้รับการแก้ไขล่าช้า นโยบายพรรคเข้าใจยาก
ไม่มีผู้สมัครรายใหม่ที่เหมาะสม ส่วนใหญ่เป็นผู้สมัครหน้าเดิมๆ การรณรงค์หาเสียงไม่ปลอดภัย มี
การข่มขู่ คุกคาม

สมาชิกพรรคมีข้อเสนอแนะในบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคประชาธิปไตย
คือ ทางสาขาควรลดขั้นตอนในการสมัคร พรรคควรสนับสนุนวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถแต่
ละด้านในการให้ความรู้ สาขาควรให้ความสำคัญกับสมาชิกพรรคมากกว่านี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบ
ควรเร่งแก้ไขปัญหา โดยไม่ค้ำประกันว่าเป็นพรรคการเมืองใดนำเสนอ นโยบายพรรคควรเป็นนโยบายที่
เข้าใจง่าย ในการรับสมัครคัดเลือกควรสร้างบุคลากรรุ่นใหม่เพื่อเป็นทางเลือกใหม่ ในการรณรงค์
หาเสียงควรแข่งขันนำเสนอ นโยบายพรรคและปราศจากการข่มขู่คุกคาม

สรุป คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดมีบทบาทเกี่ยวข้องกับการดำเนิน
บทบาททางการเมืองของสาขาพรรคประชาธิปไตย คือ คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดได้มีการ
แนะนำเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมของพรรค การให้เงินสนับสนุนสาขาพรรคในการดำเนิน
กิจกรรมทางการเมืองทางสาขาได้เชิญให้ทาง คณะกรรมการการเลือกตั้ง ไปให้ความรู้ในเรื่องของ

ประชาธิปไตยและเรื่องของการเมืองในการประชุมสัมมนา พูดคุยในสภาทนายความหรือสมาคมต่างๆ บางครั้งการร้องทุกข์ประชาชนที่ไม่รู้จักที่ทำการสาขาก็ได้ฝากเรื่องทุกข์ไปยังสาขาพรรค ประชาธิปัตย์ ซึ่งทาง คณะกรรมการการเลือกตั้ง ก็ยินดีรับเรื่องไปให้ เช่น เรื่องการเดินหน้า ขับเคลื่อนนิสิตกิจกรรมชน ด้านพืชผลทางการเกษตร เรื่องปากท้องชาวบ้าน เรื่องค่าใช้จ่ายในการ บริหารจัดการพรรค มีการประชุมสาขาพรรคแต่ละสาขา จัดประชุมรับทราบปัญหาของชาวบ้าน รับ ปัญหาส่งต่อทางพรรคให้พรรคช่วยพิจารณา หากมีการเลือกตั้งทาง คณะกรรมการการเลือกตั้ง ก็ได้ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสรรหาบุคคลว่าบุคคลที่มีลักษณะและคุณสมบัติอย่างไร จึงจะเป็นตัว แทนที่ดีเข้าไปรับใช้ประชาชนอย่างแท้จริง ในการรณรงค์หาเสียงนั้น ทางคณะกรรมการการ เลือกตั้ง ก็ได้ให้คำแนะนำกับสาขาพรรคในการหาเสียงที่ถูกต้องและถูกกฎหมาย

คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าการดำเนินบทบาททางการเมืองท้องถิ่นของ สาขาพรรคประชาธิปัตย์มีปัญหาอุปสรรค คือ การสรรหาบุคคลเข้ามาเป็นสมาชิกนั้นค่อนข้างยาก เพราะประชาชนไม่นิยมพรรคประชาธิปัตย์ ทางสาขายังมีปัญหาในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เนื่องจากสาขามิถึงงบประมาณไม่เพียงพอ ซึ่งจบจาก กกต. ก็จัดสรรตามโควตาของสำนักงานใหญ่ ใน บางครั้งหากทาง กกต. ต้องออกพื้นที่สัมมนาสัญจรกับชาวบ้านซึ่งภาคเหนือนั้นได้ไปจัดที่จังหวัด พิชญ โลกนั้น เจ้าหน้าที่ที่ออกหน่วยงานทาง กกต. ไม่มีไอทีให้ต้องใช้เงินของตนเองในการซื้อ อาหารส่วนเรื่องที่พักทาง กกต. ก็จัดสรรให้ ดังนั้นทางสาขาก็จัดกิจกรรมได้อย่างไม่ต่อเนื่อง ความ ค่าเช่าในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนต้องพัฒนา ส่วนการรณรงค์หาเสียงนั้นทางสาขาก็ได้ทำ ตามกฎระเบียบทุกอย่าง จะมีปัญหาร้องเรียนบ้างก็มีการติครูผู้สมัครทับซ้อนกัน ซึ่งส่วนนี้ไม่ใช่ ความผิดสาขาเพราะสาขาจ้างวานในการติดตั้งอีกที

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นในการดำเนิน บทบาททางการเมืองของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ คือทางสาขาดังควรชูนโยบายให้เป็นที่นิยมชมชอบ ของประชาชนในพื้นที่เข้าไปถึงประชาชนที่ยากจน มีวิธีการขั้นตอนที่หลากหลายในการจัด กิจกรรมและเผยแพร่นโยบาย และควรพัฒนาความกล้าเข้าไปแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน

2. อภิปรายผล

1. บทบาททางการเมืองท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ศึกษากรณีอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ระหว่าง พ.ศ. 2550-พ.ศ. 2557

1.1 บทบาทในการรับและสรรหาบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค

การดำเนินบทบาทในการรับและสรรหาบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรคนี้ ผลการวิจัยพบว่า การหาสมาชิกนั้นเริ่มแรกจากการชักชวนญาติพี่น้องเพื่อนฝูงผู้ที่อยู่ใกล้ตัวให้เข้ามาเป็นสมาชิกก่อน จากนั้นก็ได้สมาชิกจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ กับชาวบ้าน ไม่ว่าจะเป็นงานบวช งานศพ งานแต่งงาน งานประเพณีต่างๆ ฯลฯ โดยการนำอุดมการณ์ นโยบายต่างๆ ของพรรค ประวัติพรรคมาอธิบายให้ชาวบ้านได้เข้าใจ และมีการประชาสัมพันธ์ทางวิทยุบ้างเป็นบางครั้ง ประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย และการขอเข้าประชุมประจำเดือนตามหมู่บ้านเพื่อถือโอกาสในการประชาสัมพันธ์ ซึ่งคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ กมลทิพย์ วรรณวงศ์ ที่วิจัยเรื่องบทบาทนอกการเลือกตั้งของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ในจังหวัดสงขลา “สาขาพรรคประชาธิปัตย์เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นงานบวช งานแต่งงาน งานทอดผ้าป่า เป็นต้น บทบาทดังกล่าวของสาขาพรรค ถือเป็นบทบาททางด้านสังคมอีกประการหนึ่ง การร่วมกิจกรรมต่างๆ ของท้องถิ่นจะช่วยเหลือสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นระหว่างสาขาพรรคและประชาชน ถือเป็นบทบาทที่ช่วยเรียกความนิยมให้กับสาขาพรรค ตลอดจนพรรคการเมืองนั้น และสาขาพรรคประชาธิปัตย์ให้ความสำคัญกับการหาสมาชิกเข้าพรรคอย่างสม่ำเสมอเป็นเพราะสมาชิกพรรคมีส่วนสำคัญในการสร้างรากฐานและความมั่นคงให้กับพรรคการเมือง ยังมีสมาชิกมากมายน่าใจ โอกาสที่จะได้รับการคัดเลือกเข้าไปทำหน้าที่ในสภายังมีมากขึ้นเท่านั้น การหาสมาชิกเข้าพรรคให้มากที่สุด จึงกลายเป็นนโยบายหนึ่งของของพรรคประชาธิปัตย์ (กมลทิพย์ วรรณวงศ์ 2542) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อเนก สุชาติ เรื่องการก่อตั้งและบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคการเมืองไทยภายใต้รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 “การหาสมาชิกพรรคจากกลุ่มตัวอย่างพบว่าในส่วนของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ มีประเด็นสำคัญคือ หาสมาชิกพรรคโดยการเข้าหาคนรอบตัว การเข้าร่วมกิจกรรมในงานบุญประเพณีของชาวบ้าน และทำกิจกรรมร่วมกับพรรคการเมือง เข้าถึงชาวบ้านในพื้นที่และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์นโยบายพรรคให้ประชาชนผ่านเสียงตามสาย” (อเนก สุชาติ 2555)

เนื่องจากสมาชิกพรรคเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของสาขาพรรค สาขาพรรคและพรรคการเมืองจะอยู่ได้ก็ต่อเมื่อมีสมาชิกพรรค หากไม่มีสมาชิกให้ความช่วยเหลือแล้ว สาขาพรรคและพรรคการเมืองก็จะไม่สามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองต่อไปได้ ดังนั้นสมาชิกจึงเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินกิจกรรมของสาขาไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้ จากการศึกษาพบว่าทางสาขาพรรคประชาธิปัตย์ได้มีวิธีการสรรหาสมาชิกที่หลากหลาย การที่จะหาสมาชิกเข้ามาได้นั้นทางสาขาต้องใช้วิธีการที่หลากหลายนานัปการเพื่อดึงประชาชนให้เข้ามาเป็นสมาชิกพรรค ผู้วิจัยเห็นด้วยกับทางสาขาพรรคประชาธิปัตย์ที่เริ่มจากการสรรหาสมาชิกรอบๆ ตัว ไม่ว่าจะเป็นญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง ซึ่งความสัมพันธ์อันใกล้ชิดย่อมนำมาสู่ความไว้วางใจ เป็นวิธีง่ายและได้ผลเร็ว การเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนของสาขาพรรคประชาธิปัตย์นั้นก็เป็นที่ไปในเชิงรุก

เพราะคำพิงการรขอให้ประชาชนเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกพรรคเองคงยาก เพราะประชาชนบางคนยังไม่รู้ที่ตั้งสำนักงานสาขา ไม่รู้ว่าการสมัครเข้าเป็นสมาชิกนั้นเพื่ออะไร กฎหมายพรรคการเมืองฉบับ (พ.ศ.2550) ห้ามมิให้ผู้ใดเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองในขณะที่เดียวกันเกินหนึ่งพรรค (มาตรา24) และลงโทษทางการปกครองไว้ว่า “ ผู้ใดฝ่าฝืน (มาตรา24) ต้องชำระค่าปรับทางปกครองไม่เกินสามพันบาท” (มาตรา12) ดังนั้นสาขาพรรคจึงควรพึงระมัดระวังและตรวจสอบให้แน่ชัดก่อนที่จะรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรคที่ไม่ขัดต่อกฎหมายและไม่เป็นสมาชิกพรรคซ้ำซ้อนกับพรรคการเมืองอื่น

1.2 บทบาทในการให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป

การดำเนินบทบาทในการให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า สาขาพรรคประชาธิปไตยเน้นการประชุมสัมมนาตามพื้นที่ต่างๆ มีการประชุมประจำเดือนโดยเชิญสมาชิกพรรคและประชาชนเข้าร่วมประชุมสัมมนาในแต่ละครั้ง โดยการเชิญ กกต. ส.ส. ผู้มีความรู้ทางการเมือง มาบรรยายให้ความรู้แก่สมาชิกพรรคและประชาชน ซึ่งคล้ายกับงานวิจัยของ กมลทิพย์ วรรณวงศ์ “สาขาพรรคประชาธิปไตย ให้บริการข่าวสารทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม แก่ท้องถิ่นเป็นอย่างดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการให้บริการข่าวสารต่างๆ ช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนทั่วไปและสมาชิกการเมืองได้ และการบริการข่าวสารอาจทำให้การเปลี่ยนแปลงข่าวสารระหว่างคนของพรรคและคนในท้องถิ่นด้วย” (กมลทิพย์ วรรณวงศ์ 2542) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอเนก สุขดี “สาขาพรรคประชาธิปไตยได้ดำเนินบทบาทการให้ความรู้ทางการเมืองนี้โดยส่วนใหญ่จะเน้นการประชุมสัมมนาสัญจรตามพื้นที่ต่างๆ มีการเชิญ กกต. และ ส.ส ในพื้นที่มาให้ความรู้ทางการเมือง” (อเนก สุขดี 2555)

เนื่องจากบทบาทการให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไปนั้น ในการให้ความรู้ทางการเมือง ซึ่งเป็นบทบาทที่สำคัญในการที่จะกล่อมเกลாதองการเมืองเพื่อให้เกิดความเป็นพลเมืองดีที่รัฐต้องการ และมีอิทธิพลต่อการเกิดพฤติกรรมทางการเมืองและการแสดงออกทางการเมืองของบุคคล ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่สำคัญของสาขาพรรคประชาธิปไตยที่จะต้องทำโดยเฉพาะการอบรมกล่อมเกลาทองการเมืองให้กับสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไปได้เข้าใจในระบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นประชาธิปไตยแบบตัวแทน ประชาธิปไตยทางตรงและประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม เป็นการเมืองภาคพลเมืองที่ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยตนเอง การให้ความรู้เหล่านี้ผู้วิจัยเห็นว่า สมาชิกพรรคและประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ซึ่งการให้ความรู้นั้นสาขาพรรคควรต้องให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง ควรปลูกฝังตั้งแต่เยาว์วัย โดยเริ่มต้นตั้งแต่ครอบครัวก่อนจนถึงระดับประเทศชาติ

1.3 บทบาทการรับฟังปัญหา ความเดือดร้อนจากสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป

การดำเนินบทบาทการรับฟังปัญหา ความเดือดร้อนจากสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า สาขาพรรคประชาธิปัตย์รับฟังทุกปัญหาที่ประชาชนแจ้งเข้ามา รวมทั้งเรื่องส่วนตัว ปัญหาความเดือดร้อนในพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นถนนหนทาง ทางระบายน้ำ กลิ่นน้ำเน่า น้ำท่วมขัง ไฟฟ้าเข้าไม่ถึง ฯลฯ ทางสาขาเองได้รับเรื่องร้องทุกข์จากประชาชนไว้ และได้ดำเนินการช่วยเหลือโดยประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้หน่วยงานนั้นๆ รับผิดชอบการแก้ไข อีกทั้งยังได้ออกเยี่ยมประชาชนเพื่อถามสารทุกข์สุกดิบกับชาวบ้านอีกด้วย ซึ่งคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ กมลทิพย์ วรรณวงศ์ ในเรื่องบทบาทนอกการเลือกตั้งของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ในจังหวัดสงขลา “ สาขาพรรคประชาธิปัตย์เป็นสื่อกลางร้องทุกข์ของประชาชนในท้องถิ่นเสนอต่อส่วนราชการเพราะนอกจากจะเป็นสื่อกลางระหว่างประชาชนกับพรรคการเมืองแล้ว สาขาพรรคต้องมีกิจกรรมด้านบริการให้กับประชาชนในท้องถิ่นด้วย (service activities) เพราะบทบาทอันนี้ช่วยสร้างความเชื่อถือให้กับพรรคการเมืองเมื่อประชาชนเชื่อถือและมั่นใจในบทบาทของสาขาพรรคแล้ว ความมั่นใจในพรรคการเมืองแม้อาจจะมีตามไปด้วย สาขาพรรคประชาธิปัตย์เอาใจใส่ทุกข์ของสุขประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้บทบาทดังกล่าวเป็นบทบาทในการให้บริการที่สำคัญมากสำหรับสาขาพรรคการเมือง ที่ต้องดำเนินการแทนพรรคการเมืองแม่และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประจำท้องถิ่นนั้น ซึ่งมีเวลาไม่เพียงพอเนื่องจากติดภารกิจอื่น ดังนั้นสาขาจึงต้องดำเนินการแทน เพื่อคงไว้ซึ่งเสียงสนับสนุนต่อพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดในท้องถิ่นนั้น” (กมลทิพย์ วรรณวงศ์ 2542) และสอดคล้องกับงานวิจัยของอเนก สุขดี เรื่องการก่อตั้งและบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคการเมืองไทยภายใต้รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 “ สาขาพรรคประชาธิปัตย์รับฟังปัญหาทุกปัญหาที่ประชาชนแจ้งเข้ามาทั้งเรื่องส่วนตัวและในพื้นที่ มีการออกเยี่ยมเยียนถึงบ้านเพื่อถามสารทุกข์สุกดิบของชาวบ้านและหาช่องทางในการประสานกับหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการแก้ไขต่อไป” (อเนก สุขดี 2555)

เนื่องจากบทบาทการรับฟังปัญหาความเดือดร้อนจากสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป สาขาพรรคมีขีดความสามารถจำกัดที่จะดำเนินการทุกอย่างได้ด้วยตนเอง จึงจำเป็นต้องมีการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มาดำเนินการ ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในหนึ่งวันมีมากมายรวมทั้งปัญหาเรื่องส่วนตัวด้วย ส่วนเจ้าหน้าที่หน่วยงานนั้นๆ มีจำกัด การดำเนินการให้ไม่สามารถทำให้ได้ทันในทุกกรณีจึงทำให้ชาวบ้านเกิดความไม่พอใจไม่พอใจจากการแก้ไขปัญหา นั้นๆ ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาที่ดีทางหนึ่ง แต่มีข้อสังเกตว่าเวลามีปัญหาทั้งสมาชิกและประชาชนจะคอยฟังแต่ทางสาขา ดังนั้นเพื่อแบ่งเบาภาระของสาขา สาขาควรสอนสมาชิกให้มีความสามารถแก้ไขปัญหาเองได้ โดยไม่ต้องรอให้สาขาช่วยเหลือ แต่ถ้าปัญหาไหนที่ไม่สามารถแก้ไขได้จริงๆ จึงค่อยขอความช่วยเหลือ

1.4 บทบาทการเป็นตัวเชื่อมระหว่างพรรคกับสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป

การดำเนินบทบาทการเป็นตัวเชื่อมระหว่างพรรคกับสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไปผลการวิจัยพบว่า สาขาพรรคประชาธิปัตย์ได้มีการประสานงานกับสาขาพรรคในจังหวัด และสำนักงานใหญ่ตลอดเวลาเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ในพื้นที่ รายงานความคืบหน้าการทำงานของสาขาพรรคและรายงานความเคลื่อนไหวของพรรคการเมืองคู่แข่งตลอดเวลา มีการประชุมภาคสาขาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ กมลทิพย์ วรรณวงศ์ เรื่องบทบาทนอกการเลือกตั้งของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ในจังหวัดสงขลา “สาขาพรรคเป็นสื่อกลางสร้างความเข้าใจในการทำงานของพรรคแก่ประชาชนทั้งนี้อาจเป็นเพราะการทำงานของพรรคประชาธิปัตย์จากส่วนกลางบางกรณีอาจทำความเข้าใจผิดกับสมาชิกพรรค หรือคนในท้องถิ่นที่เลือกพรรคเข้าไป ความเข้าใจอันนี้อาจมีผลต่อการยอมรับพรรคในสมัยการเลือกตั้งหน้า ดังนั้นสาขาจึงมีบทบาทสำคัญในการชี้แจงและทำความเข้าใจกับประชาชนแทน ส.ส. ซึ่งอาจไม่มีเวลาเพียงพอมาอธิบายด้วยตนเอง และยังเป็นสื่อกลางสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสมาชิกพรรค ทั้งนี้อาจเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกพรรค มีผลต่อความเข้มแข็งของพรรคการเมืองนั้นๆ ด้วย” (กมลทิพย์ วรรณวงศ์ 2542) และคล้ายคลึงกับงานวิจัยของอเนก สุขดี เรื่องการก่อตั้งและบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคการเมืองไทยภายใต้รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 “สาขาพรรคได้มีการติดต่อประสานงานกับพรรคสำนักงานใหญ่เป็นประจำ เรื่องติดต่อส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องร้องเรียนปัญหาต่างๆ ในพื้นที่ การรายงานความเคลื่อนไหวของพรรคคู่แข่ง นอกจากนี้สาขาพรรคยังมีการติดต่อกับสาขาพรรคในสำนักเดียวกันที่อยู่ในพื้นที่เดียวกัน มีการประชุมภาคของสาขาพรรคและมีการตั้งศูนย์ประสานงานสาขาพรรคในสำนักงานใหญ่ด้วย” (อเนก สุขดี 2555)

เนื่องจากการดำเนินบทบาทเป็นตัวเชื่อมระหว่างพรรคการเมือง สมาชิกพรรค และประชาชนทั่วไปโดยการประสานกับ ส.ส. หรือสำนักงานใหญ่ในกรณีที่เป็นปัญหาระดับชาติ ซึ่งสาขาไม่สามารถแก้ไขได้ ส่วนปัญหาที่สาขาพรรคจะดำเนินการแก้ไขได้ทันที ในเรื่องนี้ผู้วิจัยมีความคิดว่านอกจากจะเป็นการเชื่อมต่อนโยบายแล้ว พรรคจะต้องมีการเชื่อมต่อนโยบายอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินกิจกรรมของสาขาด้วย เช่น ข้อคิดเห็นต่างๆ จากสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป การรายงานการดำเนินงานและกิจกรรมของสมาชิกและสาขาในพื้นที่ การรายงานสภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมของสาขาพรรคในพื้นที่ต่อไป การประสานงานกับสาขาพรรคในจังหวัดเพื่อปรึกษาหารือ หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน และประสานงานไปยังสำนักงานใหญ่ตลอดเวลาเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ในพื้นที่ทั้งที่เป็นปัญหาที่สาขาสามารถแก้ไขได้ และที่สาขาพรรคไม่สามารถแก้ไขได้ เพื่อให้ทางสำนักงานใหญ่ได้พิจารณาปัญหานั้นๆ และได้รายงานความคืบหน้าการทำงานของสาขาพรรคว่าการทำงานนั้นดำเนินไป

ด้วยดีหรือประสบปัญหาอุปสรรคอะไรที่จะต้องให้สำนักงานใหญ่ช่วยแก้ไขให้ และรายงานความเคลื่อนไหวของพรรคการเมืองคู่แข่งตลอดเวลา คู่แข่งสำคัญของเชียงใหม่คือพรรคเพื่อไทย รายงานความเคลื่อนไหวทั้งทางด้านกิจกรรมต่างๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นที่นิยมของประชาชน มีการประชุมภาคสาขาอย่างสม่ำเสมอประชุมทั้ง 7 สาขาพรรคเพื่อหาทางออกให้พรรค และสามารถดำเนินการไปได้โดยไม่ติดขัด

1.5 บทบาทการเผยแพร่นโยบายและกิจกรรมของพรรค

จากการศึกษาบทบาทการเผยแพร่ นโยบายและกิจกรรมของพรรค ผลการวิจัยพบว่า สาขาพรรคประชาธิปัตย์มีการดำเนินการอย่างแพร่หลาย เช่น การแจกแผ่นพับ ใบปลิว สติกเกอร์ติดรถ ในสถานที่สำคัญต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นตลาด ชุมชน โรงเรียน ห้างสรรพสินค้า ฯลฯ การออกเสียงตามสาย การออกบูท ทิคป้าย โปสเตอร์ ออกวิทยุ หรือการนัดพูดคุยกันในสภาภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลทิพย์ วรรณวงศ์ เรื่อง บทบาทนอกการเลือกตั้งของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ในจังหวัดสงขลา “สาขาพรรคประชาธิปัตย์มีการจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญขึ้นในท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรัฐธรรมนูญฉบับใหม่มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวเนื่องกับพรรคการเมืองและการเลือกตั้งหลายประเด็น เพราะฉะนั้นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับประชาชน จึงมีผลต่อคะแนนเสียงเลือกตั้งด้วย สาขาพรรคประชาธิปัตย์จัดประชุมสัมมนาขึ้นในท้องถิ่น โดยให้ ศ.ส หรือนักวิชาการมาให้ความรู้แก่ประชาชน ทั้งนี้เพราะการจัดกิจกรรมดังกล่าวเป็นการช่วยในการหาเสียงให้กับพรรคการเมืองแม่ด้วย โดยเฉพาะการจัดประชุม สัมมนาที่ให้ ศ.ส มาเป็นวิทยากรทำให้สัมพันธ์ระหว่าง ศ.ส สาขาพรรคประชาธิปัตย์กับประชาชนแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น” (กมลทิพย์ วรรณวงศ์ 2542) และสอดคล้องกับงานวิจัยของอนง สุชาติ เรื่องการก่อตั้งและบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคการเมืองไทยภายใต้รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 “สาขาพรรคประชาธิปัตย์มีการดำเนินการอย่างแพร่หลายทั้งการแจกแผ่นพัฒนาชุมชน ตลอดจนให้กรรมการสาขาช่วยเผยแพร่การออกบูทในงานประจำปี และการประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย” (อนง สุชาติ 2555)

เนื่องการดำเนินบทบาทการเผยแพร่ นโยบายและกิจกรรมของพรรค สาขาพรรคประชาธิปัตย์เน้นการดำเนินกิจกรรมนี้ในวันที่มีการประชุมใหญ่สามัญ สัมมนา และช่วงก่อนการเลือกตั้ง ในเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่า การที่ข้อบังคับพรรคกำหนดให้มีการประชุมใหญ่ประจำปีสาขาพรรคอย่างน้อยปีละครั้งนั้น ดูแล้วอาจจะเพียงพอต่อการรับทราบนโยบายและกิจกรรมของพรรค แต่อาจไม่เพียงพอต่อการให้โอกาสสมาชิกพรรคได้ชี้แจงปัญหาความเดือดร้อนหรือความต้องการของตนให้กับคณะกรรมการสาขาได้ พฤติกรรมการเผยแพร่ควรเป็นไปในทางที่สร้างสรรค์และตรงไปตรงมา การดำเนินการเผยแพร่ นโยบายและกิจกรรมนั้นจะให้ได้ผลต้องร่วมมือกันจาก

หลายๆ ฝ่าย โดยเฉพาะสมาชิกพรรคในพื้นที่ รวมทั้งนโยบายพรรคที่เป็นที่โดนใจของประชาชน ถ้านโยบายที่ออกมาเป็นนโยบายระยะยาวเห็นผลชัด ไม่เป็นที่นิยมชมชอบของประชาชนก็จะส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมของสาขาพรรคไม่ค่อยประสบผลสำเร็จ

1.6 บทบาทการพิจารณาคัดเลือกตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรค

จากการศึกษาบทบาทการพิจารณาคัดเลือกตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรค ผลการวิจัยพบว่า สาขาพรรคประชาธิปัตย์มีการประชุมสมาชิกกันก่อนตกลงกันก่อนเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาภายหลัง แล้วจึงเสนอชื่อเข้าไปยังพรรค เพื่อให้คณะกรรมการบริหารพรรคได้พิจารณา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อเนก สุขดี เรื่องการก่อตั้งและบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคการเมืองไทยภายใต้รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 “สาขาพรรคประชาธิปัตย์มีบทบาทในการพิจารณาคัดเลือกตัวผู้สมัครในรูปแบบการประชุมสมาชิกพรรค แล้วเสนอชื่อเข้าไปยังพรรคเพื่อให้กรรมการบริหารพรรคได้พิจารณา ซึ่งเป็นไปตามข้อบังคับพรรคการเมืองประชาธิปัตย์ พ.ศ. 2551 ข้อที่ 73”

เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 (มาตรา 38) ที่กำหนดให้อำนาจของส่วนกลางโดยคณะกรรมการบริหารพรรคเป็นผู้คัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง อันเป็นการบัญญัติที่ทำให้อำนาจในการกำหนดตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งของสมาชิกถูกละเลยและไม่มีสภาพบังคับรองรับหลักการดังกล่าวให้ปฏิบัติได้อย่างแท้จริง สาขาพรรคประชาธิปัตย์มีการประชุมสมาชิกกันก่อนให้โอกาสสมาชิกทุกคนเสนอคนที่ตนเองคิดว่าเหมาะสมขึ้นมาเพื่อทำการคัดเลือกต้องตกลงกันก่อนเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาภายหลัง ก็มีทั้งการเสนอรายชื่อคนเก่าเข้ารับการคัดเลือก แต่ก็มีคนที่เสนอรายชื่อคนใหม่ๆ เพื่อเข้ารับการคัดเลือกเหมือนกัน แล้วจึงทำการคัดเลือกโดยการโหวตเสียงเมื่อโหวตได้แล้วจึงเสนอชื่อเข้าไปยังพรรค เพื่อให้คณะกรรมการบริหารพรรคได้พิจารณา ตามหลักการของประชาธิปัตย์โดยนั้น อำนาจในการกำหนดตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนในนามของพรรคถือเป็นอำนาจสูงสุดของสมาชิกพรรคอย่างแท้จริง พรรคการเมืองควรให้อำนาจดังกล่าวนี้เป็นของสมาชิกในเขตสาขาพรรคทุกคนโดยตรง ทั้งนี้ก็เพื่อการลดการรวมศูนย์อำนาจในการตัดสินใจคัดเลือกของกรรมการบริหารพรรคในส่วนกลางที่มักจะคัดเลือกบุคคลที่รู้จัก เพื่อนสนิท มิตรสหาย นายทุน ลงสมัครเป็นผู้แทน ผู้วิจัยเห็นว่าในการพิจารณาคัดเลือกผู้สมัครควรอยู่ที่สาขาพรรค เพราะสาขาพรรคย่อมรู้ดีว่าจะคัดเลือกผู้สมัครอย่างไร ใครที่มีที่มึ่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมที่จะเป็นตัวแทนเข้าไปแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้อย่างแท้จริง

1.7 บทบาทการช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค

จากการศึกษาบทบาทการช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค ผลการวิจัยพบว่า สาขาพรรคประชาธิปัตย์ ได้ดำเนินการรณรงค์หาเสียงหาเสียงช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การแจกแผ่นพับ ใบปลิว ดิฉัน แจกสติ๊กเกอร์ติดรถ ปราศรัยหาเสียง เดินขบวนหาเสียง เดินตามบ้าน เคาะประตูบ้าน รถกระจายเสียง เสียงตามสาย วิทยุชุมชน แจกบัตรแนะนำตัว แนะนำตัวในที่ประชุมประจำเดือนของแต่ละหมู่บ้านซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อเนก สุขดี เรื่องการก่อตั้งและบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคการเมืองไทยภายใต้รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 “สาขาพรรคได้ดำเนินการช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคโดยวิธีการที่หลากหลาย อาทิ เช่น มีการเดินตามบ้าน (เคาะประตูบ้าน) การแจกแผ่นพับ ใบปลิว แผ่นป้าย ใช้รถกระจายเสียง การปราศรัยหาเสียงโดยกรรมการสาขา และสมาชิกพรรคช่วยกัน มีบางคนที่ประชาชนสาขาพรรคประชาธิปัตย์ได้ให้ข้อมูลว่า ประชาชนในพื้นที่มีความสนใจทางการเมืองมาก โดยเฉพาะในช่วงการเลือกตั้ง คนจะไปฟังการปราศรัยกันมาก ซึ่งส่งผลดีต่อสาขาพรรค ทำให้สาขาพรรคเบาแรงไม่ต้องไปอธิบายอะไรมาก” (อเนก สุขดี 2555)

เนื่องจากการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งของพรรคการเมือง สาขาพรรคมีบทบาทสำคัญในการดำเนินกิจกรรมนี้เช่นกัน ในการออกหาเสียงสาขาจะต้องมีการวางแผนในเรื่องของวัน เวลา สถานที่ กำลังคน และวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อมในการหาเสียง โดยกรรมการสาขาและสมาชิกพรรคร่วมกับประชาชนที่สนับสนุน ออกตระเวนไปให้ทั่วทุกพื้นที่โดยเน้นนโยบายพรรคเป็นสำคัญ ในบทบาทนี้ผู้วิจัยเห็นว่า การเดินหาเสียงตามบ้าน (เคาะประตูบ้าน) พร้อมแจกนามบัตรผู้สมัครนั้นเป็นวิธีการหนึ่งที่ยังใช้ได้ผลในปัจจุบัน รวมถึงการประหยัดค่าใช้จ่ายอีกทางหนึ่งด้วย เพราะการเข้าถึงตัวชาวบ้านถึงแม้ในบางครั้งจะถูกปฏิเสธ แต่ก็เป็นการได้เห็นหน้าเห็นตา ได้พูดคุยอย่างใกล้ชิดมากกว่าวิธีการหาเสียงในรูปแบบอื่น อย่างไรก็ตามในการรณรงค์หาเสียงจะต้องมีบ้างที่จะต้องพบกับคู่แข่งหรือผู้ที่ที่มีความคิดเห็นต่าง ก็ต้องเข้าใจว่านั่นเป็นเรื่องปกติของการเมืองในระบบประชาธิปไตย

สรุปการอภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรค : ศึกษากรณีสาขาพรรคประชาธิปัตย์ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้นำมาเปรียบเทียบกับงานวิจัยของกมลทิพย์ วรรณวงศ์ เรื่องบทบาทนอกการเลือกตั้งของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ในจังหวัดสงขลาซึ่งวิจัยในเขตจังหวัดสงขลา และงานวิจัยของอเนก สุขดี เรื่องการก่อตั้งและบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคการเมืองไทยภายใต้รัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2550 ซึ่งวิจัยทั่วทุกภาคในประเทศ เป็นการ

วิจัยในบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ ใช้วิธีการดำเนินบทบาทที่เหมือนกัน แต่มีความแตกต่างกันในเรื่องพื้นที่การศึกษา กลุ่มประชากรศึกษา วิจัย และระยะเวลาในการทำวิจัย แต่ผลการศึกษากลับมาด้วยความคล้ายคลึงกัน แม้ผลการวิจัยจะออกมาจะเป็นเช่นนี้แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าการได้รับความนิยมนอกจากประชาชนต่างกันโดยสิ้นเชิง โดยเฉพาะพื้นที่ในเขตภาคเหนือและในเขตภาคใต้ ซึ่งอาจเป็นผลจากการแบ่งขั้วแบ่งสีทางการเมือง จึงทำให้บทบาททางการเมืองท้องถิ่นได้รับความสนใจและส่งเสริมสนับสนุนจากประชาชนแตกต่างกัน

สาขาพรรคประชาธิปัตย์เปรียบเสมือนฐานรากที่สำคัญของพรรคประชาธิปัตย์ ที่จะทำให้พรรคประชาธิปัตย์ทรงตัวได้อย่างมั่นคงละมีความเข้มแข็ง เป็นองค์กรที่สำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคที่อยู่ในท้องถิ่นให้มีศูนย์กลางในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับพรรค โดยสาขาพรรคเป็นตัวเชื่อมระหว่างประชาชนและกลุ่มคนต่างๆ ในการรวบรวมปัญหาและความต้องการของสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไปส่งไปยังสำนักงานใหญ่ และนำนโยบายพรรคไปปฏิบัติ สร้างผู้นำท้องถิ่น สนับสนุนพรรคในการเลือกตั้ง ให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไป เป็นกลไกในการสรรหาและคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรค เป็นศูนย์รวมทางความคิดด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

เนื่องจากสาขาพรรคเป็นส่วนหนึ่งของพรรคการเมืองจึงต้องมีหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมายและหน้าที่ที่ควรปฏิบัติ ตามแนวคิดของ โจเซฟ ลา พาลอมบารา Joseph La Palombara) และไมรอน ไวนเนอร์ (Myron Weiner) (อ้างใน ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ 2550:26) กล่าวว่องค์กรหรือสถาบันที่จะได้ชื่อว่าเป็นพรรคการเมืองที่แท้จริงจะต้องมีลักษณะ 4 ประการดังนี้

1. พรรคการเมืองต้องมีความยั่งยืน โดยความยั่งยืนของพรรคการเมืองจะต้องไม่ขึ้นอยู่กับชีวิตหรืออำนาจของผู้นำในพรรคการเมือง
2. พรรคการเมืองจะต้องมีสาขาของพรรคกระจายไปสู่ชนบทโดยมีขอบข่ายการติดต่อสื่อสารระหว่างสำนักงานใหญ่และสาขาพรรคการเมือง
3. บรรดากลุ่มผู้นำในพรรคการเมืองมีความตั้งใจอย่างแท้จริงที่จะรวมอำนาจการตัดสินใจนโยบายต่างๆ มาให้พรรคการเมืองของตนแต่ผู้เดียว หรือมิฉะนั้นก็เข้าร่วมกับพรรคการเมืองอื่นไม่เพียงแต่ใช้อิทธิพลเข้าแทรกแซงนโยบายเท่านั้น
4. พรรคการเมืองต้องพยายามหาคะแนนนิยมเมื่อมีการเลือกตั้งและหาการสนับสนุนจากประชาชนทั่วไปเมื่อมีการเลือกตั้ง

ตามข้อ 2 ผู้วิจัยเห็นว่าเรื่องนี้พรรคได้ให้ความสำคัญในการก่อตั้งสาขาพรรคให้แพร่กระจายไปสู่ชนบทหรือทั่วภูมิภาค ตามแนวคิดของ โจเซฟ ลา พาลอมบารา และไมรอน ไวนเนอร์ ดังอุดมการณ์ของพรรคประชาธิปัตย์ข้อหนึ่งที่ว่า “พรรคจะกระจายการดำเนินงานในท้องถิ่นให้

มากที่สุดเนื่องจากองค์กรในท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกับท้องถิ่นมากกว่าส่วนกลาง (สังคีต พิริยะ-
รังสรรค์ และผาสุก พงษ์ไพจิตร 2539:175)

การก่อตั้งสาขากระจายไปในชนบทนั้น จะทำให้พรรคมีฐานมวลชนที่หลากหลายมี
ฐานรากที่ทำให้พรรคยืนทรงตัวได้อย่างมั่นคงและเข้มแข็ง

ในประเด็นของการติดต่อสื่อสารระหว่างสำนักงานใหญ่กับสาขาพรรคการเมืองตาม
แนวคิดของ โจเซฟ ลา พาลอมบารา และไมรอน ไวนเนอร์ ผู้วิจัยเห็นว่าการติดต่อสื่อสารเป็น
สิ่งจำเป็นในสังคมปัจจุบันที่ข้อมูลข่าวสารได้หลั่งไหลเข้ามาตลอดเวลาเพราะมีเทคโนโลยีที่
ทันสมัย ดังนั้นการสร้างเครือข่ายการติดต่อสื่อสารระหว่างพรรคกับสาขาพรรคจึงเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่ง
การมีระบบเครือข่ายการติดต่อที่ทันสมัยจะทำให้สาขาพรรคและพรรคการเมืองได้รับประโยชน์
จากข้อมูลต่างๆ ที่จะนำมาประกอบการตัดสินใจในการดำเนินการทางการเมืองได้เป็นอย่างดีและมี
ประสิทธิภาพ

สาขาพรรคประชาธิปไตยได้ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยมาใช้ในสาขาพรรค
โดยเฉพาะระบบคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ตที่จะเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารถึงกันได้ด้วย
รวดเร็ว แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าการติดต่อระหว่างพรรคกับสาขาพรรคจะเป็นการติดต่อเป็นการ
ส่วนตัว หรือสายตรงมายังประธานสาขา โดยที่สำนักงานใหญ่ไม่ทราบเรื่อง อาจทำข้อมูลสื่อสาร
คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงได้ ผู้วิจัยเห็นว่าเพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของข้อมูลข่าวสาร
พรรคควรเพิ่มช่องทางการสื่อสารอย่างเป็นทางการเพื่อป้องกันการคลาดเคลื่อนของข่าวสารที่อาจ
ไม่ตรงกัน

เงินทุนหรืองบประมาณเป็นปัจจัยในการดำรงอยู่และความต่อเนื่องในกิจกรรมทาง
การเมืองของสาขาพรรคการเมือง จากการสัมภาษณ์ผู้คณะกรรมการสาขาพรรค สมาชิกพรรค และ
กท.จังหวัด ได้ให้ข้อมูลตรงกันว่าเงินทุนเป็นปัจจัยสำคัญระดับต้นๆ ของการดำเนินกิจกรรมของ
สาขาพรรค การหาเงินทุนให้กับสาขาพรรคจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินกิจกรรมของสาขาพรรค
ให้ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คณะกรรมการสาขาพรรคประชาธิปไตยเป็นบุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิกของ
สาขาในที่ประชุมสาขาตามข้อบังคับพรรค สำหรับปัญหากรรมการสาขาพรรคประชาธิปไตยที่พบ
นั่นก็คือ กรรมการสาขาได้รับค่าตอบแทนที่เป็นรายได้ประจำจาก คณะกรรมการการเลือกตั้ง (โดย
กองทุนพัฒนาการเมือง) เดือนละ 4,000 บาทต่อเดือน ซึ่งไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพในแต่ละวัน จึง
มีการประกอบอาชีพส่วนตัวเพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัว จึงไม่สามารถทุ่มเทเวลาทำงานให้กับ
สาขาพรรคได้อย่างเต็มที่ ในประเด็นนี้ผู้วิจัยเห็นว่า ตำแหน่งกรรมการสาขาพรรคแม้ว่าทุกคนจะเข้า
มาด้วยจิตสาธารณะ มีความเสียสละ มีความพร้อม มีอุดมการณ์ทางการเมือง แต่ถ้าพิจารณาตาม

ความเป็นจริงแล้วสิ่งที่กรรมการสาขาส่วนใหญ่ไม่ค่อยพร้อมกันก็คือ เงินทุนและเวลาเพราะใช้เวลาส่วนใหญ่ไปประกอบอาชีพส่วนตัวเพื่อหาเลี้ยงตนเองและครอบครัว เพื่อให้ปัญหานี้บรรเทาลงไป ได้ผู้วิจัยเห็นว่า กกต. โดยกองทุนพัฒนาการเมืองน่าจะพิจารณาเพิ่มเงินประจำตำแหน่งให้แก่สาขาพรรค พรรคการเมืองควรพิจารณาเบี้ยเลี้ยง หรือค่าเดินทางแก่กรรมการสาขาพรรคเพื่อเป็นแรงจูงใจในการทำงาน

คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีบทบาทส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล ติดตามตรวจสอบ ให้ความรู้ คำแนะนำ ให้คำปรึกษาการดำเนินบทบาททางการเมืองให้กับสาขาพรรค ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดถึงการดำเนินบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ พบว่าดำเนินบทบาทไม่ต่อเนื่อง ส่วนใหญ่มุ่งเน้นเฉพาะการเลือกตั้ง ส่วนช่วงที่ไม่มีมีการเลือกตั้งไม่ค่อยมีบทบาทมากนัก

สำหรับเกณฑ์การสนับสนุนกองทุนเพื่อพัฒนาการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 และประกาศ คณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่องการสนับสนุนเงินอุดหนุนจากกองทุนเพื่อพัฒนาการเมือง พ.ศ. 2554 นั้นปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมืองฉบับก่อนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการสนับสนุนพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ในสาระสำคัญคือ ตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งเรื่องกองทุนเพื่อพัฒนาการเมือง พ.ศ. 2554 ได้กำหนดให้พรรคการเมืองที่มีสิทธิ์จะได้รับเงินจัดสรรสนับสนุนจะต้องเป็นพรรคการเมืองที่มีลักษณะดังนี้

1. เป็นพรรคการเมืองที่ได้ดำเนินการครบถ้วนตามมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550
2. เป็นพรรคการเมืองที่ได้ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งครั้งล่าสุด โดยได้รับคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.5 ของคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองทุกพรรคได้รับการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อรวมกัน หรือได้รับคะแนนเสียงแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.5 ของคะแนนเสียงที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคนได้รับในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งรวมกันทั่วประเทศ
3. เป็นพรรคการเมืองที่ยื่นแผนการดำเนินประจำปีและแผนการใช้จ่ายประจำปี ภายในระยะเวลาที่กรรมการกำหนด

สำหรับหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินกองทุนเพื่อพัฒนาการเมืองนั้น คณะกรรมการเลือกตั้งโดยคณะกรรมการเลือกตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการเมืองจะจัดสรรเงินตามหลักเกณฑ์มาตรา

75 พรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่2) พ.ศ.2554
ดังนี้

จัดสรรตามจำนวนคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อที่ได้รับจากการเลือกตั้งทั่วไปครั้งหลังสุดร้อยละ40ของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรร

จัดสรรตามจำนวนคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ได้จากการเลือกตั้งทั่วไปครั้งหลังสุดร้อยละ 40 ของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรร

จัดสรรตามจำนวนสาขาพรรคการเมือง ซึ่งมีลักษณะตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดร้อยละ 10 ของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรร

จัดสรรตามจำนวนสมาชิกพรรคซึ่งชำระค่าบำรุงรายปี ร้อยละ 10 ของจำนวนเงินจัดสรรทั้งหมด

ทั้งนี้การจัดสรรเงินให้แก่พรรคการเมืองตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวในแต่ละปีจะจัดสรรให้พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งเกินกึ่งหนึ่งของวงเงินทั้งหมดที่จัดสรรในปีนั้นมิได้

จากหลักการดังกล่าวผู้วิจัยมีความเห็นว่า เป็นหลักเกณฑ์ที่เอื้อประโยชน์ให้กับพรรคการเมืองที่ได้รับคะแนนเสียงจากการเลือกตั้ง ทั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตการเลือกตั้ง โดยให้สัดส่วนการจัดสรรจากจำนวนคะแนนเสียงทั้งสองประเภทถึงร้อยละ 80 ขณะที่สัดส่วนตามจำนวนสาขาพรรคและสมาชิกพรรครวมกันเพียงร้อยละ20 ทำให้พรรคการเมืองขนาดเล็กได้รับเงินจัดสรรสนับสนุนเพียงเล็กน้อย โดยส่วนใหญ่สนับสนุนได้เพียงเงินเดือน ค่าจ้างเจ้าหน้าที่ ค่าเช่าสำนักงาน และค่าสาธารณูปโภค ซึ่งไม่เพียงพอต่อการบริหารและการดำเนินกิจกรรมของสาขา

อย่างไรก็ตามการจะส่งเสริมพรรคการเมืองให้มีความเข้มแข็งและเป็นสถาบันทางการเมืองของปวงชนได้นั้น ประเด็นสำคัญอยู่ที่สาขาพรรคและสมาชิกพรรค ซึ่งจะต้องได้รับการจัดสรรให้ใกล้เคียงกับเกณฑ์อื่นๆ ตามความเป็นจริงเพราะว่าเกณฑ์การจัดสรรตามจำนวนคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งทั้งสองแบบนี้ส่วนใหญ่เอื้อประโยชน์ให้กับพรรคการเมืองขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นหน้าที่ของ คณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยคณะกรรมการเพื่อพัฒนาการเมืองที่จะพิจารณาประเด็นนี้ และหาแนวทางป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้อีก

สำหรับบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ ช่วยให้พรรคประชาธิปัตย์เข้มแข็งและเป็นสถาบันทางการเมืองได้นั้น ในประเด็นนี้ผู้วิจัยเห็นว่าการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.2550 พรรคการเมือง รวมทั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยกองทุนเพื่อพัฒนาพรรคการเมืองได้ให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนการดำเนินบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคประชาธิปัตย์มากขึ้น จึงทำให้สาขาพรรคประชาธิปัตย์ดำเนินการไปได้ด้วยดีถึงแม้จะมีการติดขัดและไม่ต่อเนื่องอยู่

บ้าง มีการให้สมาชิกพรรคและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมของสาขาพรรคมากขึ้น มีการเชื่อมโยงกับประชาชนและสังคมมากขึ้น สาขาพรรคจึงทำให้ระบบการเมืองเข้มแข็ง และพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองของปวงชนได้

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.1.1 ข้อเสนอแนะต่อพรรคการเมือง

1) พรรคประชาธิปัตย์ควรให้ความสำคัญ ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือแก่สาขาพรรคอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะปัจจัยด้านเงินทุนหรืองบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากกองทุนพัฒนาการเมืองให้เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง

2) พรรคประชาธิปัตย์ควรเพิ่มค่าตอบแทนที่เหมาะสมแก่เจ้าหน้าที่สาขา เพื่อเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน

3) พรรคประชาธิปัตย์ควรสร้างนโยบายตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง พรรคต้องรู้ว่าประชาชนต้องการอะไร แล้วนำความต้องการของประชาชนนั้นไปสร้างนโยบาย ให้เป็นที่นิยมชมชอบของประชาชนในพื้นที่

4) พรรคประชาธิปัตย์ควรสร้างนโยบายระยะสั้น เห็นผลเร็ว และทันใจประชาชน

5) พรรคประชาธิปัตย์ควรนำอุดมการณ์และนโยบายพรรคไปเปรียบเทียบกับคู่แข่งที่สำคัญ หาข้อดีข้อด้อยแล้วนำมาปรับใช้ อย่างเช่นอุดมการณ์ข้อหนึ่งที่ว่า “พรรคจะกระจายการดำเนินงานในท้องถิ่นให้มากที่สุด เนื่องจากองค์กรทางท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกับท้องถิ่นมากกว่าส่วนกลาง” นำไปเปรียบเทียบกับคู่แข่งว่าคู่แข่งได้มีการกระจายการดำเนินงานในท้องถิ่นหรือไม่ อย่างไรมากน้อยแค่ไหนและผลการเปรียบเทียบออกมาเป็นอย่างไรระหว่างพรรคประชาธิปัตย์และพรรคคู่แข่ง

6) พรรคประชาธิปัตย์ควรเพิ่มอำนาจในการตัดสินใจให้กับสาขาพรรค เพื่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เป็นไปอย่างต่อเนื่อง เช่น การมอบทุนการศึกษา เป็นต้น

7) พรรคประชาธิปัตย์ควรเข้าไปช่วยเหลือกระตุ้นให้สาขาพรรคมีความเคลื่อนไหวและมีการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา เพราะสาขาพรรคเป็นองค์กรขนาดเล็ก กรรมการสาขาและสมาชิกพรรคมักทุ่มเทให้กับกิจการส่วนตัวก่อน ยังไม่เห็นประโยชน์สำคัญของสาขาพรรคการเมืองอย่างแท้จริง

8) พรรคประชาธิปไตยควรปรับโครงสร้างสาขาพรรค ให้ผลงานของสาขาขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของกรรมการสาขา มากกว่าความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

9) พรรคประชาธิปไตยควรจัดประชุมสังสรรค์ขึ้นระหว่างแกนนำของสาขาพรรค ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแกนนำของสาขาพรรคมีบทบาทสำคัญในสาขาพรรค เป็นผู้ดูแล และควบคุมการทำงานภายในสาขานั้นๆ การสร้างสัมพันธ์ที่ดีจะส่งผลถึงการร่วมงานที่ดี และยังก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน ข้อมูลและปัญหาการทำงานระหว่างกันด้วย

10) พรรคประชาธิปไตย ควรเอาใจใส่ทุกข์สุขของประชาชนในท้องถิ่น โดยเป็นสื่อกลางระดมความช่วยเหลือจากภาคเอกชน โดยการนำสิ่งของมาแจกจ่ายให้กับผู้ประสบภัยจากธรรมชาติ เช่น ภัยหนาว ภัยจากน้ำท่วม ถือเป็นบทบาททางสังคมอีกบทบาทหนึ่ง การให้ความช่วยเหลือจะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีทัศนคติที่ดีต่อพรรค การดำเนินการทางท้องถิ่นโดยผ่านทางสาขาพรรค

11) พรรคประชาธิปไตยควรจัดส่งเสริมกิจกรรมการเล่นกีฬาภายในพรรค โดยเชิญกรรมการสาขา สมาชิกพรรค และประชาชนทั่วไปที่มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม เช่น การจัดให้มีการแข่งขันฟุตบอล ซึ่งเป็นบทบาททางสังคมที่พรรคควรนำมาใช้ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างพรรค สาขาพรรค สมาชิกพรรค และประชาชนทั่วไป

12) พรรคประชาธิปไตยควรส่งเสริมกิจกรรมการต่อต้านยาเสพติด ทั้งนี้เพราะกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมทางสังคมที่จะช่วยสร้างภาพลักษณ์ และทัศนคติที่ดีของประชาชนต่อพรรคประชาธิปไตย โดยการกระจายกิจกรรมต่างๆ ไปตามสาขา

3.1.2 ข้อเสนอแนะต่อสาขาพรรคการเมือง

1) สาขาพรรคควรเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่กรรมการสาขาและเจ้าหน้าที่สาขาในการดำเนินกิจกรรมของสาขาให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมายและข้อบังคับพรรค

2) สาขาพรรคควรให้ความสำคัญกับสมาชิกพรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกด้าน

3) สาขาพรรคต้องดำเนินบทบาททางการเมืองอย่างต่อเนื่องทุกบทบาท เพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างในการหันเหความสนใจของประชาชนไปพรรคการเมืองอื่น

4) สาขาพรรคควรพิจารณาคัดสรรสมาชิกอย่างมีคุณภาพและระมัดระวังตรวจสอบในการรับสมัครเข้าพรรคเพื่อไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อน

5) สาขาพรรคควรให้ความรู้ความเข้าใจประชาชนในการเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคเพื่อไม่ให้เกิดสมาชิกซ้ำซ้อนและต้องเสียค่าปรับ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

พรรคการเมือง (พ.ศ.2550) บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดเป็นสมาชิกการเมืองในขณะเดียวกันเกิน 1 พรรค (มาตรา 24) ผู้ใดฝ่าฝืนต้องปรับทางปกครอง สามพันบาท (มาตรา 125)

6) สาขาพรรคควรถาหาข้อมูลของคู่แข่งในพื้นที่ที่ได้รับความสนใจ เพื่อนำข้อมูลนั้นเสนอต่อพรรค เพื่อที่จะให้พรรคพิจารณาปรับปรุงแก้ไข

7) สาขาพรรคควรพัฒนาความล่าช้าในการแก้ไขปัญหา เช่น ในเขตพื้นที่อาจมีฝ่ายที่ระบายน้ำชำระคเมื่อประชาชนร้องทุกข์มายังสาขา สาขาควรเร่งจัดการ หากไม่ใช่เป็นเรื่องที่สาขาจะต้องรับผิดชอบ สาขาควรแจ้งไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบให้รีบเข้ามาดำเนินการแก้ไขปัญหา ขณะที่รอการแก้ไขปัญหาตรงจุดนี้ สาขาควรเร่งรีบแก้ไขปัญหา ที่ง่ายและใช้เวลาอันน้อยก่อน เช่น เปลี่ยนหลอดไฟตามถนนในหมู่บ้าน เป็นต้น ส่วนปัญหาที่ต้องประสานกับสำนักงานใหญ่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรทำภายหลัง และควรอธิบายเหตุผลให้ประชาชนเข้าใจ

8) สาขาพรรคควรให้โอกาสสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไปในการถูกคัดเลือกเป็นผู้สมัคร

9) สาขาพรรคควรเลือกผู้สมัครหน้าใหม่ที่เป็นคนในพื้นที่และคุ้นเคยกับประชาชนเป็นอย่างดี มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจดี เพื่อเป็นทางเลือกใหม่

10) สาขาพรรคประชาธิปไตยควรถาหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพรรคประชาธิปไตยในที่ตั้งสาขาพรรคให้มากกว่านี้ เพราะจะทำให้ผู้ที่สนใจทางการเมืองในพื้นที่ทราบถึงความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าของพรรคประชาธิปไตย

11) สาขาพรรคประชาธิปไตยควรประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน และผลการดำเนินงานของพรรคประชาธิปไตยให้ประชาชนได้รับทราบ เพื่อจูงใจให้ประชาชนสมัครเข้ามาเป็นสมาชิกพรรค

12) สาขาพรรคประชาธิปไตยควรส่งจดหมายเชิญชวนประชาชนเข้ามาเป็นสมาชิกพรรค เพื่อเป็นทางเลือกหนึ่งในการสรรหาบุคคลเข้ามาเป็นสมาชิกพรรค

13) สาขาพรรคประชาธิปไตยควรจัดประชุมสัมมนาขึ้นในท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ โดยให้ ส.ส หรือนักวิชาการมาให้ความรู้แก่ประชาชน การจัดกิจกรรมดังกล่าวเป็นการช่วยในหาเสียงให้กับพรรค เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง ส.ส สาขาพรรค สมาชิกพรรค และประชาชนทั่วไป ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

14) สาขาพรรคประชาธิปไตยควรให้ความสำคัญกับสมาชิกพรรคอย่างสม่ำเสมอ เพราะสมาชิกพรรคมีส่วนสำคัญในการสร้างรากฐาน และความมั่นคงให้กับพรรคการเมือง ยิ่งสมาชิกมากเท่าใดโอกาสที่จะได้รับการคัดเลือกเข้าไปทำหน้าที่ในสภามีมากขึ้นเท่านั้น

15) สาขาพรรคประชาธิปไตยควรให้บริการข้อมูลข่าวสารทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมแก่ท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่าง สาขาพรรค สมาชิกพรรค และประชาชนทั่วไป เพราะการบริการข่าวสารอาจทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างคนของพรรคและคนในท้องถิ่นด้วย

16) สาขาพรรคประชาธิปไตย ควรเป็นสื่อกลางนำเรื่องร้องทุกข์ของ ประชาชนในท้องถิ่นเสนอต่อส่วนราชการ และการมีกิจกรรมทางด้านการบริการให้กับประชาชน ด้วย เพราะจะช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้กับพรรคการเมือง เมื่อประชาชนเชื่อถือ และมั่นใจใน บทบาทของสาขาพรรคแล้ว ความมั่นใจในพรรคการเมืองแม้อาจจะติดตามไปด้วย

3.1.3 ข้อเสนอแนะต่อสมาชิกพรรค

1) สมาชิกพรรคควรช่วยกันสนับสนุนรายได้แก่สาขาพรรคอย่างสม่ำเสมอ เช่นเงินบริจาค เพื่อสาขาจะได้มีทุนในการจัดกิจกรรมที่นอกเหนือจากสำนักงานใหญ่และ กกด. จัดสรรให้

2) สาขาพรรคควรเข้าร่วมกิจกรรมกับทางสาขาอย่างสม่ำเสมอ เช่น การ ประชุมสัมมนาสัญจรในพื้นที่ต่างๆ เป็นต้น

3) สมาชิกพรรคควรชักชวนบุคคลที่รู้จักเข้ามาร่วมเป็นสมาชิกพรรค

4) สมาชิกพรรคควรได้อำนาจในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน ได้ โดยไม่ต้องรอทางสาขา เพื่อเป็นการดำเนินการแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว เช่น ฝ่าท่อระบายน้ำ ชำรุด เป็นต้น

5) สมาชิกพรรคควรนำนโยบายและอุดมการณ์ของพรรคไปเผยแพร่ให้กับ ประชาชนทั่วไปได้รับทราบ เพื่อเป็นการแบ่งเบาให้กับทางสาขา เพื่อที่สาขาจะได้มีเวลาดำเนิน กิจกรรมอื่นๆ ต่อไป

6) สมาชิกพรรคจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ทางการเมือง และสามารถนำ ความรู้นั้นไปถ่ายทอดให้กับประชาชนได้

7) สมาชิกพรรคจะต้องมีความสามารถในการเป็นตัวเชื่อมระหว่างสาขา พรรคและประชาชนทั่วไปได้ เพราะบางครั้งประชาชนอาจเข้าไม่ถึงสาขาพรรค ดังนั้นสมาชิกพรรค จะต้องเป็นผู้ที่เชื่อมประสานให้

8) สมาชิกพรรคจะต้องรับฟังปัญหาความเดือดร้อนจากประชาชนทั่วไป และนำปัญหานั้นเสนอต่อทางสาขาพรรคเพื่อให้สาขาได้พิจารณาแก้ไขต่อไป

9) สมาชิกพรรคจะต้องเข้าร่วมในการพิจารณาคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง
ในนามของพรรคทุกครั้ง เพื่อที่จะได้เสนอชื่อผู้สมัครหน้าใหม่ให้เป็นทางเลือกใหม่ให้กับพรรค
หรือคัดค้านผู้สมัครที่ตนเห็นว่าไม่สมควรได้รับการคัดเลือก

10) สมาชิกพรรคควรณรงค์หาเสียงช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคอย่าง
สม่ำเสมอ เพราะยังมีผู้ณรงค์มากเท่าไร โอกาสในการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคจะได้รับความ
ไว้วางใจจากประชาชนในการลงคะแนนเสียงให้มากขึ้นเท่านั้น

3.1.4 ข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัด

1) คณะกรรมการการเลือกตั้ง ควรพิจารณาทบทวนอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่
ประจำสำนักงานสาขาพรรค เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะค่าครองชีพในปัจจุบัน

2) คณะกรรมการการเลือกตั้ง ควรทบทวนหลักเกณฑ์สัดส่วนการจัดสรร
เงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองให้ถูกต้องเป็นธรรมตามหลักความเป็นจริง เช่น สาขาไหนมีผลงาน
มากควรจ่ายตามผลงานของสาขานั้น เป็นต้น

3) คณะกรรมการการเลือกตั้ง ควรสนับสนุนในเรื่องของการให้ความรู้
ทางด้านการเมือง โดยการเข้าร่วมประชุมสามัญ และการออกสัมมนาออกพื้นที่กับสาขาพรรค
เพื่อให้ความรู้กับประชาชน

4) คณะกรรมการการเลือกตั้ง และสาขาพรรคควรร่วมกันออกณรงค์เรื่อง
ประชาธิปไตยในสถานบันการศึกษาต่างๆ เพื่อปูพื้นฐานการศึกษาประชาธิปไตยแก่เยาวชน

5) คณะกรรมการการเลือกตั้ง ควรให้ความรู้แก่สาขาพรรคในเรื่องของการ
รับและสรรหาและสรรหาบุคคลเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคอย่างถูกต้อง เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการเป็น
สมาชิกซ้ำซ้อน และสาขาต้องเสียค่าปรับรายละ 3,000 บาท

6) คณะกรรมการการเลือกตั้ง ควรรับฟังปัญหาความเดือดร้อนของ
ประชาชน กรณีที่ประชาชนอาจไม่ทราบตำแหน่งที่ตั้งของสาขาพรรค และต้องการร้องทุกข์ผ่าน
คณะกรรมการการเลือกตั้ง ทางคณะกรรมการการเลือกตั้ง ควรรับเรื่องและนำเรื่องส่งต่อมายังสาขา
พรรค เพื่อให้สาขาได้พิจารณาแก้ไขปัญหาต่างๆ

7) คณะกรรมการการเลือกตั้ง ควรเข้าตรวจเยี่ยมสาขาพรรคอย่างสม่ำเสมอ
เพื่อเข้าไปดูว่าทางสาขาได้มีการเผยแพร่นโยบายและดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างไร คุ่มค่ากับ
งบประมาณที่กองทุนพัฒนาการเมืองจัดสรรให้หรือไม่

8) คณะกรรมการการเลือกตั้ง ควรให้ความรู้กับสาขาพรรคในเรื่องการ
พิจารณาคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรค ว่าสมควรที่จะคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติ
อย่างไร และบุคคลในลักษณะไหนที่จะเป็น ส.ส. ที่ดี ยึดผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

9) คณะกรรมการการเลือกตั้ง ควรให้ความรู้กับสาขาพรรคในเรื่องของการรณรงค์หาเสียงช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคอย่างถูกต้อง บริสุทธิ์ เทียบธรรม เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบของกฎหมาย

10) คณะกรรมการการเลือกตั้ง ควรร่วมมือกับทางสาขาพรรคในการออกไปให้ความรู้ทางการเมืองในเรื่องของกฎหมาย รัฐธรรมนูญแก่เยาวชนในสถานศึกษา เพื่อปลูกฝังเยาวชนในเรื่องของการเมืองตั้งแต่วัยเยาว์

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ในการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วน ขอเสนอให้ผู้ที่จะทำวิจัยครั้งต่อไปได้ใช้การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมด้วย

3.2.2 ควรศึกษาบทบาทสาขาพรรคการเมือง โดยการสังเกตการณ์อย่างต่อเนื่องว่าสาขามีจุดเด่นจุดด้อยต่อบทบาททางการเมืองในด้านใดบ้าง

3.2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบบทบาททางการเมืองระหว่างสาขาพรรคที่จะทำการวิจัยและสาขาพรรคคู่แข่งสำคัญ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลทิพย์ วรรณวงศ์. (2542). *บทบาทนอกการเลือกตั้งของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ในจังหวัดสงขลา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2539). *เปิดโลกความคิด เสี่ยงสวรรค์พรรคการเมือง : วิจัยความคิดประชาชนเรื่องการเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: ชัคเซสมิเดีย.
- กุลลดา เกษบุญชู-มีด. (2552). *วิวัฒนาการรัฐอังกฤษ ฝรั่งเศส ในกระแสเศรษฐกิจโลก จากระบบฟิวคัลถึงการปฏิวัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ฟ้าเดียวกัน.
- คมกฤษ เจริญพัฒนสมบัติ. (2541). *บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของสาขาพรรคการเมืองไทย ศึกษากรณีพรรคประชาธิปัตย์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- เจมส์ ซี สกอตต์. (2539). “การเมืองในระบบผู้อุปถัมภ์กับผู้รับอุปถัมภ์ และการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้”. ใน *ปริชา คุวินทร์พันธุ์ (ผู้แปล). ระบบอุปถัมภ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุมพล หนิมพานิช. (2545). *กลุ่มผลประโยชน์กับการเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมการแต่งตำรามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2552). *กลุ่มผลประโยชน์กับการเมืองไทย: แนวเก่าแนวใหม่ และกรณีศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรรยา สุภาพ. (2518). *หลักรัฐศาสตร์ฉบับพิสดาร*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- เชาวนะ ไตรมาศ. (2545). *การใช้กลไกรัฐธรรมนูญสำหรับประชาชน*. กรุงเทพฯ: พีเพรส.
- ชัยวัฒน์ วีรินันท์. (2535). *บทบาททางการเมืองของสาขาพรรคการเมือง: ศึกษากรณีพรรคประชาธิปัตย์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2524). *การเลือกตั้ง พรรคการเมือง รัฐสภา และคณะทหาร*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- _____. (2519). *การเมือง การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองสมัยอยุธยา รัตนโกสินทร์*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ชายชาญ ชนะโลก. (2547). *บทบาทสาขาพรรคการเมืองไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2541*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- ชูวงศ์ ฉายาบุตร. (2535). *ขยายประชาธิปไตยสู่ปวงชน*. กรุงเทพฯ: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.
- ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์. (2539). *การเมืองไทย: การวิเคราะห์เชิงจิตวิทยา*. กรุงเทพฯ: ออเรียลแกลส กอล่า.
- เดโช สวานานนท์. (2545). *พจนานุกรมศัพท์การเมือง*. กรุงเทพฯ: หน้าต่างสู่โลกกว้าง.
- ถวิล ธาราโกชน. (2532). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรินต์ติ้ง เฮาส์.
- ทองคุณ หงส์พันธ์. (2523). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- นรนิติ เศรษฐบุตร. (2530). *พรรคประชาธิปไตยสาขา: ความสำเร็จหรือความล้มเหลว*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บรรพต วีระลัย และวิทยา นภาศิริกุล. (2523). *ลัทธิการเมือง*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- บ้านจอมยุทธ์. (2558). *กลุ่มผลประโยชน์*. สืบค้นจาก http://www.baanjomuyut.com/library_4/politics/08_10.html
- ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ. (2519, กุมภาพันธ์). “อุดมการณ์จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองในประเทศไทย” *วารสารสังคมศาสตร์*. 13(2): 50 – 60.
- _____. (2524). *พรรคการเมืองและปัญหาพรรคการเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2546). “ฐานของพรรคการเมืองอยู่ที่ไหน” *วารสารพรรคการเมืองสัมพันธ์*. 8 (3), 12-13.
- ประดิษฐ์ มนูญธรรม. (2513). *คำอธิบายกฎหมายปกครอง*. กรุงเทพฯ: นิติเวชช์.
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2554). (2554;13 พฤษภาคม) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 128 ตอน 36 ก หน้า 16-20.
- พจน์ี วรกวิน. (2522). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด.
- พัทธา สายหู. (2516). *ความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกทางสังคม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.
- พนม ล้อมอารีย์. (2524). *กลุ่มสัมพันธ์*. กอพิสนธิ์: จินตทัศน์การพิมพ์.
- พรรคกิจ ผ่องแผ้ว. (2541). *รายงานการวิจัยเรื่องบทบาทพรรคการเมืองไทยในการจัดตั้งรัฐบาลผสม*. กรุงเทพฯ: กองการพิมพ์ สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- _____. (2524). *รัฐศาสตร์ พัฒนาการ และแนวการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศรีอนันต์.
- พรรคประชาธิปไตย. (2558). *ข้อมูลพรรค*. สืบค้นจาก <http://www.democrat.or.th/>

- พลศักดิ์ จิรไกรศิริ. (2531). *การเมืองเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กัญญา สาทร. (2516). *หลักบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- มัลลิกา มาลัยานนท์. (2537). *การยอมรับแนวทางประชาธิปไตยของนักเรียนนายเรืออากาศ*. (วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- รุ่งโรจน์ รักรักษ์วงศ์. (2542). *การพัฒนาสาขาพรรคการเมือง: แนวทางปฏิรูปภายใต้เงื่อนไขรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540*. เอกสารวิชาการส่วนบุคคล นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- ลิขิต ชีรวะดิน. (2553). *การเมืองการปกครองไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วารินทร์ เล็กใหญ่. (2553). *การพัฒนาบทบาทสาขาพรรคการเมืองตามความคาดหวังของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองไทรยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. (การค้นคว้าอิสระ สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนา ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.
- วิทยา นภาศิริกุล และสุรพล ราชภัณฆารักษ์. (2533). *พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิสุทธิ โพธิ์แท่น. (2538). *อะไรนะ ประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. (2550). *แนวคิดพื้นฐานของประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐมนตรี และราชกิจจานุเบกษา.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2558). *พรรคการเมือง*. สืบค้นจาก <http://th.wikipedia.org/wiki>
- ศูนย์ข้อมูลการเมืองไทย. (2558). *นโยบายพรรค*. สืบค้นจาก <http://politicalbase.in.th/index.php>
- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ. (2558). *การจัดองค์การของพรรคการเมืองไทย*. สืบค้นจาก <http://kanchanapisek.or.th/>
- สุรพล สุริยพรหม. (2548:1). *การเมืองการปกครองไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ และจิตติพงษ์ ธรรมานุสรณ์. (2522). *จิตวิทยาสังคม*. นนทบุรี: ชัยศิริการพิมพ์
- สงวนศรี วิรัชชัย. (2527). *จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศึกษาพร.

- สังสิต พิริยธรรรงค์ และผาสุก พงษ์ไพจิตร. (2539). *จิตสำนึกและอุดมการณ์ของกระบวนการประชาธิปไตยร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2547). *ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการจัดแบ่งส่วนงานของสำนักคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2547*. พระนครศรีอยุธยา: สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2558). *การจัดตั้งสาขาพรรค*. สืบค้นจาก <http://www2.ect.go.th/>
_____. (2558). *หลักการจัดตั้งพรรคการเมือง/ยุบพรรคการเมือง*. สืบค้นจาก <http://www2.ect.go.th/>
- สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่. (2558). *ผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2554 จังหวัดเชียงใหม่*. สืบค้นจาก <http://103.28.101.10/briefprovince/filedoc/50000000.pdf>
- สมบุญ สุขสำราญ. (2527). *พระพุทธศาสนากับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบัติ ชำรงชัยวงศ์. (2547, ตุลาคม – ธันวาคม). “บทบาทพรรคการเมืองในระบบประชาธิปไตย”. *พรรคการเมืองสัมพันธ์*. 10(1): 17 -19.
_____. (2549). *การเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- สมหญิง สุนทรวงษ์. (2532). *ระบบอุปถัมภ์กับการกระจายผลประโยชน์ในการพัฒนาชนบท: กรณีศึกษาหมู่บ้านชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- โสภา ชูพิกุลชัย. (2522). *จิตวิทยาสังคมประยุกต์*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- หยุด แสงอุทัย. (2517). *พรรคการเมือง*. กรุงเทพฯ: ดวงกมล.
_____. (2538). *หลักรัฐธรรมนูญทั่วไป*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
_____. (2512). *คำอธิบายพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2511*. ธนบุรี: บางกะแสพิมพ์.
- อเนก สุขดี. (2555). *การก่อตั้งและบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคการเมืองไทยภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- อำพัน ถนอมงาม. (2558). *ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย*. สืบค้น <http://amphuntha.blogspot.com/>
- Joseph La Palombara. & Myron Weiner. (1996). *Political Parties and Political Development*. New York : Princeton University press.

Kurian, George Thomas. (2011). *The Encyclopedia of Political science*. Washington: CQ Press.

Ranney, Austin. (1962). *THE Governing of Men*. New York: Holt.

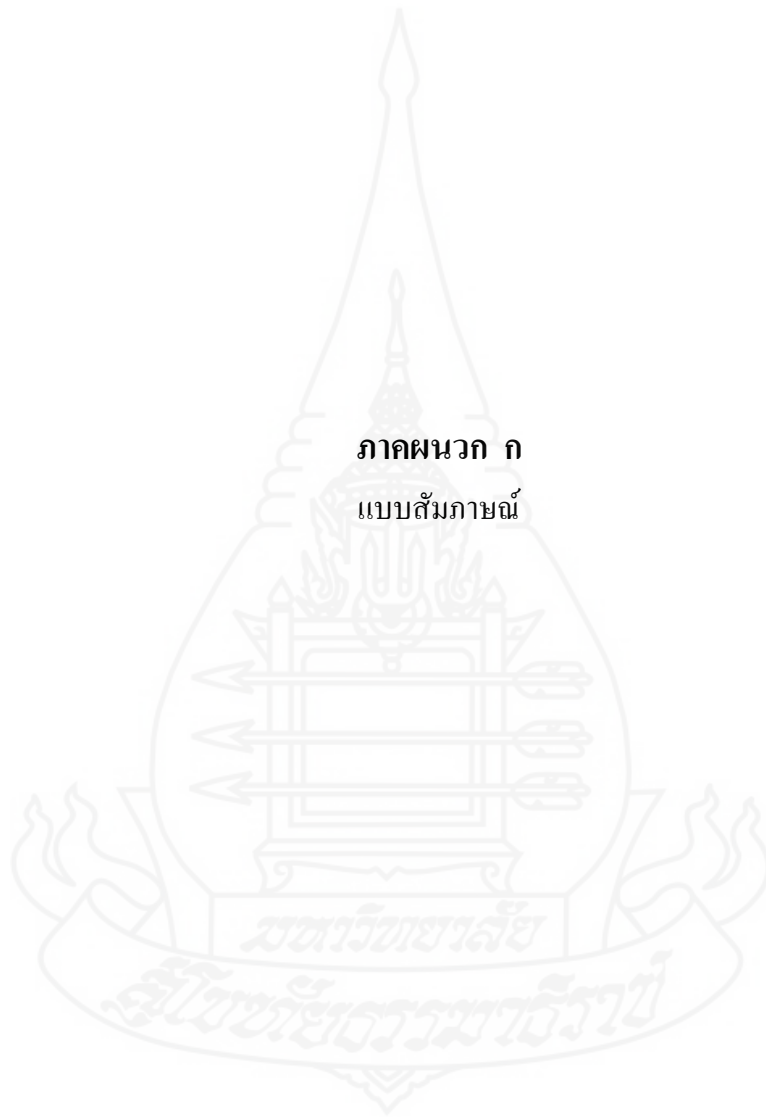

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง บทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรค: ศึกษากรณีสาขาพรรคประชาธิปัตย์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่าง พ.ศ. 2550-พ.ศ. 2557

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูล ความคิดเห็น เกี่ยวกับ บทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรค : ศึกษากรณีสาขาพรรคประชาธิปัตย์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่าง พ.ศ. 2550-พ.ศ. 2557 เพื่อประโยชน์ในการศึกษาและเป็นข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์.....เวลาที่สัมภาษณ์.....

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....

ผู้สัมภาษณ์.....

ส่วนที่ 2 ประเด็นที่ใช้สัมภาษณ์

2.1 คำถามสำหรับสัมภาษณ์ผู้มีบทบาทสำคัญในสาขาพรรค การเมือง ได้แก่ คณะกรรมการสาขาพรรคจำนวน 8 คน ในประเด็นคำถามดังนี้

1. สาขาพรรคการเมืองของท่านมีบทบาททางการเมืองในท้องถิ่นด้านใดบ้าง
2. ในแต่ละบทบาท สาขาพรรคของท่านดำเนินการอย่างไร
3. การดำเนินบทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรคท่านประสบปัญหาอุปสรรคหรือไม่อย่างไร
4. ท่านมีข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นในการดำเนินบทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปัตย์หรือไม่ อย่างไร

2.2 คำถามสำหรับสัมภาษณ์สมาชิกพรรคจำนวน 2 คนในประเด็นคำถามดังนี้

1. สาขาพรรคของท่านมีบทบาททางการเมืองในท้องถิ่นด้านใดบ้าง
2. ในแต่ละบทบาท สาขาพรรคของท่านดำเนินการอย่างไร
3. ท่านได้เข้าร่วมในการดำเนินบทบาททางการเมืองในท้องถิ่นกับสาขาพรรคของท่านหรือไม่ อย่างไร
4. การดำเนินบทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรคท่านประสบปัญหาอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร
5. ท่านมีข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นในการดำเนินบทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปไตยหรือไม่ อย่างไร

2.3 คำถามสำหรับสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด จำนวน 2 คนในประเด็นคำถามดังนี้

1. คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีบทบาทเกี่ยวข้องกับกรดำเนินบทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปไตยหรือไม่ อย่างไร
2. ท่านเห็นว่าการดำเนินบทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปไตยในปัจจุบันเป็นอย่างไร
3. ท่านเห็นว่าปัญหาอุปสรรคในการดำเนินบทบาททางการเมืองในท้องถิ่นของสาขาพรรคประชาธิปไตยในปัจจุบันเป็นอย่างไร
4. ท่านมีข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นในการดำเนินบทบาททางการเมืองในบทบาทของสาขาพรรคประชาธิปไตยในปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร

ขอขอบพระคุณทุกๆท่านที่ได้สละเวลาอันมีค่ามาให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้

นางสาววนิดา เพชรราวัลย์

นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มสธ.

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาววนิดา เพชรราวาลัย
วัน เดือน ปีเกิด	10 ธันวาคม พ.ศ. 2511
สถานที่เกิด	อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
ประวัติการศึกษา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สถานที่ทำงาน	-
ตำแหน่ง	-

